

Malcolm X talar

Översättning: Sven Bergström

Utgiven på svenska 1969 (amerikanska originalet från 1965)

Innehåll

Förord	1
Budskap till gräsrotterna	2
En självständighetsförklaring	9
Röstsedeln eller våldet	12
Den svarta revolutionen	24
Brev från utlandet.....	32
Skräcken för Harlems 'hatliga'	35
Från frågestunden.....	38
Appell till afrikanska statschefer.....	39
På Audubon I.....	48
Tillsammans med mrs Fannie Lou Hamer	58
På Audubon II	63
Till Mississippis ungdom	75
Utsikterna till frihet under 1965	80
Efter attentatet	85
Konfrontation med en expert.....	97
Frågesvar och intervjuer.....	107

Förord

Malcolm Little föddes i Omaha, Nebraska, den 19 maj 1925. Han hoppade av skolan när han var 15 och dömdes till fängelsestraff för inbrottsstöld när han var 21 år. I fängelset konverterade han till Islams folk (Svarta muselmanerna). När han blev frigiven beslöt han sig för att viga sitt liv åt Svarta muselmanernas sak och antog namnet Malcolm X. I mars 1964 gick han ur rörelsen och bildade först Muslim Mosque Inc. och senare den icke-religiösa Organisationen för afro-amerikansk enhet. Under 1964 gjorde han två resor till Afrika och Mellersta Östern. Tre månader efter återkomsten till Förenta staterna, den 21 februari 1965, mördades han i New York. Om sitt liv har han berättat i *'The Autobiography of Malcolm X'*. (Grove Press, 1965).

Den här boken innehåller ett urval av Malcolm X tal. De hölls allesamman under det sista året av hans liv (med undantag för det första talet i boken som han höll strax före sitt utträde ur Svarta muselmanerna). Bortsett från det talet sträcker sig urvalet i tiden från hans självständighetsförklaring den 12 mars 1964 till hans död. Det innehåller bara en liten del av hans tal och intervjuer under den perioden i Förenta staterna, Afrika, Mellersta Östern och Europa. Något försök att behandla mordet på Malcolm görs inte.

Syftet med boken är att med Malcolms egna ord presentera grundtankar som han utvecklade och försvarade under sitt sista år. Vi tror oss om att ha uppnått det syftet med de tal och det andra material som finns med i urvalet, trots att vi inte hade tillgång till alla hans anföranden. Eftersom vi är övertygade om att Malcolm kommer att bli föremål för många studier och åtskillig polemik under de närmaste åren – av aktivister i den svarta frihetskampen liksom av historiker, avhandlingsförfattare och studenter – tror vi att den här boken kommer att tjäna som ett ovärderligt källmaterial för deras forskningar och dispyter och att den, åtminstone delvis, kommer att rätta till en del missuppfattningar om en av de mest missförstådda och misskända männen i vår tid. Malcolm var framför allt talare, inte författare. Det enda i den här boken som han har skrivit är hans memorandum till Organisationen för Afrikansk enighetskonferens i Kairo och så några brev. De tryckta talen ger inte något riktigt begrepp om hans märkliga egenskaper som talare, den verkan som han hade på sina åhörare och växelspelet mellan honom och dem. Det skulle bäst återges med en serie LP-album som presenterade det här materialet med hans egen röst, med dess tonfall för indignation och vrede, de små kluckande skratten och avbrotten för applåder och skratt från publiken. (Vi räknade till inemot 150 sådana avbrott från åhörarnas sida på en bandupp-tagning av ett enda av hans tal: 'Röstsedeln eller våldet'). Eftersom bara ett begränsat antal människor skulle ha råd att betala vad en sådan serie skivalbum kostar är en presentation av talen i bok-form det näst bästa alternativet.

Vid redigeringen av materialet har vi bara gjort sådana förändringar som vilken talare som helst skulle göra innan han gav ut sina tal i tryck, och sådana som vi tror att Malcolm själv skulle ha gjort. Det vill säga vi har korrigerat felsägningar och mindre grammatiska fel som är oundvikliga i de flesta tal som hålls utan förberedelser eller enbart med stöd av några 'stolpar'. Eftersom vi har sökt undvika upprepningar, vanliga för talare som talar så ofta som Malcolm gjorde, har vi uteslutit avsnitt som upprepats eller para-fraserats i andra tal som finns med i urvalet. Uteslutningar av det slaget anges med tre punkter (...).

De förklarande noterna till talen är framför allt avsedda att upplysa om var och när de hållits och innehåller ett minimum av förklarande el. redaktionella kommentarer. Läsaren uppmanas att hela boken igenom hålla i minnet att Malcolms idéer var under snabb utveckling och att vissa av de ståndpunkter som han intog under de två första månaderna efter sin brytning med Svarta muselmanerna undergick ytterligare förändringar under de sista månaderna av hans liv.

George Breitman

Budskap till gräsrotterna

Mot slutet av 1963 meddelade Föreningen för de mänskliga rättigheterna i Detroit att en Northern Negro Leadership Conference skulle hållas i staden den 9 och 10 november. När föreningens ordförande, pastor C L Franklin, sökte utesluta svarta nationalisterna och anhängare av Freedom Now Party från konferensen utträdde Pastor Albert B Cleage Jr ur föreningen och arrangerade i samarbete med The Group On Advanced Leadership (GOAL) en Northern Negro Grass Roots Conference. Den hölls i Detroit samtidigt med den mer konservativt betonade kongressen, som bland sina talare räknade bland andra kongressledamoten Adam Clayton Powell. Den två dagar långa Gräsrotskonferensens klimax var ett stort offentligt möte i King Salomon Baptist Church med pastor Cleage, journalisten William Worthy och Malcolm X som huvudtalare. Åhörarna, nästan alla svarta och till allra största delen ickemuselmaner, avbröt Malcolm med applåder och skratt så ofta att han tvingades be dem sluta med det med tanke på den sena timmen.

Några veckor efter konferensen blev president Kennedy mördad och Elijah Muhammad tystade Malcolm X. Det här talet är därför ett av de sista som Malcolm höll innan han lämnade Muhammads organisation. Det är också det enda tal i boken som han höll som medlem av Svarta muselmanerna. Men talet är inte på något sätt typiskt för Svarta muselmanerna. Även om Malcolm fortsatte med att inleda vissa anföranden med frasen 'Hans högvördighet Elijah Muhammad säger', satte han under perioden strax före brytningen i allt högre grad sin personliga prägel på de Svarta muselmanernas idéer, däribland separationstanken. Det här talet är till sin kärnpunkt väsentligt annorlunda än de tidigare tal av den här typen som finns med i Louis E Lomax bok: 'When the Word is Given ...'

Följande avsnitt omfattar ungefär hälften av det talet. LP-skivan 'Message to the Grass Roots by Malcolm X', som getts ut av Afro-American Broadcasting and Recording Company, Detroit, är enormt överlägsen den skrivna texten i fråga om att förmedla Malcolms stil och personlighet när han var som allra bäst – när han talade till ett militant auditorium.

Nu ska vi, ni och jag, ha en liten förtrolig pratstund med varann. Vi ska prata rätt upp och ner på ett språk som varenda en här kan förstå utan vidare. Vi är alla överens om här i kväll, alla talarna har varit överens om det, att Amerika har ett mycket allvarligt problem. Och det är inte bara Amerika som har ett mycket allvarligt problem utan vårt folk har ett mycket allvarligt problem. Amerikas problem är vi. Vi är Amerikas problem. Enda orsaken till att det har ett problem är att det inte vill ha oss här. Varenda gång ni tar er en titt på er själva, vare sig ni är svarta, bruna, röda, gula, en så kallad neger, så ser ni en människa som skapar ett allvarligt problem för Amerika därför att ni inte är önskvärd här. Så snart ni har erkänt det som ett faktum kan ni börja staka ut en kurs åt er som får er att bete er på ett intelligent i stället för ointelligent sätt.

Vad ni och jag behöver lära oss är att glömma våra meningsskiljaktigheter. När vi kommer tillsammans så gör vi det inte som baptister eller metodister. Ni blir inte skydd som pesten därför att ni är en baptist eller metodist. Ni blir inte skydd som pesten därför att ni är metodist eller baptist eller därför att ni är demokrat eller republikan, ni blir inte heller skydd som pesten därför att ni är Frimurare eller Älg, och ni blir absolut inte skydd som pesten därför att ni är amerikan; för om ni var en amerikan skulle det inte finnas någon anledning att sky er som pesten. Ni blir skydd som pesten därför att ni är en svart människa. Ni blir skydd som pesten, alla av oss blir skydda som pesten, av samma orsak.

Vi är alltså svarta människor, så kallade negrer, andraklassens medborgare, före detta slavar. Var och en av er är ingenting annat än en före detta slav. Ni tycker kanske inte om att höra det. Men vad är ni annat? Ni är före detta slavar. Ni kom inte hit med 'Mayflower'. Ni kom hit med ett slavskepp. Fjättrade, som en häst eller en ko eller en kyckling. Och ni hämtades hit av de människor som kom hit med 'Mayflower', ni hämtades hit av de så kallade Pilgrimsfäderna. Det var dom som hämtade hit er.

Vi har en gemensam fiende. Det har vi gemensamt. Vi har en gemensam förtryckare, en gemensam utsugare, och en gemensam diskriminerare. Så snart vi alla inser att vi har en gemensam fiende kan vi enas – på grundval av det vi har gemensamt.

Och det vi först och främst har gemensamt är den fienden – den vite mannen. Han är en fiende till oss alla. Jag vet att en del av er anser att somliga av dom inte är våra fiender. Det får tiden utvisa.

I Bandung, jag tror det var 1954, hölls den första gemensamma konferensen på flera århundraden med färgade människor. Och studerar man det som hände vid Bandungkonferensen, och resultaten av Bandungkonferensen, kan man faktiskt begagna sig av det som en modell för en procedur som ni och jag kan använda oss av för att få våra problem lösta. I Bandung kom alla nationerna samman, de mörka nationerna från Afrika och Asien. En del av dom var buddister, en del var muselmaner, en del var kristna, en del var konfuzianer, en del var ateister. Trots deras religiösa olikheter kom de tillsammans. En del var kommunister, en del socialister, en del kapitalister – trots deras ekonomiska och religiösa olikheter kom de tillsammans. Och alla var dom svarta, bruna, röda eller gula.

Men en tilläts inte vara med på Bandungkonferensen – och det var den vite mannen. Han fick inte komma. Sedan dom väl hade utestängt den vite mannen kom dom underfund med att dom kunde vara tillsammans. Sedan dom portförbjudit honom så föll dom andra in i ledet och intog sin plats i gemenskapen. Där har ni och jag något att lära oss. Och alla de där människorna som hade kommit tillsammans hade inga kärnvapen, dom hade inte några jetplan, dom hade inte all den tunga krigsmateriel som den vite mannen har. Men dom hade gemenskap.

Dom lyckades undertrycka sina bagatellartade meningsskiljaktigheter och komma överens om en sak: att där kom en afrikan från Kenya och var koloniserad av engelsmannen, och där kom en annan afrikan från Kongo och var koloniserad av belgiern, och en annan afrikan kom från Guinea och var koloniserad av fransmannen, och en annan kom från Angola och var koloniserad av portugisen. När dom kom till Bandungkonferensen såg dom på portugisen och på fransmannen och på engelsmannen och på holländaren och lärde sig eller insåg den enda sak som dom alla hade gemensam – dom var alla från Europa, dom var alla européer, blonda, blåögda och vithyade. Det började gå upp för dem vem som var deras fiende. Samme man som koloniserade vårt folk i Kenya koloniserade vårt folk i Kongo. Och samme man koloniserade vårt folk i Sydamerika och i Sydrhodesia och i Burma och i Indien och i Afghanistan och i Pakistan. Dom insåg att överallt i världen där den mörke mannen var undertryckt så var han undertryckt av den vite mannen; där den mörke mannen blev exploaterad blev han exploaterad av den vite mannen. Så dom kom tillsammans på den grunden – att dom hade en gemensam fiende.

Och när ni och jag här i Detroit och i Michigan och i Amerika, som har vaknat till insikt i dag, ser oss omkring begriper också vi som är här i Amerika att vi alla har en gemensam fiende, vare sig han finns i Georgia eller Michigan, vare sig han finns i Kalifornien eller New York. Det är samme man – blå ögon och blont hår och blek hy – samme man. Så vi måste göra som dom gjorde. Dom kom överens om att sluta bråka sinsemellan. Hade dom nån gås oplockad med varann så skulle dom göra upp det inbördes, dra sig undan i enrum – inte låta fienden veta att man hade meningsskiljaktigheter.

I stället för att lufta våra olika uppfattningar offentligt måste vi inse att vi alla hör till samma familj. Och när man har ett familjegräl går man inte ut på trottoaren och vädrar det. Gör man det kallar alla en för ohyfsad, obildad, okultiverad, barbarisk. Såna mellanhavanden gör man upp hemma; man går in på sin kammare, resonerar igenom det bakom stängda dörrar och sen när man kommer ut på gatan sätter man upp en enad front, låtsas vara sams. Och det är vad vi

måste göra i samhället och i staden och i staten. Vi måste sluta upp med att lufta våra meningsskiljaktigheter mittför ögonen på den vite mannen, utestänga den vite mannen från våra möten och sen slå oss ner och prata med varann om våra angelägenheter. Det är så vi måste göra.

Jag skulle vilja göra några kommentarer beträffande skillnaden mellan den svarta revolutionen och negerrevolutionen. Är det samma sak? Och om dom inte är det vilken är då skillnaden? Vilken är skillnaden mellan en svart revolution och en negerrevolution? Först och främst: vad är revolution? Ibland undrar jag om inte många bland vårt folk använder sig av ordet 'revolution' på ett obetänksamt sätt, utan att ta tillräcklig hänsyn till vad ordet egentligen betyder och vad det har för historiska egenskaper. Tar man och studerar revolutionens historiska natur, motivet till en revolution, målet för en revolution, resultatet av en revolution och dom metoder som används vid en evolution, så väljer man kanske ett annat ord. Då hittar man kanske på ett annat program, då ändrar man kanske sitt mål och då kommer man kanske på andra tankar.

Ta till exempel Amerikanska revolutionen 1775. Vad utkämpades den revolutionen för? För jord. Varför ville dom ha jord? För att få självständighet. Hur genomfördes den? Med blodsutgjutelse. Den gällde framför allt jord, som är grunden för självständighet. Och enda sättet för dom att få det var genom blodsutgjutelse. Franska revolutionen – vilka stod mot varann där? Dom jordlösa mot jordägarna. Vad gällde den? Jord. Hur fick dom den? Med blodsutgjutelse. Fanns ingen tolerans, ingen kompromiss, inga förhandlingar. Jag säger er – ni vet inte vad en revolution är. För när ni får klart för er vad den är kommer ni att sticka tillbaka till slumgränderna, kommer ni att sticka och gömma er.

Ryska revolutionen – vad gällde den? Jord. dom jordlösa mot jordägarna. Hur genomförde dom den? Med blodsutgjutelse. Det finns inte en revolution som inte för med sig blodsutgjutelse. Och ni är rädda för att blöda. Jag sa: ni är rädda för att blöda.

När den vite mannen skickade er till Korea så blödde ni. Han skickade er till Tyskland, ni blödde. Han skickade er till Stilla havet för att slåss mot japanerna, och ni blödde. Ni blödde för vita människor, men när ni ser era egna kyrkor bli bombade och små svarta flickor bli mördade, då har ni inget blod. Ni blöder när den vite mannen säger åt er att blöda; ni biter när den vite mannen säger åt er att bita; och ni skäller när den vite mannen säger åt er att skälla. Jag tycker inte alls om att behöva säga det här om oss, men det är sant. Hur kan ni praktisera icke-våld i Mississippi när ni använder er av så mycket våld i Korea? Hur kan ni rättfärdiga att ni praktiserar icke-våld i Mississippi och Alabama när era kyrkor bombas och era små döttrar blir mördade, och samtidigt använda våld mot Hitler och Tojo eller nån annan som ni inte ens känner?

Om det är fel med våld i Amerika så är det fel med våld utomlands. Om det är fel att använda våld för att försvara svarta kvinnor och svarta ungdomar och svarta barn och svarta män, så är det fel av Amerika att inkalla oss och tvinga oss att använda våld utomlands för att försvara det. Och om Amerika har rätt att inkalla oss och lära oss hur man använder våld för att försvara det, ja då har ni och jag rätt att göra vad so är nödvändigt för att försvara vårt eget folk här och nu i det här landet.

Kinesiska revolutionen – dom ville ha jord. Dom kastade u britterna samtidigt med Onkel Tom-kineserna. Det var vad dom gjorde. Dom föregick med gott exempel. När jag satt i fängelse läste jag en artikel – bli inte chockerade för att jag säger att jag har suttit i fängelse. Ni sitter fortfarande i fängelse. Det är just vad Amerika är: ett fängelse. När jag satt i fängelse läste jag en artikel i Life Magazine som handlade om hur en liten kinesisk flicka på nio år sköt ner sin far, som låg på alla fyra framför henne, därför att han var en Onkel Tom-kines. När dom hade sin revolution där borta tog dom en hel generation med Onkel Toms och bara

utrotade dom. Och inom tio år har den där lilla flickan blivit en fullvuxen kvinna. Inga fler Toms i Kina. Och i dag är det ett av dom tuffaste, hårdaste och mest fruktade länderna på jorden – av den vite mannen. Därför att det inte finns några Onkel Toms där borta.

Av allt det vi studerar är historien bäst lämpad att belöna oss för våra forskarmödor. Och när ni inser att ni har problem behöver ni bara undersöka dom historiska metoder som använts över hela världen av andra med liknande problem som era. Så snart ni inser hur dom löste sina problem så vet ni hur ni ska ordna upp era egna. Det har varit en revolution, en svart revolution, på gång i Afrika. I Kenya ställde Mau-Mau till med en revolution; det var dom som gjorde ordet 'Uhuru' aktuellt. Mau-Mau var revolutionärer, dom trodde på den brända jordens taktik, dom vräkte omkull allt som stod i vägen för dom, och deras revolution gällde också jord, en längtan efter jord. I Algeriet, i norra delen av Afrika, blev det revolution. Algerierna var revolutionärer, dom ville ha jord. Frankrike erbjöd dem att bli en del av Frankrike. Då sa dom åt Frankrike att Frankrike kunde fara åt helvete, dom ville ha jord, inte bli en del av Frankrike. Och så kastade dom sig in i en blodig strid. Så jag drar fram dom här olika revolutionerna, bröder och systrar, för att visa er att det inte finns någon fredlig revolution. Det finns ingen vänd-den-andra-kindens-till-revolution. Det finns ingenting sånt som en icke-våldsrevolution. Den enda form av revolution som går ut på icke-våld är negerrevolutionen. Den enda revolution som har till sitt mål att älska sin fiende är negerrevolutionen. Det är den enda revolution i vilken målet är en desintegrerad lunchbar, en desintegrerad teater, en desintegrerad park och en desintegrerad offentlig toalett; man kan få sitta bredvid dom vita människorna – på toaletten. Det är ingen revolution. Revolutionen grundas på jord. Jord är grunden för all självständighet. Jord är grunden för frihet, rättvisa och jämlikhet.

Den vite mannen vet vad en revolution är. Han vet att den svarta revolutionen är världsomfattande till sin räckvidd och sin natur. Den svarta revolutionen sveper fram över Asien, sveper fram över Afrika, sticker upp huvudet i Sydamerika. Den kubanska revolutionen – det var en riktig revolution! Dom krossade det gamla systemet. Revolutionen finns i Asien, revolutionen finns i Afrika, och den vite mannen skriker i högan sky därför att han ser revolutionen i Sydamerika. Hur tror ni han kommer att reagera mot er när ni lärt er vad en riktig revolution är? Ni vet inte vad en revolution är. Om ni gjorde det skulle ni inte använda er av det ordet.

Revolutionen är blodig, revolutionen är hatisk, revolutionen känner inte till någon kompromiss, revolutionen störtar och förintar allt som står i vägen för den. Och ni, som sitter här omkring som en skock mähän, säger: 'Jag tänker älska dom där I människorna hur mycket dom än hatar mig.' Nej, vad ni behöver är en revolution. Vem har väl hört talas om en revolution där man avstår från vapnen, som pastor Cleage påpekade så lysande, och sjunger 'We Shall Overcome?' Så gör man inte i en revolution. Man sjunger inte alls, man är för upptagen av att slåss. Det är jord det gäller. En revolutionär vill ha jord så att han kan grunda sin egen nation, en självständig nation. Dom där negrerna vill inte ha någon nation – dom försöker krypa tillbaka till plantagestatiet.

När man vill ha en egen nation så kallas det för nationalism. När den vite mannen drogs in i en revolution här i landet mot England, vad gällde det då? Jo, han ville ha det här landet så han kunde grunda en ny vit nation. Det är vit nationalism. Amerikanska revolutionen var vit nationalism. Franska revolutionen var vit nationalism. Ryska revolutionen också – jo det var den – vit nationalism. Tror ni mig inte? Hur tror ni då det kommer sig att Chrusjtjov och Mao inte kan dra jämnt? Vi nationalism. Alla revolutioner som är i gång i Asien och Afrika i dag grundar sig på vad då? – jo, på svart nationalism. En revolutionär är en svart nationalist. Han vill ha en egen nation. Jag läste några underbara rader av pastor Cleage där han förklarade varför han inte kunde umgås med någon i stan därför att dom allesamman var rädda för att bli

identifierade med svart nationalism. Om ni är rädda för svart nationalism är ni rädda för revolutionen. Och om ni älskar revolutionen så älskar ni svart nationalism.

För att förstå det måste ni gå tillbaka till vad den unge brodern här kallade för husnegern och bomullsnegern under slaveriets dagar. Det var två slags slavar, husnegern och bomullsnegern. Husnegrerna bodde i huset med husbonden, dom hade ganska bra kläder, dom åt god mat därför att dom åt hans mat – det han lämnade kvar. Dom bodde på vinden eller i källaren, men dom levde ändå i närheten av husbonden; och dom älskade husbonden mer än han älskade sig själv. Dom kunde ha gett sitt liv för att rädda husbondens hus – snabbare än husbonden skulle ha gjort det själv. Om husbonden sa: 'Vi har ett vackert hem' så sa negern 'jaa, vi har ett vackert hem.' När husbonden sa 'vi' sa han 'vi'. Så var husnegern.

Om husbondens hus började brinna slet husnegern hårdare för att släcka branden än husbonden själv. Om husbonden blev sjuk sa husnegern: 'Vad är det för fel, boss, är vi sjuk?' Vi sjuk! Han identifierade sig mer med husbonden än husbonden identifierade sig med sig själv. Och om man gick till husnegern och sa: 'Kom så sticker vi, kom så flyr vi, kom så gör vi oss fria' skulle husnegern ha sett på en och sagt: 'Är du galen, människa? Vad menar du, skulle jag lämna det här? Var finns det ett bättre hus än det här? Var kan jag få bättre kläder än dom här? Var kan jag äta godare mat än här?' Så var husnegern. På den tiden kallades han 'husnigger'. Och det kallar vi dom också för i dag, för vi har fortfarande en del husnigger som fjantar omkring här.

Den här moderne husnegern älskar sin husbonde. Han vill leva i närheten av honom. Han är villig att betala tre gånger så mycket som huset är värt bara för att få leva i närheten av sin husbonde och sen skryta med att 'jag är den ende negern är ute'. 'Jag är den ende i det här jobbet.' 'Jag är den ende här i skolan.' Ni är ingenting annat än husnigger. Och om någon kom till er just nu och sa: 'Kom så lämnar vi det här', så säger ni detsamma som husnegern sa på plantagen. 'Vad menar du, skulle jag lämna det här? Lämna Amerika, den gode vite mannen? Var ska man få tag i bättre jobb än här?' Just så här säger ni: 'Jag har inte lämnat kvar nånting i Afrika', just så säger ni. Jo, jag tackar jag – ni har lämnat kvar er själ i Afrika.

På samma plantage fanns också bomullsnegern. Bomullsnegrerna – dom var den stora massan. Det fanns alltid fler negrer på fälten än det fanns negrer i huset. Bomullsnegern hade ett helvete. Han fick äta rester. I huset åt dom upp allt det bästa på grisen. Bomullsnegern fick bara det som fanns kvar inuti den. Nu för tiden kallar dom det för 'kråset'. På den tiden kallade dom det för vad det var – tarmarna. Det var just vad ni var – tarmätare. Och en del av er är fortfarande tarmätare.

Bomullsnegern fick stryk från morgon till kväll; han bodde i en koja, i ett skjul; han gick i gamla avlagda kläder. Han hatade sin husbonde. Jag säger att han hatade sin husbonde. Han var intelligent. Husnegern älskade sin husbonde, men bomullsnegern – kom ihåg att dom var i majoritet, och dom hatade sin husbonde. När huset började brinna försökte han inte släcka elden; bomullsnegern bad i stället att det skulle blåsa av bara fan. När husbonden blev sjuk bad bomullsnegern om att han skulle dö. Om någon kom till bomullsnegern och sa: 'Kom så ger vi oss i väg, kom så sticker vi', så sa han inte: 'Vart då?' Utan han sa: 'Vilket ställe som helst är bättre än det här.' Det finns bomullsnigger i dagens Amerika. Jag är en bomullsneger. Massorna är bomullsnigger. När dom ser den vite mannens hus brinna hör man inte dom små negrerna tala om att 'vår regering sitter i knipa'. Dom säger: 'Regeringen sitter i knipa'. Tänk er en neger som säger: 'Vår regering!' Jag har till och med hört en säga: 'Våra astronauter!' Dom låter honom inte ens komma i närheten av rymdcentralen – och så 'våra astronauter!' 'Vår flotta' – så talar en neger som mist förståndet, en neger som blivit skvatt galen.

Precis som slavägaren på den tiden använde sig av Tom, husnegern, för att hålla bomullsnegern i schack använder sig vår tids slavägare av negrer som inte är något annat än

moderna Onkel Toms, tjugonde århundradets Onkel Toms, för att hålla er och mig i schack, för att hålla oss under kontroll, hålla oss passiva och fridsamma och spaka. Det är Tom som gör er spaka. Det är som när man går till tandläkaren och han ska dra ut en tand på en. Man kommer att göra motstånd mot honom när han börjar rycka i tanden. Därför sprutar han in nånting i ens käke som kallas för novokain, för att få en att tro att han inte tänker göra en nånting. Och så sitter man där och eftersom man fått allt det där novokainet i käken så lider man – i stillhet. Blodet rinner nerför käken på en och man vet inte vad det är som händer. Därför att någon har lärt en att lida – i stillhet.

Den vite mannen gör samma sak med er på gatan när han vill dunka er i skallen och utnyttja er utan att behöva riskera att ni ska slå tillbaka. För att hindra er från att slå tillbaka låter han såna där gamla religiösa Onkel Toms lära er och mig, precis som med novokain, att lida i stillhet. Sluta inte upp med att lida – men lid i stillhet. Som pastor Cleage påpekade säger dom åt er att ni borde låta ert blod flyta på gatorna. Det är en skam. Ni vet att han är en kristen predikant. Om han tycker det är en skam så förstår ni säkert vad jag tycker om det.

Det finns ingenting i vår skrift, Koranen, som lär oss att lida i stillhet. Vår religion lär oss att vara förnuftiga. Var fridsam, var artig, åtlyd lagen, respektera alla människor; men om någon bär hand på er så skicka honom till kyrkogården. Det är en bra religion. Ja, det är den gamla hederliga religionen. Det är den som mamma och pappa brukade tala om: öga för öga och tand för tand och huvud för huvud och liv för liv. Det är en bra religion. Och den enda som inte gillar att den religionen lärs ut är en varg som tänker äta upp en.

Och så ligger det till med den vite mannen i Amerika. Han är en varg – och ni är får. Varje gång en fåraherde, en pastor, lär er och mig att inte fly undan den vite mannen och samtidigt lär oss att inte slåss mot den vite mannen är han en förrädare mot er och mig. Ge inte upp era liv frivilligt. Nej, skydda och bevara era liv, det är det bästa ni har. Och måste ni ge upp det så se till att dom får betala lika för det.

Slavägaren tog sig an Tom och klädde honom väl, gav honom bra mat och gav honom till och med en smula skolutbildning – en smula skolutbildning; gav honom en lång rock och en hög hatt och fick alla dom andra slavarna att se upp till honom. Sen använde han sig av Tom för att kontrollera dem. Samma strategi som användes på den tiden används också i dag, av samme vite man. Han tar en neger, en så kallad neger, och gör honom framstående, stöttar honom, ger honom publicitet, gör honom till en celebritet. Och sen blir han en talesman för negrerna – och en negerledare.

Jag skulle vilja nämna bara en sak till som hastigast, och det är den metod som den vite mannen använder sig av, hur den vite mannen använder sig av 'dom stora kanonerna', eller negerledarna, mot negerrevolutionen. Dom hör inte ihop med negerrevolutionen. Dom används mot negerrevolutionen.

När Martin Luther King misslyckades med att desegregera Albany, Georgia, nådde kampen för medborgerliga rättigheter i Amerika sitt bottenläge. King blev i det närmaste bankruttmässig som ledare. The Southern Christian Leadership Conference hade ekonomiska svårigheter: och den hade periodvis svårigheter med folket när dom misslyckades med att desegregera Albany, Georgia. Andra negerledare i kampen för medborgarrätt med så kallad nationell status blev fallna idoler. När de blev fallna idoler, började förlora prestige och inflytande, började lokala negerledare upptända massorna. Som Gloria Richardson i Cambridge, Maryland; i Danville, Virginia, och i andra delar av landet, började lokala ledare egga upp vårt folk på gräsrotsnivå. Det har aldrig dom där negrerna med nationell status lyckats göra. Dom kontrollerar er, men dom har aldrig gjort er upptända eller upphetsade. Dom kontrollerar er, dom håller er tillbaka, dom har hållit er kvar på plantagenivån.

Strax efter Kings misslyckande i Birmingham drog negrerna ut på gatorna. King åkte till Kalifornien till ett stort massmöte och samlade ihop jag vet inte hur många tusen dollar. Han kom till Detroit och ordnade en marsch och samlade ihop några fler tusen dollar. Och som ni kanske minns var det alldeles efter det som Roy Wilkins angrep King. Han anklagade King och CORE (Congress Of Racial Equality) för att ställa till med bråk överallt och sen låta NAACP (National Association for the Advancement of Colored People) slänga ut en massa pengar för att få ut dom ur fängelset; dom anklagade King och CORE för att dom fick skaffa fram alla dom pengarna utan att få dom tillbaka. Detta var vad som hände; jag har det i dokumenterad bevisning i tidningen. Roy började med att angripa King och då angrep King Roy, och sen började Farmer angripa båda två. Och medan dom där negerledarna med nationell status angrep varann så började dom mista kontrollen över negermassorna.

Negrerna var där ute på gatorna. Dom pratade om hur dom skulle marschera till Washington. Just i den vevan hade Birmingham exploderat och negrerna i Birmingham – som ni minns så exploderade dom också. Dom började falla sydstatsgalningarna i ryggen och puckla på dom – ja, det gjorde dom. Det var då Kennedy skickade dit trupper, dit ner till Birmingham. Efter det framträdde Kennedy i televisionen och sa 'det här är en moralisk fråga'. Det var då han sa att han skulle lägga fram ett lagförslag om medborgerliga rättigheter. Och när han talade om ett lagförslag om medborgerliga rättigheter och sydstatsgalningarna började tala om hur dom skulle komma att bojkotta eller obstruera det då började negrerna tala om – vad då? Att dom skulle marschera till Washington, marschera till senaten, marschera till Vita huset, marschera till kongressen och hejda det, stoppa det, inte låta regeringen gå vidare med det. Dom sa till och med att dom tänkte gå ut till flygfältet och lägga sig ner på banan så att inte flygplanen kunde landa. Det var revolution. Det var revolution. Det var den svarta revolutionen.

Det var gräsrötterna som var där ute på gatorna. Det skrämde slag på den vite mannen, skrämde slag på den vita maktstrukturen i Washington D C, jag vet för jag var där. När dom fick veta att den svarta ångvälden skulle komma ner till Washington kallade dom dit Wilkins, kallade dom dit Randolph, kallade dom dit dom där nationella negerledarna som ni respekterar och sa till dom: 'Avlys det.' Kennedy sa: 'Hör ni, ni har låtit det här gå alldeles för långt.' Och Gamle Tom sa: 'Bossen, jag kan inte stoppa det för det var inte jag som började det.' Jag talar bara om för er vad dom sa. Dom sa: 'Jag är inte ens med i det här, ännu mindre ledare för det.' Dom sa: 'Dom där negrerna har satt i gång med det här själva. Dom har gått sina egna vägar.' Och då sa den där listige gamle räven: 'Om ingen av er är med om det så ska jag se till att ni kommer med i det. Jag ska ställa er i spetsen för det. Jag ska rekommendera det. Jag ska välsigna det. Jag ska stödja det. Jag ska gå med i det.'

Det gick några timmar. Dom hade ett sammanträde på Carlyle Hotel i New York City. Carlyle Hotel ägs av familjen Kennedy; det var på det hotellet som Kennedy övernattade för två nätter sen; det tillhör hans familj. En välgörenhetssammanslutning som leds av en vit man som heter Stephen Currier kallade samman alla medborgarrättsrörelsens toppledare till Carlyle Hotel. Och han sa till dom: 'Genom att ni alla slåss mot varann tar ni död på medborgarrättsrörelsen. Och eftersom ni slåss om pengar från vita liberaler tycker jag vi ska bilda vad vi kan kalla för Medborgarrättsrörelsens Förenade Ledarskapsråd. Låt oss bilda det rådet och ansluta alla medborgarrätts-organisationer till det och använda det för insamlingsändamål. Nu ska jag ge er ett exempel på hur förslagen den vite mannen är. Så snart dom hade bildat rådet valde dom Whitney Young till ordförande, och vem tror ni dom valde till vice ordförande? Stephen Currier, den vite mannen, en miljonär. Powell talade om det borta i Cobo Hall förut i dag. Det var precis vad han sa. Powell vet hur det gick till. Randolph vet hur det gick till. Wilkins vet hur det gick till. King vet hur det gick till. Alla dom Sex stora vet hur det gick till.

Så snart dom bildat det, med den vite mannen som övervakare, lovade han dom och gav dom 800 000 dollar som skulle delas upp bland dom Sex stora och sa att när marschen var över

skulle han ge dom ytterligare 700 000 dollar. En och en halv miljon dollar – uppdelat mellan ledare som ni har följt, suttit i fängelse för, gråtit krokodiltårar över. Och dom är ingenting annat än stallbröder till Frank James och Jesse James och allt vad dom nu heter.

Så snart dom organiserat den där sammanslutningen ordnade den vite mannen så att dom fick hjälp av ledande PR-expert; ställde nyhetsmedia över hela landet till deras förfogande, som sen började puffa fram dom Sex stora som ledare för marschen. Från början var dom inte ens med i frihetsmarschen. Man pratade om den här marschen på Hastings Street, man pratade om marschen på Lenox Avenue och på Fillmore Street och på Central Avenue och 32:a gatan och 63:e gatan. Det var där man pratade om marschen. Men den vite mannen satte dom Sex stora i spetsen för den; gjorde dom till marschen. Dom blev marschen. Dom tog över den. Och det första dom gjorde sen dom övertagit den var att inbjuda Walter Reuther, en vit man; dom inbjöd en präst, en rabbin och en gammal vit predikant, ja en gammal vit predikant. Samma vita element som förde Kennedy till makten – fackföreningarna – katolikerna, judarna och liberala protestanter; samma klick som förde Kennedy till makten anslöt sig till marschen mot Washington.

Det är precis som när man har en kopp kaffe som är för svart, vilket vill säga att det är för starkt. Vad gör man då? Man blandar grädde i det, man gör det svagare. Men om man håller för mycket grädde i det märker man inte ens att man dricker kaffe. Det var varmt, det blir svalt. Det var starkt, det blir svagt. Det brukade få er att pigga till, nu får det er att somna. Det var så dom gjorde med marschen till Washington. Dom gick med i den. Dom integrerade den inte, dom infiltrerade den. Dom gick med i den, blev en del av den, övertog den. Och när dom övertog den miste den sin aggressivitet. Den miste sin förbittring, den miste sin hetta, den miste sin kompromisslöshet. Ja, den var inte ens längre en marsch. Det blev en picknick, en cirkus. Ingenting annat än en cirkus, med clown och allt. Ni hade ett sånt spektakel här i Detroit – jag såg det på TV – med clown i spetsen för det, vita clown och svarta clown. Jag förstår att ni inte tycker om det jag säger, men jag säger det ändå. Därför att jag kan lägga fram bevis för det jag säger. Om ni tror att jag står här och ljuger för er så ta hit Martin Luther King och A. Philip Randolph och James Farmer och dom andra tre och ställ dom framför den här mikrofonen så får ni se om dom vågar förneka att det var så.

Nej, det var ett förräderi. Dom stal hela marschen. När James Baldwin kom dit från Paris ville dom inte låta honom tala, eftersom dom inte kunde få honom att hålla sig till manuskriptet. Burt Lancaster läste det tal som Baldwin skulle ha hållit; dom ville inte släppa upp Baldwin i talarstolen därför att dom visste att Baldwin kan hitta på att säga vad som helst. Dom övervakade precis allt lika rigoröst, dom sa åt dom där negrerna vilken tid dom skulle komma till stan, hur dom skulle komma, var dom skulle hålla till, vilka skyltar dom skulle bära omkring med, vilka sånger dom skulle sjunga, vilka tal dom skulle hålla, och sa sen åt dom att försvinna från stan vid solnedgången. Och varenda en av dom där Onkel Tommarna var borta från stan vid solnedgången. Jag vet att ni inte tycker om att jag säger det här. Men jag kan lägga fram bevis för det. Det var rena cirkusen, ett jippo som går utanpå allt som Hollywood kan åstadkomma, årets jippo. Reuther och dom andra tre djävlar borde få ett akademipris för årets bästa skådespelarprestationer, för dom agerade som om dom verkligen älskade negrer och lyckades lura en massa negrer på kuppen. Och dom sex negerledarna borde också få en belöning – förr dom bästa statistrollerna.

En självständighetsförklaring

Elijah Muhammed suspenderade Malcolm X den 4 december 1963, officiellt för att han hade fällt en icke auktoriserad kommentar om mordet på president Kennedy. I själva verket hade det sedan en tid tillbaka funnits meningsskiljaktigheter mellan Malcolm och de mer konservativa elementen inom de Svarta muselmanernas ledarskikt. Enda gången Malcolm berörde dessa förhållanden under de

närmaste tre månaderna, då han annars avhöll sig helt från offentliga uttalanden, var när han intervjuades av Louis E. Lomax i december 1963. Samtidigt som Malcolm förnekade att det fanns meningsskiljaktigheter mellan honom och Muhammad och förklarade att han fortfarande ställde sig lojal till honom, sa han att 'de yngsta Svarta muselmanerna' som saknade Muhammads 'gudomliga tålmod' med fienden, 'ville se mera handling'. Med det menade han att de hölls tillbaka av ledarna.

Den 8 mars 1964 meddelade Malcolm att han hade utträtt ur Islams folk och tänkte bilda en ny rörelse. Han sa att Svarta muselmanernas rörelse hade 'gått så långt som den kan', eftersom den var alltför snävt sekteristisk, alltför återhållsam. Han sa också: 'Jag är beredd att samarbeta i lokala medborgarrättsaktioner i Södern och överallt annars eftersom jag anser att varje kampanj för bestämda mål bidrar till att öka negrernas politiska medvetenhet och intensifierar deras inbördes lojalitet mot det vita samhället ... Det tjänar ingenting till att vi lurar oss själva. Bra utbildning, bostäder och arbeten är ofrånkomligt nödvändiga för negrerna och jag ska stödja dem i deras kamp för att uppnå dessa mål, men jag ska tala om för negrerna att även om detta är nödvändiga saker kan dom inte lösa negrernas huvudproblem.'

Den 12 mars höll han en presskonferens på Park Sheraton Hotel i New York för att få tillfälle att mer detaljerat redogöra för sin nya position. Innan han lämnade fältet fritt för reportrarnas frågor läste han upp följande färdigskrivna uttalande. Det har tagits med här för att belysa Malcolms åsikter vid den tiden; de skulle komma att undergå ytterligare förändringar under de återstående elva månaderna av hans liv.

Malcolm förklarade i detta uttalande att han var och skulle komma att förbli muhammedan: och det blev han också. Men några veckor senare reste han till Mecka och återvände med en helt annan förståelse av Islam, framför allt beträffande rasfrågan.

Han hoppades och försökte undvika en öppen konflikt med Svarta muselmanerna, lovordade i uttalandet Muhammad för hans analysförmåga och program och vägrade att diskutera de 'interna meningsskiljaktigheter' som hade 'tvingat' honom att lämna Islams folk. Senare, när Muhammad började angripa honom offentligt, skulle han komma att beklaga den återhållsamheten: 'Jag inser nu att jag gjorde ett misstag när jag inte genast talade om hela sanningen om orsakerna till att jag blev suspenderad.'

Tidigare hade Malcolm ansett att 'separatism' var enda lösningen. Nu, den 12 mars, betecknade han separation i en självständig nation eller ett återvändande till Afrika som 'den bästa lösningen', och han mildrade sitt uttalande ytterligare genom att tillägga att det 'ännu var ett program på lång sikt'. I maj 1964 upphörde han helt med att tala till förmån för en separat nation och sa att han ansåg att negrerna borde stanna kvar i Förenta staterna och slåss för sina rättigheter.

Som medlem av Svarta muselmanerna hade han satt likhetstecken mellan 'svart nationalism' och 'separatism'. Men när han i pressuttalandet uppgav sig vara en svart nationalist gjorde han emellertid en distinktion mellan de två begreppen, definierade svart nationalism på ett sådant sätt att den också omfattade icke-separatister. Under de sista månaderna av sitt liv sökte han efter en bättre term att beskriva sin filosofi med, en term som skulle vara mer exakt och mer fullständig än svart nationalism.

I pressuttalandet uttryckte Malcolm sin avsikt att organisera Muslim Mosque, Inc., 'på ett sådant sätt att det blir möjligt för alla negrer att aktivt medverka i den ... oavsett deras religiösa eller icke-religiösa uppfattningar'. Tre månader senare kom han till den slutsatsen att förverkligandet av det målet krävde bildandet av en annan sammanslutning, den bredare, sekulariserade Organisationen för afro-amerikansk enhet.

Detta uttalande från den 12 mars bör därför uppfattas som en övergående fas i utvecklingen av Malcolms idéer; det markerar en betydelsefull förändring av hans åsikter som Svart muselman men är inte representativt för de slutsatser han kom fram till innan han dog.

Eftersom 1964 ser ut att bli ett mycket explosivt år på rasfronten och eftersom jag själv tänker vara mycket aktiv i varje fas av de amerikanska negrernas kamp för mänskliga rättigheter har jag utlyst den här presskonferensen nu på morgonen för att klargöra min egen position i striden – speciellt i fråga om politik och icke-våld.

Jag är och kommer alltid att vara muselman. Min religion är Islam. Jag anser fortfarande att mr Muhammads analys av problemet är den mest realistiska och att hans lösning är den bästa. Det innebär att jag också tror att den bästa lösningen är fullständig separation, att vårt folk återvänder hem, till vårt eget afrikanska hemland.

Men separationen, återvändandet till Afrika, är fortfarande ett program på lång sikt och medan det ännu återstår att förverkliga behöver de 22 miljoner av vårt folk som fortfarande är kvar här i Amerika bättre mat, kläder, bostäder, utbildning och arbeten nu med detsamma. Mr Muhammads program går visserligen ut på att vi bör återvända hem, men det innehåller också anvisningar om vad vi kan och bör göra för att lösa våra problem medan vi fortfarande är kvar här.

Interna meningsskiljaktigheter inom Islams folk tvingade mig att lämna rörelsen. Jag lämnade den inte frivilligt. Men nu när det har blivit som det har blivit tänker jag göra det bästa möjliga av situationen. Nu när jag har större handlingsfrihet tänker jag använda mig av mer flexibla metoder i samarbetet med andra för att få en lösning på det problemet.

Jag ger mig inte ut för att vara en gudsmän, men jag tror på gudomlig vägledning, gudomlig kraft och på uppfyllelsen av gudomliga profetior. Jag är inte någon bildad man, inte heller är jag expert på något särskilt område – men jag är uppriktig och min uppriktighet är min enda merit.

Jag är inte ute för att bekämpa andra negerledare eller organisationer. Vi måste finna en gemensam attityd, en gemensam lösning på ett gemensamt problem. Jag har glömt allt ont som de andra ledarna har sagt om mig och jag hoppas uppriktigt att de också kan glömma allt ont som jag har sagt om dem.

Det problem som vårt folk står inför här i Amerika är större och viktigare än alla personliga eller organisatoriska meningsskiljaktigheter. Därför måste vi ledare sluta upp med att oroa oss för det hot som vi tycks anse att vi utgör för varandras personliga prestige och koncentrera våra förenade ansträngningar på att få slut på de oändliga oförrätter som vårt folk dagligen utsätts för här i Amerika.

Jag tänker grunda och leda en ny moské i New York City som ska heta Muslim Mosque, Inc. Det ger oss ert religiös bas och den andliga styrka som krävs för att befria vårt folk från den osedlighet som fördärvar den moraliska tågan i vårt samhälle.

Vår politiska filosofi kommer att vara svart nationalism. Vår ekonomiska och sociala filosofi kommer att vara svart nationalism. Vår kulturella grundval kommer att vara svart nationalism.

Många inom vårt folk är inte religiöst lagda, så Muslim Mosque, Inc., kommer att vara organiserat på ett sådant sätt att det ger möjlighet för aktiv medverkan av alla negrer i våra politiska, ekonomiska och sociala program, oavsett deras religiösa eller icke-religiösa uppfattningar.

Den svarta nationalismens politiska filosofi går ut på detta: vi måste skaffa oss kontroll över vårt samhälles politik och politiker. De får inte längre ta order från främmande maktintressen. Vi ska se till att alla negerpolitiker som är marionetter för de främmande maktintressena sopas bort från sina ämbeten.

Vi ska framför allt satsa på ungdomen: vi behöver nya idéer, nya metoder, nya grepp. Vi ska anmoda unga studenter över hela nationen som studerar statskunskap att hjälpa oss. Vi ska uppmuntra dessa unga studenter att sätta i gång med egna självständiga forskningar och sedan låta oss ta del av deras analyser och förslag. Vi har absolut inga illusioner om de gamla, etablerade politikerna. Vi vill se en del nya ansikten – mer militanta ansikten.

Vad 1964 års val 'beträffar ska vi hålla våra planer för det valet hemliga till ett senare datum – men vi vill inte att vårt folk också 1964 ska bli offer för ett politiskt förräderi.

Muslim Mosque, Inc., ska alltid stå fullt öppet för idéer och finansiell hjälp från alla håll. Vita kan hjälpa oss, men de kan inte gå med i vår rörelse. Det kan inte bli någon svartvit enhet om det inte först har skapats lite svart enhet. Det kan inte bli någon arbetarsolidaritet om det inte först har skapats lite rassolidaritet. Vi kan inte tänka på att förena oss med andra om vi inte först har förenat oss med varandra. Vi kan inte tänka på att bli acceptabla för andra om vi inte först har visat oss acceptabla för oss själva. Man kan inte blanda bananer med utspridda löv.

Beträffande icke-våldsfrågan: det är kriminellt att lära en människa att inte försvara sig fast han ständigt utsätts för brutala attacker. Det är legalt och lagligt att äga en hagelböss eller ett gevär. Vi tror på lydnad inför lagen.

I områden där vårt folk ständigt utsätts för brutalitet och regeringen tycks vara ur stånd eller är ovillig att skydda dem, bör vi bilda skytteföreningar som kan sättas in för att försvara våra liv och vår egendom i nödsituationer, som det som hände förra året i Birmingham; Plaquemine, Louisiana; Cambridge, Maryland, och Danville, Virginia. När vårt folk blir bitet av hundar är det i sin fulla rätt att döda dessa hundar.

Vi bör vara fredliga, laglydiga – men stunden är inne för den amerikanske negern att slå tillbaka i självförsvar när och var han än blir rättsstridigt och olagligt angripen.

Om regeringen anser att jag har fel i det jag säger så tycker jag att regeringen ska börja sköta sitt jobb.

Röstsedeln eller våldet

Tio dagar efter Malcolm X:s självständighetsförklaring höll Muslim Mosque, Inc., det första av en serie på fyra offentliga söndagskvällsmöten i Harlem, vid vilka Malcolm började arbetet med att formulera den nya rörelsens ideologi och filosofi. Enligt mångas uppfattning var de talen de bästa som han någonsin hållit. Tyvärr fanns det inga bandinspelningar från de mötena tillgängliga när den här boken förbereddes. Men vid samma tidpunkt började Malcolm acceptera inbjudningar att tala utanför New York – i Chester, Pennsylvania; Boston; Cleveland; Detroit osv – och vi hade tillgång till bandinspelningar av några av de talen.

I Clevelandtalet, som hölls i Corys Metodistkyrka den 3 april 1964, lade han fram flera av de idéer som han hade utvecklat på mötena i Harlem. Mötet, som arrangerades av Cleveland's lokalförening av Kongressen för jämlikhet mellan raserna, hade formen av ett symposium med titeln 'Negerrevolten – vad kommer sedan?' Den förste talaren var Louis E. Lomax, vars tal var i full överensstämmelse med CORE:s teser och blev väl mottaget av den stora publiken, som övervägande bestod av negrer. Malcolms tal hälsades med ännu större bifall, trots att det i fundamentala avseenden skilde sig från de uppfattningar som brukade komma till uttryck på CORE:s möten.

'Röstsedeln eller våldet', Malcolms egen titel på talet, var märkligt bland annat därför att han i det påstod att det i sådana organisationer som NAACP och CORE fanns inslag av svart nationalism och att de blev allt starkare. Av olika skäl kom de svarta nationalisternas konvent, som han i det här talet projekterade till augusti 1964, aldrig till stånd.

Herr ordförande, Broder Lomax, bröder och systrar, vänner och fiender: jag kan omöjligt tro att varenda en här i salen är en vän till mig och jag vill inte utelämna någon enda. Ämnet i kväll är, som jag har uppfattat det, 'Negerrevolten och Vad ska vi sen ta oss till?' eller 'Vad händer sen?' Såvitt jag kan fatta i all anspråkslöshet så pekar det antingen på röstsedeln eller våldet.

Innan vi försöker oss på att förklara vad som menas med röstsedeln eller våldet skulle jag vilja klargöra en sak om mig själv. Jag är fortfarande muselman, min religion är fortfarande

Islam. Det är min personliga tro. Precis som Adam Clayton Powell är en kristen präst som förestår Abessinska Baptistkyrkan i New York, men samtidigt deltar i den politiska striden för att försöka ge dom svarta människorna här i landet medborgerliga rättigheter; och doktor Martin Luther King som är en kristen präst nere i Atlanta, Georgia, och ledare för en annan organisation som slåss för dom svarta människornas medborgerliga rättigheter i det här landet; och pastor Galamison, ni har säkert hört talas om honom, är en annan kristen präst i New York som har varit starkt engagerad i skolbojkotten för att avskaffa segregerad undervisning; ja, jag är själv präst, inte kristen präst utan muselmansk präst, och jag tror på nödvändigheten av handling på alla fronter med alla medel som krävs.

Även om jag fortfarande är muselman har jag inte kommit hit i kväll för att diskutera min religion. Jag har inte kommit hit för att försöka förändra er religion. Jag har inte kommit hit för att resonera eller diskutera om något som vi har olika uppfattningar om, för det är dags för oss att undertrycka våra meningsskiljaktigheter och inse att det är bäst för oss att först fatta att vi har samma problem, ett gemensamt problem – ett problem som får er att väcka förargelse vare sig ni är baptist eller metodist eller muselman eller nationalist. Vare sig ni har fått utbildning eller är illitterat, vare sig ni lever vid en boulevard eller i en slumgränd, ska ni väcka förargelse precis som jag gör. Vi sitter alla i samma båt och vi ska alla väcka samma förargelse hos samme man. Han råkar vara en vit man. Allesammans har vi, i det här landet, utsatts för politiskt förtryck i händerna på den vite mannen, ekonomisk exploatering i händerna på den vite mannen, och social degradering i händerna på den vite mannen.

Det jag säger här betyder inte att vi är anti-vita, men det betyder att vi är mot exploatering, att vi är mot degradering, att vi är mot förtryck. Och om den vite mannen inte vill att vi ska vara anti-vita så måste han sluta upp med att förtrycka och exploatera och degradera oss. Vare sig vi är kristna eller muselmaner eller nationalisterna eller agnostiker eller ateister måste vi först lära oss att glömma våra meningsskiljaktigheter. Om vi har meningsskiljaktigheter så låt oss lufta dem i avskildhet; när vi framträder tillsammans får vi inte ha något att käbbla om förrän vi har resonerat färdigt med den vite mannen. Framlidne president Kennedy kunde sammanträffa med Chrusjtjov och komma överens om ett och annat och vi har utan tvivel mer gemensamt med varann än vad Kennedy och Chrusjtjov hade.

Om vi inte får någonting ordentligt gjort snart tror jag att ni måste hålla med mig om att vi kommer att bli tvingade att antingen använda oss av röstsedeln eller våldet. Nu, 1964, gäller det antingen eller. Det är inte så att tiden snart är ute – tiden är redan ute! 1964 ser ut att bli det mest explosiva år som Amerika någonsin har upplevt. Det mest explosiva året. Varför? Därför att det också är ett valår. Det är ett år då alla dom vita politikerna ger sig in i det så kallade svarta samhället igen och pratar omkull er och mig för att få våra röster. Ett år då alla dom vita politiska svindlarna ger sig in i ert och mitt samhälle igen med sina falska löften, bygger upp våra förhoppningar för att svika dem med sina knep och sitt svek, med sina falska löften som dom inte har någon tanke på att hålla. Medan dom ger ökad näring åt allt missnöjet kan det bara leda fram till en sak, en explosion; och den svarte man som står på scenen i dagens Amerika är av en sort som – du får ursäkta, broder Lomax – inte längre har den minsta tanke på att vända den andra kinden till.

Låt ingen inbilla er att ni är chanslösa. Om dom inkallar er till militärtjänst skickar dom er till Korea och tvingar er att stå ansikte mot ansikte med 700 miljoner kineser. Om ni kan vara modiga där borta kan ni vara modiga här i landet. Oddsen emot er här är inte alls lika stora som oddsen där. Och om ni slåss här så kommer ni åtminstone att veta vad ni slåss för. Jag är inte någon politiker, inte ens politiskt hemmastadd; uppriktigt sagt är jag inte hemmastadd i just någonting. Jag är inte demokrat, jag är inte republikan och jag betraktar mig inte ens som amerikan. Om ni och jag vore amerikaner funnes det inga problem. Dom där okunniga ungrarna som just har stigit i land från båten, dom är redan amerikaner; polackerna är redan

amerikaner; dom italienska flyktingarna är redan amerikaner. Varenda en som kommit hit från Europa, varenda blåögd typ, är redan en amerikan. Och fast ni och jag har varit här så länge är vi ännu inte amerikaner.

Jag tror för min del inte att det tjänar något till att lura sig själv. Jag tänker inte sitta med vid ert bord och se på medan ni äter utan att ha nånting på min tallrik och ändå kalla mig för middagsätare. Att sitta med vid bordet gör en inte till

t middagsätare om man inte har något att äta på tallriken. Man blir inte en amerikan därför att man lever här i Amerika. Man blir inte en amerikan därför att man är född här i Amerika. Om ni föddes till amerikaner skulle ni inte behöva någon extra lagstiftning, skulle ni inte behöva några tillägg till konstitutionen, skulle ni inte behöva vara med om hur medborgarrättslagarna obstrueras i Washington D.C. just nu. Dom behöver inte anta några medborgarrättslagar för att göra en polack till amerikan.

Nej, jag är inte amerikan. Jag är en av dom 22 miljonerna svarta människor här i landet som är amerikanismens offer. En av dom 22 miljoner svarta människorna som är offer för det demokratiska systemet här i landet som bara är ett maskerat hyckleri. Så jag står inte här och talar till er som en amerikan eller en patriot eller en flaggsaluterare eller flaggviftare – ånej, inte jag inte. Jag talar som ett offer för det amerikanska systemet. Och jag ser Amerika genom offrets ögon. Jag ser inte någon amerikansk dröm; jag ser en amerikansk mardröm.

Dessa 22 miljoner offer håller på att vakna. Deras ögon håller på att öppnas. Dom börjar se klart på sin verklighet. Dom börjar bli politiskt mogna. Dom börjar upptäcka att det uppstår nya politiska trender från kust till kust. När dom får upp ögonen för dessa nya politiska trender inser dom också att varje gång det hålls ett val är det så jämnt mellan partierna att man måste räkna om rösterna. Dom var tvungna att räkna om rösterna i Massachusetts för att se vem som skulle bli guvernör, så jämnt var det. Det var på samma sätt på Rhode Island, i Minnesota och på många andra ställen i landet. Och det var samma sak när Kennedy och Nixon tävlade om presidentposten. Det var så jämnt att dom måste räkna om alla rösterna igen. Och vad innebär det? Jo, det innebär att när dom vita människorna är jämspelta och dom svarta människorna har ett eget röstblock så blir det dom som kommer att avgöra vilken som ska sitta i Vita huset och vilken som ska bli förlorare.

Det var de svartas röster som placerade den nuvarande administrationen i Washington D.C. Era röster, era enfaldiga röster, era okunniga röster, era bortkastade röster ordnade så att vi fick en administration i Washington D C som har behagat anta alla tänkbara slags lagar, men sparat era rättigheter till sist, för att sen obstruera lagförslaget till råga på eländet. Och era och mina ledare har haft oförsämndheten att fjanta omkring och applådera sig själva och dilla om hur stora framsteg vi gör. Och vilken bra president vi har. Om han inte var bra i Texas hur skulle han då kunna vara bra i Washington D C? För Texas är en lynchstat. Det är samma andas barn som Mississippi, precis samma; det är bara det att dom lynchar en på Texasmaner i Texas och lynchar en på Mississippimaner i Mississippi. Och dom där negerledarna var smaklösa nog att gå och dricka kaffe i Vita huset med en texasbo, en sydstatsgalning – det är det enda han är – och sen komma ut och tala om för er och mig att han kommer att bli bättre för oss därför att eftersom han är från Södern så vet han hur man handskas med sydstatarna. Vad är det för slags logik? Låt Eastland bli president, han är också från sydstatarna. Han bör vara bättre i stånd att handskas med dom än Johnson.

I den nuvarande administrationen har dom i representanthuset 257 demokrater mot bara 177 republikaner. Dom kontrollerar två tredjedelar av husets röster. Varför kan dom då inte anta en lag som kan hjälpa er och mig? I senaten sitter det 67 senatorer från det demokratiska partiet. Bara 33 av dom är republikaner. Så demokraterna har tummen i ögat på regeringen och det är ni som har ordnat den saken. Och vad har dom gett er för det? I fyra år har dom

suttit vid makten och först nu har dom kommit fram till lite lagstiftning om medborgerliga rättigheter. Först nu, sen allting annat är avklarat, är undanstökat, nu tänker dom slå sig ner och leka med er under hela sommaren – samma gamla jättebluffspel som dom kallar för filibuster. Alla dom där är i maskopi med varann. Inbilla er ingenting annat än att dom är i maskopi med varann, för mannen som står i spetsen för filibustern mot medborgarrättslagarna är en man från Georgia som heter Richard Russell. Den förste som Johnson frågade efter sen han blivit president och kom tillbaka till Washington D C var 'Dicky' – så såta vänner är dom. Det är hans pojke, hans stallbroder, hans kompis. Men dom roar sig med det där gamla bluffspelet. Den ene av dom låtsas att han är på er sida och så har han ordnat så att den andre är så helt emot er att han aldrig behöver hålla sitt löfte.

Så det är dags att vakna nu 1964. Och när ni märker att dom försöker sig på den sortens konspirationer så gör klart för dom bara att ni har fått era ögon öppnade. Låt dom också få veta att det är något annat som står öppet. Det måste antingen bli röstsedeln eller våldet. Röstsedeln eller våldet. Om ni inte vågar använda ett sånt uttryck tycker jag att ni ska lämna det här landet, att ni ska återvända till bomullstappan, att ni ska gå tillbaka till slummen. Dom fick alla negerrösterna och sen dom fått det fick negrerna ingenting i gengäld. Allt dom gjort sen dom kommit till Washington är att ge några negerpampar feta jobb. Dom negerpamparna behövde inga feta jobb, dom hade redan jobb. Det är bara kamouflage, det är humbug, det är förräderi, det är rena bluffen. Jag försöker inte slå ut demokraterna till förmån för republikanerna, vi kommer till dom om en liten stund. Men allt det här är sant – ni satte demokraterna främst och demokraterna satte er sist.

Se på det som det är. Vad ursäktar dom sig med, eftersom dom kontrollerar både representanthuset och senaten? Vad ursäktar dom sig med när ni och jag frågar: 'Och när tänker ni hålla era löften?' Jo, dom skyller på dixiekraterna. Vad är en dixiekrat? En demokrat. En dixiekrat är ingenting annat än en maskerad demokrat. Demokraternas nominelle ledare är också ledare för dixiekraterna, för dixiekraterna är en del av det demokratiska partiet. Demokraterna har aldrig sparkat ut dixiekraterna ur partiet. Dixiekraterna bröt sig ur partiet själva en gång, men demokraterna stötte inte ut dom. Tänka sig att dom där föraktliga sydstatssegregationisterna satte nordstatsdemokraterna på plats. Men nordstatsdemokraterna har aldrig satt dixiekraterna på plats. Nej, se på den här saken som den är. Dom har satt i gång med ett falskspel med er och mig som spelbrickor. Det är dags för er och mig att vakna upp och börja se på det som det är och försöka inse hur det ligger till; och sen kan vi ta itu med det som det är.

Dixiekraterna i Washington D C kontrollerar dom nyckel-kommittéer som behärskar regeringen. Enda anledningen till att dixiekraterna kontrollerar dom kommittéerna är deras senioritet. Enda anledningen till att dom har senioritet är att dom kommer från stater där negrerna inte kan rösta. Den regering vi har är inte ens demokratiskt vald. Det är inte en regering som består av representanter för folket. Hälften av människorna i sydstaterna kan inte ens rösta. Eastland borde inte ens ha rätt att sitta i Washington. Hälften av dom senatorer och representanthusledamöter som sitter i dessa nyckelpositioner i Washington D C är där illegalt, är där i strid mot konstitutionen.

Jag var i Washington D C för en vecka sen i torsdags när dom debatterade om dom skulle ta upp lagförslaget till omröstning eller inte. Och längst bak i salen där senaten sammanträder finns det en stor karta över Förenta staterna och den kartan visar vilka områden runt om i landet där negerbefolkningen finns koncentrerad. Och den ger besked om att det är från södra delen av landet, dom stater där negerinslaget är som kraftigast, som dom kongressledamöter kommer som ställer sig upp och obstruerar och försöker sig på alla andra slags trick för att hindra negern från att komma åt att rösta. Det är för bedrägligt. Men det är inte bedrägligt för oss längre; det är bedrägligt för den vite mannen, därför att snart nu, när negern har vaknat lite

till och upptäcker vilken ruttenhet han är utsatt för, upptäcker vilket fiffel han är utsatt för, upptäcker det falskspel som han är utsatt för, då kommer negern att skaffa sig en ny taktik.

Dessa senatorer och medlemmar av representanthuset kränker i själva verket dom konstitutionella tillägg som garanterar folket i den eller den speciella staten och countyt rätten att rösta. Och konstitutionen är i och för sig ett tillräckligt instrument att utesluta varje representant från en stat där man kränker folkets rösträtt. Det behövs inte ens någon ny lagstiftning. Varje person som sitter i kongressen just nu och som sitter där för en stat eller ett distrikt där medborgarnas rösträtt blir kränkt, den personen bör uteslutas från kongressen. Och när man utesluter honom har man avlägsnat ett av dom hinder som står i vägen för varje verkligt meningsfull lagstiftning i det här landet. Ja, när man utesluter dom behöver man inte någon ny lagstiftning, eftersom dom kommer att bli ersatta av svarta representanter från counties och distrikt där den svarta befolkningen är i majoritet, inte i minoritet.

Om dom svarta i dessa sydstaten hade fullständig tillgång till sin rösträtt skulle dom dixiekrater som sitter på nyckelposter i Washington, vilket är detsamma som dom demokrater som sitter på nyckelposter i Washington, mista sina mandat. Det demokratiska partiet skulle mista sin makt. Det skulle upphöra att vara ett mäktigt parti. När man tänker på hur mycket makt som det demokratiska partiet skulle förlora om det miste dixiekratflygeln eller gruppen eller fraktionen förstår man varför det är emot demokraternas intressen att ge rösträtt åt negerna i stater där demokraterna har haft fullständig makt och auktoritet ända sen inbördeskriget. Man kan helt enkelt inte tillhöra det partiet utan att analysera det.

Jag upprepar: jag är inte anti-demokrat. Jag är inte antirepublikan, jag är inte anti-nånting. Jag bara ifrågasätter deras uppriktighet och den strategi dom har använt mot vårt folk genom att ge det löften som dom inte har för avsikt att hålla. När man håller demokraterna vid makten håller man dixiekraterna vid makten. Jag betvivlar att min käre broder Lomax kan bestrida den saken. Det är därför som det nu, 1964, är dags för er och mig att bli mer politiskt mogna och inse vad röstsedeln är till för; vad vi kan räkna med att uppnå när vi avger vår röst; och om vi inte får vår rätt att rösta kommer det att sluta med att vi blir tvungna att ta till våld. Det gäller antingen röstsedeln eller våldet.

I norr gör dom det på ett annat sätt. Där fiffel dom i stället med valkretsindelningen. Det vill säga att när det blir en alltför kraftig koncentration av negrer i ett visst område och dom börjar få för mycket politisk makt så kommer den vite mannen och ändrar distriktsgränserna. Ni säger kanske: 'Varför säger du hela tiden den vite mannen?' Därför att det är den vite mannen som gör det. Jag har aldrig hört talas om att en neger ändrat några gränser. Det är den vite mannen som gör det. Samme vite man som ler mot er för det mesta och dunkar er i ryggen och utger sig för att vara er vän. Han är kanske vänlig, men han är inte er vän.

Så det jag försöker inpränta i er är kort och gott detta: det ni och jag är utsatta för här i Amerika är inte en segregationistkonspiration, vi är utsatta för en regeringskonspiration. Varendra en som obstruerar lagförslaget är en senator – det är detsamma som regeringen. Varendra en som manipulerar i Washington D C är en representanthusledamot – det är detsamma som regeringen. Dom enda som lägger hinder i vägen för er är människor som är en del av regeringen. Samma regering som ni åker utomlands och slåss för och dör för är med om en konspiration för att beröva er rösträtten, beröva er era ekonomiska möjligheter, beröva er hyggliga bostäder, beröva er en hygglig utbildning. Så ni ska inte bara skylla på arbetsgivaren, det är regeringen själv, Amerikas regering som är ansvarig för förtrycket och exploaterandet och degraderandet av svarta människor i det här landet. Och det bör den också få veta. Den regering vi har har svikit negern. Den så kallade demokrati vi har har svikit negern. Och alla dom där vita liberalerna har definitivt svikit negern.

Så vad ska vi nu ta oss till? Vi behöver först och främst skaffa oss en del vänner. Vi behöver en del nya allierade. Hela medborgarrättskampen behöver en ny tolkning, en bredare tolkning. Vi måste se på medborgarrättsfrågan från en annan synvinkel – från insidan lika väl som från utsidan. För dom bland oss som har svart nationalism som sin filosofi måste det till en ny tolkning av medborgarrättskampen för att vi ska kunna gå med i den. Den gamla tolkningen utestängde oss. Den höll oss utanför. Därför ger vi medborgarrättskampen en ny tolkning, en tolkning som gör det möjligt för oss att komma med i den, ta del av den. Och dom där vitsipporna som har velat hit och dit och vindböjtlat och kompromissat tänker vi inte låta vindböjda och vela och kompromissa längre.

Hur ska ni kunna tacka någon för att han ger er det som redan är ert? Hur ska ni då kunna tacka honom för att han ger er bara en del av det som redan är ert? Ni har inte gjort några framsteg eftersom ni redan borde ha haft det man har gett er. Det är inte att göra framsteg. Och jag älskar min broder Lomax för hans sätt att göra klart för oss att vi är tillbaka igen där vi stod 1954. Vi står inte ens där vi stod 1954. Vi står i dag sämre till än vi gjorde då. Det är mer segregation nu än det var 1954. Det är mer hätskhet, mer hat, mer våld mellan raserna nu 1964 än det var 1954. Var har vi framstegen?

Och nu står ni inför en situation då dom unga negrerna börjar göra sig gällande. Pratet om att vända den andra kinden till är ingenting för dom. Det var tonåringar som kastade molotovcocktails i Jacksonville. Sånt har negrer aldrig gjort förut. Men det visar att det är en ny giv på gång. Det är ett nytt tänkande på gång. Det är en ny strategi på gång. Den här månaden molotovcocktails, nästa månad handgranater, och nånting annat månaden efter. Det blir antingen röstsedelns eller våldet. Det blir antingen frihet eller död. Det enda märkliga med den döden är att den blir reciprok. Vet ni vad som menas med 'reciprok'? Det är ett av broder Lomax ord, jag har knyckt det från honom. Jag brukar annars inte röra mig med fina ord eftersom jag inte brukar röra mig bland fina människor. Jag har att göra med enkelt folk. Jag har funnit att om man samlar ihop en hel massa småfolk så kan dom göra det hett om örona på en hel massa mäktiga. Dom har inget att förlora, dom har allt att vinna. Och dom gör klart för en mesamma: 'Det behövs två för att dansa tango; tar du ett steg så tar jag ett.'

Dom svarta nationalisterna, dom som har svart nationalism som sin filosofi, dom som försöker åstadkomma denna nya tolkning av själva meningen med medborgerliga rättigheter, anser att det betyder lika möjligheter, precis som broder Lomax har påpekat. Och vi gör rätt i att söka få medborgerliga rättigheter, om det betyder lika möjligheter, för det enda vi då gör är att vi försöker få utdelning på våra investeringar. Våra mödrar och fäder investerade svett och blod. I trehundra år har vi arbetat i det här landet utan att få så mycket som tio cent i utbyte – hörde ni att jag sa: utan att få så mycket som tio cent i utbyte. Ni låter den vite mannen gå omkring och prata om hur rikt det här landet är, men ni tänker aldrig efter hur det kunde bli så rikt så snabbt. Det blev rikt därför att ni gjorde det rikt.

Ta dom människor som sitter här i salen just nu. Dom är fattiga, vi är alla fattiga som individer. Våra individuella veckolöner uppgår till just ingenting. Men om man tar lönerna från varenda en här inne kollektivt så fyller dom en hel massa korgar. Det blir en väldig förmögenhet. Om man under ett helt år samlar in lönerna från bara dom människor som finns här nu så blir man rik – rikare än rik. Om man ser på det på det viset förstår man hur rik Onkel Sam måste bli på, inte bara en sån här liten skara, utan på miljoner svarta människor. Era och mina föräldrar, som inte arbetade något åttatimmarsskift utan arbetade från det var mörkt på morgonen tills det blev mörkt på kvällen och arbetade för ingenting, gjorde den vite mannen rik, gjorde Onkel Sam rik.

Det är vår investering. Det är vårt bidrag – vårt blod. För vi bidrog inte bara med vårt gratisarbete utan också med vårt blod. Varje gång han kallade folket under vapen var vi dom

första som drog på oss uniformerna. Vi stupade på vartenda ett av den vite mannens slagfält. Vi har offrat mer för det här landet än några andra som lever här i Amerika i dag. Vi har gett ett större bidrag än dom till det här landet och fått mindre tillbaka. Medborgerliga rättigheter för dom av oss som har svart nationalism till sin filosofi betyder: 'Ge oss det nu. Vänta inte till nästa år. Ge oss det i går, och det är ändå inte tillräckligt fort.'

Jag ska passa på att göra ett uppehåll här för att påpeka en sak. Varje gång ni ger er ut efter något som tillhör er är den som berövat er rätten till det en brottsling. Kom ihåg det. Varje gång ni ger er ut efter något som är ert har ni er lagliga rätt att göra anspråk på det. Och var och en som på något sätt försöker beröva er något som är ert bryter mot lagen, är en brottsling. Och det blev fastställt av högsta domstolens beslut. Den förbjöd segregation. Vilket innebär att segregation är olaglig. Vilket innebär att en segregationist bryter mot lagen. En segregationist är en brottsling. Man kan inte kalla honom för nånting annat än det. Och när ni demonstrerar mot segregation har ni lagen på er sida. Då har ni högsta domstolen på er sida.

Men vilka är det som hindrar er från att få lagen tillämpad? Jo, polismakten själv. Med polishundar och batonger. Varje gång ni demonstrerar mot segregation, vare sig det gäller segregerad undervisning, segregerade bostäder eller nånting annat, har ni lagen på er sida och vem som än söker hindra er så står han inte längre på lagens sida. Dom bryter mot lagen, dom är inte representanter för lagen. Varje gång ni demonstrerar mot segregation och någon är oförsämd nog att släppa lös en polishund mot er, så döda den hunden, döda den, säger jag er, döda den hunden. Jag säger det om dom så slänger mig i fängelset i morgon – döda – den – hunden. Sen får ni slut på det. Om dom vita människorna här inne inte vill veta av den sortens handlingar så kan ni gå och be borgmästaren be polisen att släppa lös sina hundar här. Det är det enda ni behöver göra. Om inte ni gör det så gör nån annan det.

Om ni inte intar den ståndpunkten kommer era små barn att känna skam över er när dom vuxit upp. Om ni inte intar en kompromisslös ståndpunkt – jag menar inte att ni ska gå ut och ta till våldsamheter; men samtidigt ska ni aldrig avstå från våld annat än när dom inte använder våld mot er. Jag är fredlig mot dom som uppträder fredligt mot mig. Men när dom släpper lös våldet mot mig så gör man mig galen av ursinne och jag är inte ansvarig för vad jag gör. Och det är så varje neger borde känna det. Varje gång ni vet att ni befinner er inom lagens gränser, inom era lagliga rättigheter, inom era moraliska rättigheter, i överensstämmelse med rättvisan så dö för vad ni tror på. Men dö inte ensam. Låt er död bli reciprok. Det är det som menas med jämlikhet. Det som är gott nog åt gåsen är gott nog åt gåsvaktaren.

När vi börjar tränga in på det här området behöver vi nya vänner, behöver vi nya allierade. Vi måste föra över medborgarrättskampen till ett annat plan – till dom mänskliga rättigheternas plan. Varje gång ni tar del i medborgarrättskampen så befinner ni er, vare sig ni vet det eller inte, inom Onkel Sams jurisdiktion. Ingen från yttervärlden kan tala för er räkning så länge er strid är en strid för medborgerliga rättigheter. Frågan om medborgerliga rättigheter hör till det här landets inre angelägenheter. Ingen av våra afrikanska bröder eller asiatiska bröder eller sydamerikanska bröder kan öppna munnen och blanda sig i Förenta staternas inre angelägenheter. Och så länge det gäller medborgerliga rättigheter faller det inom Onkel Sams jurisdiktion.

Men Förenta nationerna har antagit vad som kallas för Förklaringen om de mänskliga rättigheterna, det har en särskild kommitté som sysslar med dom mänskliga rättigheterna. Ni undrar kanske över varför alla dom skändligheter som har begåtts i Afrika och i Ungern och i Asien och Latinamerika läggs fram inför FN medan negerproblemet aldrig läggs fram inför FN. Det ingår i konspirationen. Den där gamla, slipade smilande liberalen som utger sig för att vara er och min vän, som utger sig för att stå på vår sida, som utger sig för att stödja vår kamp och utger sig för att handla i egenskap av vår rådgivare, upplyser er aldrig om era

mänskliga rättigheter. Dom sveper in er i en dimridå när det gäller era medborgerliga rättigheter. Och ni stirrar er så blinda på det där med medborgerliga rättigheter att ni inte ens tänker på att det finns något som heter mänskliga rättigheter.

När ni för över kampen om medborgerliga rättigheter till dom mänskliga rättigheternas plan kan ni sen lägga fram den svarta människans sak i det här landet inför nationerna i FN. Ni kan lägga fram den inför Generalförsamlingen. Ni kan ställa Onkel Sam inför en världsdömsstol. Men det enda plan ni kan göra det på är dom mänskliga rättigheternas plan. Medborgerliga rättigheter faller under Onkel Sams bestämmanderätt, inom hans jurisdiktion. Medborgerliga rättigheter utlämnar er åt hans godtycke. Medborgerliga rättigheter innebär att ni ber Onkel Sam att behandla er rättvist. Mänskliga rättigheter är något som ni är födda med. Mänskliga rättigheter är era av Gud givna rättigheter. Mänskliga rättigheter är dom rättigheter som erkänns av alla nationer på den här jorden. Och varje gång någon kränker era mänskliga rättigheter kan ni ställa honom inför världsdömsstolen. Onkel Sams händer dryper av blod, dryper av den svarte mannens blod i det här landet. Han är den störste hycklare som finns på den här jorden. Han har fräckheten – ja, det har han – att utge sig för att vara den fria världens ledare. Den fria världen! – och ni här i landet, ni sjunger 'We Shall Overcome'. För över kampen om medborgerliga rättigheter till dom mänskliga rättigheternas plan, lägg fram er sak inför Förenta nationerna, där våra afrikanska bröder kan lägga sin tyngd i vår vågskål, där våra asiatiska bröder kan lägga sin tyngd i vår vågskål, där våra sydamerikanska bröder kan lägga sin tyngd i vår vågskål och där 700 miljoner kineser sitter och väntar på att få lägga sin tyngd i vår vågskål.

Låt världen få veta hur blodiga hans händer är. Låt världen få veta vilket hyckleri som praktiseras här i landet. Låt det bli antingen röstsedeln eller våldet. Låt honom få veta att det blir antingen röstsedeln eller våldet.

När ni lägger fram er sak i Washington D C lägger ni fram den inför den som begår brottet mot er; det är som att vända sig från vargen till räven. Dom är alla i maskopi med varann. Dom använder sig av alla politiska knep som finns och får er att framstå som fårskallar inför världen. Här går ni omkring i Amerika och väntar på att bli inkallade och skickade utomlands, som tennsoldater, och när ni kommer ut dit så frågar folk er vad ni slåss för och då är ni tvungna att låtsas som om det regnar. Nej, ställ Onkel Sam inför en dömsstol, ställ honom inför världsdömsstolen.

Med röstsedeln menar jag frihet. Begriper ni inte – jag delar inte Lomax uppfattning i den här frågan – att röstsedeln är mer värd än dollarsedeln? Kan jag bevisa det? Ja. Ta Förenta nationerna. Det finns fattiga nationer i Förenta nationerna; men dessa fattiga nationer kan slå ihop sina röster och hindra dom rika nationerna från att få det som dom vill. Där har man systemet en nation en röst, så alla har en likvärdig röst. Och när bröderna från Asien och Afrika och alla dom mörkhyade delarna av världen går samman är deras sammanlagda röststyrka tillräcklig för att hålla Sam i schack. Eller Ryssland i schack. Eller någon annan del av jorden i schack. Så röstsedeln är mycket betydelsefull.

Just nu, i det här landet, om ni och jag, 22 miljoner afrikanska amerikaner – det är det vi är – afrikaner som lever i Amerika. Ni är ingenting annat än afrikaner. Ingenting annat än afrikaner. Om ni kallade er för afrikaner i stället för negrer skulle ni faktiskt klara er bättre. Afrikaner är inte skydda som pesten. Ni är dom enda som är skydda som pesten. Dom behöver inte stifta några medborgarrättslagar för afrikaner. En afrikan kan gå precis vart han vill i det här landet. Det enda ni behöver göra är att vira nånting om skallen. Som sagt, sen kan ni gå vart ni vill. Sluta bara upp med att vara negrer. Byt namn till Hoogagagooba. Sen får ni se hur pass enfaldig den vite mannen är. Ni har att göra med en enfaldig man. En god vän till mig som är mycket mörk satte en turban på skallen och gick in på en restaurang i Atlanta

innan dom låtsades vara desegregerade där. Han gick in på en vit restaurang, slog sig ned, och dom serverade honom och han sa: 'Vad skulle hända om det kom in en neger här?' Och där sitter han alltså, svart som natten, men eftersom han hade huvet invirat i en turban så såg servitrisen på honom och sa: 'Äh, hit in skulle ingen neger våga komma.'

Så ni har att göra med en man vars förutfattade meningar och fördomar får honom att varje dag mista besinningen, tappa huvudet. Han är rädd. Han ser sig omkring här i världen och märker vad som håller på att ske och märker att ni har tiden på er sida. Dom svarta folken håller på att vakna. Dom börjar bli kvitt sin rädsla för den vite mannen. På inget av dom ställen där han för krig just nu vinner han. Överallt där han slåss så slåss han mot någon med er och min hudfärg. Och dom klår honom. Han kan inte vinna längre. Han har vunnit sitt sista krig. Han lyckades inte vinna Koreakriget. Han kunde inte vinna det. Han blev tvungen att underteckna ett stilleståndsavtal. Det var detsamma som ett nederlag. Varje gång Onkel Sam, med hela sitt krigsmaskineri, tvingas till oavgjort av några risätare har han förlorat striden. Han blev tvungen att underteckna ett stilleståndsavtal. Man väntar sig inte att Amerika ska tvingas underteckna stilleståndsavtal. Amerika anses vara farligt. Men det är inte farligt längre. Det är farligt så länge det kan använda sig av vätebomben, men det kan inte använda sina vätebomber av rädsla för att Ryssland använder sina. Ryssland kan inte använda sina av rädsla för att Sam använder sina. Så båda två är dom vapenlösa. Dom kan inte använda dom vapen dom har eftersom bådas vapen neutraliserar den andres. Så han kan bara slåss på marken. Och den vite mannen kan inte vinna något mer markkrig. Den tiden är förbi. Det vet den svarte mannen, det vet den brune mannen, det vet den röde mannen, och den gule mannen vet det också. Därför drar dom in honom i gerillakrig. Det passar honom inte. Man måste ha ett tigerhjärta för att vara gerillakrigare och han har inte något tigerhjärta. Det kan jag försäkra er.

Jag vill bara ge er en liten inblick i gerillakrig därför att innan ni vet ordet av, innan ni vet ordet av ... Det krävs mod för att vara gerillakrigare eftersom man är alldeles ensam. I konventionella krig har man stridsvagnar och en hel massa andra människor med sig som håller en om ryggen, flygplan ovanför och allt det där. Men en gerillasoldat är alldeles ensam. Man har bara ett gevär, gummiskor och en skål med ris, och det är allt man behöver – och så en massa mod. En enda japan på en del av dom öar i Stilla havet där dom amerikanska soldaterna steg i land, en enda japan kunde ibland hålla en hel armé i schack. Han bara väntade tills solen gick ner och när den gick ner var dom jämspelta. Då tog han sin kniv och smög från buske till buske, från amerikan till amerikan. Dom vita soldaterna hade inget att sätta upp mot det. Varje gång ni träffar en vit soldat som har varit med och slagits i Stilla havet så kan ni själva se att han har frossan, att han är ett nervvrak eftersom dom satte sån skräck i honom.

Samma sak hände med fransmännen i Franska Indokina. Folk som bara några år tidigare varit risodlande bönder slöt sig samman och drev ut den högmekaniserade franska armén ur Indokina. Man 'behöver inte sånt – den moderna krigsmaskinen fungerar inte. Det här är gerillakrigföringens tid. Dom gjorde samma sak i Algeriet. Algerierna, som bara var vanliga beduiner, tog sina gevär och drog sig upp i bergen och de Gaulle och hans pompösa krigsmaskin kunde inte besegra gerillakrigarna. Den vite mannen kan inte vinna ett gerillakrig på den här jorden. Det är inte hans starka sida. Nu när gerillakrigföringen brer ut sig framgångsrikt i Asien och i delar av Afrika och delar av Sydamerika måste man antingen vara kolossalt naiv eller underskatta den svarte mannen om man inte tror att han kommer att vakna och inse att det antingen måste bli röstsedeln eller våldet.

Jag skulle som avslutning vilja säga några saker om Muslim Mosque, Inc., som vi grundade nyligen i New York City. Det är riktigt att vi är muselmaner och att vår religion är Islam, men vi blandar inte samman vår religion med våra politiska och ekonomiska och sociala och

medborgerliga aktiviteter – inte nu längre. Vi ägnar oss åt vår religion i vår moské. När vår gudstjänst är slut blir vi i egenskap av muselmaner engagerade i politisk aktivitet, ekonomisk aktivitet och social och medborgerlig aktivitet. Vi blir engagerade i det av vem som helst, var som helst, när som helst och på alla sätt som är lämpliga för att avlägsna det onda, det politiska, ekonomiska och sociala onda som hemsöker folket i vårt samhälle.

Den svarta nationalismens politiska filosofi går ut på att den svarte mannen bör ha kontroll över politiken och politikerna i sitt eget samhälle; ingenting mer. Den svarte mannen i det svarta samhället måste skaffa sig utbildning i statskunskap så att han får klart för sig vad politiken förutsätter ge honom i utbyte. Kasta inte bort några röster. En röstsedel är som en Ola. Man måste hitta ett mål för den och om det målet ligger utom räckhåll för en så behåller man röstsedeln i fickan. Den svarta nationalismens politiska filosofi lärs ut i dom kristna kyrkorna. Den lärs ut av NAACP. Den lärs ut på CORE:s möten. Den lärs ut på SNCC:s (Student Nonviolent Coordinating Committee) möten. Den lärs ut på muselmanernas möten. Den lärs ut där enbart ateister och agnostiker kommer tillsammans. Den lärs ut överallt. Dom svarta människorna har fått nog av dom veliga, hållningslösa, kompromissande metoder som vi har använt oss av i våra försök att få vår frihet. Vi vill ha vår frihet nu, men vi får den inte genom att säga 'We Shall Over-come'. Vi måste slåss för att klara det, för att få vår frihet.

Den svarta nationalismens ekonomiska filosofi är enkel och okomplicerad. Den går helt enkelt ut på att vi bör kontrollera vårt samhälles ekonomiska förhållanden. Varför ska vita människor driva alla affärerna i vårt samhälle? Varför ska vita människor driva bankerna i vårt samhälle? Varför ska vårt samhälles ekonomi ligga i händerna på den vite mannen? Om en svart man inte kan slå upp sin affär i ett vitt samhälle kan ni då förklara för mig varför en vit man ska kunna slå upp sin affär i ett svart samhälle? Den svarta nationalismens filosofi omfattar ett utbildningsprogram i det svarta samhället i ekonomiska frågor. Vårt folk måste lära sig inse att varje gång någon av er för ut sin dollar ur vårt samhälle och förbrukar den i ett samhälle där ni inte lever så blir det samhälle där ni lever fattigare och fattigare och det samhälle där ni gör av med era pengar blir rikare och rikare. Undra sen på att det samhälle där ni lever alltid är ett ghetto eller ett slumområde. Och vad er och mig beträffar så förlorar vi inte bara vår dollar när vi gör av med den utanför vårt samhälle utan den vite mannen har kontrollen över alla affärerna i vårt samhälle, så att fast vi gör av med den i vårt samhälle så tar mannen som driver affären med sig den efter stängningsdags till något ställe i andra änden av stan. Han har oss som i ett skruvstäd.

Så den svarta nationalismens ekonomiska filosofi innebär att det i varje kyrka, varje medborgarorganisation, varje samfund är dags för vårt folk att bli medvetet om betydelsen av att i skaffar oss kontrollen över vårt samhälles ekonomi. Om i äger affärerna, om vi har hand om affärlivet, om vi försöker starta några industrier i vårt eget samhälle, då åstadkommer vi ett läge där vi kan skapa arbetstillfällen för våra egna. Så snart ni har skaffat er kontroll över det ekonomiska livet i ert eget samhälle så behöver ni inte stå som strejkvakter och delta i bojkottaktioner och tiggla nån rasfanatiker ute på stan om jobb i hans företag.

Den svarta nationalismens sociala filosofi innebär bara att vi måste hålla ihop och avlägsna det onda, alla lasterna, alkoholism, narkomani och annat ont som fördärvar den moraliska tågan i vårt samhälle. Vi måste själva höja vårt samhälles nivå, höja standarden i vårt samhälle till en högre nivå, göra vårt samhälle vackert så att vi känner oss tillfredsställda inom vår egen sociala miljö och inte fjantar omkring här och försöker tvinga oss in i en social miljö där vi inte är välkomna.

Och det säger jag er att förkunnandet av ett sådant evangelium som den svarta nationalismen går inte ut på att få den svarte mannen att omvärdera den vite mannen – ni känner honom redan – utan på att få den svarte mannen att omvärdera sig själv. Försök inte ändra den vite

mannens sinnelag – ni kan inte förändra hans sinnelag, och pratet om att vädja till Amerikas moraliska samvete är lika meningslöst. – Onkel Sams samvete är bankrutt. Han blev av med sitt samvete för länge sen. Amerika har inget samvete. Det vet inte vad moral är. Det försöker inte avlägsna ett ont därför att det är ett ont eller därför att det är olagligt eller därför att det är omoraliskt; det avlägsnar det bara när det hotar dess existens. Så ni kastar bara bort tiden i onödan på att vädja till Onkel Sams samvete eftersom han är moraliskt bankrutt. Om han hade ett samvete skulle han ordna upp den här saken utan att man utsatte honom för fler påtryckningar. Så det tjänar inget till att söka ändra den vite mannens inställning. Vi måste ändra vår egen inställning. Ni kan inte ändra hans inställning till oss. Vi måste ändra vår egen inställning till varann. Vi måste se på varann med nya ögon. Vi måste se på varann som bröder och systrar. Vi måste mötas med värme så att vi kan skapa den enighet och harmoni som är nödvändig för att vi själva ska kunna lösa det här problemet. Hur kan vi åstadkomma detta? Hur kan vi undvika avundsjuka? Hur kan vi upphäva den misstro och den splittring som existerar i vårt samhälle? Jag ska tala om för er hur vi ska göra.

Jag har sett hur det går till när Billy Graham kommer till en stad för att förkunna vad han kallar för Guds evangelium, vilket bara är detsamma som vit nationalism. Det är just vad han är. Billy Graham är en vit nationalist; jag är en svart nationalist. Men eftersom det bara är naturligt för religiösa ledare att vara avundsjuka på varann och se på en så inflytelserik person som Graham med misstro och avund, hur är det då möjligt för honom att komma till en stad och få ledarna för alla slags kyrkliga organisationer att samarbeta med honom? Tro inte att dom därför att dom är kyrkliga ledare inte har mänskliga svagheter som gör dom missunnssamma och avundsjuka – nej, det har alla. Det är inte för ro skull precis som dom när dom tänker välja en kardinal (till påve) där borta i Rom stänger in sig i enrum så att ingen ska kunna höra dom när dom förbannar varann och skäller och lever rövare.

Billy Graham åker runt och predikar kristendomen, han förkunnar evangeliet och han rycker alla med sig, men han gör aldrig något försök att grunda en kyrka. Om han satte i gång med att försöka grunda en kyrka skulle han få alla trossamfund emot sig. Så därför åker han bara runt och talar om Kristus och uppmanar alla som blir frälsta att gå till vilken kyrka som helst där man förkunnar kristendomen; och av den anledningen samarbetar kyrkosamfunden med honom. Så vi ska ta exempel av honom.

Vårt evangelium är svart nationalism. Vi har ingen tanke på att hota någon annan organisations existens, men vi förkunnar den svarta nationalismens evangelium. Var helst det finns ett trossamfund som predikar och praktiserar den svarta nationalismens evangelium, så gå in i det samfundet. Om NAACP predikar och praktiserar den svarta nationalismens evangelium så gå in i NAACP. Om CORE förkunnar och praktiserar den svarta nationalismens evangelium så anslut er till CORE. Anslut er till vilken organisation som helst som har på sitt program att förbättra den svarta människans ställning. Och om ni sedan ni gått in i den märker att dom är undfallande eller; kompromissjälur så gå ur den, för det är inte svart nationalism. Då hittar vi alltid någon annan organisation.

Och på det här sättet kommer organisationerna att öka i numerär och i kvantitet och i kvalitet och fram i augusti är det vår avsikt att ordna ett dom svarta nationalisternas konvent som kommer att bestå av delegater från alla delar av landet som är intresserade av den svarta nationalismens politiska, ekonomiska och sociala filosofi. Sedan dessa delegater samlats ska vi hålla ett seminarium, vi ska hålla diskussioner, vi ska höra på vad var och en har att säga. Vi vill få fram nya idéer och nya lösningar och nya svar. Och om vi vid den tidpunkten anser det lämpligt att bilda ett dom svarta nationalisternas parti så ska vi bilda dom svarta nationalisternas parti. Om det visar sig nödvändigt att sätta upp en dom svarta nationalisternas armé så ska vi sätta upp dom svarta nationalisternas armé. Det blir antingen röstsedel eller våldet. Det blir antingen friheten eller döden.

Det är dags för er och mig att sluta upp med att hålla oss passiva i det här landet medan några galna senatorer, nord-statsgalningar och sydstatsgalningar, sitter där i Washington D C och överväger inom sig om ni och jag bör ges medborgerliga rättigheter eller inte. Ingen vit man ska komma och tala om för mig något om mina rättigheter. Bröder och systrar, kom alltid ihåg att om det inte behövs några kongressledamöter eller presidentproklamationer för att ge dom vita människorna deras rättigheter så behövs det inte heller någon lagstiftning eller några proklamationer eller något beslut av högsta domstolen för att ge dom svarta människorna deras frihet. Låt den vite mannen veta att om det här är ett fritt land så ska det också vara ett fritt land; och om det inte är ett fritt land så måste vi ändra på det.

Vi ska samarbeta med vem som helst, var som helst, när som helst som är uppriktigt intresserad av att tackla problemet rakt på sak, utan våld så länge som fienden avstår från våld, men med våld när fienden tar till våld. Vi ska samarbeta med er i röstregistreringskampanjen, vi ska samarbeta med er i hyresstrejker, vi ska samarbeta med er i skolbojkotter – jag tror inte på något slags integration; jag är inte ens oroad av saken eftersom jag vet att ni ändå inte kommer att få det; ni kommer inte att få det därför att ni är rädda för att dö; ni måste vara beredda att dö om ni ska försöka tvinga er på den vite mannen, för han kommer att ta till samma våld som dom där galningarna i Mississippi och här i Cleveland. Men vi kommer att fortsätta samarbeta med er i skolbojkotterna, för vi är emot ett segregerat skolsystem. Ett segregerat skolsystem producerar barn som när dom tar sin examen har förkrympta intellekt. Men det betyder inte att en skola är segregerad därför att den är helt svart. En segregerad skola är detsamma som en skola som kontrolleras av människor som inte har det minsta verkliga intresse för den.

Låt mig förklara vad jag menar. Ett segregerat distrikt eller samhälle är ett samhälle som bebos av människor, men utomstående kontrollerar det samhällets politiska och ekonomiska förhållanden, Dom talar aldrig om den vita sektorn som ett segregerat samhälle. Det är den sektor där det bara bor negrer som är ett segregerat samhälle. Varför? Den vite mannen kontrollerar sina egna skolor, sina egna banker, sin egen ekonomi, sin egen politik, sitt eget av allting, sitt eget samhälle – men han kontrollerar också vårt. När man står under någon annans kontroll är man segregerad. Dom kommer alltid att ge en det sämsta eller det uslaste som finns att erbjuda, men det betyder inte att ni är segregerade bara därför att ni har något eget. Man måste också ha kontrollen över det egna. Precis som den vite mannen har kontrollen över det som är hans måste ni få kontrollen över det som är ert.

Vet ni vad som är bästa sättet att bli av med segregationen? Den vite mannen är mer rädd för separatism än för integration. Segregation betyder att han skjuter er ifrån sig, men inte tillräckligt långt för att ni ska komma utanför hans jurisdiktion; separatism betyder att ni försvinner. Och den vite mannen kommer hellre att integrera snabbare än han kommer att låta er separera. Så vi ska samarbeta med er mot det segregerade skolsystemet därför att det är brottsligt, därför att det är fullständigt destruktivt, på alla tänkbara sätt, för barnens intellekt, eftersom dom påtvingas en korrumpad undervisning.

Sist men inte minst måste jag få säga detta apropå den våldsamt kontroversiella frågan om gevär och hagelbössor. Det enda jag nånsin har sagt om det är att i områden där regering-1 en har visat sig vara ovillig eller ur stånd att skydda negrer liv och egendom är det dags för negrerna att börja försvara sig. Enligt konstitutionens andra amendemang har var och en av oss rätt att äga ett gevär eller en hagelböss. Det är konstitutionellt lagligt att äga en hagelböss eller ett gevär. Med det menar jag inte att ni ska skaffa er gevär och bilda frikårer och ge er i väg ut och leta efter vita människor att skjuta, också om ni skulle vara i er goda rätt att göra det – det skulle vara berättigat, menar jag; men det skulle vara olagligt och vi ska inte göra nånting olagligt. Om den vite mannen inte vill att den svarte mannen köper sig gevär och hagelbössor så får han se till att regeringen sköter sitt jobb. Det är inte krångligare än så. Och

låt inte den vite mannen komma till er och fråga vad ni anser om det Malcolm säger – ånej, ni gamla Onkel Tom. Han skulle aldrig fråga er om han trodde att ni skulle komma att säga 'Amen' Nej, han vill bara göra en Tom av er.

Så det här betyder inte att ni ska bilda skytteklubbar och ge er ut och leta efter folk att skjuta, men det är på tiden, år 1964, om ni är män, att låta den där vite mannen veta vad ni tycker. Om han inte tänker sköta sitt jobb som regering i det här landet och förse er och mig med det skydd som våra skatter antas vara till för, eftersom han slänger ut alla dom där miljarderna på sin försvarsbudget, så har han sannerligen ingen anledning att se snett på oss för att vi slänger ut tolv eller femton dollar på ett enkelpipigt eller dubbelpipigt skjutvapen. Jag hoppas ni förstår. Gå inte ut och skjut människor, men jag vill påminna er om, bröder och systrar, och särskilt männen i den här menigheten – en del av er med Kongressens hedersmedalj, med axlar så här breda, med bröst så här breda och muskler så här kraftiga – att varje gång ni och jag sitter och läser om att dom kastar bomber mot en kyrka och helt kallblodigt mördar, inte några vuxna, utan fyra småflickor medan dom ber till samma gud som den vite mannen lärt dom att be till, så får ni och jag bevittna att den federala makten åker ner dit utan att kunna få tag i dom som gjort det.

Men samme vite man kan få tag på Eichmann när han håller sig gömd nånstans nere i Argentina. Och om ett par tre amerikanska soldater, som sköter någon annans angelägenheter där borta i Sydvietnam, blir dödade så skickar han dit slagskepp och lägger sin näsa i deras angelägenheter. Han tänker skicka trupper ner till Kuba och tvinga dom att hålla vad han kallar för fria val – den där gamla galningen som inte ens har fria val i sitt eget land. Nej, om ni aldrig får se mig mer i livet, om jag dör i morgon, så kommer jag att dö med en enda sak på läpparna: röstsedeln eller våldet, röstsedeln eller våldet.

Om vi negrer år 1964 ska behöva vara med om att några rasgalna senatorer obstruerar ett lagförslag om dom svarta människornas rättigheter, då har ni och jag anledning att sänka våra huvuden av skam. Man talar om marschen till Washington 1963, men det var bara småsaker. Det ska bli ett annat marscherande dit ner 1964. Och den här gången ska dom inte marschera på samma sätt som i fjol. Dom ska inte sjunga 'We Shall Overcome'. Dom ska inte gå tillsammans med några vita vänner. Dom ska inte gå med plakat som man redan textat åt dom. Dom ska inte gå med returbiljetter. Dom ska gå med enkelbiljetter.

Och om dom inte vill att den vapenlösa armén ska gå dit ner så säg åt dom att sätta stopp för obstruktionspolitiken. Dom svarta nationalisterna tänker inte vänta. Lyndon B. Johnson är det demokratiska partiets ledare. Om han stöder kravet på medborgerliga rättigheter så säg åt honom att gå in i senaten i nästa vecka och säga sin mening. Säg åt honom att gå dit nu mesamma och säga sin mening. Säg åt honom att gå in dit och fördöma sitt partis sydstatsfalang. Säg åt honom att gå in dit nu mesamma och göra ett moraliskt ställningstagande – nu mesamma, inte senare. Säg åt honom att han inte ska vänta tills det blir valdags. Om han väntar för länge, bröder och systrar, kommer han att bli ansvarig för att han låter ett tillstånd utvecklas som driver fram ett klimat som får dom att skörda en draksådd av ett slag som dom aldrig drömt om att få se i det här landet. 1964 gäller det antingen röstsedeln eller våldet.

Tack för ordet.

Den svarta revolutionen

Den 8 april 1964 höll Malcolm X ett tal om 'Den svarta revolutionen' på ett möte som arrangerades av Militant Labor Forum i Palm Gardens i New York. Detta debattforum är associerat med 'The Militant', en socialistisk veckotidning som Malcolm ansåg vara 'en av dom bästa tidningarna i världen'. Åhörarna var till tre fjärdedelar vita. De flesta av dem reagerade positivt på talet. Det blev en

del skarpa replikväxlingar under diskussionsavsnittet mellan talaren och vita liberaler som tog illa vid sig av hans angrepp mot liberalismen och det demokratiska partiet och försökte klistra etiketten hatpropagandist på honom.

Talet gav Malcolm tillfälle att ge en mer fullständig presentation av sina argument för en internationalisering av de svartas kamp genom att anklaga Förenta staternas regering inför Förenta nationerna för rasism. Det är också märkligt därför att han här förklarar att en 'oblodig revolution' fortfarande var möjlig i Förenta staterna under vissa omständigheter.

Vänner och fiender: I kväll ska vi ha ett litet brastal och jag hoppas att det ska spruta omkring så få gnistor som möjligt. Särskilt med tanke på det mycket explosiva tillstånd som världen befinner sig i just nu. Ibland när någons hus brinner och någon kommer inrusande och ropar det brinner, så händer det att den som väcks av ropet i stället för att vara tacksam för det begår misstaget att anklaga den som väckt honom för att ha anlagt elden. Jag hoppas att den här lilla pratstunden i kväll om den svarta revolutionen inte ska få alltför många av er att anklaga oss för att ha tuffat eld på den när ni upptäcker den på er förstutrapp ...

Under dom senaste åren har det talats mycket om en befolkningsexplosion. Alltid när dom talar om befolkningsexplosion syftar dom enligt min uppfattning huvudsakligen på folken i Asien eller i Afrika – dom svarta, bruna, röda och gula folken. Det anses på sina håll i västerlandet att så snart som levnadsstandarden ökar i Afrika och Asien börjar folken där automatiskt att fortplanta sig i överflöd. Och det har gett upphov till åtskillig rädsla bland människorna i väst, som på den här jorden råkar vara en mycket liten minoritet.

I det allra mesta av dom vitas tänkande och planerande i västvärlden nu för tiden är det lätt att konstatera den rädsla som finns i deras medvetanden, medvetet eller omedvetet, över att massorna med mörkhyade människor i östern, som redan är dom överlägsna i antal ska fortsätta att öka och fördubblas och växa tills dom till sist översvämmar människorna i västerlandet som ett människohav, en människovåg, en människoflod. Och rädslan för detta kan spåras i tänkandet, i handlingarna, hos dom flesta av människorna här i väst i fråga om praktiskt taget allting som dom gör. Den påverkar deras politiska uppfattningar och den påverkar deras ekonomiska uppfattningar och den påverkar dom flesta av deras attityder mot det nuvarande samhället.

Jag lyssnade till Dirksen, senatorm från Illinois, i Washington D C, när 'han obstruktionstalade mot lagförslaget om med borgarrättslagar; och en sak som han underströk gång på gång var att om det här lagförslaget gick igenom skulle det förändra den sociala strukturen i Amerika. Jag förstår mycket väl vart han vill komma och jag tror att dom flesta andra människor i våra dar, och framför allt då vårt folk, vet vad som menas när dom vita, som saboterar dessa lagförslag, uttrycker sin rädsla för förändringar av den sociala strukturen. Vårt folk har börjat begripa vad dom menar.

Precis som vi kan se att ett av dom viktigaste problem som väst står inför över hela världen är rasfrågan, på samma sätt är det här i Amerika i dag, dom flesta av era negerledare liksom dom vita är överens om att 1964 förefaller att bli ett av dom mest explosiva åren hittills i Amerikas historia på rasfronten, på rasscenen. Det är inte bara troligt att denna rasexplosion kommer att äga rum i Amerika, utan alla ingredienserna för att den rasexplosionen ska utveckla sig till en världsomfattande rasexplosion finns här mitt framför ögonen på oss. Den gnista som antänder det amerikanska rasproblemets krutdurk kan med andra ord utlösa en världsomfattande rasexplosion.

Det finns vita i det här landet som fortfarande känner sig belåtna när dom ser att möjligheterna för en raskonflikt går i stöpet. Ni är belåtna helt enkelt därför att ni tror att ni är överlägsna rasminoriteten i det här landet i antal; vad ni måste hålla i minnet är att även om ni

kanske är oss överlägsna i antal i det här landet så är ni inte överlägsna oss i antal på hela jorden.

Om det inträffar någon form av rasexplosion i det här landet i dag, år 1964, så blir det inte en rasexplosion som kan begränsas till det här landets gränser. Det blir en rasexplosion som kan föra den tändande gnistan till den rasproblemens krutdurk som finns överallt på den här planeten som vi kallar jorden. Jag tror att ingen kan bestrida att dom mörka massorna i Afrika och Asien och i Sydamerika redan sjuder av bitterhet, förbittring, fientlighet, oro och otålighet över den rasintolerans som dom alla har upplevt i händerna på dom vita västerlänningarna.

Och precis som dom har all anledning att ha en fientlig inställning till västerlandet i allmänhet, har vi här i landet 22 miljoner afro-amerikaner, svarta, bruna, röda och gula människor, som också sjuder av bitterhet och otålighet och fientlighet och förbittring över rasintoleransen inte bara i det vita västerlandet i allmänhet utan i det vita Amerika i synnerhet.

Och i dag kan vi konstatera att vårt folk i hundratusental och åter hundratusental har blivit otåligt, vänt sig bort från er vita nationalism, som ni kallar för demokrati, mot den svarta nationalismens militanta, kompromisslösa politik. Jag kan passa på att tala om för er att så snart vi hade meddelat att vi tänkte starta ett svart nationalistparti här i landet fick vi en ström av brev från kust till kust, framför allt från unga människor på collegenivå, på universitetsnivå, som gav uttryck för sin helhjärtade anslutning och sin sympati för rörelsen och önskade att få ta aktiv del i alla politiska aktioner grundade på svart nationalism som var avsedda att omedelbart rätta till eller avlägsna dom svåra missförhållanden som vårt folk tvingats utstå här i 400 år.

Många av er anser kanske att dom svarta nationalisterna bara representerar en liten minoritet i samhället. Och därför ligger det kanske nära till hands för er att betrakta dom som betydelselösa. Men också om stubintråden bara är en liten detalj, den minsta beståndsdel i hela krutdurken så är det ändå den som tuttar eld på hela krutdurken. I era ögon representerar dom svarta nationalisterna kanske bara en liten minoritet i det så kallade negersamhället. Men dom råkar vara sammansatta av den sortens ingredienser som behövs för att antända eller tuta eld på hela det svarta samhället.

Och en sak som ni vita – vare sig ni kallar er för liberaler eller konservativa eller rasister eller vad ni annars råkar vara – en sak som ni måste förstå ifråga om det svarta samhället är att även om det stora flertalet av dom som ni kommer i kontakt med kan ge intryck av att vara moderata och tålmodiga och tillgivna och undergivna och annat i den stilen så råkar den minoritet som ni betraktar som muselmaner eller nationalisterna 'bestå av den sortens ingredienser som lätt kan 'bli den tändande gnistan i det svarta samhället. Den saken bör ni ha klart för er. Och för mig är en krutdurk ingenting utan en stubintråd.

1964 kommer att bli det mest kritiska året i Amerikas historia; det hetaste året hittills; ett år med våldsamma rasoligheter och mycket blodsutgjutelse i rasstriden. Men det blodet kommer inte bara att flyta på ena sidan. Den nya generation av svarta människor som har vuxit upp här i landet under dom senaste åren har redan kommit fram till den uppfattningen, och det är en berättigad uppfattning, att om det ska flyta blod så ska det vara reciprokt – det ska flyta blod på båda sidorna.

Ni bör också ha klart för er att den gnista som utlöser en rasexplosion här i Amerika lätt kan ge upphov till en jättebrand utomlands, det vill säga att den kan dra in alla människor på den här jorden i ett gigantiskt raskrig. Man kan inte begränsa det till en enda liten fläck eller ett enda litet samhälle eller ett enda litet land. Det som händer den svarta människan i Amerika i dag händer den svarta människan i Afrika. Det som händer den svarta människan i Amerika och Afrika händer den svarta människan i Asien och människorna i Sydamerika. Det som

händer en enda av oss händer oss alla. Och när man har fått det klart för sig tror jag att dom vita – som är intelligenta även om dom inte är moraliska eller rättfärdiga eller uppfyllda av laglydnad – att dom som är intelligenta ska begripa att när dom rör vid denne ende så rör dom vid dom alla, och det kommer i sig självt att visa sig ha en tillbakahållande verkan.

Vi måste se situationens allvar i ögonen. Jag var i Cleveland i går kväll, Cleveland, Ohio. Jag var närmare bestämt där i fredags, lördags och i går. I fredags utfärdades varningen om att detta är ett blodsutgjutelsens år, att den svarte mannen har slutat upp med att vända den andra kinden till, att han upphört att avstå från våld, att han inte längre anser att han måste underkasta sig alla dom restriktioner som det vita samhället lagt på honom när han slåss för att få det som han enligt vad det vita samhället säger borde ha fått redan för hundra år sedan.

Så när den svarte mannen i dag försöker komma i besittning av det som Amerika säger är hans rättigheter så anser den svarte mannen att han är i sin fulla rätt – när han blir offer för brutalitet från såna som berövar honom hans rättigheter – att använda sig av alla nödvändiga metoder för att försvara sig. Ett exempel på den saken inträffade i går kväll vid just den här tidpunkten i Cleveland, där polisen tog till vattenkanoner mot vårt folk och också kastade tårgasbomber på dom – och då möttes dom av en skur av stenar, en skur av bumlingar, en skur av tegelstenar. För ett par veckor sen kastade en tonårig neger molotovcocktails i Jacksonville, Florida.

För tio år sen gjorde inga negrer så. Men vad ni bör lära er av detta är att dom håller på att vakna. I går var det stenar, i dag molotovcocktails; i morgon kommer det att bli handgranater och dan efter det vilket vapen som helst som dom kommer över. Det går inte längre att blunda för allvaret i situationen. Nu ska ni inte missförstå mig och tro att jag tänker uppvigla någon att ta till våld. Jag bara varnar er för det explosiva i situationen. Ni kan antingen ta min varning på allvar eller strunta i den. Om ni tar min varning på allvar kanske ni fortfarande kan rädda er själva. Men om ni ignorerar den eller förlöjligar den, ja, då står döden redan på er farstutrapp. Det finns i detta nu 22 miljoner afro-amerikaner som är beredda att slåss för sin självständighet. När jag säger att dom är beredda att slåss för sin självständighet menar jag inte en icke-våldsstrid, inte en vänd-den-andra-kindens-till-strid. Den tiden är förbi. Den tiden är förbi.

Om George Washington inte kunde ge det här landet självständighet utan att använda våld, och om Patrick Henry inte ansåg att man bör avstå från våld, och ni har lärt mig att betrakta dom som patrioter och hjältar; som ni hör så har jag studerat era böcker noga ...

1964 kommer att se negerrevolten utvecklas och sammansmälta med den världsomfattande svarta revolution som har varit i gång på den här jorden sedan 1945. Den så kallade revolten kommer att bli en verklig svart revolution. Nu har den svarta revolutionen kommit i gång i Afrika och Asien och Sydamerika; när jag säger svart menar jag icke-vit – svart, brun, röd eller gul. Våra bröder och systrar i Asien, som blev koloniserade av européerna, våra bröder och systrar i Afrika, som blev koloniserade av européerna, och i Sydamerika, bönderna, som blev koloniserade av européerna, har varit invecklade i strider sen 1945 för att få bort kolonisterna, eller kolonialmakterna, européerna från deras jord, från deras land.

Det är en verklig revolution. Revolutionen gäller alltid jord. Revolutionen går aldrig ut på att tiggja någon om en integrerad kopp kaffe. Revolutioner genomförs aldrig genom att man vänder andra kinden till. Revolutioner går aldrig ut på att 'älska din fiende' och 'bed för dom som ondskefullt utnyttjar dig'. Och man genomför inga revolutioner genom att sjunga 'We Shall Overcome'. Revolutioner går ut på blodsutgjutelse. Revolutioner kompromissar aldrig. Revolutioner går aldrig ut på förhandlingar. Revolutioner går aldrig ut på att ge varann vänskapsbetygelser. Revolutioner går aldrig ut på att tiggja ett korrupt samhälle eller ett korrupt system om att dom ska acceptera oss som medlemmar i det. Revolutioner störtar

system. Och det finns inget system på den här jorden som har visat sig vara mer korrupt, mer kriminellt än det system vi har här i landet som år 1964 fortfarande koloniserar 22 miljoner afrikanska amerikaner, fortfarande förslavar 22 miljoner afroamerikaner.

Det finns inget mer korrupt system än ett system som utger sig för att vara ett föredöme ifråga om frihet, ett föredöme ifråga om demokrati, och som sträcker ut sina tentakler runt hela vår jord och talar om för andra människor hur dom ska ha det hemma hos sig, fast det finns medborgare i det här landet som måste ta till våld för att kunna använda sig av sin rösträtt.

Kolonialmakternas främsta vapen mot vårt folk i det förflutna har alltid varit söndra och härska. Amerika är en kolonialmakt. Det har koloniserat 22 miljoner afro-amerikaner genom att beröva oss rätten att vara fullvärdiga medborgare, genom att beröva oss våra medborgerliga rättigheter, i realiteten ta ifrån oss våra mänskliga rättigheter. Det har inte bara tagit ifrån oss rätten att vara medborgare, det har tagit ifrån oss rätten att vara människor, rätten att bli erkända och respekterade som män och kvinnor. I det här landet kan en svart man vara femti år och ändå vara en 'boy'.

Jag växte upp tillsammans med vita människor. Jag vart integrerad innan dom ens uppfann ordet och jag har ännu aldrig träffat några vita människor som inte – bara man är tillsammans med dom tillräckligt länge – refererar till en som en 'boy' eller 'gal', likgiltigt hur gammal man är eller vilken skola man gått i, likgiltigt vilken intellektuell nivå man står på eller vilket yrke man har. I det här samhället är vi ändå alltid 'boys'.

Så Amerikas strategi är samma strategi som använts av alla kolonialmakter i det förflutna: söndra och härska. Det spelar ut den ene negerledaren mot den andre. Det spelar ut den ena negerorganisationen mot den andra. Det försöker få oss att tro att vi har olika mål, olika syften. Så snart den ena negern sagt något så rusar den vite mannen till en annan neger och frågar: 'Vad anser du om det där han sa?' Men det där kan ju vem som helst genomskåda i dag – utom en del negerledare.

Alla som tillhör vårt folk har samma mål, samma syften. Det målet är frihet, rättvisa, jämlikhet. Vi vill alla bli erkända och respekterade som människor. Vi vill inte vara integrationister. Vi vill inte heller vara separatister. Vi vill vara människor. Integration är bara en metod som används av en del grupper för att få frihet, rättvisa, jämlikhet och bli respekterade som människor. Separation är bara en metod som används av andra grupper för att få frihet, rättvisa, jämlikhet och mänsklig värdighet.

Vårt folk har begått det misstaget att blanda ihop metoderna med målen. Så länge som vi är överens om målen borde vi aldrig råka i luven på varann bara därför att vi tror på olika metoder eller taktik eller strategi för att nå ett gemensamt mål.

Vi får aldrig glömma att vi inte slåss för integration, inte heller slåss vi för separation. Vi slåss för att bli erkända som människor. Vi slåss för rätten att leva som fria människor i det här samhället. I realiteten slåss vi alltså för rättigheter som är ännu större än medborgerliga rättigheter och det är mänskliga rättigheter ...

Bland dom så kallade negrerna i det här samhället, för det mesta inom medborgarrättsgrupperna, dom som tror på medborgerliga rättigheter, tillbringar dom flesta sin tid med att försöka bevisa att dom är amerikaner. Deras tänkande är för det mesta snävt nationellt, håller sig inom Amerikas gränser, och dom räknar alltid sig själva som en minoritet. När dom betraktar sig själva på den amerikanska scenen är den amerikanska scenen en vit scen. Så en svart man som står på den scenen i Amerika hör automatiskt till minoriteten. Han är den underlägsne och som kampmetod använder han sig alltid av tiggarens, den underdåniges, kompromissarens metod.

Medan däremot det andra skiktet eller kategorin i Amerika, dom som kallas för dom svarta nationalisterna, är mer intresserade av mänskliga rättigheter än av medborgerliga rättigheter. Och dom lägger större vikt vid mänskliga rättigheter än vid medborgerliga rättigheter. Skillnaden ifråga om tänkande och perspektiv mellan dom negrer som är engagerade i kampen för mänskliga rättigheter och dom som är engagerade i kampen för medborgerliga rättigheter är att dom så kallade negrer som är engagerade i kampen för mänskliga rättigheter inte betraktar sig själva som amerikaner.

Dom betraktar sig själva som en del av den mörkhyade mänskligheten. Dom begränsar inte sin kamp till den amerikanska scenen utan för ut den till världsscenen. Och ur denna globala aspekt ser dom att den mörke mannen är överlägsen den vite mannen i antal. På världsarenan är den vite mannen bara en mikroskopisk minoritet.

Så i det här landet har ni att göra med två olika typer av afro-amerikaner – den typ som betraktar sig själv som en minoritet och er som majoriteten, eftersom hans perspektiv är begränsat till den amerikanska scenen; och sen har ni den typ som betraktar sig själv som en del av majoriteten och er som en del av en mikroskopisk minoritet. Och den typen använder sig av en annan metod när han slåss för sina rättigheter. Han tigger inte. Han tackar er inte för det ni ger honom eftersom ni bara ger honom det han skulle ha haft för hundra år sen. Han anser inte att ni begår någon välgärning mot honom.

Han kan inte upptäcka att han har gjort några framsteg sedan inbördeskriget. Han kan inte upptäcka att hans ställning har förbättrats ett jota, för om inbördeskriget hade gjort honom fri skulle han inte ha behövt någon medborgarrättslagstiftning i dag. Om Emancipationsproklamationen, som utfärdades av den där store lysande liberalen Lincoln, hade gett honom hans frihet skulle han inte sjunga 'We Shall Overcome' i dag. Om grundlagsändringarna hade löst hans problem skulle hans problem inte finnas kvar i dag. Och om högsta domstolens desegregationsutslag från 1954 varit uppriktigt och allvarligt menat att lösa hans problem skulle vi inte ha hans problem mitt ibland oss i dag.

Så den andra typen är en reflekterande typ. Han har klart för sig att varje manöver som Amerika har gjort i det förmenta syftet att lösa hans problem inte har varit något annat än politisk humbug och bedrägeri av värsta slag. Han har inte längre något förtroende för dessa så kallade liberaler. (Jag vet att inte alla som kommit hit i kväll kallar sig för liberaler. För det är ett skällsord numera. Det står för hyckleri.) Så dom där två olika typerna av svarta människor lever i det så kallade negersamhället och dom håller på att vakna och deras uppvaknande skapar en mycket farlig situation.

Det finns vita i det här samhället som är uppriktiga när dom säger att dom vill hjälpa oss. Och hur ska dom kunna hjälpa oss? Hur kan en vit individ hjälpa den svarte mannen att lösa hans problem? Ni kan för det första inte lösa det åt honom. Ni kan hjälpa honom att lösa det, men ni kan inte lösa det åt honom. Ett av dom bästa sätten som ni kan hjälpa honom att lösa det på är att göra det klart för den så kallade negern, som är engagerad i medborgarrättskampen, att medborgarrättskam

pen måste flyttas upp till dom mänskliga rättigheternas plan. Så snart det har flyttats från dom medborgerliga rättigheternas till dom mänskliga rättigheternas plan gör vi det möjligt för våra bröder och systrar i Afrika och Asien, som har fått sin självständighet, att komma till vår hjälp.

När ni beger er till Washington D C och väntar er att svindlarna där borta – för något annat är dom inte – ska anta något slags medborgarrättslagar för att rätta till en i högsta grad kriminell situation, så uppmuntrar ni bara den svarte mannen, som är hans offer, att lägga fram sitt fall

inför en domstol som kontrolleras av dom brottslingar som gjort honom till sitt offer. På det sättet kommer problemet aldrig att bli löst ...

Medborgarrättskampen involverar att den svarte mannen ska lägga fram sitt fall inför den vite mannens domstol. Men när han slåss på dom mänskliga rättigheternas plan uppstår en annan situation. Den ger honom en möjlighet att ställa Onkel Sam inför världsdomstolen. Den svarte mannen behöver inte vända sig till den vite mannens domstol för att bli fri. Det är Onkel Sam som ska ställas inför en domstol och förklara varför den svarta människan inte är fri i ett så kallat fritt samhälle. Onkel Sam bör ställas inför FN och anklagas för kränkning av Förenta nationernas Förklaring om dom mänskliga rättigheterna.

Ni kan strunta i dom medborgerliga rättigheterna. Hur ska man kunna få medborgerliga rättigheter när man har att göra med såna män som Eastland och Dirksen och Johnson? Den frågan måste tas ifrån dom och läggas i händerna på såna vilkas makt och auktoritet är större än deras. Washington har blivit alltför korrupt. Onkel Sams samvete är bankrutt – det är omöjligt för Onkel Sam att lösa problemet med dom 22 miljonerna svarta människorna i det här landet. Det är absolut omöjligt att göra det i Onkel Sams domstolar – varken i högsta domstolen eller någon annan domstol som står under Onkel Sams jurisdiktion.

Det enda alternativ som den svarte mannen har i dagens Amerika är att undandra frågan senator Dirksens och senator Eastlands och president Johnsons jurisdiktion och lägga fram den här i stan vid East River inför den församling av människor som representerar internationell lag och låta dom veta att dom svarta människornas mänskliga rättigheter kränks i ett land som utger sig för att vara den fria världens moraliska ledare.

När man som nu, 1964, bedriver obstruktionspolitik i amerikanska senaten för att hindra 22 miljoner svarta människor från att få sina medborgerliga rättigheter är det på tiden att ställa den regering vi har inför en världsdomstol. Hur ska man kunna fördöma Sydafrika? Det finns 11 miljoner av vårt folk i Sydafrika, det finns 22 miljoner av dom här. Och vi är utsatta för en orättfärdighet som är lika brottslig som den som dom svarta människorna i Sydafrika utsätts för.

Så dom vita som i dag utger sig för att vara liberaler – och för min del anser jag det bara vara en läpparnas bekännelse – begriper mycket väl varför vårt folk inte har medborgerliga rättigheter. Ni är ju vita. Ni kan ju ta och känna andra vita liberaler lite på pulsen så får ni själva se vilka hycklare dom är. Åtskilliga av er som sitter här har varit med om hur dom vita smilar en neger i ansiktet och kläcker ur sig vackra fraser, men så snart negern gått sin väg så ska ni höra vad era vita vänner har att säga om honom. Vi har svarta människor som kan tas för vita. Vi vet nog vad ni säger.

Vi kan inte se annat än att det är en konspiration från regeringens sida som gör att dom svarta människorna i det här landet fortfarande berövas sina rättigheter. Och vår enda möjlighet att återfå dessa rättigheter ligger i att ta ifrån Onkel Sam avgörandet. Ställa honom inför en domstol och anklaga honom för folkmord, för massmord på miljontals svarta människor i det här landet – politiska mord, ekonomiska mord, sociala mord, psykiska mord. Det är det brott som den här regeringen har begått och om ni inte själva gör nånting åt det medans tid är så lämnar ni bara fältet fritt för utomstående krafter att göra nånting åt det.

Jag läste i tidningen häromdan att en av ledamöterna i högsta domstolen, Goldberg, ojade sig över kränkningen av tre miljoner judars mänskliga rättigheter i Sovjetunionen. Har man hört! Jag har ingenting emot judar, men det är deras problem. Hur i all sin dar kan man jämra sig över problem på andra sidan jorden när man inte har klarat upp sina egna problem här i landet? Hur kan tre miljoner judars eländiga livsvillkor i Ryssland anses vara värda att dras inför Förenta nationerna av en man som är ledamot av högsta domstolen och som anses vara

en liberal, anses vara en vän till dom svarta människorna, och som aldrig ens har nämnt ett ord om att lägga fram dom svarta människornas förnedrande villkor i det här landet inför FN? ... Om negrerna kunde rösta söder om – ja, om negrerna kunde rösta söder om kanadensiska gränsen – söder om Södern, om negrerna kunde rösta i dom södra delarna av Södern, skulle Ellender inte sitta som ordförande i Jordbruks- och skogsbruksutskottet, Richard Russell skulle inte sitta som ordförande i Försvarsutskottet, Robertson från Virginia skulle inte vara ordförande i Bank- och valutautskottet. Tänk er det – alla regeringens bank- och valutaaffärer ligger i händerna på en rasfanatiker.

Och när man ser hur många av medlemmarna i dom där utskotten som kommer från Södern så begriper man också att vi inte har något annat än en rasfanatisk regering i Washington D C. Och deras chef är en rasfanatisk president. Jag sa en rasfanatisk president. Texas är lika fullt av rasfanatiker som Mississippi ...

Det första den där mannen gjorde när han tillträtt sitt ämbete var att bjuda dit alla negerpamparna på kaffe. James Farmer, CORE:s ledare, var en av dom första som var där. Jag har ingenting emot honom. Han är okay – Farmer alltså. Men kunde samme president ha bjudit James Farmer till Texas på kaffe? Och om James Farmer åkt till Texas, kunde han då ha tagit med sig sin vita fru för att dricka kaffe med presidenten? Hur ska en man som inte kan få ordning på Texas kunna få ordning på det här landet? Nej, där har ni hoppat i galen tunna.

Om negrerna i Södern kunde rösta skulle dixiekraterna mista sin makt. Om dixiekraterna mister makt mister demokraterna makt. En förlorad dixiekrat är en förlorad demokrat. Därför måste dom två konspirera med varann för att hålla sig kvar vid makten. Nordstatsdixiekraterna lägger all skulden på sydstatsdixiekraterna. Det är rena falskspelet, ett politiskt falskspel i jätteskala. Nordstatsdemokratens uppgift är att få negern att tro att han är vår vän. Han ler alltid och gör sig till och talar om för oss hur mycket han kan göra för oss bara vi röstar på honom. Men samtidigt som han är ute på fältet och talar om för oss vad han tänker göra för oss så spelar han under täcket med sydstatsdemokraten, som sen manipulerar med det politiska maskineriet för att försäkra sig om att han inte ska behöva hålla sina löften.

Det är den konspiration som vårt folk har varit utsatt för i det här landet under dom senaste hundra åren. Och i dag har ni en ny generation svarta människor som har tagit scenen i besittning, som har genomskådat hela systemet, som har mist alla illusioner om systemet och nu är beredda och villiga att göra nånting åt det.

Jag har här talat om den svarta revolutionen och jag vill sluta med att säga att Amerika just nu, den dag som i dag är, i det här ögonblicket befinner sig i ett sånt läge att det faktiskt kan bli det första landet på jorden som genomför en oblodig revolution. I det förgångna har revolutioner alltid varit blodiga. Historiskt sett existerar det helt enkelt ingenting sådant som en oblodig revolution. Revolutioner är blodiga, revolutioner är våldsamma, revolutioner orsakar blodsutgjutelse och döden följer i deras spår. Amerika är det enda landet i historien som befinner sig i den situationen att det kan få till stånd en revolution utan våld och blodsutgjutelse. Men Amerika är inte moraliskt rustat för att gå i land med det.

Hur kommer det sig att Amerika befinner sig i den situationen att det kan få till stånd en oblodig revolution? Jo, därför att negern i det här landet sitter inne med maktbalansen, och om negern i det här landet fick det som konstitutionen säger att han ska ha skulle negerns ökade makt i det här landet sopa bort alla rasister och segregationister från deras ämbeten. Den skulle göra rent hus med den sydstatssegregationism som nu behärskar såväl Amerikas utrikespolitik som dess inrikespolitik.

Och det finns bara ett sätt att åstadkomma det på utan blodsutgjutelse och det är att ge oinskränkta möjligheter åt den svarte mannen att använda sig av sin rösträtt i varena en av

dom femti staterna. Men om den svarte mannen inte får sin rösträtt då kommer ni att ställas inför en annan man som ger blanka fan i röstsedeln och tar till våldet i stället.

Revolutioner utkämpas för att komma i besittning av jord, för att avlägsna jordprofitörerna och skaffa sig herravälde över det land och dom institutioner som den jorden har gett upphov till. Den svarte mannen har befunnit sig i en mycket eländig situation eftersom han inte har varit i besittning av någon som helst jord. Han har varit en tiggare ekonomiskt, en tiggare politiskt, en tiggare socialt, en tiggare till och med när det gällt att försöka få en smula undervisning. Den gamla sortens mentalitet, den som utvecklades bland vårt folk i det här kolonialsystemet, är i dag ett minne blott. Och dom unga som växer upp vet vad dom vill. Och medan dom lyssnar till era vackra predikningar om demokrati och alla dom andra fraserna, lär dom sig vad dom har rätt att få.

Så i dag har ni att göra med en generation som inte bara vet vad den vill utan dessutom vet vad den har rätt att få. Och den i sin tur ger upphov till en ny generation negrer som när dom vuxit upp inte bara kommer att veta vad dom vill och veta vad dom har rätt till, utan också vara beredda och villiga att göra allt som kan visa sig nödvändigt för att se till att dom omedelbart får det dom har rätt till. Tack för ordet.

Brev från utlandet

Den 13 april 1964 lämnade Malcolm X Förenta staterna på sin första längre utlandsresa det året. Innan han återvände den 21 maj hade han hunnit besöka Egypten, Libanon, Saud-Arabien, Nigeria, Ghana, Marocko och Algeriet. Han gjorde den pilgrimsfärd till Mecka som varje muhammedan söker fullborda. Det gav honom rätt att använda sig av 'El Hajj' i sitt namn, och i den muhammedanska världen blev han känd som El Hajj Malik el Shabazz. Samtidigt som han stärkte sina förbindelser med det ortodoxa Islam träffade han studenter, journalister, parlamentsmedlemmar, ambassadörer och regeringschefer och 'upphörde aldrig att tala om rasproblemet i Amerika'.

Under denna första resa skaffade sig Malcolm en del kontakter som skulle komma att visa sig bli betydelsefulla under hans senare ansträngningar att 'internationalisera' den amerikanska negerns kamp. Men det största utbytet av resan tycks ha varit av rent personlig art. 'Jag hade aldrig trott det vara möjligt – jag blev riktigt chockad när jag funderade närmare över det – att den muhammedanska världens inflytande på mitt tidigare tänkande skulle bli så starkt', sa han senare. Två dagar efter sin återkomst sa han i ett tal i Chicago:

'Jag har i det förgångna tagit mig friheten att komma med svepande anklagelser mot alla vita människor och dom generaliseringarna har varit djupt sårande för en del vita människor som orättvist kommit att utsättas för dom. Genom den andliga pånyttfödelse som jag haft nåden att genomgå som en följd av min vallfärd till Den heliga staden Mecka, vill jag inte längre göra mig skyldig till några generaliserande anklagelser mot någon viss ras. Min vallfärd till Mecka ... bidrog till att övertyga mig om att Amerikas vita kan botas från den våldsamma rasism som dom är besatta av och som hotar att föröda det här landet. I framtiden tänker jag akta mig för att döma någon som inte har befunnits skyldig. Jag är inte rasist och ansluter mig inte till någon av rasismens doktriner. Jag är fullt ärlig och uppriktig när jag säger att jag inte önskar någonting annat än frihet, rättvisa och jämlikhet: liv, frihet och strävandet efter lycka – för alla människor. Min första lojalitet gäller den grupp av människor som jag tillhör, afro-amerikanerna, för vi är mer än några andra människor berövade dessa omistliga rättigheter.'

Följande utdrag, som redovisar Malcolms reaktioner, är hämtade ur brev som han skrev under sin resa.

Jedda, Saud-Arabien den 20 april 1964

Aldrig förut har jag upplevt en sådan uppriktig gästfrihet och en sådan överväldigande anda av sant broderskap som den som utövas av människor av *alla hudfärger och raser* i detta gamla heliga land, Abrahams, Muhammeds och alla de andra profeternas i De heliga

skrifternas hemland. Under den senaste veckan har jag varit fullständigt förstummad och förtrollad av den vänlighet som visas överallt omkring mig av människor *av alla hudfärger*.

I går kväll, den 19 april, förunnades jag nåden att besöka Den heliga staden Mecka och avsluta 'Omra'-delen av min pilgrimsfärd. Om Allah så vill reser jag till Mina i morgon, den 21 april, och kommer tillbaka till Mecka för att förrätta min andakt från berget Arafat tisdagen den 22 april. Mina ligger cirka 32 km från Mecka.

I går kväll gjorde jag mina sju rundor kring Kaba, vägled av en ung mutawif som hette Muhammad. Jag drack vatten ur Zem Zem-brunnen och sprang sedan sju gånger fram och tillbaka mellan bergen Al-Safa och Al-Marwah.

Antalet pilgrimer kunde räknas i tiotusental och de kom från alla hörn av jorden. *Alla hudfärger* var representerade, från blåögda blonda till svarthyade afrikaner, men de deltog alla i samma ritual och visade en anda av gemenskap och broderskap som mina erfarenheter i Amerika fått mig att tro aldrig kunde existera mellan vita och icke-vita.

Amerika behöver lära sig förstå Islam, eftersom det är den enda religion som har utplånat rasproblemet inom sin gemenskap. Under mina resor i den muhammedanska världen har jag träffat, talat med och till och med ätit med människor som skulle ha betraktats som 'vita' i Amerika, men den islamska religionen i deras hjärtan har avlägsnat den 'vite' ur deras medvetande. De lever i ett uppriktigt och sant broderskap med andra människor oavsett deras hudfärg.

Innan Amerika låter sig förödas av 'rasismens cancer' borde det göra sig mer förtroget med muhammedanismens religiösa filosofi, som redan har smält samman människor av alla hudfärger till en enda stor familj, en muhammedansk nation eller ett broderskap som tar sig över alla 'hinder' och utbreder sig i så gott som alla orientaliska länder på jorden.

Alla, vita såväl som icke-vita, som uppriktigt ansluter sig till den sanna muhammedanismen blir förvandlade som människor. Jag har ätit från samma tallrik som människor vilkas ögon varit så blå som blått kan vara, vilkas hår varit så blont som blont kan vara och vilkas hud har varit så vit som vitt kan vara – hela vägen från Kairo till Jeda och till och med i Den heliga staden Mecka – och jag har mött samma uppriktighet i dessa 'vita' muhammedaners ord och handlingar som jag har mött bland afrikanska muhammedaner i Nigeria, Sudan och Ghana.

Sann muhammedanism avlägsnar rasism, eftersom människor av alla hudfärger och raser som accepterar dess religiösa dogmer och knäfaller för den ende guden, Allah, också automatiskt accepterar varandra som bröder och systrar, oavsett olikheter i hudfärgen.

Ni blir kanske chockade av att det är jag som skriver det här, men jag har alltid varit en man som försökt acceptera fakta och acceptera livets realiteter allteftersom de läggs fram av nya erfarenheter och kunskaper. Erfarenheterna från den här pilgrimsfärden har lärt mig mycket och för varje timme som jag är här i Det heiiga landet öppnas mina ögon alltmer. Om Islam kan ingjuta en anda av sant broderskap i hjärtat på de 'vita' som jag har träffat här i Profetens land, då kan det säkert också avlägsna 'rasismens cancer' ur den vite amerikanens hjärta och kanske medan tid är rädda Amerika från en hotande raskatastrof, samma vanvett som Hitler utlöste med sin rasism och som tyskarna själva till sist dukade under för ...

Lagos, Nigeria den 10 maj 1964

På varje plats där jag har varit har man insisterat på att jag skulle stanna kvar. Därför har jag blivit tvungen att stanna längre än jag ursprungligen tänkt mig i varje land. I den muhammedanska världen fattade de tillgivenhet för mig så snart de fått veta att jag var en amerikansk muselman, och här i Afrika tycker de om mig så snart de får veta att jag är

Malcolm X från de militanta amerikanska muselmanerna. Afrikaner i allmänhet och muhammedaner i synnerhet gillar en militant hållning.

Jag hoppas att min Hajj till Den heliga staden Mecka en gång för alla kommer att upprätta en officiell religiös associering av Muslim Mosque, Inc. med de 750 miljonerna muhammedaner i Islams värld – och att det varma mottagande man gett mig här i Afrika för alltid kommer att tillbakavisa den vite amerikanens propaganda om att den svarte mannen i Afrika inte är intresserad av hur den svarte mannen i Amerika har det.

Den muhammedanska världen måste, utifrån den moraliska ståndpunkt som ges av dess egen religiösa uppfattning, engagera sig i vår svåra situation eftersom den obestridligen innebär en kränkning av våra *mänskliga rättigheter*.

Koranen tvingar den muhammedanska världen att ta parti för dem vilkas mänskliga rättigheter kränks, likgiltigt vilken religiös uppfattning som offret har. Islam är en religion som engagerar sig för varje människas rätt till mänskliga rättigheter, oavsett ras, hudfärg eller tro. Den anser att alla (varenda en) är medlem av en enda mänsklig familj.

Här i Afrika betraktar man de 22 miljonerna svarta amerikaner som sedan länge vilsekomna afrikanska bröder. Vårt folk här är intresserat av varje aspekt av våra prövningar och de studerar vår kamp för friheten ur alla tänkbara synvinklar. Trots den västliga propagandan om motsatsen älskar våra afrikanska bröder och systrar oss och gläder sig över att höra att också vi har vaknat upp ur den långa 'sömnen' och hyser stor tillgivenhet för oss.

Accra, Ghana den 11 maj 1964.

Jag kom till Accra i går från Lagos, Nigeria. Landets vackra natur och dess naturrikedomar och folk är omöjliga att beskriva. Det vimlar av amerikaner och andra vita som är mycket väl medvetna om Liberias orörda naturtillgångar. Samma vita som i Amerika spottar de svarta i ansiktet och bussar sina polishundar på oss för att hindra oss från att 'integrera' med dem finns lite överallt här i Afrika, och de bugar och smilar och ler i sina försök att 'integrera' sig med afrikanerna – de vill bli 'integrerade' med Afrikas rikedomar och skönhet. Vilken ironi.

Den här kontinenten har en sådan hög fertilitet och jorden är så överflödande växtkraftig att den med moderna agrikulturella metoder lätt kunde förvandlas till världens 'kornbod'.

Jag talade vid Ibadanuniversitetet i Nigeria i fredags kväll och gav en sann bild av våra prövningar i Amerika och underströk hur nödvändigt det var att de självständiga afrikanska nationerna hjälper oss med att lägga fram vår sak inför Förenta nationerna. Mottagandet från studenternas sida var överväldigande. De utnämnde mig till hedersmedlem i 'Nigerias muhammedanska studenters förening' och döpte om mig till 'Omowale', som betyder 'barnet har kommit hem' på Jorubaspråket.

Nigerias folk har ett livligt intresse för sina afrikanska bröders problem i Amerika, men USA:s informationsbyråer i Afrika sprider den uppfattningen att vi har fått det bättre och att våra problem håller på att bli lösta. Vid närmare eftertanke inser man att det bakom detta ligger en stort upplagd plan som syftar till att hindra afrikanerna här och de afrikanska amerikanerna från att sluta sig samman. En afrikansk ämbetsman sa till mig: 'Om man räknar ihop alla människor med *afrikanskt ursprung* som lever i Syd-, Central- och Nordamerika uppgår de till drygt 80 miljoner. Så det är inte alls svårt att förstå att de försöker hindra afrikanerna från att göra gemensam sak med de afrikanska amerikanerna.' Ett samgående mellan afrikanerna i västerlandet och afrikanerna i fäderneslandet kan mycket väl förändra historiens lopp.

Nu befinner jag mig i Ghana, pan-afrikanismens vagga, och de sista dagarna av min resa 'bör bli våldsamt intressanta och upplysande.

Precis som de amerikanska judarna lever i harmoni (politiskt, ekonomiskt och kulturellt) med världsjudendomen är det på tiden att alla afro-amerikaner blir en integrerad del av den pan-afrikanska rörelsen och även om vi stannar kvar i Amerika fysiskt medan vi slåss för att få de rättigheter som konstitutionen garanterar oss måste vi 'återvända' till Afrika filosofiskt och kulturellt och bygga upp en fungerande enighet inom pan-afrikanismens ram.

Skräcken för Harlems 'hatliga'

I maj 1964 började New Yorks dagstidningar öka upplagorna med skräckreportage om en liga av unga negrer som de påstod fanns i Harlem; den kallade sig för 'Blodsbröderna' och skulle ha organiserats av 'svarta muselmanska fraktionister' i syfte att lemlästa och döda vita. Som svar på tidningarnas hetsande mot svarta militanta element och svarta nationalister organiserade The Militant Labor Forum i New York ett symposium om 'Vad ligger bakom skräcken för "Hatligan"?'.

De som accepterade en inbjudan att tala på mötet var Junius Griffin, en reporter i New York Times som hade skrivit en serie artiklar i vilka han påstått att det verkligen existerade en sådan 'hatliga' i Harlem; Clifton DeBerry, Socialistiska arbetarpartiets presidentkandidat; Quentin Hand, vice verkställande direktör i Harlem Action Group; William Reed från CORE i New York; och James Shabazz, Malcolm X:s sekreterare.

Två ändringar gjordes i sista minuten i talarpanelen. Griffin kom till den slutsatsen att den journalistiska etiken inte tillät honom att tala vid symposiet och drog sig tillbaka. Malcolm X, som just hade kommit tillbaka från sin första utlandsresa, bad om tillstånd att få ersätta James Shabazz och ersatte honom också vid symposiet, som hölls den 29 maj i Militant Labor Forum Hall. Det han sa vid det tillfället gav besked om att även om hans utlandsresa hade vidgat hans syn på rasfrågan hade den inte på något sätt ändrat hans militanta inställning till rasförtryck och att den dessutom hade fördjupat hans identifikation med den koloniala revolutionen och gett honom nya synpunkter på kapitalism och socialism.

Herr ordförande, kvällens talare, mina vänner! Inte förrän i dag på eftermiddan fick jag höra talas om det här mötet i kväll. En av mina medarbetare, som är mycket kompetent och begåvad, broder James (Shabazz) upplyste mig om det och jag kunde inte motstå frestelsen att komma hit. Någon har skrivit om mig att en av mina svagheter är att jag inte kan se en talarstol utan att kliva upp i den. Och det stämmer kanske. Om man har något att säga och inte är rädd för att säga det tycker jag att man ska kliva fram och säga det och låta pilarna träffa var dom vill. Så jag tar vara på alla tillfällen att tala och lätta mig på det jag har på hjärtat.

Det sägs ju också att resor vidgar ens horisont och jag har nyligen haft tillfälle att resa en hel del i Mellersta östern och Afrika. Under den resan konstaterade jag att dom flesta av dom länder som nyligen fått sin självständighet vänt sig bort från det så kallade kapitalistiska systemet i riktning mot socialismen. Så jag kan inte motstå frestelsen att göra en liten undersökning om den speciella filosofin kan sägas vara en realitet eller om man bara försöker göra den till en realitet.

Första gången jag hörde talas om 'Blodsbröderna' råkade jag vara i Nigeria i Västafrika. Och någon, en läkare, en nigerian som hade vistats alltför länge i Europa, var den förste som gjorde mig uppmärksam på saken och frågade mig om det. Jag blev inte alls ledsen för den skull. Och jag förstår inte varför det skulle göra någon ledsen eller bedrövad på något sätt, i någon form eller fason – om man kan uttrycka sig på det sättet. Jag minns hur det var 1959 när alla människor började prata om dom svarta muselmanerna, då sa alla negerledarna att det inte existerade någon sådan grupp. Jag minns för resten att då man frågade Roy Wilkins på en Mike Wallace-show om svarta muselmanerna sa han att han aldrig hade hört talas om dom – och sen så slängde dom in en bild av honom på duken där han skakade hand med mig.

Och jag tror att ett av dom misstag som vårt folk gör är att dom är alltför snabba att be om ursäkt för någonting som kanske existerar, som maktstrukturen anser vara förkastligt eller har

svårt att smälta. Och utan att ens tänka på det försöker vi ibland bevisa att det inte existerar. Och om det inte gör det så borde det ibland göra det. Jag för min del anser att allt som den svarta människan i det här landet behöver för att få sin frihet nu mesamma, det bör existera.

Vad mig beträffar så betraktar jag alla som utsatts för samma helvete som jag som mina blodsbröder. Och jag har gott om dom. För vi har alla utsatts för samma helvete. Så frågan är: om dom inte existerar, bör dom då existera? Existerar dom inte, bör dom då göra det? Har dom någon rätt att existera? Och sen när måste man förneka existensen av sin blodsbroder? Det är som att förneka sin familj ...

Om vi talar om polisbrutalitet så beror det på att det existerar polisbrutalitet. Varför existerar den? Därför att vårt folk i det här speciella samhället lever i en polisstat. En svart människa i Amerika lever i en polisstat. Han lever inte i en demokrati, han lever i en polisstat. Det är just vad det är, det är just vad Harlem är ...

Jag besökte kasban i Casablanca och jag besökte en kasba i Algeriet med några av mina bröder – blodsbröder. Dom tog mig med dit och visade mig nöden, visade mig dom förhållanden dom tvingas leva under medan dom ockuperats av fransmännen ... Dom visade mig dom förhållanden som dom levde under medan dom var koloniserade av dom där människorna från Europa. Och dom talade också om för mig vad dom måste göra för att bli av med dom där människorna. Det första dom måste göra klart för sig var att dom alla var bröder; förtrycket gjorde dom till bröder; exploateringen gjorde dom till bröder; degraderingen gjorde dom till bröder; diskrimineringen gjorde dom till bröder; segregationen gjorde dom till bröder; förödmjukelsen gjorde dom till bröder.

Och så snart dom allesammans insåg att dom var blodsbröder insåg dom också vad dom måste göra för att bli kvitt den vite mannen. Dom levde i en polisstat; Algeriet var en polisstat. Varje ockuperat territorium är en polisstat; och det är precis vad Harlem är. Harlem är en polisstat; polisen i Harlem är som en ockupationsstyrka, som en ockupationsarmé. Dom är inte i Harlem för att skydda oss; dom är inte i Harlem för att skydda våra intressen; dom är i Harlem för att skydda de affärsmäns intressen som inte ens bor där.

Samma förhållanden som rådde i Algeriet och som till sist tvingade folket, det ädla algeriska folket, att ta till den terroristtaktik som var nödvändig för att bli av med den där parasiten, precis samma förhållanden råder i dag i Amerika i vartenda negersamhälle.

Och jag skulle vara skräp till karl om jag stod här och sa till er att afro-amerikanerna, dom svarta människor som bor i dessa samhällen och under dessa förhållanden, är beredda och villiga att fortsätta att sitta där passiva och tålmodiga och fridsamma och vänta på att den vite mannen ska visa sin goda vilja att ändra på dom nuvarande förhållandena. Ånej! ...

Polischefen Murphy är en farlig man. Han är farlig därför att antingen saknar han insikt om hur det är eller också har han insikt och vet mycket väl vad han gör. Om han fungerar som han gör därför att han saknar kunskap och insikt så är han farlig; och om han mycket väl vet vad han gör så är han farlig. För det han gör skapar en situation som bara kan leda till 'blodsutgjutelse. Så gott som vartenda offentligt uttalande han gör är avsett att uppmuntra polisen i Harlem att ta till omänskliga metoder.

Och enligt min uppfattning beror den sortens hetsande som polischef en 'bedriver för att få dessa konstaplar att handla på ett annat sätt än dom borde göra på en brist på insikt om den verkliga anda som existerar inom den unga generationen i Harlem. Han måste ha blivit felinformerad av någon ur den gamla generationen som har varit beredd och villig att utstå brutalitet i händerna på någon bara därför att den personen haft en uniform på sig. Nu för tiden bryr sig vårt folk inte om vem förtryckaren är; likgiltigt om han spökar ut sig i ett lakan eller går omkring i uniform så hör han ändå till samma kategori.

Ni kommer att märka att det finns en stegrad tendens bland oss, bland vårt folk, att ta till precis alla metoder som är nödvändiga för att få ett slut på detta. Ta en man som polischefen Murphy – och jag är inte mot lagen; jag är inte mot laglydnad. Man måste ha lagar för att kunna överleva och man måste ha laglydnad för att få ett förnuftigt, fredligt samhälle; men vi är tvungna att leva på dom där ställena och uthärda dom förhållanden som uppstår tack vare konstaplar som saknar varje form av mänskliga känslor eller saknar minsta känsla för sina medmänniskor ... Jag har inte kommit hit för att be om ursäkt för blodsbrödernas existens. Jag har inte kommit hit för att släta över eller förringa några faktorer som pekar på deras existens. Jag har kommit hit för att säga att om dom inte existerar så är det sannerligen häpnadsväckande ...

Om dom av er som är vita har dom svarta människornas i det här landet bästa för ögonen så vill jag bara säga att ni måste inse att icke-våldsförsvarets tid nu är förbi; att det passiva motståndets tid nu är förbi ...

Det nästa som kommer att hända här i Amerika – och skyll inte på mig när det händer – är samma sak som har inträffat bland andra människor här på jorden vilkas villkor varit jämförliga med dom 22 miljonerna afro-amerikanernas i det här landet.

Kinas folk tröttnade på sina förtryckare och folket gjorde uppror mot förtryckarna. Det var ingen oblodig revolution. Det hade varit lätt att säga att dom hade oddsen emot sig, men dom elva som satte i gång med det behärskar i dag 700 miljoner människor. Dom borde ha fått veta när dom började att dom hade oddsen emot sig. Som förtryckare alltid har påpekat för dom förtryckta: 'Ni har oddsen emot er.'

När Castro levde uppe bland bergen i Kuba sa dom åt honom att han hade oddsen emot sig. I dag sitter han i Havanna och trots all den makt som det här landet har kan dom inte få bort honom.

Dom sa samma sak åt algerierna: 'Vad tänker ni slåss med?'

I dag måste dom kröka rygg för Ben Bella. Han kom ut från fängelset dom hade spärrat in honom i och i dag är dom tvungna att förhandla med honom, för han visste att han hade sanningen och tiden på sin sida. Tiden är på dom förtrycktas sida i dag, den är emot förtryckarna. Sanningen är på dom förtrycktas sida i dag, den är emot förtryckarna. Det behövs inte mer.

Jag vill bara säga detta som avslutning. Ni kommer att få uppleva en terror som kommer att förfära er, och om ni inte tror att ni kommer att få vara med om det försöker ni bara blunda för den historiska utvecklingen i allt som sker på den här jorden i dag. Ni kommer att få 'bevittna mer än det. Varför kommer ni att få uppleva det? Därför att folk kommer att begripa att det är omöjligt för en kyckling att kläcka ett ankägg – trots att dom båda tillhör samma familj av fjäderfän. En kyckling har helt enkelt inte ett sånt system att den kan producera ett ankägg. Den kan det inte. Den kan bara kläcka sånt som dess speciella system är gjort för att producera.

Systemet i det här landet kan inte producera frihet för en afro-amerikan. Det är omöjligt för det här systemet, det här ekonomiska systemet, det här politiska systemet, det här sociala systemet, kort sagt hela det här systemet. 'Det är omöjligt för det här systemet, som det nu är, att producera frihet nu mesamma åt den svarta människan i det här landet.

Och om det nånsin skulle hända att en kyckling kläcker ett ankägg så är jag övertygad om att ni kommer att säga att den kycklingen sannerligen är revolutionär!

Från frågestunden

Fråga: Vilket politiskt och ekonomiskt system vill Malcolm X ha?

Svar: Jag vet inte. Men jag är flexibel ... Som påpekats tidigare är alla dom länder som i våra dar håller på att lösgöra sig från kolonialismens bojar på väg mot socialismen. Jag tror inte att det beror på en tillfällighet. Dom flesta av dom länder som var kolonialmakter var kapitalistländer och kapitalismens sista bålverk i våra dar är Amerika. Det är omöjligt för en vit människa att tro på kapitalism utan att samtidigt tro på rasism. Man kan inte ha kapitalism utan rasism. Och om man råkar på några som har en uppfattning som övertygar en om att dom inte ansluter sig till denna rasism så är dom för det mesta socialister eller också är deras politiska filosofi socialistisk.

Fråga: Tror ni att det är möjligt för en integrerad organisation som är verksam i ett land som det här att nå några resultat om organisationens kaukasiska medlemmar spelar en framträdande roll inom den?

Svar: Det var en mycket väsentlig fråga. För den går rätt på kärnpunkten i den grundläggande taktik som har använts av dom olika grupperna under dom sista tio åren då frihetskampen har getts så mycket publicitet. Som ni kanske har märkt är det mest karakteristiska för dom integrerade gruppernas sätt att föra frihetskampen deras icke-våldsattityd. Studerar man dessa integrerade grupper närmare visar det sig att dom vita som är engagerade i aktioner som det är meningen att negern ska dra nytta av om dom blir lyckosamma för det mesta är mer benägna att avstå från alla våldsmetoder. Det är därför dom väcker dom svarta människornas misstro. Och dom grupper som är beredda att slåss är inte integrerade. Så vi säger bara detta: vi anser att vi har väntat länge nog. Och vi anser att allt detta krypande och alla dessa sittstrejksaktioner och gråaktioner och böneaktioner och tiggarktioner inte har lett till några meningsfulla resultat.

Under min nyligen avslutade resa i afrikanska och andra länder fick jag fullt klart för mig hur betydelsefullt det är att upprätta en effektiv allians mellan alla människor, svarta såväl som vita. Men för att det ska kunna åstadkommas måste dom svarta först enas. Och dom vita som vill hjälpa oss gör det inte genom att ansluta sig till och ta ledningen för kampen, som dom har försökt göra i det förflutna. Om dom vita är uppriktigt intresserade av att dom svarta människorna i det här landet får sin frihet behöver ni inte ge oss en stödjande krycka. Den svarte mannen måste få lära sig hur han ska vinna sin frihet, och dom vita som är uppriktigt intresserade av hans sak måste ge sitt stöd åt alla åtgärder som den svarta gruppen beslutar sig för att ta till ...

Fråga: (Om hans brev från Mecka om religion.)

Svar: Resor vidgar ens perspektiv. Varje gång man gör en resa blir ens horisont vidgad. Det innebär inte att man förändras – man vidgas. Ingen religion kan få mig att glömma dom villkor som vårt folk lever under i det här landet. Ingen religion kan få mig att glömma att man fortsätter att busa hundar på vårt folk i det här landet. Ingen religion kan få mig att glömma polisbatongerna som man bultar oss i huvudet med. Ingen Gud, ingen religion, ingenting som helst kan få mig att glömma det förrän det blir ett slut på det, förrän det har upphört, förrän det är eliminerat. Jag vill att ni ska ha det klart för er ...

Vi kommer att samarbeta med alla, med vilka grupper som helst, oavsett vad dom har för hudfärg, så länge dom är uppriktigt intresserade av att vidta dom åtgärder som är nödvändiga för att få ett slut på dom orättvisor som dom svarta människorna här i landet är offer för. Likgiltigt vilken hudfärg dom har, likgiltigt vilken politisk, ekonomisk eller social uppfattning dom har, så är dom okay för oss så länge som deras strävanden och mål går ut på att göra slut på det rovsystem som har närt sig på dom svarta människornas blod i det här landet. Men om

dom på något sätt hör till den kompromissande, opålitliga typen anser vi att man ska säga av dom.

När Algerierna slogs för sin frihet kom det en del fransmän till dom och sa: 'Vi är på er sida'. Okay, Algerierna accepterade dom, men först testade man dom. 'Bevisa det', sa dom. Jag tänker inte tala om för er vad testen gick ut på, men dom lät dom gå igenom testen. Nu när vårt folk håller på att vakna så går det upp för dom att somliga av er har talat om en negerrevolt, en negerrevolution – Ni ska inte försöka slå i mig sånt struntprat om ni inte verkligen är för den. Jag vill inte ens höra talas om det om ni inte verkligen är för den. Och dom flesta av er är det inte. När det verkligen gäller allvar backar ni alltid ur.

Ur sammanfattningen

Sammanfattningsvis kan man alltså fastslå att dom svarta människorna här i landet konfronteras med ett problem. Och ända tills dom svarta människornas problem är löst kommer dom vita människorna att ha ett problem som kan komma att göra slut på det nuvarande samhället, systemet och rasen. Bästa sättet för er att lösa ert problem är att hjälpa oss att lösa vårt problem. Jag är inte rasist. Jag har aldrig varit rasist. Jag anser att det system och den person som är ansvarig för våra förhållanden ska åtalas.

Och det enda försvar som dom personer som har kontrollen över den maktstruktur och det system som exploaterar oss har kunnat prestera är att etikettera alla som anklagar det utan omsvep för rasister och extremister. Om det finns vita människor som är ärligt och uppriktigt upprörda över den svarta människans villkor här i Amerika, så måste dom välja ståndpunkt, inte en kompromissande ståndpunkt, inte en skenhelighetens ståndpunkt, inte en passivitetens ståndpunkt ...

Appell till afrikanska statschefer

Under juni 1964 höll Malcolm X tal, agiterade, undervisade och organiserade en ny icke-religiös rörelse som skulle verka för svart enhet och arbeta för friheten 'med alla nödvändiga medel.' Den 28 juni såg denna nya rörelse – Organisationen för Afro-amerikansk enhet – dagens ljus och programförklaringen om dess 'fundamentala strävanden och mål' offentliggjordes och Malcolm valdes till ordförande.

Strax därefter, den 9 juli, lämnade Malcolm USA på nytt för en resa till Afrika och Mellanöstern. Hans närmaste mål var att bevista det 'Afrikanska toppmötet' – det andra mötet som hölls av Organisationen för Afrikansk enhet (OAU), som hade bildats 1963 i syfte att förena de självständiga afrikanska staterna i gemensamma aktioner.

OAU-konferensen hölls i Kairo den 17-21 juli och bevistades av så gott som alla de trettiofem medlemsstaternas statschefer. Välkomsttalet hölls av president Gamal Abdel Nasser i Förenade arabrepubliken som i sin översikt över det gångna årets händelser saluterade den 1964 års medborgarrättslag som nyligen hade antagits i Förenta staterna.

Malcolm fick delta i konferensen i egenskap av observatör. Som sådan fick han tillfälle att lägga fram ett memorandum på åtta sidor för delegaterna i vilket han värdjade om deras stöd för negrernas kamp i Förenta staterna och om deras hjälp att ta upp frågan om de amerikanske negrernas svåra situation inför FN. Detta memorandum överlämnades till delegaterna den 17 juli, dagen före de händelser som har kommit att kallas för 'Harlemkravallerna'.

Ers excellenser,

Organisationen för Afro-amerikansk enhet har gett mig i uppdrag att i egenskap av observatör bevista den historiska afrikanska toppkonferens som representant för 22 miljoner afrikanska amerikaner vilkas mänskliga rättigheter kränks dagligen av de rasistiska amerikanska imperialisterna.

Organisationen för afro-amerikansk enhet (OAAU) har bildats av ett tvärsnitt i det afrikansk-amerikanska samhället med Organisationen för afrikansk enhet (OAU) som förebild i anda och bokstav.

Precis som Organisationen för afrikansk enhet har uppmanat alla de afrikanska staternas ledare att undertrycka sina meningsskiljaktigheter och gå samman om gemensamma mål för alla afrikaners gemensamma bästa har Organisationen för afroamerikansk enhet i Amerika uppmanat de afro-amerikanska ledarna att undertrycka sina meningsskiljaktigheter och finna en gemensam plattform från vilken vi kan arbeta i gemenskap för alla de 22 miljonerna afrikanska amerikaners bästa.

Eftersom vi 22 miljoner ursprungligen är afrikaner, som nu befinner sig i Amerika inte av fritt val utan genom en grym händelse i vår historia, är vi av den bestämda uppfattningen att Afrikas problem är våra problem och att våra problem är Afrikas problem.

Ers excellenser,

Vi anser också att ni som ledare för självständiga afrikanska stater är fåraherdar för alla afrikanska människor var de än befinner sig, vare sig de bor kvar på moderkontinenten eller har blivit skingrade utomlands.

En del afrikanska ledare på den här konferensen har låtit förstå att de har tillräckligt med problem här på moderkontinenten och därför inte kan ta sig an afro-amerikanska problem.

Med all respekt för era värderade uppfattningar tar jag mig friheten att påminna er alla om att den gode herden lämnar de nittionio fåren, som är i säkerhet hemma, för att bistå det enda som är förlorat och har fallit i imperialistvargarnas klor.

Vii Amerika är era sedan länge förlorade bröder och systrar och jag har kommit hit bara för att påminna er om att våra problem är era problem. De afrikanska amerikanerna håller på att 'vakna' i dag och finner att vi befinner oss i ett främmande land som har förskjutit oss och liksom den förlorade sonen vänder vi oss till våra äldre bröder om hjälp. Vi hoppas att ni inte ska slå dövörat till för våra vädjanden.

Vi fördes bort med våld fjättrade i kedjor från denna moderkontinent och har nu tillbringat mer än 300 år i Amerika och har tvingats utstå de mest omänskliga former av fysisk och psykisk tortyr som kan tänkas.

Under de senaste tio åren har hela världen bevittnat hur våra män, kvinnor och barn har blivit anfallna och bitna av ilska polishundar, brutalt slagna av polisbatonger och nerspolade i kloakerna av högtrycksslangar som sliter kläderna från våra kroppar och köttet från våra lemmar.

Och alla dessa omänskliga grymheter har vi utsatts för av amerikanska regeringsmyndigheter, polisen själv, av den enda orsaken att vi söker få samma rättigheter och samma respekt för vårt människovärde som alla andra människor tillerkänns i Amerika.

Ers excellenser,

Amerikanska regeringen är antingen ur stånd att eller ovillig att skydda era 22 miljoner afrikansk-amerikanska bröders och systrars liv och egendom. Vi står 'försvarslösa, prisgivna åt amerikanska rasister som mördar oss efter behag av den enda orsaken att vi är svarta och av afrikanskt ursprung.

Två svarta människors lik hittades i Mississippifloden den här veckan; i förra veckan blev en obebäpnad afrikansk-amerikansk lärare kallblodigt mördad i Georgia; några dagar tidigare hade tre medarbetare i medborgarrättsrörelsen försvunnit spårlöst, kanske också de mördade,

bara för att de undervisade vårt folk i Mississippi om hur man röstar och hur de skulle göra för att få sina politiska rättigheter.

Våra problem är era problem. Vi har levat i över 300 år i de amerikanska rasistvargarnas kula i ständigt rädsla för att mista liv och lem. För kort tid sedan blev tre studenter från Kenya tagna för amerikanska negrer och brutalt misshandlade av New York-polisen. Strax efter det blev två diplomater från Uganda också misshandlade av New York-polisen, som trodde att de var amerikanska negrer.

Om afrikaner blir misshandlade medan de bara är på besök i Amerika så kan ni föreställa er vilka fysiska och psykologiska lidanden som era bröder och systrar har utsatts för under de mer än 300 år som de har levt där.

Vårt problem är ert problem. Hur mycket självständighet afrikanerna än får här på moderkontinenten så kan ni när ni besöker Amerika, såvida ni inte alltid är klädda i er nationaldräkt, bli förväxlade med en av oss och utsättas för samma psykiska förödmjukelser och fysiska lemlästning som är en vardagsföreteelse i vår tillvaro.

Era problem kommer aldrig att bli fullständigt lösta om inte också våra problem blir lösta. Ni kommer aldrig att tillvinna er fullständig respekt som människor om inte också vi blir respekterade. Ni kommer aldrig att bli erkända som fria människor om inte också vi blir erkända och behandlade som människor.

Vårt problem är ert problem. Det är inte ett negerproblem, inte heller ett amerikanskt problem. Det är ett globalt problem; ett problem för hela mänskligheten. Det är inte ett problem som gäller medborgerliga rättigheter utan ett problem som gäller mänskliga rättigheter.

Om ledamoten av Förenta staternas högsta domstol, Arthur Goldberg, för några veckor sedan kunde finna en laglig motivering för att hota med att dra Sovjet inför Förenta nationerna och anklaga det för kränkning av inte fullt tre miljoner ryska judars mänskliga rättigheter, varför tvekar då våra afrikanska bröder att ställa Förenta staternas regering inför FN och anklaga den för att kränka 22 miljoner afrikanska amerikaners mänskliga rättigheter?

Vi hoppas att våra afrikanska bröder inte har befriat sig från den europeiska kolonialismen enbart för att duka under för och hållas i schack av den amerikanska dollarismen. Låt inte amerikansk rasism 'legaliseras' av amerikansk dollarism.

Amerika är värre än Sydafrika emedan Amerika inte bara är rasistiskt utan också svekfullt och hycklande. Sydafrika predikar segregation och praktiserar segregation. Det praktiserar åtminstone vad det predikar. Amerika predikar integration och praktiserar segregation. Det predikar en sak medan det svekfullt praktiserar en annan.

Sydafrika är som en galen varg, öppet fientligt mot den svarta delen av mänskligheten. Men Amerika är listigt som en räv, vänligt och smilande, men ännu galnare och farligare än vargen.

Både vargen och räven är mänsklighetens fiender; båda är rovdjur; båda förödmjukar de och stympar sina offer. Båda har de samma mål, det är bara metoderna som skiljer sig åt.

Om Sydafrika gör sig skyldigt till en kränkning av afrikaners mänskliga rättigheter här på moderkontinenten så gör sig Amerika skyldigt till en ännu värre kränkning av de 22 miljonerna afrikaner som finns på den amerikanska kontinenten. Och om den sydafrikanska rasismen inte är en intern angelägenhet så är inte heller den amerikanska rasismen någon intern angelägenhet.

Många av er har ingetts den uppfattningen att den mycket omskrivna, nyligen antagna medborgarrättslagen är ett tecken på att Amerika tänker göra en uppriktig ansträngning att

rätta till de orättvisor som vi har tvingats utstå där. Den manövern ingår bara som en del i en listig och försåtlig propaganda för att hindra de afrikanska nationerna från att fördöma USA:s raspolitik inför FN, som ni nu gör i fråga om samma raspolitik i Sydafrika.

För tio år sedan fattade Förenta staternas högsta domstol ett beslut som gjorde Amerikas segregerade skolsystem olagligt. Men den federala regeringen har ännu inte lyckats genomdriva tillämpningen av det beslutet ens i nordstaterna. Om den federala regeringen inte kan se till att den lagen tillämpas i landet, fast det bara gäller lika rättigheter till utbildning för afro-amerikaner, hur kan då någon vara så naiv att han tror att den nya medborgarrättslagen kommer att tillämpas?

Det där är ingenting annat än en bluff från århundradets ledande neo-kolonialistiska makts sida. Våra intellektuellt fullvuxna afrikanska bröder kommer säkert inte att låta lura sig av den bluffen.

Organisationen för afro-amerikansk enhet har, i samarbete med en koalition av andra negerledare och organisationer, beslutat sig för att föra vår frihetskamp på ett annat och högre plan än de medborgerliga rättigheternas nationella nivå. Vi ämnar 'internationalisera' den genom att förlägga den till de mänskliga rättigheternas plan. Vår frihetskamp för mänsklig värdighet är inte längre begränsad till amerikanska regeringens jurisdiktion.

Vi vädjar till de självständiga afrikanska staterna att hjälpa oss att lägga fram vår sak inför Förenta nationerna emedan Förenta staternas regering är ur stånd att skydda 22 miljoner afrikanska amerikaners liv och egendom. Och emedan vår allt mer outhärdliga situation avgjort håller på att bli ett hot mot världsfreden.

Besvikelser och förtvivlan har lett de unga bland oss fram till en punkt där ingen återvändo längre ges. Vi anbefaller inte längre tålmod, vi uppmanar dem inte längre att vända den andra kinden till. Vi hävdar rätten till självförsvar med alla nödvändiga medel och förbehåller oss rätten till maximal vedergällning mot våra rasistiska förtryckare, likgiltigt vilka oddsen emot oss är.

Om vi ändå måste dö ska vi hädanefter dö medan vi försvarar oss och vi ska inte dö ensamma. Vi tänker se till att våra rasistiska förtryckare också får smaka på döden.

Vi är väl medvetna om att våra kommande ansträngningar att försvara oss med vedergällningsaktioner – genom att möta våld med våld, öga för öga och tand för tand – kan åstadkomma en raskonflikt i Amerika av ett slag som lätt kan eskalera till ett våldsamt, världsomfattande, blodigt raskrig.

I världsfredens och säkerhetens intresse vädjar vi till de självständiga afrikanska staternas ledare att här vända sig till Förenta nationernas kommission för de mänskliga rättigheterna och begära en omedelbar undersökning av vårt problem.

Om denna ödmjuka vädjan som jag riktar till kongressen inte är korrekt formulerad, låt då våra äldre bröder, som är kunniga i lagspråket, komma till vår hjälp och ge vår vädjan den korrekta språkdräkt som krävs för att den ska bli hörd.

Ett sista ord, mina älskade bröder på detta afrikanska toppmöte:

'Ingen känner herren bättre än hans tjänare.' Vi har varit tjänare i Amerika i mer än 300 år. Vi känner den man som kallar sig 'Onkel Sam' utan och innan. Därför måste ni lyssna på vår varning: Befria er inte från europeisk kolonialism bara för att bli ännu mer förslavade av bedräglig, 'vänkaplig' amerikansk dollarism.

Må Allah välsigna eder alla med god hälsa och visdom.

Salaam Alaikum.

Malcolm X

ordförande i Organisationen för afro-amerikansk enhet.

Strax efter OAU-konferensen blev Malcolm intervjuad av Milton Henry, advokat, före detta stadsfullmäktig i Pontiac, Michigan, och direktör för Afro-American Broadcasting and Recording Company i Detroit. Ur den intervjun, som ursprungligen sändes i Group On Advanced Leadership's (GOAL) radioprogram i Detroit har följande utdrag rörande konferensen hämtats:

Milton Henry: GOAL SHOW har än en gång glädjen att hälsa vår broder, Malcolm X, välkommen till mikrofonen. Den här gången befinner vi oss på andra sidan jordklotet. Vi är i Kairo, Egypten, där de självständiga afrikanska staterna har mötts till allvarliga överläggningar under den gångna veckan. Ett av dom anmärkningsvärda inslagen här var Malcolm X närvaro som svart amerikansk delegat vid dom svarta afrikanska nationernas konferens. Malcolm, skulle du vilja berätta lite för oss om konferensen? Först skulle vi vilja veta hur det kom sig att du som är amerikan kunde få tillåtelse att delta i den här konferensen mellan afrikanska nationer?

Malcolm: Först skulle jag vilja påpeka att vi sitter här vid stranden av Nilen och sist jag pratade med dig var vi i Harlem. Här vid Nilstranden finns det mycket som påminner om Harlem – samma människor, samma atmosfär, samma puls.

Vad mitt deltagande i konferensen beträffar så orsakade den till en början en hel del kontroverser och, som du antagligen vet, farhågor på maktthavarhåll i Amerika, eftersom dom har klart för sig att om någon direkt kontakt, kommunikation och förståelse och effektivt samarbete etableras mellan dom 22 eller 30 miljonerna afro-amerikaner och afrikanerna här på kontinenten, så finns det ingenting som vi inte kan uppnå. När jag kom hit stod det en massa i tidningarna här om min ankomst. Det var på sätt och vis historiskt eftersom inga amerikanska negrer tidigare gjort något försök att få sina problem placerade i samma kategori som de afrikanska problemen och inte heller försökt att internationalisera dom. Så det här var nånting nytt, det var unikt, och alla undrade hur afrikanerna skulle komma att reagera.

Visserligen satte man en del hinder i vägen för mig i början ifråga om mitt deltagande i konferensen och vid sessionerna. Men jag vill helst inte gå närmare in på dom detaljerna. Tack vare Allah fick jag tillåtelse att delta som observatör och överlämna ett memorandum till var och en av statscheferna, vilket blev läst och grundligt analyserat av dem. Det gav en redogörelse för vårt folks villkor i Amerika och nödvändigheten av att någonting blev gjort och sagt på den här konferensen i avsikt att låta världen veta, åtminstone låta Förenta staterna veta, att våra afrikanska bröder här på kontinenten identifierar sig med våra problem i Amerika.

Henry: Jo, Malcolm, jag har läst det där talet (memorandumet) som hölls ... Som du sa så handlade det i huvudsak om dom oförrätter som den amerikanske negern har tvingats utstå i Amerika och dom afrikanska staterna uppmanades att ägna problemet sin uppmärksamhet. Hur var det, reagerade man på det och fattades det något beslut på Kairokonferensen beträffande den amerikanska negern?

Malcolm: Jo, man antog en resolution som konstaterade att Amerika har antagit en medborgarrättslag, men samtidigt påpekade man att det, trots antagandet av medborgarrättslagen, fortfarande förekom kränkningar av dom svarta människornas mänskliga rättigheter i Amerika. Och den krävde – jag har glömt formuleringen; jag läste resolutionen halv tre på morgonen under mycket ogynnsamma omständigheter men jag blev så lycklig när jag läste den. Jag minns att slutklämmen innehöll ett uttryckligt fördömande av

den rasism som existerar i Amerika och dom oförrätter som vårt folk fortfarande utsätts för trots antagandet av medborgarrättslagen. Det var en mycket bra resolution.

Henry: Med andra ord så bör den här resolutionen som antagits av trettifyra afrikanska stater säkert få Förenta staterna att se på den amerikanska negern med andra ögon.

Malcolm: Tja, jag måste ju säga att Förenta staterna redan har ögonen på den amerikanska negern. När jag kom hit blev jag tvungen att bedriva en hel del korridorpolitik. Jag fick ränna runt mellan vestibulen på Hotell Hilton, vestibulen på Shepherd och till och med salongen på 'Isis', den båt där representanterna för afrikanska frihetsrörelsen var inkvarterade. Det var nödvändigt med en massa korridorpolitik eftersom dom olika informationsbyråer som Förenta staterna har utomlands lyckats övertyga dom flesta afrikanerna om att det skulle vara oklokt av afrikanerna att blanda sig i den amerikanske negerns problem. Och en del av dom afrikanska ledarna sa just det.

Så i det memorandum jag överlämnade till dom på konferensen påpekade jag att vi betraktade dem i deras egenskap av statschefer för självständiga nationer inte bara som herdar för det afrikanska folket här på kontinenten utan för alla människor av afrikansk härkomst som lever i andra länder; och att en god herde bekymrar sig mer för det får som har råkat vilse och hamnat i klorna på den imperialistiska vargen än dom får som finns kvar hemma. Att dom 22 eller 30 miljonerna, vilket det nu är, afro-amerikanerna i Förenta staterna fortfarande var afrikaner och att vi ansåg att dom afrikanska statscheferna hade lika stort ansvar för oss som för människorna här på kontinenten. Det var ett slags utmaning för dom och jag tror att dom flesta av dom inser den saken i dag, bättre än dom gjorde före konferensen.

Henry: Jag tycker att du är värd allt erkännande, Malcolm, eftersom du var den ende amerikan som fick tillåtelse att delta vid konferensen, och du hade naturligtvis möjlighet att röra dig fritt i dom olika konferenslokalerna och så vidare. De andra amerikanerna här, däribland jag själv, hade inte det privilegiet, men du hade ju förmånen att få vara tillsammans med dom andra svarta bröderna. Jag fick en känsla av att det kommer att bli en attitydförändring som ett resultat av din närvaro här och därför att du lade fram vår inställning – dom svarta amerikanernas inställning – så väl, på ett sätt som bara en amerikan kunde ha gjort.

Malcolm: En sak som fick dom flesta av afrikanerna att inse nödvändigheten av att intervensera för vår räkning var (att dom fick lära sig) en del om utvecklingsgången sen 1939 i den svarte amerikanens så kallade revolt ... Det var världssopinionens tryck, framkallad av Hitler, som gjorde det möjligt för negern att höja sig över sin dåvarande nivå (1939). Sen man gjort slut på Hitler kom hotet från Stalin, men det var hela tiden världssopinionens tryck på Amerika som gjorde det möjligt för dom svarta människorna att förbättra sin ställning. Det var inte genom egna initiativ som negern gjorde framsteg i Amerika, det berodde inte heller på någon moralisk omvändelse från Onkel Sams sida – det berodde på världssopinionens tryck. Så snart man har accepterat detta som ett grundläggande faktum kommer dom nuvarande amerikanska negerledarna att bli mer medvetna om att varje framsteg som görs, också i symbolisk form, inte beror på någon välvilja från makthavarna i Washington D C eller på deras egna initiativ – utan att det är den internationella situationen som åstadkommer det. Och när dom ser på det på det viset i kalla fakta, kommer dom att inse nödvändigheten av att lägga fram sina problem på världsnivå, av att internationalisera negrernas kamp och uppmana våra bröder och systrar i Afrika och Asien och Latinamerika, också i några av dom europeiska länderna, att öva påtryckningar på Förenta staterna för att få våra problem lösta. Och det var bara den första i en serie åtgärder som OAAU har i beredskap för att internationalisera den svarta människans problem och göra det inte bara till ett negerproblem eller till ett amerikanskt problem, utan till ett världsproblem, ett problem för hela mänskligheten.

Henry: Jag tänker på en annan verkligt positiv sak som den här konferensen har lett till, Malcolm. Du bor ju på ett mycket lämpligt ställe eftersom det råkar vara så, som du själv antydde nyss, att du lever tillsammans med frihetskämparna från alla de befriade och ännu inte befriade delarna av världen där nere på 'Isis' – är det inte så båten heter?

Malcolm: Jag vet inte om jag borde säga det här, men det är alldeles riktigt. 'Isis', en stilig lustyacht, som ligger förtöjd ute på Nilen, är reserverad för alla dom olika frihetsrörelser som finns på den afrikanska kontinenten. Ledarna för dessa frihetsrörelser från länder som Angola, angolanska frihetskämpar; frihetskämpar från Mozambique; frihetskämpar från Zambia, det gamla Nordrhodesia, som just är på väg att vinna självständighet; frihetskämpar från Zimbabwe, som i Amerika är känt som Sydrhodesia; frihetskämpar från Sydvästafrika; från Swaziland; Basutoland och så själva Sydafrika – alla representanterna för dessa olika grupper med frihetskämpar inkvarterades på den lustyachten, på 'Isis'.

Jag kände mig mycket hedrad över att få tillåtelse att bo tillsammans med dom. Jag var ju tillsammans med dom en hel del och det gav mig en verklig upplevelse av den sanna revolutionära andan och gav mig dessutom tillfälle att lyssna till deras berättelser om den verkligt brutala atmosfär i vilken dom lever i dom där koloniserade områdena. Det gav mig också en i vissa avseenden bättre och klarare uppfattning av våra problem i Amerika och vad som kommer att bli nödvändigt att göra för att få slut på den brutalitet och dom lidanden som vi utsätts för varje dag.

Henry: Jag tror att det är en av dom positiva sakerna med en konferens som den vi just har varit med om. Det är av stor betydelse att folk kommer tillsammans och utbyter idéer. Alldeles bortsett från talen och alla de organiserade aktiviteter som är i gång inom konferensens uppgjorda program förefaller det som om, som du själv nyss antydde, tillfällena för ledarna från alla olika delar av världen att komma tillsammans blir till ovärderlig nytta för den gemensamma frihetskampen. För utan sådana här sammankomster känner sig ledarna mycket ofta isolerade i sina strävanden; men ges dom tillfälle att träffas så får dom ett vidare perspektiv på sitt arbete.

Malcolm: Jo, det är en sak som jag har lärt mig sen jag lämnade dom Svarta muselmanerna. Det är ofta svårt att se klart på en sak från en ensam organisations snäva horisont, att se den i dess rätta perspektiv. Om dom olika grupperna i Amerika hade varit mindre själviska och tillåtit representanter för dom olika grupperna att resa utomlands och vidga sina perspektiv och komma tillbaka och undervisa dom grupper som dom tillhör skulle det inte bara ha gjort dom grupper som dom tillhör mer upplysta och mer världsliga i internationell mening, utan det skulle också ha gett dom självständiga afrikanska staterna en bättre förståelse av dom olika grupperna i Förenta staterna, vad dom kämpar för, vad dom representerar.

Enligt min mening har dom olika grupperna i Förenta staterna, särskilt då dom religiösa grupperna, visat upp en mycket trångbröstad, efterbliven, nästan barnlig inställning; mycket trångbröstad. Om man tillhör en grupp som omöjligt kan samarbeta med en annan grupp, då är den gruppen självisk. Vilken grupp som helst som inte kan samarbeta med alla andra grupper, om dom är uppriktigt intresserade av att åstadkomma en kollektiv lösning på negrernas problem – ja, jag kan inte se att den gruppen verkligen har ett uppriktigt intresse av att nå en lösning. Den här toppkonferensen, är det bästa exemplet på vad som kan uppnås när människor utan själviska motiv går samman.

Henry: Ja, det förefaller inte som om det skulle vara svårt för negrer att sluta sig samman om de är uppriktiga.

Malcolm: Om dom är uppriktiga är det lätt för dom att gå samman.

Henry: Kanske dom där ledarna kommer att bli avpolletterade nu allteftersom utvecklingen går framåt. Jag är full av entusiasm över OAAU och jag väntar mig att det tack vare den organisationen kommer att hända en del mycket positiva saker som kommer att göra den så kallade medborgarrättsrörelsen nästan till någonting helt passerat.

Malcolm: Ja, ett av OAAU:s främsta mål är att gå med i medborgarrättskampen och lyfta den ovanför dom medborgerliga rättigheternas till dom mänskliga rättigheternas plan. Så länge vårt folk slåss för friheten och begränsar den kampen till dom medborgerliga rättigheterna så innebär det att vi hela tiden står under Onkel Sams jurisdiktion och då kan ingen annan nation göra nånting som helst för att hjälpa oss. Så snart vi lyfter upp det ovanför dom medborgerliga rättigheternas till dom mänskliga rättigheternas plan blir problemet internationaliserat; alla som tillhör Förenta nationerna kan då automatiskt ställa sig på vår sida och hjälpa oss att fördöma, i varje fall anklaga Onkel Sam för kränkning av våra mänskliga rättigheter.

Henry: Jo, Malcolm, det var en sak till jag ville fråga om innan vi slutar. Vad tycker du om Kairo?

Malcolm: Kairo är antagligen ett av dom bästa exempel som den amerikanska negern kan få. Människorna i Kairo påminner mer än befolkningen i någon annan stad på den afrikanska kontinenten om den amerikanska negern – om man håller i minnet att vi har alla slags hudfärger, vi skiftar i Amerika från såna som är så svarta som man kan bli till såna som är så ljusa som man kan bli, och det är samma sak här i Kairo; det är samma sak i hela Egypten. Här finns alla hudfärger blandade i ett verkligt harmoniskt samhälle. Om det någonsin funnits två folk som skulle kunna leva i sant broderskap så är det dom amerikanska negrerna och det egyptiska folket. Negrerna kan helt enkelt inte bedöma varann efter hudfärg för vi är av alla färger, har dom mest skiftande hudfärger. Och som Mrs W.E.B. DuBois påpekade så är dagens problem alltför väldiga. Precis som på afrikanska kontinenten har man dom mest skiftande hudfärger – i så hög grad att man inte kan kalla det för en brun kamp, en röd kamp eller en svart kamp ...

Henry: Apropos det, broder Malcolm, innan vi slutar, fick du några löften om bistånd eller hjälp från någon av de afrikanska nationerna?

Malcolm: Javisst, flera av dom lovade officiellt att, när det blir dags för nästa FN-session, varje aktion från vår sida för att lägga fram vår sak inför FN – jag tror det är Kommissionen för de mänskliga rättigheterna – skulle få stöd och hjälp från dom. Dom kommer att hjälpa oss med att lägga fram frågan på ett korrekt sätt. Så jag är mycket, mycket glad över resultatet av min resa hit.

Henry: Så den här konferensen har varit en fullständig framgång ur alla synpunkter?

Malcolm: Ur alla synpunkter har den varit odelat framgångsrik, och en konferens som bör leda till en förändring av hela inriktningen av vår kamp i Amerika för mänsklig värdighet liksom för mänskliga rättigheter.

Henry: Tack så mycket, broder Malcolm.

I den här intervjun uttryckte Malcolm sin belåtenhet med OAU:s resolution om 'Rasdiskriminering i Amerikas Förenta stater'. Det kan ha betytt att den var bättre än han hade väntat sig eller bättre än den skulle ha varit utan hans intervention. I själva verket var resolutionen mycket moderat hållen. Den noterade 'med tillfredsställelse antagandet av den medborgarrättslag som är avsedd att tillförsäkra de amerikanska negrerna deras grundläggande mänskliga rättigheter', samtidigt som den förklarade att OAU-konferensen emellertid var 'djupt oroad' över 'de fortsatta manifestationerna av rasintolerans och rasförtryck mot negermedborgare i Amerikas Förenta stater'. Resolutionen slutade med att på nytt fastslå OAU:s 'övertygelse om att existensen av diskriminerande åtgärder utgör en källa till djup oro för medlemsstaterna i Organisationen för afrikansk enhet', och med att uppmana 'regeringsmakten i

Amerikas Förenta stater att intensifiera sina ansträngningar att åstadkomma en fullständig eliminering av alla former av diskriminering som grundar sig på ras, hudfärg eller etniskt ursprung’.

Den verkan Malcolm gjorde på afrikanerna bör inte bedömas enbart efter OAU-resolutionen. Efter konferensen gjorde han en andra, mer omfattande och grundlig resa på kontinenten under vilken han fortsatte att vidga sina kunskaper och i inte ringa mån bidrog till att ge ökade kunskaper åt många afrikaner, inom och utom regeringarna.

Objektiva vittnesbörd om det intryck Malcolm gjorde på Afrika har lämnats av John Lewis och Donald Harris, som besökte flera afrikanska länder som representanter för Student Nonviolent Coordinating Committee på hösten 1964, när Malcolm närmade sig slutet på sin rundresa genom fjorton länder. Följande är hämtat ur en skriftlig rapport av Lewis och Harris till SNCC, daterad den 14 december 1964.

‘En av de första dagarna som vi var i Accra, var det någon som sa: ”Ni pojkar jobbar kanske med nånting som är verkligt bra – jag vet inte, men om ni står till höger om Malcolm är det lika bra att ni packar era väskor med detsamma, för då kommer ändå ingen att lyssna till er.” Bland de första frågor som man alltid ställde till oss var: ”Hurdana är er organisations relationer till Malcolms?” Vi kom så småningom underfund med att det inte bara var i Ghana som man hade den inställningen; samma mönster upprepades i land efter land. Efter en dag i den stilen insåg vi att vi genast när vi träffade folk måste klargöra vår inställning till vissa frågor – Kuba, Vietnam, Kongo, Kommunist-Kina och FN, och om SNCC:s roll, normer och engagemang i medborgarrättskampen. Det var helt enkelt fantastiskt att se vilket intryck Malcolm hade gjort på afrikanerna. I vartenda land var han välkänd och tjänade som måttstock för bedömningen av andra afro-amerikaner och deras politiska uppfattning.’

Malcolms verksamhet i Afrika gjorde också intryck på officiellt håll i Washington D C. Den 13 augusti 1964 införde New York Times en Washingtonrapport av M S Handler, ur vilken vi citerar:

‘Utrikesdepartementet och justitiedepartementet har börjat intressera sig för Malcolms kampanj för att förmå de afrikanska staterna att dra frågan om förtrycket mot de amerikanska negrerna inför FN ...

Malcolms åtta sidor långa memorandum till statscheferna vid Kairokonferensen i vilket han bad om deras stöd har blivit tillgängligt här först helt nyligen. Efter att ha studerat det säger man här på officiellt håll att om Malcolm lyckas förmå en enda afrikansk regering att ta upp anklagelsen i FN skulle Förenta staternas regering ställas inför ett känsligt problem.

Förenta staterna, anser man här på officiellt håll, skulle komma att hamna i samma kategori som Sydafrika, Ungern och andra länder vilkas inrikespolitiska förhållanden har tagits upp och debatterats i FN. Anklagelsen, säger man på officiellt håll, skulle komma mycket lämpligt för USA:s kritiker, kommunistiska och icke-kommunistiska, och bidra till att underminera den ställning som ledare för den västliga världen i försvaret av de mänskliga rättigheterna som USA har gjort anspråk på.

I ett brev från Kairo till en vän skrev *Malcolm*:

”Jag har fått flera löften om hjälp att lägga fram vår svåra situation inför FN i år.”

Enligt en diplomatisk rapport skulle Malcolm inte ha haft någon framgång med sin kampanj, men rapporten var inte dokumenterad och på officiellt håll här medger man att det är möjligt att Malcolms aktion kan ha varit framgångsrik ...

Om utrikesdepartementets intresse för Malcolms förehavanden i Afrika är påtagligt så är justitiedepartementets däremot svept i dunkel. Malcolm betraktas som en oförsonlig ledargestalt med djupa rötter i negrernas proletära skikt. Under Harlemkravallerna hände det vid ett tillfälle att samma människor som buade åt Bayard Rustin och James Farmer från CORE skrek: ”Vi vill ha Malcolm”.

Malcolms förmåga att identifiera sig med det vanliga folket på Harlems gator är välkänd, liksom att han har många anhängare bland negerförfattare, skådespelare, musiker och underhållningsartister. Han har anförtrott åt en vän att han har stått under ständig bevakning av FBI och av New York-polisens underrättelseavdelning...

Malcolms förslag blev inte beaktade vid den FN-session som inleddes på hösten 1964, delvis på grund av det dödläge (över "behöriga" frågor) som uppstod vid den sessionen och delvis på grund av bristande stöd för Malcolms förslag från de ledande amerikanska medborgarrätsorganisationerna.

Men att Malcolm gjort intryck på den afrikanska opinionen märktes på de skarpa fördömanden av den amerikanska raspolitiken hemma och utomlands som framfördes av flera afrikanska delegationer under FN-debatten om Kongo i december 1964. Den 2 januari 1965 påpekade M S Handler i New York Times att Malcolm hade ivrat för att afrikanerna skulle använda sig av "rassituationen i USA som ett anfallsvapen vid diskussioner om internationella problem" eftersom "en sådan strategi skulle ge de afrikanska staterna en starkare position i relationerna med USA och det skulle i sin tur ge de amerikanska negrerna en starkare position i det amerikanska samhället". Handler fortsatte:

"En del av de afrikanska staternas talesmän agerade också helt i överensstämmelse med dessa rekommendationer vid förra månadens Kongodebatt i FN. De anklagade Förenta staterna för att vara likgiltigt för de svartas öde och anförde som bevis den attityd som den amerikanska regeringen intog till medborgarrättskampen i Mississippi.

Den afrikanska aktionen hade en djupt oroande verkan på de amerikanska myndigheterna, som gav intryck av att ha blivit tagna på sängen.

I början av augusti i år började emellertid utrikes- och justitiedepartementen intressera sig för Malcolms aktivitet i Nordafrika ..."

På Audubon I

När Malcolm kom tillbaka till Förenta staterna den 24 november 1964 hade han tillbringat sammanlagt 25 veckor utomlands under året. Det blir något mer än hälften av de inte fullt 50 veckorna mellan hans brytning med de Svarta muselmanerna och hans död.

Hans återkomst, några veckor efter presidentvalet, sammanföll med amerikanska regeringens intervention i det kongolesiska inbördeskriget. Det var det centrala ämnet för det första av hans offentliga framträdanden efter hemkomsten, ett massmöte som Organisationen för afro-amerikansk enhet ordnade på Audubons danssalong i Harlem den 29 november.

Efter brytningen med Muhammad talade Malcolm allt som allt vid ungefär 17 offentliga möten i Harlem organiserade av OAAU eller Muslim Mosque, Inc.; han skulle just tala vid ännu ett möte när han blev mördad. Vi har lyckats få tillgång till texten till två av de tal som han höll på Audubon (den 13 respektive 20 december).

I Malcolms tal den 13 december, som följer nu närmast, finns det en anspelning på ett replikskifte som hade ägt rum på mötet den 29 november. Efter att skarpt ha kritiserat regeringen för att den finansierade de vita legosoldater som skickades till Kongo hade han spekulerat över vad som skulle hända om befolkningen i Harlem skickade svarta legosoldater till Kongo för att slåss mot de vita legosoldaterna: 'I tidningarna i morgon kommer ni att få läsa att jag har stått här och kläckt ur mig dom mest vansinniga uttalanden. Så länge det rör sig om vita människor som åker över dit och skjuter svarta människor har dom inga invändningar att göra – tvärtom, dom glorifierar dem. Men om ni och jag börjar tala om att vi skulle vilja göra samma sak med en del av dom då är vi "fanatiker", då är vi "mordgalna".'

En liten stund senare bad Malcolm ledaren för hyresstrejken i Harlem, Jesse Gray, komma upp på talartribunen och presenterade honom i lovprisande ordalag. Gray, som talade i bara två minuter, påpekade att rätta stället att skicka svarta legosoldater till var Mississippi och sa till sist: 'Det är ju väldigt lätt för oss att stå och prata om allt som vi ska ändra på och göra, men om vi inte verkligen ger oss in i hjärtat av ghetton och börjar ta itu med alla problemen med jobb, skolor och dom andra elementära frågorna, så kommer vi aldrig att få något att göra med våra revolutionära perspektiv eller med någon revolution alls, för den delen.'

Då svarade Malcolm så här: 'Utmärkt. Det var vår broder, Jesse Gray, ledaren för hyresstrejken i Harlem, och det han sa är alldeles riktigt. När jag talar om att vidta aktioner för Kongos sak så gäller dom aktionerna också Kongo, Mississippi. Men den uppfattning som jag skulle vilja inpränta i varje

afro-amerikansk ledare är att det inte finns något slags aktion som kommer att bära frukt i det här landet om inte den aktionen kopplas samman med den världsomfattande internationella kampen. Ni kastar bara bort tiden i onödan när ni talar med den där mannen, ni och han ensamma. Så när ni talar med honom ska ni göra klart för honom att ni har er broder bakom er och att ni har en del andra bröder bakom den brodern. Det är enda sättet att tala med honom på, det är det enda språk han förstår.'

Mötet den 13 december började sent därför att kvällens huvudtalare, Abdul Rahman Muhammad Babu, medlem av Tanzanias regering, hade blivit uppehållen på annat håll, Malcolm öppnade mötet först sedan han hade fått ett telefonmeddelande om att Babu var på väg dit och skulle vara framme om tio minuter. Men det dröjde drygt en timme till innan Babu kom och Malcolm blev tvungen att hålla ett improviserat tal under den tiden med hjälp av ett tidningsurklipp och av underhållningsartisten Dick Gregory.

Bröder och systrar,

Vi är mycket glada över att så många av er har kommit hit en så dimmig kväll som den här. Vi hoppas att vi inte har låtit er vänta allt för länge, men en mycket god vän till mig, som också är en mycket god vän till er, är på väg hit och jag hade helst inte velat säga så mycket före hans tal. Det är en person vars bedrifter i det förflutna sannerligen talar för sig själva. Han är en revolutionens mästare. Vi lever i en revolutionär värld och i en revolutionär tid, men ni och jag har aldrig förut träffat en verklig tvättäkta svart revolutionär förut. I kväll ska vi få göra det.

Jag borde kanske också förklara att en av orsakerna till att mötet blivit så försenat var att vi hade en film (den här amerikanska majken och jag tycks inte komma överens), vi hade en film om Kongo som vi hade velat visa och som jag tror att ni skulle ha gillat och som också skulle ha varit en lämplig upptakt till det som vår gäst har att säga när han kommer hit. På grund av tekniska svårigheter som man måste räkna med i ett tekniskt högt utvecklat samhälle som så att säga lever över sina tillgångar, kan vi inte visa den filmen. Men vi ska visa den vid ett senare tillfälle. (Antingen håller den här mikrofonen på att packa ihop eller också håller jag på att bli gaga.)

Syftet med vårt möte i kväll var, som meddelats, att visa upp sambandet mellan den strid som pågår på den afrikanska kontinenten och den strid som afro-amerikanerna utkämpar i det här landet. Jag för min del skulle vilja inpränta, särskilt i dom som kallar sig för ledare, vikten av att inse det direkta sambandet mellan den strid som afro-amerikanerna för här i landet och den kamp som vårt folk för över hela världen. Så, länge som vi anser – som en av mina kära bröder råkade säga här för ett par söndagar sen – att vi först borde få ordning på förhållandena i Mississippi innan vi bekymrar oss för Kongo, så kommer vi aldrig att få någon ordning på Mississippi. Inte förrän ni klart inser att ni hänger ihop med Kongo.

Vi måste göra klart för oss vilken plats i den världsomfattande striden som vår strid har. För det andra: vi behöver bundsförvanter; och så länge ni och jag tror att vi bara kan få bundsförvanter från Bronx och uppifrån Grand Concourse, alltså där ni inte lever; så länge ni och jag tror att det är dom enda källorna och områdena som vi kan få bundsförvanter från så är våra möjligheter att få bundsförvanter begränsade. Men när vi gör klart för oss hur stor den här jorden är och hur många olika sorters människor det finns på den och hur lika oss dom är, då kommer vi, när vi vänder oss till dem för att få hjälp eller bistånd eller för att bilda allianser, att göra lite snabbare framsteg.

Medan vi väntar på vår gäst vill jag gärna betona vikten och betydelsen av att lära sig tänka självständigt. Ni kommer att bli förbluffade över hur snabbt, hur lätt det är för någon att stjäla er och era medvetanden. Tror ni det inte? Ingen av oss vill gärna erkänna att vi är dumma nog att låta någon föra oss bakom ljustet på ett svekfullt och bedrägligt sätt. Men ni och jag lever i ett mycket svekfullt och bedrägligt samhälle, ett mycket svekfullt och bedrägligt land, som

har en mycket svekfull och bedräglig regering. Alla av dom är inte svekfulla och bedrägliga, men dom flesta av dom är det. Och om man har att göra med en regering i vilken dom flesta är svekfulla och bedrägliga så måste man hela tiden vara på sin vakt. Man måste lära sig hur dom bedriver detta svek och hur dom bedriver detta bedrägeri. I annat fall kommer ni en dag att upptäcka att ni har hamnat helt i deras klor.

Ett av dom bästa sätten att gardera sig mot att bli lurad är att göra till en vana att alltid se på saker och ting med egna ögon, att lita till sin egen uppfattning om vad som sägs, att tänka över det på egen hand innan man försöker att bilda sig en uppfattning om det. Grunda aldrig er uppfattning om någon på vad någon annan har sagt. Eller på vad någon annan har skrivit. Eller på vad ni läst om någon som någon annan har skrivit. Bygg aldrig era uppfattningar på såna saker. Särskilt inte i ett land som det här och ett samhälle som det här som är mästare i konsten att framställa människor som dom inte gillar i en dager som dom vet att ni inte kommer att tycka om. För då kan det sluta med att ni hatar era vänner och älskar era fiender.

Ett exempel: jag flög från Alger till Genève för en tre, fyra veckor sen och bredvid mig i planet satt ett par amerikaner, båda vita, den ene en man och den andra en kvinna. Mannen arbetade som tolk i Genève åt FN, kvinnan arbetade på en ambassad i någon del av Algeriet. Vi pratade med varann en fyrti, fyrtifem minuter och sen sa kvinnan, som hade suttit och tittat på min portfölj: 'Får jag komma med en personlig fråga?' Ja, sa jag. För det gör dom ändå alltid. Vad har ni för efternamn som börjar på X? sa hon. Det är just det. X, sa jag. X? sa hon. Ja, sa jag. Men vad heter ni i förnamn? sa hon. Malcolm, sa jag. Så satt hon tyst i nästan tio minuter och så sa hon: Ni är väl inte *Malcolm X*. Jo, sa jag, jag är Malcolm X. Hur så, vad är det med det? Och då sa hon: Jo, ni är inte alls sån som jag föreställt mig er.

Den hon hade föreställt sig att jag var var den bild av mig som tidningarna, pressen, hade skapat. Hon väntade sig att jag skulle stämma överens med den bild av mig som pressen hade skapat. Någon med horn, ni vet, beredd att ta livet av alla vita människor – som om han kunde döda dom allesammans eller skulle vilja det. Hon föreställde sig mig som en rå sälle, som en uppviglare av mobben, som inte ens kunde tala med folk med blåa ögon, ni vet, någon som saknade allt förnuft och annat i den vägen. Jag nämner det här för att visa er hur skickligt man kan använda sig av en tidning för att bygga upp en bild av människor så att man innan man ens har träffat dom är beredd att springa sin väg från dom. Man vill inte ens höra på vad dom har att säga, fast man inte ens känner dom, det enda man vet om dom är vad pressen skrivit om dom, och pressen är vit. Och när jag säger att pressen är vit så menar jag att den är vit. Och det är farligt det.

FBI kan mata pressen med informationer som får ens granne att tro att man är subversiv. FBI gör det mycket skickligt, dom manövrerar pressen i nationell skala och CIA manövrerar pressen i internationell skala. Dom kan slå i pressen vad som helst. Dom använder sig av tidningarna för sina syften och får tidningarna att kasta sig över er och mig som om vi allesammans var brottslingar, som om vi allesammans var rasister, som om vi allesammans var narkomaner eller som om vi allesammans ägnade oss åt upplopp. Det är så dom gör det. När ni exploderar fullt legitimt mot dom orättvisor som man vältrar över er så använder dom sig av pressen för att få det att se ut som om vi var vandaler. Om ni vore vandaler skulle ni ha all rätt att vara vandaler.

Dom är mästare på att skapa såna bilder, såna 'images' och inge folk såna föreställningar. Dom utmålar en som en extremist och från och med då är allt man gör extremt. Man kan dra upp en baby ur vattnet och rädda den från att drunkna – man är fortfarande en extremist, för dom har projicerat den bilden av en. Dom kan stämpla en som ett subversivt element och man kan gå ut och dö i strid för Förenta staterna – man är ändå subversiv, eftersom pressen har framställt en som subversiv. Dom kan utmåla en som en oansvarig människa och sen kan man

lägga fram ett hur bra program som helst för att rädda den svarte mannen från den vite mannens förtryck och – När jag talar om förtryck så menar jag att det är därifrån förtrycket kommer, från den vite mannen. Det finns en del förtryckare bland dom svarta människorna, men dom gör bara vad den vite mannen har lärt dom.

När jag säger det så fördömer jag inte alla vita över en kam. Allesammans är inte förtryckare. Alla har inte tillfälle till det.

Men dom flesta av dom har det och dom flesta av dom är det. Pressen är så mäktig i sin 'imageskapande' roll att den kan få en brottsling att se ut som om han var offret och offret att se ut som om han var brottslingen. Det är pressen det, och en oansvarig press är det. Den kan få brottslingen att se ut som om han var offret och offret att se ut som om han var brottslingen. Om ni inte är på er vakt kommer dagstidningarna att få er att hata dom människor som blir förtryckta och älska dom människor som står för förtrycket.

Om ni inte är på er vakt, för jag har märkt att en del av er har gått rakt i den fällan, så slutar det med att ni hatar er själva och älskar den vite mannen – samtidigt som han gör livet till ett helvete för er. Ni låter den mannen lura er till att tro att det är fel att göra motstånd mot honom när han går lös på er. Han går lös på er på morgonen, han går lös på er mitt på dan, han går lös på er på kvällen och hela tiden dessemellan, och ni anser ändå att det är fel att slå tillbaka. Varför? Pressen. Tidningarna får er att framstå som missdådarna. Så länge ni låter er misshandlas så är ni bra. Så länge ni finner er i att dom slår er med batonger i huvudet så är ni bra. Så länge ni låter hans hundar gå lös på er så är ni bra. För sån är pressen. Det är den vrångbildsskapande pressen. Den är mycket farlig om ni inte är på er vakt mot den. Den kan få er att älska brottslingen, som jag sa nyss, och få er att hata brottslingens offer.

Ett bra exempel på vad pressen kan åstadkomma med sina vrångbilder är Kongo, det område i Afrika som vår gäst, som är på väg hit, ska tala om för oss här i kväll. Just nu bombas försvarslösa byar i Kongo, svarta kvinnor och barn och babies sprängs i bitar av flygplanen. Var kommer dom flygplanen från? Förenta staterna. F-ö-r-e-n-t-a s-t-a-t-e-r-n-a. Ja, och det skriver man inte om. Man skriver inte om att amerikanska plan sliter köttet från svarta kvinnors och svarta barns och svarta mäns kroppar. Nej. Varför? Därför att det är amerikanska plan. Så länge det rör sig om amerikanska plan så är det humanitärt. Så länge dom flygs av Castrofientliga kubaner så är det all right. Därför att Castro är en skurk och alla som är emot honom, vad dom än gör, är förkämpar för humaniteten. Förstår ni nu hur pass falska dom är? Amerikanska plan. Castrofientliga kubanska piloter som släpper bomber på afrikanska byar som inte har något skydd mot bomber och sliter svarta kvinnor i bitar. När man släpper en 'bomb ser man inte efter var den exploderar.

Dom gör samma sak som när dom släppte 'bomber på japanerna i Hiroshima. Dom tänker inte ens på att bomberna träffar kongoleser. Och ni, som fjantar omkring här och är alldeles utom er för att några få vita som man tagit i gisslan dör, ni är galna, ni är galna. Dom använder sig av pressen med dess förmåga att ljuga er fulla med sina vrångbilder för att få ett massmord, ett kallblodigt mord, att se ut som en humanitär gärning. Medan alla dessa tusentals människor dör, massakreras, har ni inte det minsta lilla medlidande i era hjärtan för dom eftersom man får offret att framstå som 'brottslingen och 'brottslingen som offret. Det borde ju få oss att gripas av helig vrede. Och jag menar helig vrede – på ett förnuftigt sätt.

Låt oss bara ta ett exempel till innan vår gäst kommer för att visa er hur dom bygger upp en 'image' av någon genom pressen. Jag fördömer inte hela pressen, för en del tidningar är bra, men dom flesta är det inte. Ta Tshombe, den mannen borde ni aldrig låta sätta sin fot i Amerika. Den mannen är den föraktligaste afrikan som nånsin har funnits. Han är en kallblodig mördare. Han mördade Patrice Lumumba, Kongos rättmätige premiärminister. Och vad hände då? Jo, dom använde sig av pressen för att ge en förskönad bild av Tshombe. Ja,

den amerikanska pressen. Dom tog den där mannen som är en mördare, en kallblodig mördare – han mördade inte heller vem som helst, han mördade premiärministern – och så använde dom sig av sin press för att göra den mannen acceptabel i världens ögon.

Han kommer aldrig att bli acceptabel för världen. Människorna är inte så dumma, inte riktigt så lättlurade. En del av oss här i landet är kanske dumma, men inte allesammans, bara en del av oss. Och dom som inte har låtit lura sig kommer att göra allt som kan visa sig vara nödvändigt för att hindra den mannen från att sätta sin fot på den här kontinenten. Han borde vara rädd för att komma hit. Han borde tänka sig noga för innan han kommer hit. Varför? Därför att dom har sagt till er och mig att vi kommer från Kongo. Är det inte det dom har sagt till er? Är det inte det dom lärt oss i skolan, menar jag? Vi kommer alltså från Kongo. Vi är vildar och kannibaler och allt annat i den stilen och kommer från Kongo; i hela mitt liv har dom inpräntat i mig att jag kommer från Kongo. Jag älskar Kongo. Det är mitt land. Och det är mitt folk som deras flygplan dödar där borta.

Dom tar sig an Tshombe och backar upp honom med dollar. Dom ger en förskönad bild av honom i den amerikanska pressen. Och vad var det första han tog sig till med? Kom ihåg att Tshombe är en mördare, han har blivit lejd av Förenta staterna att styra Kongo. Det är den nakna sanningen, det. Man kan naturligtvis omge det med en massa vackra fraser, men vi vill inte ha några vackra fraser i en så smutsig historia. Han är en mördare som har blivit lejd av Förenta staternas regering och betalas med era skattedollar av Förenta staternas regering.

Och för att ni ska få hans – denne lejde mördares – mentalitet klar för er ska jag tala om för er vad som var hans första åtgärd. Han lejde fler mördare. Han värvade legoknektar från i Sydafrika. Och vad är en legoknekt? En lejd mördare. Det är vad en legoknekt är. Dom där Castrofientliga kubanska piloterna, vad är dom? Legoknektar, lejda mördare. Vem lejde dom? Förenta staterna. Vem lejde mördarna från Sydafrika? Förenta staterna: dom använde sig bara av Tshombe för att göra det. Precis som dom gör med oss i det här landet. Dom väljer ut en neger och mutar honom och gör honom till en pamp – så att han blir en talesman för samhället – och sen uppmanar han dom allesammans att ta och komma med i vår organisation, och så övertar dom den. Sen ger dom honom fredspriser och medaljer och annat sånt. Nästa år kommer dom antagligen att ge Tshombe fredspriset för det jobb han gör. Det skulle inte förvåna mig, han kommer säkert att få nobelpriset nästa år. Därför att han gör ett bra jobb. Men åt vem? Åt mannen.

Och så har vi då dessa legosoldater, och vad är det som gör dom acceptabla? Pressen. Pressen talar inte om dom som lejda dråpare. Pressen talar inte om dom som mördare. Men pressen talar om våra bröder i Stanleyville, som försvarar sitt land, som rebeller, vildar, kannibaler. Pressen, mina 'bröder, har ett stort ansvar och ibland gör den sig skyldig till med brottslighet. För om den låter sig användas till att få brottslingar att te sig som offer och offren att te sig som brottslingar, då gör sig pressen till en medbrottsling i det brottet. Den låter sig användas som ett vapen i händerna på dom verkligen skyldiga.

Jag drar fram det här i kväll, innan vår gäst kommer – och jag fick veta för tio minuter sen att han borde vara här om tio minuter – jag lägger fram det här för att visa er att dom betar sig på samma sätt mot oss som dom betar sig på det internationella planet. Varje gång svarta människor i det här landet inte låter sig kontrolleras av mannen börjar tidningarna omedelbart att etikettera dessa svarta människor som oansvariga eller som extremister. Och när dom kör med alla dessa negativa etiketter i tidningarna så gör ni och jag samma sak – vi tar avstånd från det. Inte därför att vi vet nånting om dom. Utan vi tar avstånd från det på grund av den bild av dom som mannen har skapat. Och om ni ställs inför några som intar en fast, kompromisslös hållning mot mannen ...

När jag säger mannen så förstår ni vem jag menar. Jag talar om den man som lynchar, den man som segregerar, den man som diskriminerar, den man som förtrycker och exploaterar, den man som inte vill låta er och mig få några möjligheter till högre utbildning här i Harlem. Det är den mannen, vem han än råkar vara, som jag talar om. Jag måste tala om honom på det här sättet, för om jag gick närmare in på vem han är, skulle dom kalla mig för rasist. Och jag är inte rasist. Jag har ingenting emot några människor på grund av deras ras, men jag är i högsta grad emot dom för deras handlingar, och om dom handlar orätt måste vi stoppa dom och det med alla nödvändiga medel.

Jag ber er lägga märke till att så länge dom svarta i Kongo slaktades på löpande band så blev det inget hallå. Men så snart tre vita människoliv kom med i spelet så råkade hela världen i uppror. Hur kom det sig att hela världen blev så upphetsad över det? Jo, pressen fick det att verka som om 2 000 vita människor hölls som gisslan. Och dom började skrika ut i stora rubriker att någon av dom hade blivit dödad. Nu dödade inte afrikanerna någon av dom, bröderna där i Stanleyville dödade inte en enda av dom förrän fallskärmstrupperna kom. Om intefallskärmstrupperna hade invaderat deras jord skulle ingen ha blivit dödad. Dom hade inte dödat någon innan dess. Och det finns många som säger att det inte var bröderna i Stanleyville som dödade dom; fallskärmstrupperna och legoknektarna sköt på allt som rörde sig.

Tror ni jag står här och ljuger? Jag var i London förra söndan, och i Daily Express för den 3 december skrev en vit skribent – jag måste säga vit, för om jag inte uttryckligen sa ifrån att det är en vit man som har skrivit det här så skulle ni tro att jag skrivit det eller att en svart man skrivit det. Hör här bara vad han skriver i Daily Express, som minst av allt är någon vänstertidning, som är långtifrån liberal. Det är skrivet av Walter Partington från Stanleyville. I skymningen strax efter det att fallskärmstrupperna hade landat, skriver han, så gick 'T-28:or med kubanska legosoldater vid spakarna till anfall med häftig kanoneld' – det är flygplan flugna av kubanska legoknektar; tänk er det, lejda mördare från Kuba. Lejda av vem? Amerikanerna. Alla ni som lever i vårt land kommer att få betala för dom synder som de har begått.

Dom 'sprängde det magasin som var rebellernas högkvarter i luften och dödade soldaterna som skötte granatkastarna men fler kinestillverkade granater strömmar fortfarande in'. Hör bara, dom slänger in det där om kineserna för att göra er avogt inställda. Dom vet inte om det var kinesiska granater, men det är så pressen bär sig åt. Dom lyckas alltid komma på ord för att försvara och rättfärdiga deras utrotande av dom människor som dom utrotar. 'Klockan 7 på morgonen dundrade pansartrupper med belgiska legosoldater och Kongoarméns "Diablos" (Svarta djävlar, fallskärmstrupper) in i staden Beige, rebellernas högborg. Trupperna såg att rebellerna beredde sig att öppna eld från ett hus' – hör på noga nu – 'och slog sig in i det, krossade dörrarna och släpade ut män, kvinnor och barn.' Men det fanns inga rebeller i huset, det var bara svarta kongoleser i huset. Och för att rättfärdiga att dom trängde in i huset och släpade ut dom och mördade dom på fläcken måste dom kalla dom för rebeller.

Det är vad man har för sig i Kongo, men ni hör aldrig negerledarna säga ett ord om det. Jag vet att ni inte gillar att jag använder ordet Neger, men när jag använder det så är det dom jag talar om, puttefnaskledarna – för det är just vad dom är. Dom är inte afro-amerikanska ledare, dom är negerledare. N-E-G-E-R med stort N.

'En belgisk överste ryckte åt sig kameran från Daily Expressfotografen Reginald Lancaster och sa: Ni är båda under husarrest och vi ska deportera er med nästa plan.' Varför ville dom inte att det togs några foton? Dom ville inte att nån skulle ta foton av vad dom hade för sig. 'Kolonnen växte hela tiden och vid 12-tiden hade 10 000 män, kvinnor och barn packats samman under den brännande solen och omringats av fallskärmssoldater beväpnade med maskingevär. För att skydda dom mot dom skjutgalna fallskärmssoldaterna hade man fäst vita

bindlar kring de 10 000 huvudena.’ Hör här bara: ‘Alla som saknar huvudbindel brukar skjutas.’ Bindlarna särskilde dom som redan hölls i schack eller som skulle tas under behandling, och det finns högar med lik överallt som ger besked om hur många som strök med. Och med det menar han att varenda kongoles som inte hade någon bindel om huvudet sköts ned, utan åtskillnad. Och det här är skrivet av en vit reporter som inte är det minsta pro-kongolesisk – han skriver bara om hur det verkligen var. Massmord, mord på löpande band av svarta människor av vita människor som använder sig av en del svarta legoknektar

‘Jag såg en legosoldat ... skjuta ned fyra kongoleser som kom utrusande ur bushen i närheten av flygfältet just som jag landade. Det var kanske simbas, kanske inte. Alla dog. Trots det kan till exempel en sådan man som löjtnant John Peters från Wightman Road, Harringay, London visa sig mäktig en djup medkänsla. I dag kastade sig två utsvultna hundar över kommandosoldat nr 7:s kelgris Nigger, en liten svart killing.’

Den där vite legoknekten hade en liten svart get som han kallade ‘Nigger’. Det är så dom gör, allt som är svart kallar dom för nigger. Dom kallade er också för nigger, inte sant? Jag ser att det kommer en här just nu. Här kommer min nigger, Dick Gregory. Jo, Dick, kom upp hit. Vi ska ta och känna Dick på pulsen. Jag hörde Dick häromkvällen tala om nigger på Les Crane Show. Dick, titta vad det står här, här står mitt namn, titta får du se (håller upp ett exemplar av Gregorys bok Nigger). Såja, jag ska ta och känna honom lite på pulsen.

Ta fast honom, broder, låt honom inte smita sin väg. Han kommer att mista alla sina jobb från och med nu. Du kommer inte att få något mer engagemang – du blir tvungen att jobba i Harlem resten av ditt liv.

Hör bara vad det står här: ‘I dag kastade sig två utsvultna hundar över kommandosoldat nr 7:s kelgris Nigger, en liten svart killing. När vi kom fram var Nigger döende och John Peters sköt honom. Han vände sig bort och slog händerna för ögonen.’ Här har vi alltså en vit legoknekt som har dödat så många kongoleser att dom till sist vart tvungna att hejda honom; och när han sköt ner dom så hade han inte den bittersta medkänsla. Men när hans lilla svarta get blev biten av några hundar, då grät han. Han hade mer känsla – det är en vit man det här, en engelsman – hade mer känsla för en död get som var svart än för alla dessa högar och högar och högar med döda kongoleser som såg ut precis som ni och jag och Dick Gregory.

Så jag vill bara säga detta, mina bröder och systrar, att det saken gäller är inte om man ska bekymra sig om vad som försiggår i Afrika innan vi fått ordning på saker och ting här i landet. Det saken gäller är att inse att det afro-amerikanska problemet inte bara är ett negerproblem eller ett amerikanskt problem utan ett mänskligt problem, ett problem som angår hela mänskligheten. När ni får det klart för er, när ni betraktar ert och mitt problem ur ett världsperspektiv och inser att det är ett världsproblem och att det finns andra människor på den här jorden som ser precis ut som ni som också har samma problem, då blir ni och jag bundsförvanter och vi kan samordna våra ansträngningar så att vi når bästa möjliga resultat.

Jo, Dick, jag talade om för dom tidigare att en god vän till mig från Afrika som är en tvättäkta revolutionär är på väg hit. Och sen kom du in här och då trodde dom att jag talade om dig. Nej, det var inte Dick jag talade om, men Dick är också en revolutionär. Och Dick är en tvättäkta afrikan; han vill inte vara det, men han är det. Jag menar inte tvättäkta, jag menar afrikan. Dick är en av dom främsta frihetskämparna i det här landet. Jag säger det i all uppriktighet. Dick har varit ute i den främsta stridslinjen och har tvingats till stora uppoffringar genom att inta den ståndpunkt som han har gjort.

Jag är fullt övertygad om att det har fått många människor som höll på honom innan han började inta den ståndpunkten att vända ryggen åt honom. När man ställs inför en person, en celebritet, som är så berömd och så skicklig inom sitt fack som Dick och som samtidigt har

möjlighet att få praktiskt taget hur många engagemang som helst som ger obegränsade inkomster och han sätter allt det på spel för att kunna hoppa med i den främsta stridslinjen, då måste ni och jag sluta upp bakom honom. Jag vill att också Dick ska höra vår broder som är på väg hit, men innan han kommer tycker jag det vore lämpligt att Dick talade till oss. Kom nu, Dick. Dick Gregory – utan cigaretten.

(Dick Gregory talar.)

Jag är mycket tacksam för att Dick har kunnat komma med oss här i kväll. Som jag sa förut så är han en frihetskämpe, han är med i den främsta stridslinjen. Och överallt i det här landet där det finns en svart människa så finns det en stridslinje. Vare sig vi finns i norr, söder, öster eller väster så finns det en stridslinje för alla oss som lever i det här landet. Och i kväll känner jag mig mer än hedrad över närvaron av en person som har getts äran av att ha ändrat på regeringssystemet i ett område på jorden där systemet inte var så vidare bra innan han gjorde slag i saken.

Många av er har hört talas om den ö som heter Zanzibar. Zanzibar var en gång berömt som centrum för slavhandeln; många av oss har antagligen forslats via Zanzibar på vår väg till Amerika för 400 år sedan. Och det var på den ön som man någon gång i fjol, tror jag det var, störtade regeringen när dom afrikanska elementen på ön tröttnade på dom förhållanden som rådde. Över en enda natt gjorde dom vad som krävdes för att få en förändring till stånd. Så i dag är Zanzibar fritt. Och så snart det fått sin frihet gick det samman med Tanganyika, där Nyerere är president. Och kombinationen Zanzibar och Tanganyika lät nyligen utropa sig till republiken Tanzania: två länder som har förenats och som är ett av dom mest militanta och kompromisslösa när det gäller vårt folks frihetskamp på den afrikanska kontinenten, liksom här i landet och överallt annars på jorden.

Dom flesta av er vet att syftet med min resa till toppkonferensen i Kairo var att få dom afrikanska statscheferna att förstå att dom hade 22 miljoner bröder och systrar här i Amerika som har ett rent helvete, och att dom kunde ge oss ett handtag om dom gick till samlad aktion och lät världen veta att dom står på vår sida och är med oss i vår kamp mot den rasism som vi så länge har varit offer för i det här landet. Pressen försökte få det att se ut som om dom afrikanska länderna, dom afrikanska statsöverhuvudena, inte hade det ringaste intresse för afro-amerikanernas svåra situation. Men vid den konferensen, mot slutet av den, samlades dom afrikanska statscheferna och antog en resolution som skarpt fördömde den rasism som fortfarande praktiseras mot afro-amerikanerna i det här landet och helt gav sitt stöd åt den kamp för mänskliga rättigheter som förs av dom 22 miljonerna afro-amerikaner i Förenta staterna.

Och jag är stolt över att kunna säga att den som var ansvarig för att den resolutionen kom till och som fick dom andra afrikanska statsöverhuvudena att godta den antagligen var den siste som ni och jag skulle ha väntat sig göra en sån sak, tack vare den vrångbild av honom som man har skapat här i landet. Men den som trädde fram och föreslog att den afrikanska toppkonferensen skulle anta en resolution i vilken man skarpt fördömde den orättfärdiga behandlingen av afro-amerikanerna i Förenta staterna och också helt gav sitt stöd åt frihetskampen för mänskliga rättigheter för vårt folk i det här landet var just president Nyerere.

Jag fick äran att tillbringa tre timmar tillsammans med honom när jag var i Dar es Salaam och Tanganyika, strax innan det bytte namn till Tanzania, i ungefär en vecka. Den man som gjorde det möjligt för mig att träffa presidenten är med oss här i kväll.

När dom gjorde revolution där i Zanzibar så fick ni och jag läsa om det här i landet. Dom försökte få det att se ut som om det var kineserna eller Sovjet som låg bakom eller nånting

vad som helst utom just vad det var. Dom försökte bygga upp en sån där vrångbild igen för att få er och mig att reagera negativt mot det. Och den man som den västerländska pressen sa var den drivande kraften bakom den framgångsrika revolutionen är med oss här på estraden i kväll. Jag har den stora äran att presentera för er Tanzanias minister för Kooperation och handel, en man som är mycket nära lierad med president Julius Nyerere, den man som har äran av att folket på ön Zanzibar fick sin frihet och förenade sig med Tanganyika och gjorde det till republiken Tanzania. Hans namn är shejk Abdul Rahman Muhammad Babu.

Och innan han träder fram vill jag bara säga att han kommer raka vägen från en middag med en annan mycket god vän till oss, och det är verkligen en mycket god vän till oss. Jag vill påpeka för er att jag inte låter någon välja mina vänner åt mig. Och ni borde inte heller låta någon välja era vänner åt er. Ni och jag borde gå in för att värdera folk och värdera situationer och värdera grupper och värdera regeringar alldeles själva. Och vi ska inte låta någon tala om för oss vilka som är våra fiender och vilka som är våra vänner.

Jag älskar revolutionärer. Och en av dom mest revolutionära män som finns i det här landet just nu skulle ha kommit ut hit tillsammans med vår vän, shejk Babu, men han ändrade sig. Han skickade i stället det här telegrammet. Det lyder:

‘Kära bröder och systrar i Harlem, jag skulle så gärna ha velat vara tillsammans med er och broder Babu, men de aktuella förhållandena är inte gynnsamma för det här mötet. De varmaste hälsningar från det kubanska folket och inte minst från Fidel, som med begeistring minns sitt besök i Harlem för några år sedan. Enade kommer vi att segra.’ Det är från Che Guevara.

Det gläder mig att höra era varma applåder till svar, för det gör klart för den vite mannen att han inte längre sitter så till att han kan tala om för oss vilka vi bör applådera åt och vilka vi inte bör applådera åt. Och här kan ni inte se till några Castrofientliga kubaner – för såna äter vi upp.

Låt dom gå ut och slåss mot Ku Klux Klan eller dom vita medborgarråden. Låt dom lägga ner lite av sin energi på att få ordning i sitt eget hus. Kom inte hit till Harlem och tala om för oss vilka vi bör applådera åt och inte bör applådera åt.

För annars kommer det att bli några Castrofientliga kubaner mindre.

Och så, bröder och systrar, än en gång, en mycket god vän till mig. Jag är hedrad över att få kalla honom min vän. Han behandlade mig som en broder när jag var i Dar es Salaam. Jag träffade hans familj, jag träffade hans barn – han är familjefar. Dom flesta människor tror inte att revolutionärer kan vara familjefäder. Den enda bild ni får av honom är sån han är ute i striden. Men om man träffar honom tillsammans med hans barn och hans fru och upplever atmosfären i hemmet så förstår man att också revolutionärer är människor. Så här har vi en man som inte bara är en revolutionär utan också en äkta man – han kunde vara er; han är en far – han kunde vara er; han är en broder – han kunde vara er. Och jag säger att han är vår. Shejk Babu.

(Babu talar.)

Bröder och systrar, vi ska avsluta mötet om fem minuter. Vi vill tacka hans excellens, Abdul Rahman Muhammad Babu, för att han gjort sig besvär med att komma hit i kväll och ge oss en fin och tydlig bild av hur vårt folk där hemma känner för oss. Det är mycket viktigt, som han påpekade – ni vill inte vara vänliga och ge oss fem minuter innan ni går, vi ska låta er gå om fem minuter – det är mycket viktigt för er och mig att inse att vårt folk på den afrikanska kontinenten är uppriktigt intresserade och oroade över vårt folks svårigheter på den här kontinenten. Det är viktigt för oss att veta det, för sen kommer vår stridsstrategi, vår

stridsplan, att bli betydligt annorlunda. Så länge som vi tror att vi här i Amerika är isolerade och övergivna och underlägsna, då kommer vi alltid att ha den där tiggartityden med hatten i hand som den vite mannen älskar att se oss visa upp. Men när vi vet att vi har allt vårt folk bakom oss – som han sa, nästan 500 miljoner av vårt folk – då behöver vi inte tigga nån om något. Det enda vi då behöver göra är att påminna dom om vad dom har gjort oss; att det är på tiden att dom slutar upp med att behandla oss som dom gör; att om dom inte slutar upp med det så ska vi sätta stopp för det. Ja, då ska vi sätta stopp för det.

Ni säger kanske: 'Men hur i helvete ska vi kunna hindra dom från det? En sån bjässe som han är?' Bröder och systrar, kom alltid ihåg detta. När man är inne i en annan mans hus och möblerna är hans, gardinerna, alla dom fina prydnadssakerna, då är det inte så mycket han kan ta sig till med där inne utan att förstöra sina möbler och sina fönster och sitt hus.

Och så gör ni klart för honom att om han bär hand på er så är det inte bara er han bär hand på utan hela sitt hus, för ni kommer att bränna ner det. Ni sitter så till att ni kan göra det – ni har ingenting att förlora. Då kommer den där mannen att bära sig juste åt. Han kommer inte att bära sig juste åt därför att han tycker om er eller därför att han tror att ni inte kommer att bära er juste åt. Han kommer bara att bära sig juste åt om ni låter honom veta att ni vet att han har mer att förlora än ni. Ni har inget annat att förlora än diskriminering och segregation.

(Malcolm meddelade tidpunkten och platsen för två möten där Babu skulle tala, och inbjöd honom att komma till nästa OAAU-möte; introducerade 'min andlige fader', shejk Ahmud Hassoum; meddelade att det skulle hållas en danstillställning för att fira den afrikanska självständigheten; meddelade att det skulle hållas ett möte till stöd för Mississippis demokratiska frihetspartis kampanj för att beröva rasistiska kongressmän deras mandat; uppmanade 'två bröder från Tanzania' att resa sig upp och ta emot en applåd; lovade att snart visa de filmer som han hade tagit i Afrika, och sa till sist:)

Nästa söndagskväll, och nästa söndagskväll ska vi börja och sluta i tid, kommer vi att gå närmare in på Kongofrågan. Organisationen för afro-amerikansk enhet kommer att lägga fram sitt program för hur vi bäst ska kunna utnyttja den svarta människans politiska potential i det här landet och också om hur vi ska samarbeta med andra grupper för att försäkra oss om att vi åter får möjligheter till högre utbildning här i Harlem.

Dessutom tror jag, bröder och systrar, och det är en hjärtesak för mig, att vi bör bilda en försvarsfond här i Harlem. Vi bör bilda en fond i Harlem så att vi kan utfästa en belöning åt den som skär huvudet av den där sheriffen i Mississippi som med berätt mod mördade dom tre representanterna för medborgarrättsrörelsen. Nu tror ni kanske att jag har blivit galen. Men varje gång som regeringen här i landet tillåter sheriffen, inte bara en sheriff utan flera sheriffer och deras ställföreträdare, att kallblodigt mörda människor som inte gör nånting annat än försöker skaffa medborgerliga rättigheter åt människor som förnekats dessa rättigheter, och dessa representanter blir mördade och FBI kläcker ur sig dom vanliga, vackra fraserna, som att dom snart ska anhålla dom och det enda dom sen gör är att släppa dom – ja, då är det dags för er och mig att säga ifrån att om inte den federala regeringen kan ta itu med Klanen så får ni och jag ta itu med Klanen. Det är er enda möjlighet att sätta stopp för dom.

Enda sättet för er att sätta stopp för Ku Klux Klan är att ni själva sätter stopp för dom. Som Dick Gregory sa kan regeringen inte stoppa dom eftersom regeringen har infiltrerat Klanen och den har infiltrerat regeringen. Ni och jag måste själva sätta stopp för dom. Så låt oss utfästa en belöning på den där sheriffs huvud, en belöning, en dollar, åt den som först fixar honom. Jag vet vad dom kommer att göra – om det händer något kommer dom att ge mig skulden för det. Jag ska ta på mig den skulden.

Tillsammans med Mrs Fannie Lou Hamer

I december 1964 besökte representanter för Mississippis demokratiska frihetsparti olika städer i nordstaterna för att skaffa sig moraliskt, politiskt och ekonomiskt stöd i sin kampanj för att hindra Mississippis fem segregationistiska kongressmän att inta sina mandat när kongressen samlades den 4 januari 1965.

I Harlem organiserade en interimskommitté som stödde Demokratiska frihetspartiets kampanj ett opinionsmöte den 20 december 1964. Huvudtalare var Mrs Fannie Lou Hamer, Frihetspartiets kongresskandidat, vars personliga vittnesmål om rasisternas brutalitet hade väckt stor uppmärksamhet vid det demokratiska partiets nationalkonvent i augusti 1964. Mötet hölls i Williams Institutional CME Church i Harlem, och en tredjedel av auditoriet bestod av vita.

Malcolm X talade också, efter Mrs Hamers gripande anförande och efter det att Student Nonviolent Coordinating Committee's Frihetssångare hade sjungit några sånger, däribland 'Oginga Odinga of Kenya'.

Kyrkoherde (Joseph) Coles (Jr), Mrs Hamer, ärade gäster, bröder och systrar, vänner och fiender; också ABC och CBS och FBI och CIA.

Jag kunde inte undgå att bli djupt gripen i början av mötet när Frihetssångarna sjöng sången 'Oginga Odinga' eftersom Oginga Odinga är en av dom främsta frihetskämparna på afrikanska kontinenten. När han besökte Atlanta, Georgia, var han visst Kenyas inrikesminister. Men eftersom Kenya blev republik i förra veckan och Jomo Kenyatta upphörde att vara premiärminister och blev president så är just den person som ni sjöng om, Oginga Odinga, nu Kenyattas vice president. Han är den näst högste i Kenyas regering.

Att ni sjöng om honom tycker jag är ganska betecknande. För ett par tre år sen skulle det inte ha hänt. För ett par tre år sen skulle dom flesta av vårt folk ha valt att sjunga om någon som var passiv och undergiven och ödmjuk och fördragsam. Oginga Odinga är inte passiv. Han är inte undergiven. Han är inte ödmjuk. Han är inte fördragsam. Men han är fri.

Oginga Odinga är vice president i Kenyattas regering och Jomo Kenyatta anses vara den som organiserade Mau-Maurörelsen; jag tyckte ni nämnde Mau-Mau i den där sången. Och om man närmare analyserar dom orden tror jag att ni kommer på lösningen till hur ni ska få ordning på situationen i Mississippi. När dom afrikanska nationerna blir verkligt självständiga – och dom kommer att få full självständighet eftersom dom använder sig av den rätta taktiken, kommer historikerna att ge premiärminister eller rättare sagt president Kenyatta och Mau-Mau deras rättmätiga roll i Afrikas historia. Dom kommer att gå till historien som dom största patrioter och frihetskämpar som funnits på den afrikanska kontinenten och dom kommer att tillskrivas äran av att med sitt exempel ha hjälpt dom nu självständiga staterna på den kontinenten till deras självständighet. Tidigare var bilden av dom mycket negativ, men i dag betraktar man dom med respekt och deras ledare är president och deras närmaste ledare är vice president.

Varför jag tar upp tiden med att nämna detta beror på att jag anser att bästa sättet för er och mig att lära sig hur man skaffar sig verklig frihet är att studera hur Kenyatta bar sig åt för att ge sitt folk i Kenya friheten och hur Odinga hjälpte honom och den strålande insats som gjordes av Mau-Mau:s frihetskämpar. För det är just det vi behöver i Mississippi. Vi behöver ett Mau-Mau i Mississippi. Vi behöver ett Mau-Mau i Alabama. Vi 'behöver ett Mau-Mau i Georgia. Och vi behöver ett Mau-Mau här i Harlem, i New York City.

Jag säger inte det här i vredesmod; jag säger det efter att ha tänkt igenom det noga. Det språk som ni och jag har använt i det förflutna när vi talat till den där mannen har han inte begripit. Och man kan aldrig göra sig förstådd av någon om man inte lär sig hur man ska kommunicera

med den människan. Om han talar franska kan man inte tala tyska. Man måste ta reda på vilket språk han talar och sen tala till honom på det språket.

När jag hörde Mrs Hamer, en svart kvinna – hon kunde vara min mor, min syster, min dotter – redogöra för vad dom hade gjort med henne i Mississippi kunde jag inte undgå att fråga mig hur i all världen vi ska kunna bli respekterade som män när vi tillåter att man gör någonting sådant mot våra kvinnor utan att vi gör nånting åt det. Hur ska ni och jag kunna bli betraktade som män när svarta kvinnor blir slagna utan att vi gör nånting åt det, svarta ungdomar och småbarn blir slagna utan att vi gör nånting åt det? Nej, vi förtjänar inte att bli betraktade och respekterade som män så länge våra kvinnor kan utsättas för ett så brutalt våld som det hon beskrev utan att vi gör nånting annat åt det än sitter tillsammans och sjunger 'We Shall Overcome'.

Vi behöver ett Mau-Mau. Om dom inte vill förhandla med Mississippis demokratiska frihetsparti ska vi ge dom nånting annat att förhandla med. Om dom inte vill förhandla med Student Nonviolent Committee så ska vi ge dom ett annat alternativ. Aldrig skicka fram någon utan ett alternativ. Annars kastar vi bara bort tiden i onödan. Ge dom det eller ge dom det. Ge dom ett val mellan det ena eller det andra.

När jag var i Afrika la jag märke till att en del afrikaner fick sin frihet snabbare än andra. En del områden på afrikanska kontinenten fick sin självständighet snabbare än andra områden. Jag la märke till att i dom områden där man hade fått självständighet hade någon slagit näven i bordet. Och i dom områden där man ännu inte hade fått sin självständighet fanns

1 det ingen som var ursinnig. Dom var sorgsna och bedrövade – dom satt och pratade med varann om sitt elände, men dom var inte ursinniga. Och när människor är bedrövade över sitt elände gör dom för det mesta ingenting åt det. Dom bara gråter över sina villkor.

Men när dom ilsknar till kan dom få en förändring till stånd. När dom blir ursinniga är dom inte intresserade av logik, inte intresserade av hur pass stora chanser att lyckas dom har, inte intresserade av konsekvenserna. När dom ilsknar till inser dom tydligt och klart vilka villkor dom lever under – att deras lidande är orättvist, omoraliskt, olagligt och att dom är berättigade att göra vad som helst för att rätta till eller eliminera dom förhållandena. När ni och jag grips av den sortens ursinne och talar med den rösten då kommer vi att skaffa oss lite respekt och erkännande och få en del förändringar i våra förhållanden som dom där svekfulla människorna redan alltför länge har lovat oss.

Så man måste tala deras språk. Det språk dom använde mot Mrs Hamer var våldets språk. Dom misshandlade henne, bar sig åt som djur – Dom två negrerna kan man knappast klandra. Dom var bara marionetter. Man lägger inte skulden på marionetterna utan på marionettledaren. Dom utförde bara någon annans order. Dom stod under någon annans jurisdiktion. Det var inte deras fel; jo, på sätt och vis var det det, men jag vill ändå inte klandra dom för det. Och när ni och jag börjar se närmare på honom och lär oss det språk som han talar, en våldsverkars och barbars språk, språket hos en som saknar all moral, som struntar fullständigt i lagarna – när ni och jag lär oss att tala hans språk, då kan vi göra oss förstådda av varann. Men vi kommer aldrig att göra oss förstådda om vi talar ett språk medan han talar ett annat. Han talar våldets språk medan ni och jag kör med det här mjäkiga frökensspråket – och inbillar oss att han kommer att förstå vad vi säger.

Låt oss lära oss hans språk. Om han talar med en hagelbössa så ska vi skaffa oss en hagelbössa. Ja, jag säger att om han bara förstår hur ett gevär talar så ska vi skaffa oss ett gevär. Om han bara förstår galgens språk så ska vi skaffa oss en galge. Men kasta inte bort tiden på att tala fel språk till en man om ni verkligen vill kommunicera med honom. Tala hans språk –

det är inget fel med det. Om det var något fel med det språket borde den federala regeringen ha hindrat rasfanatikern från att använda det mot er och mig.

Nu finns det väl en del av er som undrar så här: vad har Mississippi med Harlem att göra? Det är i själva verket inte Mississippi; det är Amerika. Amerika är Mississippi. Det finns ingen Mason-Dixonlinje som existerar för sig själv – det är Amerika. Det finns inget Södern som existerar för sig självt – det är Amerika. Om ett rum i ert hus är smutsigt så har ni ett smutsigt hus. Om garderoben är smutsig så har ni ett smutsigt hus. Kom inte och säg att det där rummet är smutsigt men resten av mitt hus är rent. Ni finns i hela huset. Ni har auktoritet över hela huset; hela huset står under er jurisdiktion. Och det misstag som ni och jag gör är att låta nordstatsgalningarna skjuta över skulden på sydstatsgalningarna.

Senatören från Mississippi är ordförande i lagutskottet. Han befinner sig, som Mrs Hamer påpekade, olagligt i Washington D.C. Varje senator från en stat där vårt folk är berövat rösträtten saknar laglig rätt att sitta i kongressen. Det här landet har ett regeringssystem som styrs av utskott – representanthus-utskott och senatsutskott. Utskottsordföranden väljs i kraft av sin senioritet. Eastland basar över lagutskottet därför att han är den äldste av dom som sitter i det utskottet; han är alltså ordförande. Fulbright från Arkansas, en annan rasfanatiker, är ordförande i utrikesutskottet. Ellender från Louisiana är ordförande i jordbruks- och skogsutskottet. Russell från Georgia är ordförande i försvarsutskottet.

Och så fortsätter det längs hela linjen. Av sexton utskott ligger tio i händerna på sydstatsrasister. Av tjugoutrikesutskott behärskas tretton av sydstatsrasister, eller det var åtminstone så före det sista valet. Av fyrtiosex utskott som bestämmer riktlinjerna för det här landets inrikes- och utrikespolitik ligger tjugotvå i händerna på sydstatsfanatiker. Och orsaken till att dom ligger i händerna på sydstatsrasister är att den svarte mannen är berövad sin rösträtt i dom områden som dom kommer från. Om vi hade rösträtt i dom områdena skulle de där rasisterna inte sitta i Washington D.C. Då skulle man se en del svarta ansikten där, en del bruna och en del gula och en del röda ansikten. Det skulle finnas en del andra ansikten där än rasfanatikernas.

Så det som händer i Mississippi och i Södern står i ett direkt samband med det som händer er och mig här i Harlem. Likadant är det med det demokratiska partiet som dom svarta människorna stödde vid valet nyligen, jag tror det var ända upp till 97 procent. Alla dom där rasfanatikerna – för det är just vad dom är, rasfanatiker – dom tillhör det demokratiska partiet. Det är det parti dom tillhör – samma parti som ni tillhör, samma parti som ni ger ert stöd, samma parti som ni säger ska ge er än det ena och än det andra. Det demokratiska partiets grundval finns i Södern. Underlaget för dess makt finns i Södern. Det demokratiska partiets ledare sitter i Vita huset. Han kunde ha ordnat så att Mrs Hamer blivit vald i Atlantic City. Han kunde ha lagt sitt ord för henne och fått henne vald. Hubert Humphrey kunde ha lagt sitt ord för henne och fått henne vald. Wagner, borgmästaren som vi har här i stan, kunde ha stött henne och använt sig av sitt inflytande och fått henne vald. Kom inte och prata om att det finns rasfanatiker bara i Mississippi och Alabama och Georgia – dom spelar samma spel hela högen. Lyndon B. Johnson är ledare för rasfanatikernas parti.

Jag vill inte trampa på några ömma tår eller säga sånt som ni inte väntar er att jag ska säga, men be mig aldrig, aldrig nånsin att kliva upp här för att prata om Mississippi. Det kontrolleras här uppifrån norr. Alabama kontrolleras här uppifrån norr. Rasfanatikerna i nordstaterna är i maskopi med sydstatsgalningarna, det är bara det att nordstatsfanatikerna smilar er i ansiktet och ler med alla tänderna och sen sticker dom kniven i ryggen på er när ni vänder er bort. Ni vet åtminstone vad den där mannen där nere har för sig och ni vet hur ni ska handskas med honom.

Så jag säger bara det här, så här säger jag bara: när ni talar om en av dom så glöm inte dom andra. Stirra er inte blinda på en enda del eller bit utan se till helheten. För om den biten inte är bra så är det fel på hela kakan eftersom alltsammans hör ihop. Den är gjord av samma ingredienser. Wagner är demokrat. Han tillhör samma parti som Eastland. Johnson är demokrat. Han tillhör samma parti som Eastland. Wagner var i Atlantic City. Ray Jones var i Atlantic City, Lyndon Johnson var i Atlantic City, Hubert Humphrey var i Atlantic City – alla skrävorna som ni röstade på var i Atlantic City. Vad gjorde dom för er när ni ville sittstrejka. Dom gjorde ingenting. Dom höll sig tysta. Dom sa bara: 'Sitt stilla i båten, annars kanske ni ordnar så att Goldwater blir vald ...'

Jag har ett förslag att komma med. Ta reda på vad Wagner tänker göra för den här resolutionen, som ni försöker få igenom, före den 4 januari. Ta reda på i förväg hur han ställer sig till dom kongressmän från Mississippi som olagligt kommer upp från Södern för att representera demokraterna. Ta reda på var borgmästaren i den här stan står och få honom att utan omsvep säga sin mening utan att svänga sig eller kompromissa. Ta reda på hur hans vänner ställer sig till dom Mississippibor som olagligt sitter i kongressen. Ta reda på var Ray Jones, som är en av dom mäktigaste svarta demokraterna i den här stan – ta reda på var han står. Före den 4 januari. Det tjänar inget till att tala om Rockefeller eftersom han är republikan. Men han sitter i samma båt som alla dom andra.

Till sist vill jag bara säga, som Mrs Hamer påpekade, att våra bröder och systrar i Mississippi blir misshandlade och dödade av det enda skälet att dom vill bli behandlade och betraktade som fullvärdiga medborgare. Det finns bara ett sätt att bli en fullvärdig medborgare. Det finns bara ett sätt att få självständighet. Det finns bara ett sätt att bli fri. Det är ingenting som någon ger en. Det är nånting som man tar. Ingen kan ge en självständighet. Ingen kan ge er frihet. Ingen kan ge er jämlikhet eller rättvisa eller nånting annat sånt. Om ni är män så tar ni det. Om ni inte kan ta det så är ni inte förtjänta av att få det. Ingen kan ge er det. Så om ni och jag vill ha frihet, om vi vill ha självständighet, om vi vill bli respekterade, om vi vill få vårt människovärde erkänt, så ska vi respektera lagarna, så ska vi vara fredliga – men samtidigt inte dra oss för att ge oss in i något slag av aktioner som är lagliga, som är i överensstämmelse med våra medborgerliga rättigheter, som är i överensstämmelse med domstolarnas uppfattning här i landet, i överensstämmelse med konstitutionen – och fast vi har alla dessa saker på vår sida och ändå inte kan nå våra mål så beror det på att vi inte kan enas.

Vi har ännu inte insett vilket pris som vi är tvungna att betala för att tvinga fram dom förändringarna för vårt vidkommande. Och så länge vi inte inser det kommer vi inte att lyckas med det. Vi måste göra klart för människorna i Mississippi lika väl som i New York och överallt annars att vi kan få vår frihet antingen genom röstsedeln eller våldet. Det är enda sättet för oss att få vår frihet. Friheten får vi antingen genom röstsedeln eller våldet. Det är dom enda två metoderna, dom enda två vägarna, dom enda två möjligheterna – antingen röstsedeln eller våldet. Och när ni inser det kommer ni att vara försiktigare i fortsättningen när ni använder er av ordet frihet. Så länge ni tror att vi kan sjunga oss till den så kom in och sjung bara. Jag bara frågar er som tycker så mycket om att sjunga – är ni också med på att få det att gunga?

Dom har alltid påstått att jag är anti-vit. Jag är för alla som är för frihet. Jag är för alla som är för rättvisa. Jag är för alla som är för jämlikhet. Jag är inte för dom som ber mig att sätta mig och vänta på min rätt. Jag är inte för dom som uppmanar mig att vända andra kinden till när en rasfanatiker slår mig på käften. Jag är inte för dom som uppmanar dom svarta människorna att avhålla sig från våld medan inga uppmanar dom vita att avstå från våld. Jag vet att jag är i en kyrka, jag borde kanske inte tala på det här sättet – men Jesus själv var beredd att vända ut och in och upp och ned på synagogan när nånting inte var som det skulle. I Uppenbarelse-boken låter dom faktiskt Jesus sitta på en häst med ett svärd i handen, beredd att dra ut i strid.

Men dom talar aldrig med er och mig om den Jesus. Dom talar bara med er och mig om den fridsamme Jesus. Dom låter er aldrig tränga till botten av den boken. Dom låter er hållas där uppe där allting är icke-våld. Nej, ta och läs hela boken och när ni kommer till Uppenbarelseboken kommer ni att finna att till och med Jesus tålmod tog slut. Och när hans tålmod tog slut redde han upp hela situationen. Han drog sitt svärd.

Jag tror att det kan finnas en del vita människor som är uppriktiga. Men jag tycker att dom bör bevisa det. Och man kan inte bevisa det för mig genom att sjunga för mig. Man kan inte bevisa det för mig genom att avstå från våld. Men man kan bevisa det genom att erkänna lagen. Och lagen säger att 'som man sår får man skörda'. Lagen säger att 'den som tar till svärd han skall med svärd förgöras'. Så är lagen. Och om ni är med oss vill jag bara säga: ge samma bidrag åt oss i vår kamp för friheten som vita människor alltid har gett när dom slagits för sin egen frihet. Ni slogs för er frihet i befrielsekriget. Er egen Patrick White sa 'frihet eller döden', och George Washington rullade ut kanonerna, och alla dom andra som ni lärt mig att dyrka som hjältar var kämpar, var krigare.

Men nu när tiden är inne för oss att få vår frihet då vill ni gå tillbaka i tiden och få oss att vara som vi var förr – passiva och fridsamma och försonliga och tålmodiga. Sånt har jag inget till övers för – ånej. Jag säger er detta: en svart människas frihet är lika mycket värd som en vit människas frihet. Jag säger er att en svart man har rätt att göra allt som han finner nödvändigt för att få sin frihet, på samma sätt som andra människor har fått sin frihet. Jag säger er att ni och jag aldrig kommer att få vår frihet genom att avstå från våld och visa fördragsamhet och överseende. Vi kommer aldrig att få den förrän vi låter hela världen veta att precis som andra människor som har offrat sina liv för friheten – och också tagit liv för att få friheten – så är ni och jag beredda och villiga och utrustade och kapabla att göra samma sak.

Det är synd att det ska vara så lite folk här just i dag på eftermiddan när Mrs Hamer har kommit ut till oss. Det är verkligen synd. Alla här i Harlem borde ha hört henne beskriva vad dom gjorde med henne där nere. För jag tror att folket i Harlem är mer kapabelt att hämnas än folket någon annanstans här i landet. Ja, det är dom, och dom hade behövt höra den berättelsen. Dom behöver få veta mer om vad som händer där nere, särskilt med våra kvinnor. Och sen behöver dom en del lektioner i vedergällningsaktionernas taktik och strategi. Jag för min del är villig att ge det första bidraget till vilken fond som helst som bildas i syfte att få till stånd en vedergällning. Vad gör man då någon begår ett mord? Man utfäster en belöning på mördaren – 'död eller levande'. Ja, lär er hur man gör. Vi har fått tre av de våra mördade. Utfäst inte bara en belöning – sätt 'död eller levande, död eller levande'. Och låt Klanen veta att vi kan ge igen lika för lika, lika för lika. Sådan herre sådan slav.

Och om ni inte alla vill vara med om att göra det så kan vi göra det. Då gör vi det. Vi har bröder som är rustade för det och som är kapabla till det och som är villiga att göra det – Som Jesus sa: 'Mina barn, gå dit jag bjuder er att gå.' Vi har bröder som kan göra det och som är beredda att göra det och som kommer att göra det. Och jag säger er att om Förenta staternas regering inte kan ställa människor som mördar negrer inför rätta eller mördar människor som slåss i främsta stridslinjen för negrernas rättigheter, då är det dags för er och mig att dra oss tillbaka till vår kammare för att överlägga om vilka medel och metoder som behövs för att rättvisa ska skipas mot mördare mot vilka ingen rättvisa har utkrävts i det förflutna.

Som avslutning vill jag bara säga att om ni och jag här i Harlem, som ofta brukar bekämpa varann, som smyger omkring och väntar på ett tillfälle att kasta lite syra eller lut på varann eller strör ut era sopor på varandras farstutrapp – om ni och jag verkligen har en uppriktig önskan om att vårt folk ska få sin frihet, då ska vi inte kasta bort all den energin på att fundera ut hur vi ska kunna skada varann. Om ni har den förmågan, om ni kan konsten att handskas med skadedjur, så tala om det för mig bara; jag ska ge er lite pengar och tala om för er vart ni

ska ta vägen och tala om för er vilka skadedjur ni ska ta itu med. Och sen kommer ni att gå till historien som människor som utfört en hedrande gärning.

Jo, Mrs Hamer, vi ska ha ett annat möte uppe på Audubon i kväll klockan åtta dit det kommer en massa svarta människor. Jag skulle så gärna vilja att ni berättade för dom det ni har berättat för oss här nu på eftermiddan, så ni är välkommen att bli min gäst i kväll om ni vill på Audubon. Och om sångarna som sjöng om Oginga Odinga inte har något annat för sig måste ni komma med upp i Harlem och låta fler människor höra er sjunga om Oginga Odinga och Kenyatta och Lumumba, och nästa gång ni kommer till Harlem kommer ni att få en stor publik här. Tack för ordet.

På Audubon II

Malcolm X hade inbjudit Fannie Lou Hamer och Frihetssångarna att medverka vid Organisationen för afro-amerikansk enhets möte på Audubons danssalong på kvällen den 20 december 1964. Innan de tog estraden i besittning ägnade sig Malcolm åt det som han betraktade som en av sina främsta uppgifter inom organisationen – att vägleda, undervisa, tålmodigt förklara olika saker för sitt folk på ett språk och på ett sätt som de förstod.

Salaam Alaikum. Jag borde kanske ta och förklara vad jag menar när jag säger 'Salaam Alaikum'. Det är ett uttryck som betyder 'frid' och man använder det alltid som en hälsning till sin broder eller syster. Det betyder bara 'frid vare med er'. Så när jag säger 'A Salaam Alaikum' eller 'Salaam Alaikum' och andra svarar 'Alaikum Salaam' så besvarar dom bara frids-hälsningen. Det betyder att vi alla lever i frid med varann, som bröder och systrar.

Nu, bröder och systrar, vill jag först och främst tacka er för att ni gjort er besvär med att traska hit genom snön, som var nära att hindra mig själv från att ta mig hit, och kommit samman här så att vi kan försöka slå våra kloka huvuden ihop och bättre begripa vad som försiggår, vad vi har gått igenom och våra gemensamma bekymmer. Som syster Sharon redan har påpekat, och jag tyckte att hon gjorde det så vackert, har vårt folk under dom senaste åren kämpat för att få en viss lättnad i dom förhållanden vi lever under.

När man ser tillbaka på den perioden av kampen visar det sig att vi har använt oss av olika metoder, att vi har kämpat på olika sätt. Ingen av dom metoder som vi använt oss av har åstadkommit det vi hoppats på. Om någon av metoderna hade varit framgångsrik skulle vi ha gått vidare på den vägen. Vi har troligen provat på flera olika metoder i vår frihetskamp än något annat folk. Men samtidigt tror jag att vi har försökt oss på fler felaktiga metoder än något annat folk, för dom flesta andra har fått mer frihet än vi. Överallt omkring oss får folken sin frihet fortare än vi. Dom får respekt för sitt människovärde fortare än vi. Vi får löften, men vi får aldrig det som det verkligen gäller. Och det beror framför allt på att vi ännu inte har lärt oss den rätta taktiken eller strategin eller metoden för att förverkliga våra frihetssträvanden.

Jag tror att en av dom saker som fått vårt folk här i landet att försöka så många olika metoder är att utvecklingen har gått så fort. En metod som skulle ha varit riktig för tio år sen skulle inte ha varit riktig för sju år sen eller för fem år sen eller tre år sen. Förhållandena ändras så snabbt att om inte ni och jag håller jämna steg med utvecklingen så kommer vi en dag att upptäcka att vi står och håller ett paraply över huvudet till skydd mot solen sen den har gått ner. Eller vi kommer att upptäcka att vi står mitt ute i regnet och har glömt paraplyt hemma. Om vi inte hänger med i det som händer kommer vi inte att kunna visa upp för världen på ett intelligent sätt att vi lever i takt med tiden och vet vad som händer omkring oss ...

På sista tiden, sen jag kommit tillbaka från min resa, har flera personer frågat mig: 'Vad har ni för program?' Ända till i dag har jag med full avsikt undvikit att nämna något om vårt program, eftersom vi ska lägga fram det när tiden är mogen på ett sätt så att alla förstår det. Politiken förändras och program förändras allteftersom tiden går. Men målen förändras inte.

Vårt mål är fullständig frihet, fullständig rättvisa, fullständig jämlikhet – och vi tänker använda oss av alla nödvändiga medel för att nå det målet. Så målet förändras inte. Ett fullständigt och omedelbart erkännande av och respekt för vårt människovärde, det förändras inte, det är vad vi alla vill ha. Jag bryr mig inte om i vilket läger ni hör hemma – ni vill ändå ha det, bli betraktade och respekterade som människor. Men vi har förändrat våra metoder då och då för att nå det målet. Orsaken till att man förändrar sina metoder är att man måste anpassa dom efter dom ändrade förhållandena i den tid man lever i. Och ett av dom förhållanden som existerar på den här jorden just nu som vi vet för lite om är vårt samband med den frihetskamp som förs av olika folk runt hela vår jord.

Här i Amerika har vi alltid trott att vi kämpat för oss själva, och dom flesta afro-amerikaner kommer att säga er just det – att vi är en minoritet. Genom att tro att vi är en minoritet så slåss vi som en minoritet. Vi slåss som om vi var underlägsna.

Vi slåss som om vi har alla oddsen emot oss. Vi slåss på det sättet därför att vi ännu inte vet var vi hör hemma i det stora sammanhanget. Vi har drivits in i ett läge där vi inte har klart för oss eller förstår var vi hör hemma i det stora sammanhanget. Det är omöjligt för er och mig att veta var vi står förrän vi börjar se oss omkring runt hela jorden. Inte bara se oss omkring i Harlem eller New York eller Mississippi eller Amerika – vi måste skåda ut över hela jorden. Vi vet inte var vi står förrän vi vet var Amerika står. Ni vet inte var ni står i Amerika förrän ni vet var Amerika står i världen. Vi vet inte var vi står i det sammanhang som vi lever i, det som vi kallar för Amerika, förrän vi vet var Amerika står i det stora världssammanhanget.

När ni och jag befinner oss i Amerika och ser på Amerika förefaller det så väldigt och skräckinjagande och oövervinneligt. Och om vi har den inställningen till det så vänder vi oss till det som tiggare, med hatten i hand. Ja, som Onkel Toms, fast i modern bemärkelse, men ändå som Toms. Men om vi förstår vad som händer på den här jorden och vad som händer ute i världen just nu, och fogar in Amerika i det sammanhanget, då inser vi att det trots allt inte är så skräckinjagande; att det inte är särskilt oövervinneligt. Och när man kommer underfund med att det inte är oövervinneligt blir man kvitt sin inställning av att man har att göra med någon som är en oändligt överlägsen.

Ända fram till nu har Amerikas strategi som regel gått ut på att ta alla våra ledare under sina vingars skugga och överösa dom med pengar, med prestige, med lovord och få dom att dansa efter sin pipa och tala om för dom vad dom ska säga till oss. Och dom talar alltid om för oss att vi är underlägsna och att vi inte har den minsta lilla chans, och att vi ska gå försiktigt fram och inte använda oss av våld, i annat fall går det oss illa. Men vi går inte på det där snacket.

För det första vill vi få veta vilka vi är. Hur kom det sig att vi blev dom vi är? Var kom vi från? Hur kom vi därifrån? Vilka lämnade vi kvar där? Var nånstans lämnade vi dom och vad gör dom nu där borta där vi kommer från? Det är något som vi aldrig har fått veta. Vi har forslats över hit och isolerats – och vet ni vad som är det allra lustigaste med det: jo, dom anklagar oss för att ha hittat på det där med 'separation' och 'isolering'. Inga kan vara mer isolerade än ni och jag. Det finns inget system här på jorden som så grundligt kan separera och isolera ett folk än det här systemet som dom kallar för det demokratiska systemet; och ni och jag är dom bästa bevisen för det, dom bästa exemplen på det. Vi blev separerade från vårt folk och har varit isolerade här sen länge.

Och det har man gjort med oss så grundligt att vi inte längre ens vet att det finns andra människor som ser ut som vi gör. När vi ser nån av dom ser vi på dom som främlingar. När vi ser några som inte på minsta vis ser ut som oss så kallar vi dom för våra vänner. Det är ju för galeit. Av det kan ni förstå vad man har gjort med oss. När vi ser representanter för vårt folk komma hit, människor som ser precis ut som vi gör, som kan tas för våra tvillingar, som är så lika oss att vi inte kan skilja dom och oss åt, så säger vi: 'Dom där är främlingar'. Samtidigt

tar vi risken av att få skallarna sönderslagna i våra försök att komma på förtrolig fot med såna som inte alls ser ut som vi och som inte ens luktar som vi.

Så nu förstår ni kanske betydelsen av dom här mötena på söndagskvällarna under dom sista par tre veckorna och under ett par veckor framåt. Dom är inte så mycket till för att lägga fram ett program; man kan inte ge folk ett program förrän dom inser att dom behöver ett och förrän dom inser att alla existerande program är sådana att dom inte kommer att ge några positiva resultat. Så det vi framför allt vill göra på söndagskvällarna är att gå in på våra problem och bara analysera och analysera och analysera dom; och ta upp frågor som ni inte förstår så att vi åtminstone kan försöka få en bättre uppfattning av vår situation.

Jag för min del tror att om man ger folk en grundlig förståelse av dom svårigheter dom står inför och dom grundläggande orsakerna till dom, så kommer dom att skapa sitt eget program; och när folket skapar ett program, då händer det något. När dom där 'ledarna' totar ihop ett program, då händer det ingenting. Enda gångerna man ser till dom är när folket exploderar. Då kastar dom in ledarna i den situation som uppstått och uppmanar dom att skaffa sig kontrollen över den. Ni kan inte peka ut en enda ledare för mig som har utlöst en explosion. Nej, dom kommer alltid och ska dämpa explosionen. 'Inga våldsamheter', säger dom, 'bär er förnuftigt åt.' Det är deras roll – dom är bara till för att hålla tillbaka er och mig, hålla tillbaka striden, leda in den på ett visst spår och se till att dom hela tiden har den under sin kontroll. Medan ni och jag inte vill att någon ska hindra oss från att släppa lös vårt ursinne. Vi vill få släppa lös vårt ursinne. Vi vill krossa allt som står i vägen för oss och som inte hör dit.

Hör noga på vad jag sa nu sist: jag sa inte bara att vi vill krossa allt som står i vägen för oss. Jag sa att vi vill krossa allt som står i vägen för oss och som inte hör dit. Ni förstår, jag var tvungen att ta om hela meningen för när ni läser om det i tidningarna så kommer ni att få veta att vi tänker krossa allt och alla. Men så sa jag inte. Jag sa att vi kommer att krossa allt som står i vägen för oss och som inte hör dit. Jag menar det. Om det inte hör dit så är det bara värt att krossas. Det här landet praktiserar den metoden – med sin makt. Det här landet krossar allt som står i vägen för det. Det krossar allt som ställer sig i vägen för det. Och eftersom dom säger till oss att vi är amerikaner så, ja så gör vi på det amerikanska viset. Vi ska krossa allt som står i vägen för oss.

Det är den filosofi som vi vill förkunna bland vårt folk. Vi behöver inte ge dom något program, inte än. Först ska vi ge dom nånting att tänka på. Om vi ger dom nånting att tänka på och får dom att börja tänka på det sätt som dom bör tänka på så kommer dom att genomskåda hela det bluffspel som är i gång just nu. Det är bara en show – och manuskriptet är skrivet av någon annan. Folket kommer att ta det manuskriptet och slita det i småbitar och skriva ett åt sig själva. Och ni kan vara lugna för att när ni skriver det manuskriptet åt er själva så kommer ni alltid att göra nånting annat än ni skulle ha gjort om ni följt någon annans manuskript.

Alltså, bröder och systrar, det som ni och jag måste lära oss att förstå är den roll som för det första kontinenten Afrika spelar inom världspolitiken i dag; för det andra den roll som folken på den kontinenten spelar; för det tredje den roll som spelas av dom av oss som är besläktade med folken på den kontinenten men som av en tragisk omständighet i vår historia i dag råkar befinna oss här på det västra halvklotet. Glöm aldrig att orsaken till att vi befinner oss på västra halvklotet skiljer sig från alla andras, för alla andra här har kommit hit frivilligt. Varenda en av dom andra som ni ser till i den här delen av världen har stigit ombord på en båt och kommit hit frivilligt; vare sig dom var immigranter eller vad ni vill så har dom kommit hit frivilligt. Så dom har egentligen ingenting att beklaga sig över, för dom har fått vad dom var ute efter. Men ni och jag har anledning att klaga, för vi kom inte hit frivilligt. Vi har inte bett att få komma hit. Vi fördes hit med våld, mot vår vilja och i bojar. Och inte vid ett enda tillfälle sen vi kom hit har dom uppfört sig mot oss som om dom vill ha oss här. Inte en enda

gång. Dom har inte ens en enda gång försökt låtsas att vi förts hit för att bli medborgare. Dom inte ens låtsas det. Så varför skulle vi låtsas något.

Ta er en titt på kontinenten Afrika och se efter vilken position det intar på den här jorden i dag så förstår ni att det pågår en maktkamp mellan öst och väst. Förr var det en maktkamp mellan Amerika och västvärlden och Ryssland, men dom slåss inte mer med varann. Kennedy gjorde en satellit av Ryssland. Han lindade Chrusjtjov kring sitt finger; ja, det var just vad han gjorde – och ordnade så han miste sitt jobb. Den maktkamp som pågår nu står mellan Amerika och Kina. Västlägret domineras av Amerika. Dom flesta av dom andra nationerna i väst är amerikanska satelliter. England är en amerikansk satellit. Dom är satelliter allesammans, kanske med undantag för Frankrike. Frankrike vill att Amerika ska bli dess satellit. Man vet aldrig vad framtiden kan föra med sig. Om man läser historien ser man att större nationer än dom här har gått under. Dom flesta av dom europeiska kommunistnationerna är fortfarande ryska satelliter. Men i Asien är Kina maktcentrum.

Bland dom asiatiska länderna, vare sig dom är kommunistiska, socialistiska – det finns nästan inga kapitalistländer där borta i våra dar. Så gott som alla dom länder som har blivit självständiga har gått in för något slags socialistiskt system och det beror inte på någon tillfällighet. Det är en av orsakerna till varför jag säger att ni och jag här i Amerika – som söker jobb, som söker bättre bostäder, som söker en bättre utbildning – innan ni sätter i gång med att försöka bli inkorporerade eller integrerade eller desintegrerade i det här kapitalistiska systemet borde ta en titt på förhållandena där borta och ta reda på vilken metod som dom folken använder sen dom fått sin frihet för att förse sig med bättre bostäder och bättre utbildning och bättre mat och bättre kläder.

Inget av dom har gått in för det kapitalistiska systemet efter som dom inser att dom inte kan det. Man kan inte driva ett kapitalistiskt system om man inte är en roffare; man måste ha några att suga ut för att kunna vara kapitalist. Visa mig på en kapitalist så ska jag visa er på en blodsugare. Han kan helt enkelt inte vara nånting annat än en blodsugare om han ska kunna vara kapitalist. Han måste få sin vinst från någon annan än sig själv, och det är just så han får den – från något annat eller någon annan än sig själv. Och när vi ser på förhållandena på den afrikanska kontinenten, när vi ser på konflikten mellan öst och väst, så finner vi att dom afrikanska nationerna har satsat på socialistiska system för att lösa sina problem.

Det var en sak som Martin Luther King sa i sitt tal på Armory häromkvällen som jag tyckte var synnerligen intressant. Jag hoppas att han verkligen förstod vad han sa. Han sa att när han var i några av dom skandinaviska länderna såg han inte till någon fattigdom. Det fanns ingen arbetslöshet, ingen fattigdom. Alla fick tillfälle att utbilda sig, alla hade hyggliga bostäder, hyggliga existensförhållanden överhuvudtaget. Men varför valde han att visa upp just dom länderna som annorlunda?

Det här är det rikaste landet på jorden och ändå har vi fattigdom, usla bostäder, slum, en undermålig utbildning. Och det här är det rikaste landet på jorden. Och ni förstår, att om dom där länderna som är fattiga kan komma på en lösning på sina problem så att det inte finns någon arbetslöshet, då borde ni, i stället för att rusa ut på stan och demonstrera vid stadshuset, ta reda på vad dom gör där borta för att lösa sina problem. Det är därför den vite mannen inte vill att ni och jag ska se ut över Harlems gränser eller över det här landets gränser. Så länge som ni och jag inte vet vad som händer på utsidan så är vi alldeles hjälplösa i händerna på den här mannen på insidan. Jag menar alltså att den metod dom använder sig av för att lösa sina problem är inte kapitalismens. Det dom använder sig av i Asien och Afrika för att lösa sina problem är inte kapitalism. Så det ni och jag bör göra är att ta reda på vad dom använder sig av för metoder för att bli kvitt fattigdomen och alla dom andra negativa inslagen i ett outvecklat samhälle.

Afrika har ett strategiskt läge, geografiskt sett, mellan öst och väst; det är det mest värdefulla område som är indraget i striden mellan öst och väst. Man kan inte komma till öst utan att passera det och man kan inte ta sig från öst till väst utan att passera det. Det ligger precis där mitt emellan. Det ligger inkilat mellan Asien och Europa; det har båda inom räckhåll. Inga av dom råvaror som dom behöver i Europa och som kommer från Asien kan forslas till Europa utan att man tar vägen antingen runt Afrika, över Afrika eller in genom Suezkanalen som ligger på Afrikas yttersta spets. Afrika kan klippa av det varutillflödet till Europa. Det kan lamslå Europa över en enda natt, hur enkelt som helst. Därför att det ligger så till att det kan det; den afrikanska kontinenten ligger så till att den kan göra det. Men dom vill få er och mig att tro att Afrika är en djungel utan värde, utan betydelse. Och varför? Jo, därför att dom vet att om ni visste hur värdefullt det var skulle ni förstå varför dom är där borta nu och dödar vårt folk. Och då skulle ni begripa att det inte är av några humanitära skäl och orsaker.

Dessutom är den afrikanska kontinenten av stor betydelse på grund av sitt tropiska klimat. Växtligheten är så ymnig att man kan ta vilken del av Afrika som helst och använda sig av moderna jordbruksmetoder och förvandla enbart den delen till en kornbod för hela världen. Nästan vilket som helst av länderna där borta kan livnära hela kontinenten bara det fick tillgång till folk med dom rätta tekniska kunskaperna så att det kan införa moderna jordbruksmetoder i det området. Det är 'bördigt. En djungel är inte bara ett område med kraftig vegetation – jorden är så bördig och klimatet är så gynnsamt att allting växer där och det växer inte bara under en enda årstid – det växer hela tiden. För hela tiden är det sommar. Det innebär att man kan odla allt där, producera vad som helst.

Utöver Afrikas bördighet och dess strategiska geografiska läge har vi så Suezkanalen och Gibraltarsundet. Med hjälp av dom två smala vattenlederna kan man stoppa precis alla varor till Europa som Europa behöver. All den olja som driver Europa går genom Suezkanalen och ut i Medelhavet till länder som Grekland och Italien och södra Spanien och Frankrike och vidare därifrån; eller genom Gibraltarsundet och bort till England. Och dom behöver den. Dom behöver ha tillträde till Suezkanalen. När Nasser övertog Suezkanalen var dom nära att dö i Europa. Det skrämde livet ur dom – varför? Därför att Egypten ligger i Afrika, ja Egypten ligger både i Afrika och Asien ...

Innan dom byggde Suezkanalen hängde dom ihop, man kunde egentligen inte skilja mellan Afrika och Asien. Det var ett enda helt. När president Nasser övertog Suezkanalen innebar det att kanalen för första gången stod under en afrikansk nations jurisdiktion och det förde med sig att dom andra nationerna var tvungna att göra upp med den afrikanska nationen om dom ville överleva, om dom inte ville få sina leveranser av olja och andra förnödenheter avklippta. Det fick omedelbar effekt på européernas hållning och på européernas ekonomiska åtgärder. Dom började försöka hitta på nya utvägar, nya rutter, för att få dom saker som dom behövde.

En annan orsak till att kontinenten är så betydelsefull är det guld som finns där. Det har några av dom största guldfyndigheterna på jorden, och diamanter. Inte bara såna diamanter som man sätter på fingret eller i öronen, utan industridiamanter, diamanter som behövs till maskiner – maskiner som inte fungerar eller går utan dom där diamanterna. Dom där industridiamanternas spelar en mycket viktig roll i hela industrialiseringen av dom europeiska nationerna och utan dom diamanterna skulle deras industrier säcka ihop.

Ni och jag känner mest till diamanter som man har till ringar – för det är dom enda diamanter som vi kommer i beröring med eller har anledning att tänka på. Vi tänker inte på diamanter för andra ändamål.

Och inte bara diamanter utan också kobolt. Kobolt är en av dom mest värdefulla metallerna som finns här på jorden och Afrika är bestämt ett av dom få ställen här på jorden där man har hittat den. Man använder den för cancerbehandling och så på kärnfysikens område, som ni

hört så mycket talas om. Kobolt och uran – dom största fyndigheterna finns just där på den afrikanska kontinenten. Och det är det som den vite mannen är ute efter, Den man som inte ens så mycket som vill dricka en kopp kaffe tillsammans med er här i landet, den mannen har gett sig i väg över dit till ert moderland för att lägga vantarna på mineraler som är så värdefulla att dom håller hela den här världen i gång. Medan ni och jag fortfarande fjantar omkring här i landet för att, ja för att få nåden att dricka en kopp kaffe – med en rasgalning.

Afrikas tillgångar av järnmalm och bauxit och timmer och till och med olja hör till dom rikaste i världen och den västerländska industrin behöver alla dessa mineraler för att kunna överleva. Dom västerländska industrialisterna behöver alla dom naturtillgångarna för att deras industrier ska kunna hållas i gång i det tempo som dom är vana vid. Kan vi bevisa det? Ja. Som ni vet så miste Frankrike sina besittningar i Västafrika. Belgien miste Kongo, England miste Nigeria och Ghana och några av dom andra engelsktalande områdena; Frankrike miste dessutom Algeriet eller algerierna tog rättare sagt hand om Algeriet.

Så snart som dessa europeiska makter miste sina afrikanska besittningar så fick Belgien en ekonomisk kris – samma år som det gav Kongo fritt. Det måste lägga om hela sin ekonomi, ändra på hela det ekonomiska system som det hade haft eftersom det hade mist besittningen över det land som gett Belgien det mesta av dom råvaror det behövde – råvaror som det hade fått så gott som gratis, så gott som helt utan betalning eller några produktionskostnader. När landet inte längre hade tillgång till dom där kostnadsfria råvarorna påverkades dess ekonomi. Det i sin tur påverkade den franska ekonomin. Och det påverkade i sin tur den engelska ekonomin. Det ledde i sin tur till att dom där europeiska länderna måste gå samman och bilda vad som kallas för den Europeiska gemensamma marknaden. Innan dess hade det aldrig varit tal om någon gemensam europeisk marknad.

Eftersom Kongo är inkörsporren till Sydvästafrika, Sydrhodesia, Basutoland, Swaziland och Sydafrika är dess geografiska läge på den afrikanska kontinenten så strategiskt gynnsamt att om det föll i händerna på en tvättäkta afrikansk nationalist kunde han sen göra det möjligt för afrikanska soldater att utbildas i Kongo i syfte att invadera Angola. När dom invaderar Angola så är Angola dömt att falla, för det finns fler afrikaner där än portugiser och dom skulle helt enkelt inte kunna behålla kontrollen över Angola. Och om Kongo föll i goda händer, andra än Tshombes, skulle det leda till att Angola skulle falla, Sydrhodesia skulle falla, Sydvästafrika skulle falla och Sydafrika skulle falla. Och det är bara så man kan få dom att falla.

Som en följd av att dom länderna faller kommer den europeiska ekonomin att mista tillflödet av råvaror från Afrika, av olika naturresurser, av några av dom rikaste mineralfyndigheterna på jorden. Och utan fri tillgång till allt detta kommer den europeiska ekonomin inte att bli värd ens två cent. Inget av dom där europeiska länderna skulle bli av större betydelse än Norge, vilket är all right för norrmännen men saknar betydelse utöver det. Det är bara ett av dom där länderna som ligger inkilade nånstans där uppe i norr, som Sverige och allt vad dom nu heter. Alla dom europeiska länderna skulle bli lika obetydliga som det minsta och obetydligaste landet i Europa är just nu – om dom miste resten av Afrika. För dom delar av Afrika som fortfarande är koloniserade är dom delar av den afrikanska kontinenten som fortsätter att stötta upp den europeiska ekonomin. Och om den europeiska ekonomin skulle försämrans ännu mer skulle den dra med sig den amerikanska ekonomin i fallet. Amerikas ekonomi kan aldrig bli starkare än Europas ekonomi eftersom dom hänger ihop. Det är en och samma ekonomi. Dom är bröder.

Jag säger det här därför att det är nödvändigt för er och mig att förstå vad som står på spel. Man kan inte förstå det som händer i Mississippi om man inte förstår vad som händer i Kongo. Och man kan inte vara verkligt intresserad av vad som händer i Mississippi om man

inte också är intresserad av vad som händer i Kongo. Det är samma sak. Samma intressen står på spel. Samma läger står mot varann, samma mönster tillämpas i Kongo som det som tillämpas i Mississippi. Samma sak står på spel – det finns inte den minsta skillnad.

En annan skrämmande sak för den här kontinenten och för den europeiska kontinenten är att afrikanerna har börjat skaffa sig industrier. En av dom högst industrialiserade nationerna i Afrika är Egypten. Dom har haft begränsade kraftresurser ända till nu, men dom håller på att bygga en damm i övre Egypten, där dom svarta egyptierna lever. Jag var där. Jag tog en del bilder där – jag ska visa er några filmer, antagligen första söndagen i januari, nästa söndag om en vecka. Assuandammen är något som varenda människa borde se. Assuandammen byggs i Nilen mitt ute i öknen och omges av berg. Det allra p märkligaste med 'den dammen är inte så mycket dom fantastiska tekniska aspekterna utan dom mänskliga aspekterna.

När man bygger en damm i ett område där det redan finns vegetation så är det en sak. Men den här dammen är byggd i ett område där det inte finns någon vegetation. Så snart floden blivit uppdämd kommer det att bildas en sjö mitt ute i öknen som kommer att sätta i gång en bevattningscykel – regn, ni vet, och moln och allt det där – och den kommer att förvandla öknen till ett odlat område, till en mycket bördig dal. Men den där konstgjorda sjön som bildades av den där dammen skulle skölja med sig nubiernas hem – människor som ser ut precis som ni och jag och som har bott där i tusentals år. Därför måste man omplantera dom, flytta dom från det ställe där dom bott i flera tusen år till ett annat område.

Enbart det företaget skulle säkert hålla er trollebundna om ni kunde följa med i varje fas av det. Det innebar att man flyttade alla dom människorna från en plats till en annan. Det ställe där dom hade bott låg under vatten. Deras seder och bruk, deras hem var tusentals år gamla. Men från den ena dagen till den andra flyttade man de människorna, som levde så långt bakåt i det förflutna, till nya byar som regeringen hade låtit bygga. Moderna samhällen där det finns moderna skolor, moderna bostäder, moderna sjukhus. Det första man ser när man kommer till dom där nya städerna, eller nubiska byarna, är alltid en moské. Deras religion är Islam, dom är muhammedaner.

Den egyptiska regeringen, revolutionsregeringen, har genomfört en revolution som skiljer sig från dom flesta revolutioner därigenom att det är en av dom få revolutioner som genomförts utan att religionen har blivit förkvävd. I dom flesta revolutioner blir religionen omedelbart undertryckt. Till sist förlorar den revolutionen nånting. Alltid. Men det märkliga med den egyptiska revolutionen var att den aldrig förringade religionens betydelse. Det första dom byggde i dom där nya samhällena var en moské, så att folket kunde utöva sin religion. Sen byggde dom skolor så att folket kunde få fri undervisning; och sen byggde dom sjukhus. Dom tror att den religiösa aspekten håller folket andligt och moraliskt i balans, och sen ska alla ha bästa möjliga utbildning och fri sjukhusvård.

Dom där nya byarna speglar i själva verket hela motivet bakom den egyptiska revolutionen. Jag tyckte att det var mycket intressant. Jag hade tillfälle att studera den i två månader. Det är en balanserad revolution. Jag är för revolutionen, men revolutionen ska alltid förbättra folkets villkor och alltid göra människorna balanserade. Man kan inte hitta några som är mer revolutionära än människorna där borta i Egypten; dom är verkligen revolutionära, dom är engagerade i varenda revolution som är i gång på den afrikanska kontinenten just nu.

Så Assuandammen ger ett tillräckligt krafttillskott för att göra det möjligt att öka tempot eller farten i industrialiseringen av den afrikanska nationen. Och när det blir bättre fart på industrialiseringen så kan dom producera sina egna bilar, sina egna traktorer, sina egna verktyg, sina egna maskiner och massor av andra saker. Inte bara Egypten utan också Ghana. Ghana håller också på och bygger en damm, dom dämmer upp Voltafloden. Det är övre

Voltadammen och den byggs för att öka Ghanas kraftresurser så att också Ghana ska kunna öka sin industriproduktion.

Vad blir följden av att dom där afrikanska nationerna får möjlighet att öka sina resurser av elektrisk kraft och att industrialisera? Jo, det innebär att medan dom nu är en marknad för amerikanska varor och färdigprodukter så kommer dom när dom blir i stånd att förädla sina egna produkter att få dessa produkter till ett billigare pris eftersom dom använder sig av sina egna råvaror till dessa färdigprodukter. Nu förs råvarorna bort från Afrika, skeppas hela vägen till Europa, används till att mata européernas maskiner och skaffa dom arbete, och sen vänder dom på kuttingen och säljer det tillbaka till afrikanerna som färdigprodukter. Men när dom afrikanska nationerna blir industrialiserade kan dom använda sina egna råvaror och stoppa in dom i maskinerna och göra färdigvaror av dom. Sen kan dom leva billigare. Då får man högre levnadsstandard till lägre levnadskostnader.

Den levnadsstandarden kommer automatiskt att bli ett hot mot levnadsstandarden i Europa eftersom den kommer att klippa av den europeiska handeln på Afrika. Dom europeiska fabriker kan inte producera om dom inte har en marknad för sina produkter. Dom amerikanska fabriker kan inte producera om dom inte har någon marknad att sälja produkterna till, Det är av den anledningen som dom europeiska nationerna i det förgångna har hindrat nationerna i Latinamerika och i Afrika och Asien från att bli industrimakter. Dom ser till att bara dom i Europa och Amerika har tillgång till maskinerna och förmågan att fabricera eller producera varor. Det ger Amerika och européerna möjlighet att kontrollera alla dom andra nationernas ekonomi och hålla dom nere på en låg levnadsstandard.

Men alla dom där folken börjar begripa det där nu. Afrikanerna gör det, latinamerikanerna gör det, asiaterna gör det. Så när man hör dom tala om frihet så talar dom inte om möjligheten att få dricka en kopp kaffe med en rasfanatiker. Nej, dom talar om att skapa sig möjligheter att skaffa fram föda och kläder åt sig själva och göra alla dom andra saker som, när man har dom, gör livet värt att leva. Och det är den synen som ni och jag måste ha på den världsrevolution som är i gång just nu.

När ni förstår motivet och drivkraften bakom den världsrevolutionen, det som tänder afrikanerna och det som tänder asiaterna, så kommer ni att tändas själva. Ni kommer att kämpa på allvar. Den vite mannen kan alltid skilja på när ni kämpar för något på allvar och när ni inte gör det. Så länge som ni tigger om en kopp kaffe behöver han inte vara orolig för er; han kan ju alltid skicka er till Brasilien. Så dom där dammarna som man bygger i olika delar på kontinenten kommer att ge dom afrikanska nationerna mer elektrisk kraft så att dom kan skaffa sig flera industrier och bli mer självförsörjande och självsäkra.

Och på tal om det: förut var det världsbanken, kontrollerad också den av européer och från Europa, som stödde dom flesta av de insatser som gjordes av afrikanska och asiatiska nationer för att utveckla underutvecklade områden. Men dom afrikanska nationerna går nu samman och bildar sin egen bank, den afrikanska banken. Jag har inte detaljerna riktigt så klara i minnet som jag helst skulle ha velat, men när jag var i Lagos, Nigeria, hade dom ett möte där om den saken. Det hölls mellan afrikanska bankmän och representanter för dom olika afrikanska nationerna, och Organisationen för afrikansk enhet, som är det bästa som nånsin hänt på den afrikanska kontinenten, hade tagit upp som en del på sitt program uppgiften att få alla dom afrikanska nationerna att slå sig samman om att bilda en afrikansk bank, så att man för interna afrikanska ändamål skulle ha en egen bank till vilken underutvecklade afrikanska nationer kan vända sig för att få finansiellt stöd för projekt som man vill ge sig på och som skulle vara till fördel för hela kontinenten ...

Politiskt har Afrika som kontinent, och det afrikanska folket som helhet, det största antalet representanter i Förenta nationerna av alla kontinenter. Politiskt sitter afrikanerna i en bättre

strategisk position och med en starkare ställning vid alla konferenser på internationell nivå. I vår tid är makten internationell, den reella makten är internationell; nu för tiden är den reella makten inte lokal. Den enda makt som kan hjälpa er och mig är internationell makt, inte lokal makt. All makt som är lokal, om det är en reell makt, är bara en återspeglning eller en del av den internationella makten. Om du tror att du har en del makt och den inte på något sätt är sammanlänkad med en sådan internationell makt då, broder, ska du inte dra alltför stora växlar på det förhållandet.

Om ert maktunderlag finns här och bara här så är det inte mycket värt. Ni kan inte bygga upp något verkligt maktunderlag här. Ni måste bygga upp ert maktunderlag tillsammans med era bröder och systrar. Ni måste bygga upp ert maktunderlag tillsammans med människor som har nånting gemensamt med er. Dom måste ha något slags kulturell identitet eller det måste finnas något slags samband mellan er och ert maktunderlag. Om man försöker bygga upp ett maktunderlag här i landet så bygger man det på lös sand, eftersom man inte står i någon som helst relation till det som man bygger det på. Nej, ni måste skaffa er det underlaget någon annanstans. Lägg det inte i den vite mannens händer. Ingen organisation som har sitt underlag här kan bli en effektiv organisation. Ingenting av det ni sätter i gång med kommer att visa sig vara effektivt så länge ni har ert maktunderlag här. Ni och jag måste ha vårt maktunderlag hemma, och det här är inte vårt hem.

När ni och jag vet att dom afrikanska nationerna har den mest manstarka representationen, det största antalet delegater vid alla konferenser på internationell nivå, ja då skulle ni och jag vara galna om vi inte identifierade oss med det maktblocket. Vi skulle vara galna, vi skulle i själva verket förråda vår egen sak om vi tvekade eller var rädda för att identifiera oss med ett folk som vi har så mycket gemensamt med. Om det var ett folk som inte hade någonting att erbjuda oss, inga bidrag att ge till vår välfärd, då kunde ni vara urskuldade, trots att dom ser ut precis som ni själva gör; om dom inte hade någon hjälp att ge oss så kunde ni vara urskuldade. Men när ni har ett folk som ser ut precis som ni och ni till råga på allt har ett helvete och ändå är ovilliga eller tveksamma eller tröga med att identifiera er med dem, ja då kan ni inte undgå att ha ett helvete. Då är ni förtjänta av det helvete ni har.

De afrikanska representanterna bildar, tillsammans med asiaterna och araberna, ett block som är praktiskt taget omöjligt för någon att besegra. Det afrikansk-asiatisk-arabiska blocket var det block som satte i gång dom verkliga självständighetssträvandena bland dom förtryckta folken på jorden. Första gången det blocket kom tillsammans var på Bandungkonferensen...

För att visa er det blockets makt och det resultat dom uppnått och hur väl européerna är medvetna om detta ska jag tala om att en av dom saker jag la märke till när jag var på den afrikanska kontinenten var dom oavbrutna ansträngningar som görs i Östafrika för att få afrikanerna att vända sig mot asiaterna; och i Västafrika att få afrikanerna att vända sig mot araberna; och, i dom delar av Afrika där det inte finns några asiater eller araber, att få dom muselmanska afrikanerna att vända sig mot dom kristna afrikanerna. När man kommer över dit och studerar dom förhållandena inser man att det inte är några naturliga motsättningar, det är inte en splittring som är naturlig för afrikanerna själva. Men någon annan har insett att dom förtryckta svarta, bruna, röda och gula folken började få makt och inflytande i och med Bandungkonferensen, som ledde till ett förbund mellan araberna och asiaterna och afrikanerna, och vilka kraftiga påtryckningar som dom sen dess har kunnat sätta in mot förtryckarna.

Och dom har gått mycket skickligt till väga. När man nu reser på den kontinenten märker man att afrikanen i Östafrika är avogt stämd mot asiaten – det är en splittring på gång. Och i Västafrika är han avogt stämd mot araben – där är också en splittring på gång. Och där förtryckaren – denne förslagne förtryckare, diaboliskt förslagne – inte har kunnat hitta någon

asiat att reta upp afrikanen med, eller någon arab att reta upp afrikanen med, så får han dom muselmanska afrikanerna att vända sig mot dom kristna afrikanerna. Eller den som tror på religionen att vända sig mot den som inte tror på religionen. Men det han framför allt arbetar på att åstadkomma är denna splittring, splittring, splittring för att på något sätt söka hindra afrikanen, araben och asiaten från att bli ett hot mot hans maktställning.

Han använder sig av samma metod i Brittiska Guayana. Han har lyckats få dom svarta guayanerna där borta att slåss mot dom så kallade indianerna. Han har fått dom att slåss mot varann. Dom slogs inte mot varann när britterna hade full kontroll över landet. Så länge det var en koloni i den gamla bemärkelsen slogs dom inte. Men så snart britterna officiellt gav sig i väg därifrån börjar dom svarta slåss mot dom röda. Varför? Det beror inte på någon tillfällighet. Om dom inte slogs förut skulle dom inte behöva slåss nu. Det finns ingen orsak till det. Men så länge dom slåss mot varann behåller den vite mannen sitt övertag. Enbart det att han kan vända den ene mot den andre gör att han behåller sitt övertag.

Han gör samma sak med er och mig här i Harlem. Dygnet runt. Jag slog på radion i går kväll. Jag hörde dom säga i den ena nyhetssändningen efter den andra att James Farmer, CORE:s ledare, ska åka till Afrika, till Egypten och Israel. Och dom sa att orsaken till hans resa var att han ville rätta till en del oriktiga uppgifter som lämnats av dom svarta nationalisternas ledare, Malcolm X, när han var där. Om jag inte hade varit utsatt för samma sak förut skulle jag ha börjat svära ve och förbannelse över Farmer. Men jag tog och ringde upp honom i dag. Han sa att han inte hade den minsta aning om vad dom pratade om. Men varför gör dom så? Dom gör det för att få oss att börja slåss med varann. Så länge som vi slåss mot varann kan vi inte komma åt den vite mannen, som vi borde ha slagits mot från första början. Förstår ni? Så snart vi kommit underfund med den strategi som dom använder på det internationella planet kan vi bättre förstå den strategi som dom använder sig av på det nationella och lokala planet.

Till sist skulle jag vilja lägga fram min uppfattning om vad jag tror är den afrikanska politikens målsättning. Deras politik går, kort och gott, ut på positiv neutralitet, alliansfrihet. Dom ansluter sig inte till någondera sidan. Afrika är till för afrikanerna. Och afrikanerna är för afrikanerna. Dom självständiga afrikanska staternas politik går, i stort sett, ut på en positiv neutralitet, alliansfrihet. Egypten är ett utmärkt exempel. Dom tar emot hjälp både från öst och väst och tar inte ställning för någon av dem. Nasser tog emot allt som ryssarna hade att ge honom och sen satte han alla kommunisterna i landet i fängelse. Inte för att jag menar att det är nödvändigt att kasta kommunisterna i fängelse. För kommunisten är en människa, kapitalisten är en människa, socialisten är en människa. Och om dom allesamman är människor varför ska dom då kastas i fängelse om dom inte har begått något brott? Och om det att vara kommunist eller kapitalist eller socialist är brottsligt måste man först studera vilket av dom systemen som är det mest brottsliga. Och sen ni gjort det tror jag att ni kommer att få svårt att säga vilken av dom som borde sitta i fängelse.

Jag drar fram det här exemplet bara för att göra klart för er vad som menas med positiv neutralitet. Om ni vill hjälpa oss så hjälp oss, men vi står ändå inte på er sida. Om ni har ett bidrag att ge till vår utveckling så ge oss det. Men det betyder inte att vi är med er eller mot er. Vi är neutrala. Vi satsar på oss själva. Vi är intresserade av allt som är bra för oss själva. Det betyder inte att vi är emot er. Men det betyder att vi satsar på oss själva.

Det där är något som ni och jag behöver lära oss. Ni och jag behöver lära oss hur man är positivt neutral. Ni och jag behöver lära oss att vara alliansfria. Och om ni och jag tar och sätter oss närmare in i vad som menas med alliansfrihet kommer ni att finna att alliansfrihet ger er mer makt än vad en allians kan ge. I det här landet är det helt enkelt omöjligt för er att ingå en allians med något av dom två partierna. Det vore rena självmordet vilket parti ni än

ingick allians med. Därför att båda partierna är kriminella. Båda partierna har ansvaret för de kriminella förhållanden som råder. Så ni kan inte sluta en allians med något av partierna.

Det ni kan göra är att registrera er så att ni får makt – potentiell politisk makt. När ni registrerar el potentiella politiska makt är det detsamma som att ni laddar ert vapen. Men bara för att vapnet är laddat ska ni inte skjuta förrän ni ser ett mål som är fördelaktigt för er. Om ni vill ha en and så skjut inte när ni får syn på en björn; vänta tills ni får se en and. Och om ni vill ha en björn så skjut inte när ni får syn på en and; vänta tills ni får syn på en björn. Vänta tills ni får syn på det ni vill ha – sen siktar ni och skjuter!

Så här säger dom till er och mig: 'Registrera er och rösta.' Men låt bli att registrera er och rösta – bara registrera er! Då bär ni er intelligent åt. Låt bli att registrera er och rösta – ni kan råka rösta på en tjockskalle, ni kan råka rösta på en skojare, ni kan råka rösta på ännu en som bara vill exploatera er. Att 'registrera' sig innebär att man försätter sig i det läget att man kan gå till politisk aktion när som helst, på vilken plats och på vilket sätt som helst som är till fördel för er och mig; att försätta sig i ett sådant läge att vi kan dra fördel av vår ställning. Sen kan vi nå en position som ger oss respekt och erkännande. Men om ni sen ni låtit registrera er vill bli en demokrat eller en republikan så allierar ni er med dom. Och så snart ni har allierat er med dom så har ni ingen förhandlingsstyrka – ingen som helst. Vi har ett program som vi tänker lägga fram, som bland annat går ut på att vi ska försöka få så många bland vårt folk som möjligt att registrera sig. Men dom ska registrera sig som partilösa, som oavhängiga. Och genom att dom registrerar sig som oavhängiga innebär det att vi kan göra vad som helst som blir nödvändigt, var och när det än blir nödvändigt att göra det. Förstår ni?

Så skulle jag till sist vilja säga att vi har en dam här som jag vill presentera för er och som jag tror är en av dom främsta frihetskämparna i Amerika just nu. Hon är från Mississippi och man måste vara en frihetskämpe för att överhuvudtaget kunna leva i Mississippi. Man måste vara en frihetskämpe för att överhuvudtaget kunna leva i det här landet, men framför allt i Mississippi. Den här kvinnan har stått i främsta ledet i frihetskampen 'i Mississippi. Jag deltog i ett möte tillsammans med henne i dag på eftermiddan ...

Som jag sa förut i dag – och ni kommer antagligen att få läsa om det i morgon; dom kommer att bli rasande över det och det alldeles omåttligt – så behöver vi i det här landet (och jag är helt övertygad om det, jag tror det av hela mitt hjärta och hela min själ) samma typ av Mau-Mau som dom hade där borta i Kenya. Ni ska inte skämmas för Mau-Mau. Dom är ingenting att skämmas för. Dom har vi anledning att vara stolta över. Dom bröderna var frihetskämpar. Inte bara bröder, det var också systrar med. Jag träffade en hel massa av dom. Dom är modiga. Dom omfamnar en och kysser en – så roligt att få träffa dig. Och om dom bodde här i landet skulle dom klara upp det här problemet precis som dom gjorde där.

Jag läste en liten historia en gång, och Mau-Mau visade hur riktig den var. Jag läste en historia en gång om någon som frågade en grupp människor hur många av dom som ville bli fria. Allesamman räckte upp handen. Jag tror det var en tre hundra stycken. Sen sa den där personen: 'Och hur många av er är beredda att döda någon som står i vägen för er frihet?' Ungefär femti räckte upp handen. Och då sa han till dessa femti: 'Ni kan ställa er på den sidan.' Då satt det en tvåhundra-femti kvar som ville bli fria men inte var beredda att döda för att få friheten. Så han sa till dom femti: 'Ni sa att ni ville bli fria och ni sa att ni var beredda att döda vem som helst som ställde sig i vägen för er frihet. Ni ser dom där tvåhundra-femti? Ta dom först. En del av dom är era egna bröder och systrar och mödrar och fäder. Men det är dom som står i vägen för er frihet. Dom är rädda för att göra det som är nödvändigt för att få friheten och dom kommer att hindra er från att göra det. Gör er av med dom så blir ni automatiskt fria.'

Jag håller med om det. Det var vad Mau-Mau lärde sig. Mau-Mau insåg att det enda som stod i vägen för afrikanernas självständighet i Kenya var andra afrikaner. Så dom började ta kål på alla dessa Onkel Toms, en i taget. Den ene efter den andre. I dag är dom fria. Den vite mannen blev inte ens indragen i det – han höll sig ur vägen. Samma sak kommer att hända här. Det är alldeles för många av våra egna som står i vägen för oss. Dom är för blödiga. Dom vill bli betraktade som respektabla Onkel Toms. Dom vill bli betraktade av den vite mannen som ansvarsmedvetna. Dom vill inte bli klassificerade av honom som extremister eller våldsamma eller oansvariga.

Dom vill skaffa sig en fördelaktig 'image'. Och ingen som är ute efter en fördelaktig 'image' kommer nånsin att bli fri. Nej, den sortens 'image' gör er inte fria. Ni måste ta nånting i handen och säga: 'Titta här, det gäller dig eller mig.' Och jag kan garantera er att då kommer han att ge er er frihet. Han kommer att säga: 'Den här mannen är vuxen nog för det.' Jag sa att ni skulle ta nånting i handen – jag tänker inte definiera vad jag menar med 'nånting i handen'. Jag menar inte bananer.

Så har vi den stora äran att ha bland oss i kväll inte bara en frihetskämpe utan också några sångare som var med på programmet tidigare i dag – jag tror att dom allesammans är här; jag bad dom komma hit i kväll därför att dom sjöng en sång förut som jag tyckte var en riktig pangsak. Jag hör inte till dom som är svaga för 'We Shall Overcome'. Jag tror helt enkelt inte att vi kommer att klara det genom att sjunga. Om ni tänker skaffa er ett skjutjärn och börjar sjunga 'We Shall Overcome', då är jag med på det. Men jag är inte svag för det där sjungandet om det inte samtidigt talar om för en hur man ska skaffa sig något att slåss med sen man har sjungit färdigt. Jag förstår att ni tycker att jag här säger en del saker som jag kan råka ut för trubbel för, men, bröder, jag föddes till trubbel. Jag bryr mig inte ens om trubbel. Jag är bara intresserad av en enda sak och det är friheten – med alla nödvändiga medel. Och nu ber jag er lyssna till landets främsta kvinnliga frihetskämpe.

(Mrs Hamer talar.)

Nu förstår ni varför man har det så svårt i Mississippi. Och jag hoppas att våra bröder, särskilt våra bröder här i Harlem, lyssnade mycket noga, mycket uppmärksamt till den kvinna som jag anser vara en av det här landets främsta frihetskämpar. Man behöver inte vara en man för att slåss för friheten. Man behöver bara vara en intelligent människa. Och er intelligens får er automatiskt att längta efter friheten så hett att ni är beredda att göra vad som helst, med alla nödvändiga medel, för att få denna frihet. Och jag vill att Mrs Hamer ska veta att om vi kan hjälpa dom i Mississippi på något sätt så står vi till deras förfogande. En sak kan vi definitivt bidra med, och jag tror att det är den enda verkliga hjälp som ni kan få där nere: ni kan tala om för dom där vitkåporna att om dom hädanefter tänker ta livet av oskyldiga svarta människor så ska dom veta att vi tror på lika för lika.

Om jag kom hem och såg att en av mina små flickor hade en blodfläck på benet och min fru talade om för mig att en orm hade bitit flickan skulle jag ge mig ut och leta efter ormen. Och hittade jag ormen skulle jag inte anse det vara nödvändigt att ge mig tid att se efter om den hade blod kring käften. För mig skulle ormen vara ormen. Så om ormarna inte vill att man ska jaga dom utan åtskillnad så föreslår jag att ormarna slår sig samman och rensar upp i sitt ormnäste. Om ormarna inte vill att människor ska jaga omkring och urskillningslöst hugga huvudet av ormarna så vill jag råda ormarna att se till att dom får ordning på sitt ormbo. Jag tror att ni förstår fullkomligt vad jag menar. Det var tjuguen ormar som dödade våra tre bröder där nere. Tjuguen – och såna kan bara kallas för ormar. Och det finns ingen lag i något samhälle på jorden som skulle brännmärka någon för att han hugger huvudet av dom där ormarna. Tro mig, hela världen skulle högakta er eller högakta vem som helst som gör vad den federala regeringen har vägrat att göra ...

Vi bör göra klart för dom att vi anser att vi har rätt att ge dom vad dom har gjort sig förtjänta av. Det finns bröder runt om i det här landet just nu, en hel massa, som känner precis som jag gör, en hel massa av dom känner precis på samma sätt som jag. Jag har till och med träffat vita studenter som gör det. När dom upplyser mig om att dom är liberaler brukar jag säga till dom: 'Utmärkt, gå och skaffa mig ett av dom där ormhuvudena.' Jag är fullt uppriktig ifråga om det. Jag tror att det finns många vita som är uppriktiga i sina känslor, särskilt bland studenterna. Dom vet bara inte hur dom ska visa sin uppriktighet. Dom tror att dom visar uppriktighet genom att åka ner dit och uppmana vårt folk att avstå från våld. Det är inte det det gäller. Eftersom dom är vita kan dom komma dom vita närmare än vi. Dom kan sätta på sig ett lakan och gå rätt in i deras läger och blanda sig med alla dom andra.

Jag ska tala om för er hur ni ska göra: ni är liberaler; skaffa er ett lakan. Och skaffa er nånting att ha under det lakanet som ni begriper er på att använda och gå rätt in i lakansmänniskornas läger och blanda er med alla dom andra. Och visa hur pass liberala ni är. Jag ska ta emot er och skaka er hand hur länge som helst. Jag ska ta er med runt Harlem och tala om för alla vilken fin vit människa ni är. För då har ni bevisat det. Men jag accepterar inte ickevåldsliberaler. Det betyder inte att man måste vara en våldsman; det betyder bara att man inte kan avstå från våld ...

(Presenterar Frihetssångarna.)

Till Mississippis ungdom

Under jullovet 1964 gjorde en delegation på trettiosju tonåringar från McComb, Mississippi, ett besök i New York. Den åtta dagar långa resan bekostades av Student Nonviolent Coordination Committee för unga människor som hade utmärkt sig i medborgarrättskampen i deras hemstad.

Ungdomarna från McComb bevistade olika möten och diskussioner i Harlem. Mot slutet av deras besök, den 31 december 1964, besökte de Hotel Teresia för att bli informerade om vad Malcolm X kämpade för. Här följer ett litet avsnitt ur det tal som han höll för dem.

En av dom första saker som jag tror att unga människor, särskilt i våra dar, bör lära sig är att se, lyssna och tänka på ett självständigt sätt. Sen kan ni komma fram till självständiga, förnuftiga uppfattningar och beslut. Om ni gör till vana att rätta er efter vad ni hör andra säga om någon eller rätta er efter vad ni hör andra tycka om någon i stället för att skaffa er en egen uppfattning och använda er av era egna ögon kommer ni att gå åt väster när ni tror att ni går åt öster eller gå åt öster när ni tror att ni går åt väster. Den unga generationen, särskilt bland vårt folk, har ett tungt ansvar att bära, större än någon gång tidigare under historiens lopp. Det viktigaste vi kan lära oss i dag är att lära oss att tänka självständigt.

Det är bra att hålla öronen öppna och lyssna till vad andra människor har att säga, men när det gäller att fatta ett beslut måste man göra en självständig bedömning av allt som man har hört och placera in det i dess rätta sammanhang och komma fram till ett eget beslut; ni kommer aldrig att ångra det. Men om ni tar för vana att svälja allt som någon annan säger om en sak utan att själva ta reda på hur det förhåller sig kommer ni att finna att andra människor kommer att få er att hata era vänner och älska era fiender. Det är en av dom saker som vårt folk har börjat lära sig i dag – att det är mycket viktigt att skaffa sig en självständig uppfattning om en situation. Om ni inte gör det kommer ni alltid att bli inmanövrerade i situationer där ni inte slåss mot era verkliga fiender, där ni kommer att upptäcka att ni slåss mot er själva.

Jag tror att vårt folk i det här landet är det bästa exemplet på den saken. Många av oss vill avstå från våld och vi talar mycket högröstat om att inte använda oss av våld. Här i Harlem, där det antagligen finns flera svarta människor koncentrerade än på någon annan plats på jorden, finns det också en del som säger sig vara för icke-våld. Men vi kan konstatera att dom inte avstår från att använda våld mot varann. Åker man ut till Harlems sjukhus, där det finns

flera svarta patienter än på något annat sjukhus i världen, kan man se dom komma in där helt sönderskurna och sönderskjutna och sönderslagna sen dom släppt lös våldet mot varann.

Min erfarenhet är att i många fall där negrer talar om att avstå från våld så drar dom sig inte för att använda våld mot varann och dom har ingen tillgivenhet för varann och inget överseende med varann. För det mesta när dom talar om ickevåld så menar dom att dom avstår från våld mot någon annan. Jag tror ni förstår vad jag menar. Dom avhåller sig från allt våld mot fienden. En person, en vit man, kan komma hem till er och utsätta er för vilken som helst form av brutalitet utan att ni rör ett finger; eller han kan komma för att hämta er far och lägga ett rep om hans hals utan att ni rör ett finger. Men om en annan neger råkar trampa er på tårna så blir ni genast fly förbannade på honom. Vilket visar oss att det finns en inkonsekvens här.

Själv skulle jag satsa på icke-våld om det vore konsekvent, om alla hela tiden gick in för att avhålla sig från våld. Jag skulle säga, okay, låt oss gå in för det, låt oss alla avstå från våld. Men jag kan inte satsa på icke-våld om inte alla går in för att avstå från våld. Om dom får Ku Klux Klan att avstå från våld så ska jag avstå från våld. Om dom får dom vita medborgarråden att avstå från våld så ska jag avstå från våld. Men så länge alla dom andra inte avstår från våld ska ingen komma till mig och prata om icke-våld, Jag tycker inte det är rätt att uppmana vårt folk att avstå från våld om inte nån ger sig ut dit och får Klanen och medborgarråden och dom andra grupperna att också avhålla sig från våld.

Jag vill inte med det kritisera dom av er här som går in för våld. Jag tycker att alla ska göra på det sätt som dom tycker är bäst och jag gratulerar alla som kan avstå från våld mitt bland alla dom våldshandlingar som begås i er del av världen. Jag tror inte att ni kan hitta några bland den uppväxande generationen i vårt folk, särskilt inte bland dom som tänkt en del över saken, som är beredda att avstå från varje form av våld om inte alla andra också gör det.

Om ledarna för icke-våldrörelsen gick ut i det vita samhället och predikade icke-våld så all right. Jag skulle vara med på det. Men så länge jag ser att dom predikar icke-våld bara i det svarta samhället så kan vi inte vara med om det. Vi tror på jämlikhet och jämlikhet innebär att man praktiserar samma system här som man praktiserar där. Och om bara dom svarta människorna ska vara dom som avstår från våld så är det inte rättvist. Då utlämnar vi oss på nåd och onåd. Då avvärpar vi oss själva och gör oss försvarslösa ...

Organisationen för afro-amerikansk enhet är en icke-religiös sammanslutning av svarta människor som tror att dom problem som vårt folk står inför i det här landet behöver analyseras på nytt och att vi behöver komma på en ny metod för att försöka nå fram till en lösning på dom. Studerar man problemet närmare finner man att före 1939 var alla inom vårt folk, i norr, söder, öster och väster, likgiltigt vilken utbildning vi hade, segregerade. Vi var segregerade i nordstaterna i lika hög grad som vi var det i sydstaterna. Också nu finns det lika mycket segregation här i norr som det finns i Södern. Det finns en del ännu värre utslag av segregation här mitt inne i New York City än i McComb, Mississippi; men här uppe är dom mer förslagna och listiga och falska och dom får en att tro att man har nått sitt mål när man inte ens har åstadkommit en början.

Före 1939 hade vårt folk en mycket låg social position eller samhällsställning. Dom flesta av oss var servitörer och bärare och hotellpojkar och dörrvaktmästare. Först när Amerika förklarade Tyskland krig och landet fick ont om folk till sina industrier och till sin armé tilläts den svarte mannen här i landet att ta några steg framåt. Det berodde inte på något slags moralisk känslighet eller moralisk medvetenhet hos Onkel Tom. Onkel Sam lät den svarte mannen ta ett steg framåt bara därför att han själv satt illa till.

I Michigan, där jag växte upp vid den tiden, minns jag att dom bästa jobben i stan för oss svarta var servitörsjobben ute på lantklubben. Fick man ett sånt jobb på den tiden så hade man sitt på det torra. Eller också om man fick ett jobb i Statshuset. Att ha ett jobb i Statshuset innebar inte att man var tjänsteman eller nånting sånt utan man hade ett skoputsarstånd vid Statshuset. Enbart genom att man höll till där så kom man i beröring med alla dom politiska pamparna – och det gjorde en till en negerpamp. Man putsade skor men man var en negerpamp därför att man hade att göra med vita storpampar och man kunde vinna någons gillande och bli riktigt tjänis med dom. Och ofta valdes man av dom till att bli talesman för negersamhället.

Vid den tiden, 1939 eller –40 eller –41, tog dom inte ut negrer till armén eller flottan. En neger kunde inte gå in vid flottan 1940 eller –41. Tog dom in nån svart man i flottan så var det för att göra honom till kock. Han kunde inte ta värvning i flottan och jag tror inte han kunde göra det i armén heller. Dom inkallade dom inte i början av kriget. Så var deras uppfattning om er och mig på den tiden. Dom litade inte på oss; dom var rädda för att om dom tog ut oss till armén och lärde oss att använda ett gevär och andra grejor så skulle vi kanske skjuta på en del mål som dom inte hade valt ut åt oss. Och det skulle vi ha gjort. Varenda tänkande man vet vilket mål han ska skjuta på. Om en man måste ha nån annan som väljer ut dom mål han ska skjuta på så kan han inte tänka självständigt – då är det dom som tänker åt honom.

Negerledarna på den tiden var av samma typ som vi har i dag. När negerledarna såg att alla dom vita blev inkallade och togs in i armén och dog på slagfältet och inga negrer dog därför att dom inte blev inkallade, så steg negerledarna fram och sa: 'Vi måste också få dö. Vi med vill bli inkallade och vi kräver att ni låter oss vara med och slåss och låter också oss få dö för vårt land.' Så minns jag att negerledarna sa 1940. A Philip Randolph var en av dom ledande negrerna som sa så där på den tiden och nu är han en av dom Sex stora; och det är därför han är en av dom Sex stora.

Sen så började dom inkalla negersoldater och låta negrer komma in vid flottan. Men inte förrän Hitler och Tojo och dom utländska makterna var så pass starka att dom började klämma åt det här landet så att det ställdes med ryggen mot väggen lät dom oss börja arbeta i fabrikerna; jag talar nu både om nordstaterna och sydstaterna. Och när dom lät oss börja arbeta i fabrikerna släppte dom först in oss bara som portvakter. När det gått ett år eller så lät dom oss börja arbeta vid maskinerna. Vi blev maskinarbetare, blev småningom lite skickligare i jobbet. Och när vi blev lite skickligare i jobbet tjänade vi lite mer pengar som gjorde det möjligt för oss att leva i en lite finare miljö. När vi levde i en lite finare miljö gick vi i en lite finare skola, fick lite bättre utbildning och kunde skaffa oss ett lite bättre jobb. Så det gamla kretsloppet var åtminstone delvis brutet.

Men kretsloppet bröts inte tack vare något slags känsla av moraliskt ansvar från regeringens sida. Nej, enda gången som kretsloppet bröts åtminstone till en viss grad var när Förenta staternas regering utsattes för ett kraftigt tryck utifrån världen. Dom betraktade oss inte som människor – dom bara tog in oss i deras system och lät oss avancera en smula därför att det gagnade deras intressen. Dom lät oss inte avancera en smula därför att dom var intresserade av oss som människor. Alla av er som har lite kunskaper i historia, sociologi och statskunskap, eller i den ekonomiska utvecklingen i det här landet och dess rasrelationer – ta och kontrollera fakta så ska ni se att det är riktigt som jag säger.

Det var när Hitler och Tojo började föra krig mot det här landet och sätta press på det som negrerna i det här landet fick det lite bättre. När kriget mot tyskarna och Japan var slut så blev Josef Stalin och det kommunistiska Ryssland ett hot. Under den perioden gjorde vi ytterligare en del små framsteg. Det jag vill komma fram till är det här: aldrig vid något enda tillfälle i vårt folks historia i det här landet har vi gjort några som helst framsteg därför att man haft en

väl villig inställning till oss i det här landet. Vi har gjort framsteg bara när det här landet varit utsatt för tryck från krafter utanför det här landets kontroll. Något moraliskt samvete finns inte längre i det här samhället. Det har inte funnits något sen dom tog över oss hit och gjorde oss till slavar. Dom får det att se ut som om vårt bästa ligger dom varmt om hjärtat, men när man studerar det närmare så ser man att det varje gång, likgiltigt hur många steg dom låter oss ta framåt, är som om vi stod på en – vad är det det heter nu? – jo, på en trampkvarn. Trampkvarnen går bakåt fortare än vi får en chans att gå framåt åt det här hållet. Vi står inte ens stilla – vi går bakåt.

När vi studerade förloppet i dessa så kallade framsteg under dom sista tjugu åren kom vi inom Organisationen för afroamerikansk enhet underfund med att dom enda gånger som den svarta människan i det här landet ges något slags erkännande eller man ens lyssnar till henne så är det när Amerika lever i oro för ett tryck utifrån eller när det är oroligt för sitt anseende utomlands. Så vi insåg att det var nödvändigt att bredda problemet och den svarta människans kamp för sin rätt i det här samhället så att det fördes upp på ett plan ovanför och utanför Förenta staternas jurisdiktion ...

Jag var lycklig nog att få tillfälle att göra en resa genom den afrikanska kontinenten nu i somras. Jag åkte till Egypten, sen till Arabien, Kuwait, Libanon, Sudan, Etiopien, Kenya, Tanganyika, Zanzibar, Nigeria, Ghana, Guinea, Liberia och Algeriet. Under min resa på den afrikanska kontinenten fann jag, jag hade för övrigt kommit underfund med det redan i maj, att någon på ett mycket skickligt sätt hade utsatt splittringens frön på den afrikanska kontinenten för att göra afrikanerna ointresserade av våra problem, precis som dom sår frön i era och mina medvetanden så att vi inte ska ha något intresse för afrikanska problem ...

Jag kom också underfund med att i många av dessa afrikanska stater var statscheferna uppriktigt oroad av den svarte mannens problem i det här landet; men många av dom trodde att om dom öppnade munnen och gav uttryck åt sin oro skulle dom bara bli förolämpade av dom amerikanska negerledarna. För en gång när en asiatisk statschef uttalade sitt stöd åt medborgarrättskampen (1963) hade ett par av dom Sex stora oförskämtheten att huta åt honom och säga att dom inte var intresserade av den sortens hjälp – vilket enligt min åsikt är höjden av dumhet. Så dom afrikanska ledarna måste därför övertygas om att ifall dom öppet tog ställning för oss på regeringsnivå och visade intresse för vårt folks problem här i landet skulle dom inte bli avsnästa.

Och i dag är det så i FN, och det beror inte på någon tillfällighet, att varje gång som Kongofrågan eller någon annan fråga som rör den afrikanska kontinenten debatteras, så sammankopplar dom det med vad som försiggår, vad som händer er och mig, i Mississippi och Alabama och alla dom där andra ställena. Det bästa som hände under 1964 i den svarta människans kamp här i Amerika för att nå verkliga framsteg är enligt min mening det framgångsrika sammankopplandet av våra problem med dom afrikanska problemen, alltså att våra problem gjordes till världsproblem. För när man nu utsätter er för kränkningar i Mississippi så leder det inte bara till att någon i Alabama blir indignerad eller att någon i New York 'blir indignerad. Samma reaktioner som ni kan lägga märke till över hela världen när någon imperialist eller främmande makt blandar sig i någon av dom afrikanska ländernas angelägenheter – samma reaktioner, som att ambassader bombas och bränns ned och totalförstörs – samma reaktioner blir det numera över hela världen när dom svarta människorna i Mississippi utsätts för kränkningar.

Jag ville göra det här klart för er eftersom det är viktigt för er att veta att ni inte står ensamma där nere i Mississippi. Så länge som ni tror att ni står ensamma kommer ni att se på er själva som en minoritet eller som underlägsna och rätta er hållning efter det, och med en sån hållning vinner man aldrig en strid. Ni måste ha klart för er att ni har lika mycket makt på er

sida som Ku Klux Klan har på sin. Och när ni vet att ni har lika mycket makt på er sida som Klanen har på sin kommer ni att använda er av samma språk mot Klanen som Klanen har använt sig av mot er ...

Jag tror att vare sig ni gillar det eller jag gillar det eller dom gillar det eller inte så kommer ni under 1965 att få se att det finns en generation svarta människor som nått en sådan mognad att dom anser att det inte finns nån anledning att uppmana just dom att inta en fredlig hållning, såvida inte alla andra också satsar på en fredlig hållning.

Så vi inom Organisationen för afro-amerikansk enhet stöder er kamp i Mississippi helt och fullt. Vi stöder också helt och fullt ansträngningarna att få folk i Mississippi att röstregistrera sig. Men vi kan inte hålla med dom som uppmanar oss att avhålla oss ifrån våld när vi ger det stödet. Vi anser att om regeringen säger att negrerna har rösträtt och några negrer sen tar och använder sig av den rösträtten och dom blir kastade i floden av Ku Klux Klanare utan att regeringen gör nånting åt det, då är det på tiden att vi organiserar oss och går samman och utrustar oss och lär oss att försvara oss själva. Och kan man bara försvara sig själv så behöver man inte vara rädd för att bli skadad ...

Om ni inte har tillräckligt med folk där nere för att klara det så ska vi komma ner dit och hjälpa er. För vi är trötta på den där gamla slingerbultspolitiken som vårt folk har varit utsatt för här i landet. Under en lång tid anklagade dom mig för att jag inte gav mig in i politiken. Dom borde ha varit glada för att jag inte gav mig in i politiken, för går jag in för en sak så gör jag det hundra procentigt. Om dom menar att vi inte tar del i kampen i Mississippi så ska vi trumma ihop bröder här i Harlem som vet hur man handskas med såna där saker, och dom kommer att ta sig in i Mississippi på samma sätt som Jesus tog sig in i Jerusalem.

Det innebär inte att vi är fientligt inställda till vita människor, men vi är sannerligen motståndare till Ku Klux Klan och dom vita medborgarråden och alla andra som på något sätt är emot oss. Ursäkta mig för att jag höjer rösten, men det här gör mig så upprörd, förstår ni. Tänk er detta – ett land som utger sig för att vara en demokrati, som utger sig för att vara frihetens försvarare när dom inkallar er till armén och skickar er till Saigon för att slåss för dom – och sen ska ni behöva hålla på och diskutera nätterna igenom hur ni ska bära er åt bara för att få rätt att registrera er och rösta utan att bli mördade. Det här är den skenheligaste regering som funnits sen världens början! ...

Jag hoppas att ni inte tror att jag försöker hetsa upp er. Men ni kan ju ta er själva som exempel! En del av er är tonåringar, studenter. Hur tror ni det känns för mig – och jag tillhör en äldre generation än ni – hur tror ni det känns för mig att behöva säga till er: 'Vi, min generation, satt som hypnotiserade möss medan man överallt i världen slogs för sina mänskliga rättigheter – och så har ni kommit till världen i ett samhälle där man fortfarande måste föra den kampen.' Vad gjorde vi, i generationen före er? Jag ska tala om för er vad vi gjorde: vi gjorde ingenting. Och gå inte och gör samma misstag som vi gjorde ...

Ni får er frihet genom att göra klart för er fiende att ni är beredda att göra vad som helst för att få den; sen får ni den. Det är enda sättet ni kan få den på. När ni intar den attityden kommer dom att etikettera er som en 'galen neger' eller dom kommer rättare sagt att kalla er för en 'galen nigger' – dom säger inte neger. Eller också kallar dom er för extremister eller subversiva element eller upproriska element eller för röda eller radikaler. Men när ni varit radikala tillräckligt länge och fått tillräckligt många att bli som ni, då får ni er frihet ...

Så fjanta inte omkring här och försök att bli god vän med någon som berövar er era rättigheter. Dom är inte era vänner, nej, dom är era fiender. Behandla dom som det och slåss mot dom och ni kommer att få er frihet; och sen ni fått er frihet kommer fienden att respektera er. Och vi kommer att respektera er. Och jag säger detta utan hat. Jag har inget hat i mig. Jag

har inget hat alls. Jag har inte något hat. Jag har en del sunt förnuft. Jag tänker inte låta någon som hatar mig be mig att älska honom. Jag är inte funtad på det viset. Och ni som är unga och som har börjat tänka självständigt kommer inte heller att göra det. Ni går säkert inte i den fällan om inte någon annan tvingar er in i den. Någon annan som inte har ert bästa för ögonen.

Jag vill tacka er alla för att ni har gjort er besvär med att komma till Harlem och framför allt hit. Jag hoppas att ni har fått en klarare uppfattning om mig. Jag lägger fram min sak för er så enkelt och uppriktigt som det är mig möjligt; det behövs inga tolkningar. Och jag vill att ni ska ha klart för er att vi inte på något sätt är förespråkare för någon form av urskillningslösa, oförnuftiga aktioner. Varje aktion som ni engagerar er i som är avsedd att skydda vårt illa behandlade folks liv och egendom här i landet, har vårt hela och fulla stöd. Och om ni inte känner er vuxna att göra det så har vi en del bröder här som kan lista sig in till er i er stat och hjälpa till med att utbilda er och visa er hur man rustar sig och tala om för er hur man gör livet surt för den man som gör livet surt för er ...

Utsikterna till frihet under 1965

Inför en blandad, men övervägande vit publik höll Malcolm X den 7 januari 1965 ett tal om 'Utsikterna till frihet under 1965' på ett möte som arrangerades av The Militant Labor Forum i Palm Gardens i New York. En del utdrag ur den långa frågestunden efter talet finns med i bokens sista kapitel.

Herr ordförande (som är en av mina bröder), mina damer och herrar, bröder och systrar: det är en stor ära för mig att få tala igen inför The Militant Labor Forum nu i kväll. Det är tredje gången jag är här. Jag sa just till min broder här uppe att morgontidningarna antagligen kommer att försöka få det att verka som om den lilla pratstund vi ska ha med varann här i kväll ägt rum i Peking eller på något liknande ställe. Dom har en viss benägenhet att förvränga saker och ting på det sättet, att försöka få folk att inte fästa något riktigt avseende vid vad dom hör, särskilt inte när dom får höra det av personer som dom inte har fullständig kontroll över eller, som min broder just påpekade, personer som dom betraktar som 'oansvariga'.

Det är tredje gången som jag har tillfälle att vara The Militant Labor Forums gäst. Jag betraktar det alltid som en stor ära och varje gång dom säger att dom vill höra mig här så kommer jag som ett skott. Tidningen 'Militant' är en av dom bästa i hela New York City. Ja, det är en av dom bästa vart man än kommer i dag, för jag ser till den överallt på mina resor. Jag såg den till och med i Paris när jag var där för en månad sen; dom läste den där borta också. Jag har inte en aning om hur den kommer dit. Men bara man skriver dom rätta sakerna i den så ser det man skriver till att det blir spritt.

I kväll, under den korta stund som vi har på oss, ska vi ha en liten pratstund, som bröder och systrar och goda vänner, och förmodligen fiender också, om utsikterna till fred – eller utsikterna till frihet under 1965. Som ni hörde så höll jag på att säga fel och sa fred. Och man kan faktiskt inte skilja fred från frihet för ingen kan ha någon fred om han inte har sin frihet. Man kan inte skilja dom två begreppen åt – och det är just det som gör 1965 till ett så explosivt och så kritiskt år.

Folket här i landet som i det förgångna levde i fred med sin omgivning och var fridsamma gjorde det helt enkelt därför att dom inte visste vad friheten var. Dom lät någon annan definiera den åt dom, men nu, 1965, är förhållandet det att dom som inte haft någon frihet och förut inte var i stånd att definiera friheten har börjat definiera den på sitt eget sätt. Och när det blir möjligt för dom att intellektuellt definiera den frihet dom har så upptäcker dom att dom inte har någon frihet, och det gör dom mindre fridsamma, mindre benägna att leva fredligt ...

Under 1964 gjorde dom förtryckta folken över hela världen, i Afrika, i Asien och Latinamerika, i Västindien, vissa framsteg. Nordrhodesia kastade av sig kolonialismens ok och blev Zambia och vann inträde i Förenta nationerna, dom självständiga staternas förbund. Nyasaland blev Malawi och kom också in i FN, in i dom självständiga staternas familj. I Zanzibar gjorde man revolution och kastade ut kolonialisterna och deras lakejer och förenade sig sedan med Tanganyika i vad som nu är republiken Tanzania – vilket sannerligen var ett stort framsteg...

Under 1964 var dessutom dom förtryckta folken i Sydvietnam och i hela det sydöasiatiska området framgångsrika i sin kamp mot dom imperialistiska agenterna. Inte ens alla kungens hästar och alla kungens män har gjort det möjligt för dom att foga ihop Nord- och Sydvietnam igen. Små risfarmare, bönder med gevär – i kamp mot alla dom moderna högmekaniserade stridsmedlen – jetplan, napalm, slagskepp och allt det andra, och ändå kan dom inte få dom där bönderna tillbaka på den plats där dom vill ha dom. Någon håller på att vakna.

I Kongo utkämpade folkrepubliken Kongo med högkvarteret i Stanleyville ett frihetskrig mot Tshombe, som är den västerländska imperialismens agent – och med västerländsk imperialism menar jag det som har sitt högkvarter i Förenta staterna, i utrikesdepartementet.

Under 1964 understödde den regeringen Tshombe, mordet på Lumumba, och Tshombes legoknektar, lejda mördare från Sydafrika, tillsammans med den forna kolonialmakten Belgien, släppte ned fallskärmstrupper över Kongos folk, använde sig av kubaner, som dom hade låtit utbilda, till att vräka ned bomber över Kongos folk i amerikanska plan – till ingen nytta. Striderna är fortfarande i gång och Amerikas man, Tshombe, fortsätter att förlora.

Allt detta under 1964. Bara för att jag talar på det här viset så ska ni inte tro att jag är en anti-amerikan. För det är jag inte. Jag är varken anti-amerikansk eller oamerikansk. Och det säger jag inte för att försvara mig. Därför att om jag var det skulle jag ha rätt att vara det – efter allt som Amerika har gjort oss. Den här regeringen har all anledning att vara glad över att inte vårt folk är anti-amerikaner. Den borde falla på knä varje morgon och tacka Gud för att inte 22 miljoner svarta människor har blivit anti-amerikaner. Ni har gett oss all anledning att vara det. Hela världen skulle ställa sig på vår sida om vi blev anti-amerikaner. Det borde ge er en tankeställare, tycker jag.

Men vi är inte anti-amerikaner. Vi är anti eller emot dom felaktiga handlingar som Amerika gör sig skyldigt till i andra delar av världen lika väl som här. Och det Amerika gjorde i Kongo 1964 var orätt. Det är brottsligt, det är kriminellt. Och det regeringen gör den amerikanska allmänheten, för att få den amerikanska allmänheten på sin sida, är brottsligt. Det regeringen gör i Sydvietnam är brottsligt. Den tvingar amerikanska soldater att låta sig mördas varje dag, stupa varje dag, dö varje dag utan någon som helst rimlig orsak. Det är orätt. Och ni är väl ändå inte så förblindade av patriotism att ni inte kan se verkligheten i ögonen. Det som är fel är fel, likgiltigt vem som gör det eller säger det ...

1964 var också det år då Kina lät sin första atombomb explodera, vilket var ett vetenskapligt genombrott för det förtryckta kinesiska folket, som har lidit så länge. Jag för min del blev mycket glad när jag fick höra att det stora kinesiska folket kunnat driva sina vetenskapliga framsteg, sitt avancerade vetenskapliga kunnande, så pass långt att det, fast det är så underutvecklat som man i det här landet alltid säger att Kina är, så långt efter alla andra och så fattigt, kunnat konstruera en atombomb. Jag tycker att det är förundransvärt. Det fick mig att inse att fattiga folk kan hävda sig mot rika folk.

Alla dessa små framsteg gjordes alltså av förtryckta folk ute i världen under år 1964. Det var påtagliga framgångar och orsaken till att dom kunnat uppnå dessa framgångar är att dom insett att det magiska ordet i vår tid är styrka – styrka mot styrka. Styrka i försvaret av friheten

är större än den styrka, den makt som tjänar tyranniets och förtryckets syften, för styrka, verklig styrka uppstår ur en övertygelse som leder till handlingar, kompromisslösa handlingar. Den leder också till uppror mot förtrycket. Det är det enda man kan göra slut på förtrycket med – med styrka, med makt.

Makten tar aldrig ett steg bakåt – bara när den ställs inför ännu mera makt. Makten viker inte undan för ett leende eller för ett hot eller för någon form av fredliga protestaktioner. Det ligger i maktens natur att inte vika undan för någonting annat än ännu mera makt. Och det är just vad folken i Sydostasien, i Kongo, på Kuba och i andra delar av världen har insett. Makten erkänner bara makten och alla som får det klart för sig har insett något väsentligt.

Här i Amerika ligger det annorlunda till. Först när man jämför våra framsteg under 1964 med dom framsteg som gjordes av olika folk runt om i världen kan man förstå vilket enormt bedrägeri som dom svarta människorna här i Amerika utsattes för under 1964. Maktstrukturen började det nya året på samma sätt som det startade det i Washington häromdan. Det är bara den skillnaden att nu kallar dom det för 'Det stora samhället' – vad det nu är för något? Förra året, 1964, var avsett att bli 'Löftets år'. Dom inledde det nya året i Washington D.C. och i stadshuset och i Albany med att tala om Löftets år

Mot slutet av 1964 tvingades vi konstatera att i stället för Löftets år, i stället för att förverkliga dessa löften, tog dom bara till olika manövrer och knep för att skapa en illusion av framsteg; 1964 var Illusionernas och Desillusionernas år. Det enda vi fick var löften ... Ett av dom knep dom hittade på 1963 för att avleda missnöjet och besvikelsen var protestmarschen till Washington. Dom begagnade sig av den för att få oss att tro att vi gjorde framsteg. Tänk er bara: att ordna en protestmarsch till Washington och inte få nånting som helst för det ...

1963 var det marschen till Washington. Vad var det –64? Medborgarrättslagen. Strax efter det dom antagit medborgarrättslagen mördade dom en neger i Georgia och gjorde ingenting åt det; mördade dom två vita och en neger i Mississippi och gjorde ingenting åt det. Så för vår del har medborgarrätts-lagen inte lett till några förändringar. Den var bara avsedd som en ventil, som ett utsläpp för vår besvikelse. Men lagen var i och för sig inte avsedd att lösa våra problem.

När vi nu ser vad dom gjorde 1963 och 1964 frågar vi oss vad dom kommer att göra nu i år, 1965. Om marschen till Washington var avsedd att hejda explosionen och medborgarrätts-lagen var avsedd att hejda explosionen ... För det var allt den var avsedd att göra; den var inte avsedd att lösa våra problem utan bara avsedd att hejda explosionen. Alla som har sitt förnuft i behåll vet att det borde ha kommit en explosion. Man kan inte ha alla dom där ingredienserna, alla dom där explosiva ingredienserna som finns i Harlem och överallt annars där vårt folk lider, utan att det blir en explosion. Så allt det där är bara manövrer för att minska risken för en explosion, men inte avsett att avlägsna det sprängstoff som kommer att explodera.

Vad tänker dom göra för oss 1965? Jag läste nyligen att dom tänker stoppa in en svart man i regeringen. Jodå, dom hittar på en ny reklamgrej vartenda år. Dom tänker välja ut en av sina pojkar, svarta pojkar, och stoppa in honom i regeringen så att han kan knalla omkring i Washington med en cigarr i mun – eld i ena änden och rena mörkret i den andra.

Och eftersom han då får sina väsentligaste personliga problem lösta kommer han att säga så här till vårt folk: 'Titta vilka stora framsteg vi gör. Nu sitter jag i Washington D.C. Jag kan dricka te i Vita huset. Jag är er talesman. Jag är er ledare.' ... Men kommer det att hjälpa dom? Kan den där, vem det nu blir som dom sätter in där, gå in i elden och släcka den när lågorna börjar slå upp? När folket drar ut på gatorna i upprorshumör, kommer då den där som dom

tänker ta med i regeringen att kunna gå in bland dom människorna? Ånej, dom kommer att bränna upp honom fortare än dom bränner upp dom som skickat ut honom.

På det internationella planet använde dom sig under 1964 av knepet att skicka ut omsorgsfullt utvalda svarta representanter till den afrikanska kontinenten, vilkas uppdrag gick ut på att inbilla folket på den kontinenten att alla våra problem var lösta. Dom åkte över dit som apologeter. Jag träffade några av dom, följde några av dom i spåren och kunde konstatera de resultat som dom hade åstadkommit där. Deras primära uppgift var att resa omkring i Afrika, som är av utomordentlig betydelse för Förenta staternas intressen. Dessa Toms – man får ju inte kalla dom för Toms nu för tiden; då kan dom stämma en – alltså dessa Onklar skickades över dit – (uppståndelse). Stör honom inte. Han sköter bara sitt jobb. Han tänker visa upp er i TV så att ni kan bli undersökta för oamerikansk verksamhet.

Dessa Toms åker inte till Afrika därför att dom vill ta reda på hur det är där, lära sig något för egen del, vidga sin horisont eller upprätta kontakter mellan deras folk och vårt folk här. Dom åker främst dit för att representera Förenta staternas regering. Och när dom gör det skönmålar dom förhållandena här, talar om för dom hur bra vi har det här, att medborgarrättslagen ordnade upp alla våra problem och hur det gick till när Nobelpriset delades ut. Joodå, det är så dom lägger ut texten. Det dom åstadkommer är att vidga klyftan mellan afroamerikanerna och afrikanerna. Den bild dom lämnar efter sig där av afro-amerikanerna är så avskyvärd att det slutar med att afrikanerna inte vill identifiera sig med oss eller ha något med oss att göra.

Det är bara när pronationalistiska eller prosvarta afro-amerikaner åker över till den afrikanska kontinenten och upprättar direktkontakter och låter dom afrikanska bröderna veta vad som händer här och gör klart för dom att vårt folk inte är så enfaldigt att vi är blinda för våra verkliga förhållanden och vår ställning i den här maktstrukturen, som afrikanerna börjar förstå oss och identifiera sig med oss och sympatisera med våra problem i så hög grad att dom är villiga att göra vilka uppoffringar som helst för att se till att deras länge förlorade bröder får en bättre chans än vi hittills har haft.

På det nationella planet förde 1964 med sig att Mississippis demokratiska frihetsparti fick sig en politisk spark i baken i Atlantic City vid ett konvent med Lyndon B Johnson som boss och Hubert Humphrey som andre boss och där borgmästare Wagner också hade en hel del inflytande. Men inget av det inflytandet kom på något sätt uttryck när folkets, dom svarta människornas i Mississippi, förhoppningar och längtan stod på spel.

Fast vi i början av -64 fick veta att våra politiska rättigheter skulle breddas så var det under 1964 som två vita representanter för medborgarrättsrörelsen, som arbetade tillsammans med svarta representanter för rörelsen, blev mördade ... Dom försökte lära vårt folk i Mississippi hur man bär sig åt för att registrera sig som väljare. Det var deras brott. Det var skälet till att dom blev mördade.

Och det mest beklämmande med mordet på dom var medborgarrättsorganisationernas rädsla för att reagera på det sätt dom borde ha reagerat på mordet på dessa tre representanter för medborgarrättsrörelsen. Medborgarrättsgrupperna svek dessa tre bröder – lämnade dom i sticket – förrådde dom. För dom dog, och vad har man gjort åt det? Och vilken har höjt sin röst varje dag som gått sen dess för att påminna om morden på dessa tre män? ...

Så därför säger jag att om vi blir engagerade i medborgarrättsrörelsen och åker till Mississippi eller till något annat ställe för att hjälpa vårt folk att registrera sig som väljare, så tänker vi komma förberedda. Vi tänker inte bryta mot lagen, men när man försöker registrera sig som väljare så följer man lagen. Det är den som försöker hindra en från att registrera sig som bryter mot lagen och då har man rätt att försvara sig med alla nödvändiga medel. Och om regeringen inte vill att medborgarrättsgrupperna ska rusta sig så bör regeringen sköta sitt jobb.

Och så en sak beträffande det som hände i Harlem under sommaren när Harlems medborgare utsattes för en pogrom. (Jag kan inte uttala det riktigt eftersom det inte hör till dom ord jag svänger mig med.) Långt innan det hände hade vi hört talas om att det skulle hända. Vi hade fått veta att vissa element inom maktstrukturen tänkte provocera fram nånting i Harlem som dom kunde beteckna som ett upplopp – så att dom skulle kunna ingripa och få rätt att använda sig av alla nödvändiga medel för att krossa dom militanta grupperna, som man då fortfarande ansåg var i det embryonala stadiet.

Och eftersom man visste att dom hade en plan klar för att anstifta ett upplopp i Harlem så att dom kunde ingripa och krossa det, så fanns det en del element i Harlem, som var beredda och kompetenta och utrustade för att ge svar på tal i en sådan situation, som avsiktligt undvek att dras in i det. Och det verkligt anmärkningsvärda vid Harlemexplosionen var den återhållsamhet som visades av dessa grupper i Harlem. Det märkligaste som inträffade under 1964, det säger jag er rent ut, det märkligaste som hände 1964 var den återhållsamhet som visades under Harlemkravallerna av dessa människor, som är kompetenta och rustade och allt annat som behövs för att försvara sig när dom blir olagligt och oförsvarligt och orättfärdigt angripna.

Vem som helst kan utsätta er för ett olagligt, oförsvarligt och orättfärdigt angrepp. Bara för att en individ är klädd i uniform har han inte rätt att tränga in där ni bor och terrorisera er med skjutvapen. Nej, det är inte rätt, och jag anser att så länge polisen inte använder sig av dom metoderna i dom vitas områden ska den inte komma till Harlem och använda sig av dom i vårt område.

Jag var inte här. Jag är glad för att jag inte var här. För då skulle jag ha varit död, dom skulle ha mördat mig. Jag skulle hellre dö än låta någon komma och terrorisera mitt hem eller området där jag bor med skjutvapen medan mina barn befinner sig i skottlinjen. Antingen skulle dom eller jag dö.

Det är inte förnuftigt – och alltsammans började när en liten pojke sköts ned av en polis, och han släpptes precis som sheriffen i Mississippi släpptes sedan han dödat dom tre representanterna för medborgarrättsrörelsen ...

Jag är snart klar. Jag tar gott om tid på mig i kväll därför att jag är överansträngd. Jag tar gott om tid på mig genom att inte göra mig nån brådska, menar jag ... Också under 1964 fick vi dras med slumbaronerna, dom människor som äger husen men inte bor där själva; för det mesta bor dom uppe vid Grand Concourse eller nån annanstans. Dom lämnar bidrag till NAACP och CORE och alla medborgarrätsorganisationerna; ger er pengar att hålla i gång blockader med, och samtidigt äger dom husen som ni utsätter för blockad.

Dom usla bostadsförhållanden som fortfarande existerar i Harlem utsätter vårt folk för stora hälsorisker – för hög barn- och vuxendödlighet, större i Harlem än i någon annan del av stan. Dom lovade oss jobb och gav oss socialhjälp i stället; vi är fortfarande arbetslösa, fortfarande jobblösa; socialvården tar hand om oss, berövar oss vår värdighet, vår manlighet.

Så jag vill slå fast att under Löftets år, 1964, uppfylldes ingenting av det vi blev utlovade i januari det året. Blod flöt på Harlems gator, i Philadelphia, Rochester, några platser i New Jersey och på andra ställen. Under 1965 kommer ännu mer blod att flyta. Mer än ni nånsin kunnat föreställa er. Det kommer att flyta både i centrum och i andra delar av stan. Varför? Varför kommer det att flyta blod? Har dom orsaker som fick det att flyta –64 avlägsnats? Har dom orsaker som fick det att flyta –63 avlägsnats? Orsakerna finns där fortfarande ...

1964 stödde nittisju procent av dom svarta amerikanska väljarna Lyndon B Johnson, Hubert Humphrey och det demokratiska partiet. Nittisju procent! Ingen minoritetsgrupp i mänsklighetens historia har nånsin gett ett så helhjärtat stöd åt en enda kandidat och ett enda

parti. Inget enda folk, ingen enda grupp har nånsin gått så helt in för att stödja ett parti och dess kandidat som dom svarta människorna gjorde 1964...

Och vad var det första det demokratiska partiet, Lyndon B inberäknad, gjorde 1965 när dom kongressledamöter från staten Mississippi som vägrade att stödja Johnson kom till Washington D C och Mississippis svarta befolkning skickade dit representanter för att bestrida lagligheten i att dessa personer intog sina mandat – vad gjorde man, vad sa Johnson? Ingenting. Vad sa Humphrey? Ingenting. Vad sa Robert ‘Tvålfager’ Kennedy? Ingenting! Ingenting! Inte ett enda ord! Och det var dom människorna som det svarta folket gav sitt stöd. Det är det partiet som det har stött. Var höll dom hus när den svarta människan behövde deras stöd för ett par dar sen i Washington D C? Dom var där dom alltid brukar hålla till – dom satt och rullade tummarna nånstans i biljardrummet eller ute i korridorerna.

Tro mig, under 1965 kommer det svarta folket inte att låta sig kontrolleras av dom där Onkel Tom-ledarna; dom kommer inte att kunna hållas tillbaka; dom kommer inte att låta sig hållas kvar på plantagenivån av dessa uppsyningsmän, dom kommer inte att kunna hållas i schack som boskap i en fålla, dom kommer överhuvudtaget inte att kunna hållas tillbaka. Den besvikelse som dessa svarta representanter från Mississippi upplevde när dom kom till Washington D C häromdan i tron att Det stora samhället också gällde dom – bara för att få se dörren stängas mittför ansiktet på dom – den fick dom att börja tänka. Den fick dom att inse vilket motstånd dom har att kämpa mot. Det var ur den sortens besvikelser som Mau-Mau föddes. Dom insåg till slut att för att kunna resonera med makten måste man ha makt. Ska man få makten att respektera en krävs det att man har makt. Det krävs nästan något av vanvett om man ska tampas med en maktstruktur som är så korrupt, så genomkorrupt.

Så under 1965 kommer det att hända åtskilligt. Eftersom dom gamla metoderna inte har gett några resultat kommer dom att bli tvungna att pröva nya metoder ...

Efter attentatet

Den 13 februari 1965 kom Malcolm X tillbaka från en resa till den europeiska kontinenten där han, bland mycket annat, fick vara med om att franska regeringen, utan att lämna någon förklaring, vägrade att ge honom inresetillstånd. Några timmar efter hemkomsten, halv tre på natten till den 14 februari, kastades molotovcocktails in i Malcolms hem på East Elmhurst, Queens, där han, hans fru och deras fyra små barn låg och sov. Huset fick allvarliga skador, men familjen undkom oskadd. Under den följande veckan blev Malcolm tvungen att försvara sig mot antydningar och anklagelser, som spreds ut av polisen, pressen och svarta muselmanerna, om att han hade arrangerat mordbranden själv.

Samma dag som attentatet ägde rum var Malcolm engagerad som talare vid ett möte i Detroit som arrangerades av AfroAmerican Broadcasting Company. Trots att han var trött och uppriven ville han absolut framträda vid det mötet, som lokalpressen hade vägrat att ge någon som helst förhandsreklam.

Advokat Milton Henry, honoratiories, bröder och systrar, mina damer och herrar, vänner och fiender; jag vill först få säga att jag är mycket glad för att jag får vara bland er i kväll och jag är tacksam för att Afro-American Broadcasting Company bett mig komma hit och tala. Som advokat Milton Henry redan har talat om – jag borde hellre säga broder Milton Henry eftersom det är just vad han är, han är vår broder – så befann jag mig i ett hus i natt som blev utsatt för ett bombattentat, mitt eget hus. Alla mina kläder blev inte förstörda men ni vet ju hur eld och rök far fram med saker. Det enda användbara i klädväg jag hittade innan jag gav mig i väg var det jag har på mig nu.

Det som hänt har inte fått mig att förlora tron på det jag håller på med, för min fru förstår mig och jag har barn från den här storleken och neråt och fast dom är så små så förstår också dom mig. Jag tror att dom hellre vill ha en far eller en bror, eller hur det nu kan ligga till, som

vågar stå fast inför trångbröstade och fördomsfulla människors reaktioner hellre än att kompromissa så att de senare ska tvingas växa upp i skam och vanära.

Så jag ber er ursäkta att jag ser ut som jag gör. Jag brukar i vanliga fall inte uppträda inför folk utan skjorta och slips. Det är kanske något som sitter kvar sen den tid då jag tillhörde Svarta muselmanerna. Det är en av dom bra sakerna med den rörelsen. Den lär en att vara mycket noga med och medveten om hur man ser ut, vilket är en positiv insats från deras sida. Men den positiva insatsen motvägs kraftigt av alltför många negativa inslag.

Och i natt när explosionen inträffade så överraskades jag i det jag hade på mig – en pyjamas. När jag försökte få ut min familj ur huset så tänkte ingen av oss just då på att få med sig några kläder, så vi kom ut i den tjugugradiga kylan utan att just ha nånting på oss. Jag såg till att dom kom in till grannen i huset bredvid. Men eftersom jag var ute i kylan i det tillståndet så pass länge trodde jag att jag skulle få lunginflammation eller en förkylning, så i dag kallade jag på en läkare, en mycket trevlig läkare, och han sprutade in nånting i armén på mig så att jag fick sova. Jag har legat och sovit där inne bakom estraden ända sen det här programmet började för att komma i någorlunda form igen. Så om det är så att jag stammar eller talar sakta så beror det på verkningarna av sprutan. Jag vet inte vad det var för medel, men det var bra; det fick mig att sova och har man varit utsatt för en massa upprivande saker så finns det inget bättre än sömn.

En av dom saker som jag vill fästa uppmärksamheten på i kväll är något som inte bara har gjort Förenta staterna djupt oroat utan som också oroar Frankrike, Storbritannien och dom flesta av dom makter som tidigare var kända som kolonialmakter, nämligen den afrikanska revolutionen. Dom är mer oroade över den revolution som är i gång på den afrikanska kontinenten än över revolutionen i Asien eller i Sydamerika. Och det beror på att det finns så många människor av afrikanskt ursprung inom dessa olika länders nationella gränser och jurisdiktioner ... Antalet mörkhyade människor i England ökar alltmer, likaså i Frankrike.

När jag var i Afrika i maj märkte jag en tendens hos afroamerikanerna till vad jag kallar för verklighetsflykt. Alla andra där borta hade nånting i gång, sysslade med nånting, nånting konstruktivt. Låt oss ta Ghana som exempel. Det fanns många flyktingar från Sydafrika i Ghana ... En del utbildades till soldater medan andra bildade påtryckningsgrupper eller lobbygrupper som hade till uppgift att se till att Ghanas folk aldrig glömde vad som hände deras bröder i Sydafrika. Det fanns också bröder där från Angola och Mozambique. Alla afrikaner som levde i landsflykt från sina respektive länder och som befann sig i Ghana eller Tanganyika, numera Tanzania – alla höll dom på och utbildade sig till något. Allt som dom tog sig för med var avsett att skapa en motvikt mot dom förhållanden som rådde i deras hemland när dom gav sig i väg därifrån ... När dom flydde från sina respektive länder, som fortfarande var koloniserade, försökte dom inte klippa av banden med sina familjer; så snart dom kom fram dit dom skulle bildade dom påtryckningsgrupper för att skaffa sig stöd på det internationella planet mot dom orättvisor som dom var utsatta för i sina hemländer.

Men dom amerikanska negrerna eller afro-amerikanerna som levde i dessa olika länder, varav en del arbetade för den ena regeringen, en del för den andra regeringen, och en del sysslade med affärer – dom ägnade sig bara åt sällskapsliv, dom hade vänt ryggen åt problemen här i landet, dom sprang bara på parties och sånt, ni vet. När jag var i ett av dom länderna var det en massa av dom som la fram sina klagomål för mig, men jag gjorde ingenting åt det. När jag kom till nästa land fann jag att afro-amerikanerna där hade samma klagomål att komma med. Så vi slog oss ned och pratade igenom saken och bildade en lokalavdelning i det speciella landet till Organisationen för afro-amerikansk enhet. Det var den enda underavdelning som fanns där på den tiden. När jag sen under sommaren kom tillbaka till Afrika lyckades jag i

varje land som jag besökte samla den afro-amerikanska kolonin och organisera dom och göra dom medvetna om deras ansvar för dom av oss som fortfarande befinner sig här i lejonkulan.

Dom såg ut att komma i gång riktigt bra, och när jag kom till Paris och London – det finns många afro-amerikaner både i London och Paris – i november, så bildade vi en lokalavdelning i Paris och efter mycket kort tid hade den vuxit ut till en välorganiserad sammanslutning. I samverkan med den afrikanska kolonin inbjöd dom mig att komma till Paris i tisdags för att tala inför en stor samling parisare och afro-amerikaner och folk från Västindien och också från Afrika, som var intresserade av vår kamp här i landet och av dom framsteg som vi har gjort. Men franska regeringen och brittiska regeringen och regeringen här i Förenta staterna vet att jag nästan med fanatism har betonat vikten av att afro-amerikanerna förenar sig med afrikanerna och arbetar i förbund med dom, särskilt inom områden som är till ömsesidig nytta för oss alla. Och regeringarna i dom olika länderna var rädda ...

Jag bör kanske passa på att påpeka att kolonialism eller imperialism, som slavsystemet i västerlandet kallas, inte är nånting som bara är begränsat till England eller Frankrike eller Förenta staterna. Det här landets intressen står i kompanjonskap med Frankrikes intressen och Storbritanniens intressen. Det bildar ett gemensamt stort komplex eller förbund, och detta bildar vad som inte kan kallas enbart för den amerikanska maktstrukturen eller den franska maktstrukturen utan för en internationell maktstruktur. Denna internationella maktstruktur undertrycker massorna av mörkhyade människor över hela världen och exploaterar deras naturresurser, och under det sista decenniet har ni och jag fått bevittna hur den svarte mannen i Afrika har gjort uppror mot denna maktstruktur.

Han vill ha sin frihet och det nu. Men kom ihåg att maktstrukturen är internationell och har sina olika nationella baser i London, Paris, Washington D.C. och så vidare. Revolutionens yttre eller externa fas, som manifesteras genom afrikanernas attityder och handlingar i dag, är bekymmersam nog i och för sig. Revolutionen på utsidan av huset, på maktstrukturens utsida, är bekymmersam nog i och för sig. Men nu har dessa makter börjat inse att denna den svarte mannens kamp på utsidan har börjat påverka, smitta av sig på den svarte mannen som finns på insidan av denna maktstruktur – jag hoppas ni förstår vad jag försöker förklara. De folk som nyligen har vaknat runt om i världen skapar ett problem för dom västerländska intressena, vilka är imperialism, kolonialism, rasism och alla dom andra negativa ismerna eller rovdriftsismerna. Inte nog med att dom externa krafterna utgör ett allvarligt hot mot dom – nu har dom börjat inse att dom interna krafterna utgör ett ännu större hot. Men dom interna krafterna utgör ett ännu större hot endast sedan de på ett korrekt sätt har analyserat situationen och vet vad striden verkligen gäller.

Enbart förespråkandet av en koalition mellan de afrikaner, afro-amerikaner, araber och asiater som lever inom denna maktstruktur har väckt en sådan bestörtning i Frankrike, som anses vara ett av dom mest liberala länderna på jorden, att det fått landet att bekänna färg. Samma sak med England. Och jag behöver väl knappast tala om för er hur det är i det här landet där vi lever just nu. Om man räknar antalet mörkhyade människor på västra halvklotet så skulle jag tro att man får fram en siffra på över hundra miljoner. Om man tänker på att Brasiliens befolkning till två tredjedelar består av det vi kallar för färgade eller icke-vita, och så Venezuela och Honduras och andra centralamerikanska länder, Kuba och Jamaica och Förenta staterna och också Kanada – om man lägger ihop alla dom människorna blir det antagligen mer än hundra miljoner. Och det är dessa hundra miljoner som finns på insidan av maktstrukturen som ställer till med så mycket bekymmer för själva maktstrukturen

Vi ansåg att det första vi borde göra var att ena vårt folk, inte bara internt, utan förena oss med våra bröder och systrar utomlands. Det var för den sakens skull som jag tillbringade fem månader i Mellersta Östern och Afrika nu i somras. Resan var mycket upplysande,

inspirerande och givande. Inte i något enda av dom afrikanska länderna, eller i något land i Mellersta Östern för den delen, möttes jag av några stängda dörrar eller stängda hjärtan. Jag möttes av värme överallt och ett häpnadsväckande stort intresse och en djup sympati för den svarta människans kamp för sina mänskliga rättigheter i det här landet ...

Jag hoppas ni ursäktar att jag talar så okonventionellt i kväll, men uppriktigt sagt så tycker jag alltid bäst om att prata okonventionellt. Det är så med mig att jag har lättare att tala med folk om jag får uttrycka mig okonventionellt än på det där stela och konventionella sättet som för det mesta inte säger någonting alls. Och det är ju också så att när människor är okonventionella så är dom mer avslappnade. Och om dom är avslappnade så är deras sinnen mera öppna och dom kan se på saker och ting lite mera objektivt. När ni och jag diskuterar våra problem så behöver vi vara objektiva, mycket kyliga, lugna och samlade. Med det menar jag inte att vi alltid bör vara på det sättet. Kyligheten har sin tid och hetsigheten har sin. Ni förstår – man får inte missförstå det där och tro att det bara finns en tid för allting. Att älska har sin tid och att hata har sin tid. Redan Salomo sa det och han står också i den där boken. Man kan alltid hämta nånting ur Bibeln som passar ens fega natur när man inte vill slåss, och så säger man: 'Men Jesus sa att man inte ska gripa till vapen.' Men jag tror inte ens att Jesus sa så ...

Innan jag engagerar mig i något nu för tiden har jag behov av att precisera min egen position, som är mycket klar och tydlig. Jag är inte rasist i något enda avseende. Jag tror inte på någon form av rasism. Jag tror inte på någon form av diskriminering eller segregation. Jag tror på islam. Jag är muselman och det är inget fel med att vara muselman, inget fel med den islamska religionen. Den lär oss bara att tro på att Allah är Gud. Dom av er som är kristna tror antagligen på samma Gud, eftersom jag tror att ni tror på den Gud som skapade världsalltet. Det är samma en som vi tror på, den som skapade världsalltet – den enda skillnaden är att ni kallar honom Gud och vi kallar honom Allah. Judarna kallar honom för Jehova. Om ni kunde hebreiska skulle ni antagligen också kalla honom Jehova. Om ni kunde arabiska skulle ni förmodligen kalla honom för Allah. Men eftersom den vite mannen, er vän, tog ifrån er ert språk under slavtiden så kan ni bara hans språk. Ni kan er väns språk, så när han lägger repet om er hals så åkallar ni Gud och han åkallar också Gud. Och så undrar ni varför den ni åkallar aldrig svarar er ...

Elijah Muhammad lärde oss att den vite mannen aldrig fick komma in i Mecka i Arabien och alla vi som hade Muhammad som vår ledare trodde på honom ... När jag åkte över dit och kom till Mecka och såg alla dom där människorna som var blonda och blåögda och ljushyade och allt det där, så sa jag 'jaså, ja', men jag höll ett vaksamt öga på dom. Och jag la märke till att fast dom var vita och dom kallade sig för vita så fanns det en skillnad mellan dom och dom vita här i landet. Och den avgörande skillnaden var den här: om man i Asien eller i arabvärlden eller i Afrika, där muhammedanerna finns, träffar på någon som säger att han är vit så använder han sig av ett adjektiv för att beskriva någonting som han råkar vara, en av dom tillfälliga egenskaper som råkar vara hans; det är ingenting mer med det, han bara råkar vara vit.

Men när man träffar den vite mannen här i Amerika och han säger att han är vit så menar han nånting annat. Man behöver bara lyssna till hans ton när han säger att han är vit – han menar att det är han som är bossen. Och så är det. Det är just vad vit betyder på det här språket. Ni känner till uttrycket 'fri vit och myndig'. Det har han hittat på. Han låter er veta att vit betyder fri, betyder boss. Han sitter vid makten så när han säger att han är vit så säger han det alltid med ett speciellt tonfall. Jag är säker på att ni förstår var jag menar ...

Trots att jag fick uppleva att islam var en broderskapets religion måste jag också acceptera verkligheten. Och när jag befinner mig i det amerikanska samhället befinner jag mig inte i ett samhälle som praktiserar broderskap. Jag befinner mig i ett samhälle som kanske predikar det

om söndagarna, men inte praktiserar det varken då eller någon annan dag. Det finns inget broderskap i det amerikanska samhället. Det här samhället kontrolleras framför allt av dom rasister och segregationister som sitter vid makten i Washington D.C. Och från Washington D.C. utövar dom samma brutala förtryck mot mörkhyade människor i Syd- och Nordvietnam eller i Kongo eller på Kuba eller på något annat ställe på jorden där dom har intresse av att exploatera och förtrycka. Regeringen i det här samhället drar sig inte för att använda sig av dom mest brutala former av bestraffningar och förtryck mot mörkhyade människor runt om på jorden.

Se bara på det som händer i och omkring Saigon och Hanoi och i Kongo och på andra ställen. När deras intressen står på spel så tar dom till våld. Men trots allt det våld som dom använder sig av på det internationella planet så uppmanar dom oss, när ni och jag bara vill ha en smula frihet, att avstå från allt våld. Dom använde sig av våld i Korea, dom använde sig av våld i Tyskland, dom använde sig av våld i Stilla havet, dom använde sig av våld på Kuba, dom använder sig av våld överallt där dom drar fram. Men när det gäller för oss att försvara oss för att inte bli lynchade så uppmanar dom oss att avhålla oss från allt våld.

Detta är skamligt. För vi blir lurade till att avstå från våld och när någon ställer sig upp och talar som jag just har gjort så säger dom: 'Hör där, han predikar våld.' Är det inte så dom brukar säga? Varje gång man slår upp en tidning så är det nån sån där typ som skriver i den att jag predikar våld. Jag har aldrig predikat våld. Jag har bara sagt att svarta människor som är offer för organiserat våld från Ku Klux Klans, medborgarrådets och många andra håll, bör försvara sig. Och när jag säger att vi bör försvara oss mot våld från andras sida så använder dom sig av sin press så skickligt att dom får alla att tro att jag anbefaller våld. Jag skulle aldrig vilja uppmana någon att ta till våld utan att ha en orsak till det. Men jag anser att den svarta människan i det här landet är mer berättigad än några andra människor på jorden att ställa sig upp och börja försvara sig, likgiltigt hur många nackar han måste knäcka och skallar han måste krossa ...

Ku Klux Klan är ett fegt anhang. Dom har fulländat konsten att sätta skräck i negern. Så länge dom kan sätta skräck i negern så länge går Klanen säker. Men klanmedlemmarna är i och för sig fega. Aldrig att någon enda av dom ger sig på någon enda av er. Dom kommer alla tillsammans. Dom är rädda för er. Och så sitter ni där när dom lägger repet runt halsen på er och säger: 'Fader, förlåt dem det, ty de veta icke vad de göra.' Så länge som dom har hållit på med det så har dom hunnit bli experter på det och dom vet mycket väl vad dom gör. Nej, eftersom den federala regeringen har visat att den inte tänker göra nånting åt det utom att prata, då är det en plikt, då är det er och min plikt som män, som människor, då är det vår plikt mot vårt folk att organisera oss och låta regeringen veta att om inte den sätter stopp för Klanen så kommer vi att göra det själva. Sen ska ni få se att regeringen börjar göra nånting åt det. Men inbilla er inte att dom kommer att göra det av några som helst moraliska skäl. Ånej. Jag tror alltså inte på våld – det är därför jag vill sätta stopp för det. Och man kan inte sätta stopp för det med kärlek, genom att älska dom där typerna där nere. Ånej! Så det vi syftar på är bara kraftfulla försvarsåtgärder och vi anser att vi är berättigade att ta till alla nödvändiga medel för att genomföra dessa kraftfulla motåtgärder.

Bara för att vi påpekar detta kallar pressen oss för rasister och människor som är anhängare av 'inverterat våld'. Det är på det viset dom psykar er. Dom sätter i er att om ni försöker hindra Klanen från att lyncha er så gör ni er skyldiga till inverterat våld. Men lyssna noga nu, för jag vet att en massa av er brukar upprepa som papegojor vad den vite mannen säger. Ni säger: 'Jag vill inte bli en våldsverkare av samma slag som Ku Klux Klanarna.' Men om en pistolbeväpnad brottsling kommer hem till dig, broder, och han plundrar ditt hus, så blir du inte en brottsling om du tar ditt vapen och jagar i väg honom. Nej, den vite mannen lurar dig bara med sin falska logik. Jag säger er att det är på tiden att dom svarta människorna här i

landet bestämmer sig för att hålla samman och bestämmer sig för dom handlingar som krävs för att slita av dom kåporna så att dom inte längre kan sätta skräck i det svarta folket. Det är allt jag säger. Och bara för att vi säger det så kallar pressen oss för 'inverterade rasister'. 'Kampen måste föras inom gränserna för de lagar som det folk man kämpar mot har stiftat.' Det där är ju rena galenskapen, men där ser vi hur dom kan koka ihop det. Genom skickligt manipulerande med pressen kan dom få offret till brottslingen och brottslingen till offret.

Just nu har vi i New York ett par fall där polisen har kastat sig över en broder till oss och misshandlat honom skoningslöst – för att sen anklaga honom för att ha överfallit dom. Dom använde sig av pressen för att få det att se ut som om han var brottslingen och dom var offren. Det är så dom gör och om man studerar närmare hur dom gör det här i landet så får man också veta hur dom går till väga utomlands. Det är samma spel i gång hela tiden och om inte ni och jag äntligen vaknar och inser vad den här mannen gör oss så kommer det att vara för sent. Då hinner dom få gasugnarna uppvärmda innan ni ens har fattat att dom är byggda.

En av dom listiga metoder dom använder sig av för att få oss att framstå som brottslingar är att ta till statistik och med pressens hjälp mata allmänheten, framför allt den vita allmänheten, med dessa statistiska siffror. För det finns ju inte bara fientligt inställda element inom den vita allmänheten utan också en del välvilligt inställda personer. Och vad dom makthavande än funderar på att göra så vill dom alltid få över allmänheten på sin sida – vare sig det rör sig om kommunala myndigheter, delstatliga myndigheter eller federala myndigheter. På det lokala planet skapar dom en 'image' genom att via pressen mata allmänheten med statistik om den höga brottsprocenten inom negersamhället. Så snart denna höga brottsprocent inpräntats genom pressen börjar folk se på negersamhället som ett samhälle av idel brottslingar.

Och sen kan vilken neger som helst i samhället hejdas på gatan – 'upp med händerna', och så klappar dom ner dom. Kan vara en läkare, en advokat, en predikant eller en Onkel Tom av annat slag, men oavsett vilket yrke ni har så kommer ni att finna att ni blir offer för dom på samma sätt som mannen i ghettot. Bara för att ni är svart och lever i ett svart samhälle som har blivit utpekad som ett samhälle av brottslingar. Och i och med att allmänheten accepterar den bilden så jämnar den också vägen för handlingar av polisstatstyp i negersamhället – dom kan använda sig av vilka brutala metoder som helst för att undertrycka de svarta eftersom dom ändå är brottslingar. Och vilka är det som har skapat den bilden? Återigen pressen, genom att låta maktstrukturen eller dom rasistiska elementen i maktstrukturen utnyttja den i det syftet.

Ett mycket bra exempel var dom kravaller som ägde rum i somras. Jag var i Afrika, jag läste om dem där borta. Som ni kanske minns kallade dom deltagarna i kravallerna för vandaler, ligister och tjuvar och lyckades på ett skickligt sätt befria det vita samhället från ansvaret för att det inte har rättat till missförhållandena i det svarta samhället. Dom befriade det vita samhället genom att använda sig av pressen och få den att framställa det som om plundrandet och allt det andra utgjorde ett bevis för att hela aktionen bara hade satts i gång av vandaler och rånare och tjuvar, som inte var intresserade av nånting annat än det som var destruktivt. Och sen så sitter en massa enfaldiga, hjärntvättade negrer och upprepar som papegojor vad husbondens röst har sagt i sina tidningar.

Det saken gällde var inte att dom var dumma nog att krossa butiksfönster. I Harlem, till exempel, ägs alla affärerna av vita, alla husen ägs av vita. Dom svarta råkar bara vara där – betalar hyra, köper livsmedlen, men dom rör inte om affärerna, konfektionsaffärerna, livsmedelsaffärerna, några affärer som helst; dom rör inte ens om sina hem. Alla husen ägs av utomstående, och för dessa förfallna lägenheter betalar den svarte mannen i Harlem mer i hyra än dom rika som bor vid Park Avenue. Det kostar oss mer att bo i slummen än det kostar dom att bo på Park Avenue. Det vet Harlems svarta människor, liksom att dom vita butikägarna låter oss betala mer för livsmedlen i Harlem – och det gäller ändå den enklaste maten, den

sämsta maten; vi måste betala mer för den än den vite betalar för den nere i centrum. Så dom svarta människorna vet att dom blir exploaterade och är utsatta för utsugning och dom kan inte se någon utväg ur det.

När det så till sist blir en urladdning så är den vite mannen inte där – han har gett sig i väg. Butiksägaren är inte där, hyresvärderna är inte där, de som dom betraktar som sina fiender är inte där. Därför går dom löst på hans egendom. Det är det som får dom att krossa butiksfönster och sätta eld på saker och annat sånt. Det är inte för att dom är tjuvar. Men dom (tidningarna) försöker slå i allmänheten att allt detta görs av tjuvar och enbart tjuvar. Och dom bortser helt från att det här också rör sig om nånting annat än stöld. Det gäller ett korrupt, ruttet, skenheligt system som har kastrerat den svarte mannen, och den svarte mannens enda möjlighet att ge igen för det är att slå till på det enda sätt han känner till.

När jag säger att dom utnyttjar pressen så menar jag inte att alla tidningsreportrar är dåliga. En del av dom är nog bra. Men om man ser på deras kollektiva inställning till vissa problem så kan man konstatera att dom alltid lyckas vara överens när det gäller er och mig. Dom visste att Afro-American Broadcasting Company skulle ordna det här mötet – som är avsett att hedra framstående svarta amerikaner, inte sant? Men det stod inte den minsta rad i någon av tidningarna om det här mötet – inte en endaste rad, trots att dom alltid påstår att dom håller sig med så många nyhetskällor. Om ni inte vill tro att dom står i maskopi med varann, så vad tror ni då? Antingen är dom alla intresserade eller är ingen av dom intresserad. Så det är inget att förvåna sig över. Dom har ingen tanke på att ge nån förhandsreklam åt en tillställning som hålls av svarta människor som tror på att det går att verka utom räckhåll för dom grundnormer som fastställts av maktstrukturens liberala element.

När ni börjar tänka självständigt så skrämmer ni dem och då försöker dom hindra er från att nå ut till allmänheten av rädsla för att om allmänheten börjar lyssna till er så lyssnar den inte längre till dom. Och dom har vissa negrer som dom måste fortsätta med att backa upp i tidningarna så att dom liknar ett slags ledare. Så att folket ska fortsätta följa dom, likgiltigt hur många batongslag dom får i skallen därför att dom följer dom. Det är så den vite mannen bär sig åt och om ni inte vaknar upp och inser hur han går till väga så kan jag försäkra er att det inte kommer att dröja länge förrän dom bygger gaskammare och gasugnar – jag menar inte såna som ni har hemma i era kök – (och) ... ni kommer att hamna i en av dom, precis som judarna hamnade i gasugnarna där borta i Tyskland. Ni lever i ett samhälle som är lika kapabelt att bygga gasugnar för svarta människor som Hitlers samhälle var...

Men på vad sätt angår oss den kamp som pågår borta i Afrika? Varför skulle den svarte mannen i Amerika bry sig om det eftersom han har varit borta från den afrikanska kontinenten i tre eller fyra hundra år? Varför skulle vi bry oss om det? Vilken effekt får det som händer dom på oss? Jo, ni måste till att börja med göra klart för er att ända till 1959 var Afrika dominerat av kolonialmakterna. Medan dom europeiska kolonialmakterna hade fullständig kontroll över Afrika skapade dom en negativ bild av kontinenten. Dom framställde alltid Afrika i ett ofördelaktigt ljus: djungelvildar, kannibaler, fullständig avsaknad av civilisation. Bilden var så helt negativ att den blev negativ också för er och mig, och ni och jag började hata det. Vi ville inte att någon skulle berätta nånting för oss om Afrika, ännu mindre kalla oss för afrikaner. Genom att hata Afrika och hata afrikanerna kom vi till sist att hata oss själva utan att ens vara medvetna om det. För man kan inte hata trädets rötter utan att till sist hata själva trädet. Man kan inte hata sitt ursprung utan att det slutar med att man hatar sig själv. Man kan inte hata Afrika utan att hata sig själv.

Visa mig på en neger här i landet som har blivit grundligt hjärntvättad och har en negativ inställning till Afrika och jag ska visa er på en människa som har en negativ inställning till sig själv. Man kan inte på samma gång ha en positiv inställning till sig själv och en negativ

inställning till Afrika. I och med att er förståelse av och er inställning till Afrika blir positiv kommer ni att finna att er förståelse av och inställning till er själva också blir positiv. Och det vet den vite mannen. Därför har han på ett mycket förslaget sätt fått er och mig att hata vår afrikanska identitet, våra afrikanska särdrag.

Ni vet lika bra som jag att vi har varit ett folk som hatat våra afrikanska särdrag. Vi hatade vår skullform, vi hatade formen på våra näsor, vi ville ha en sån där lång hundliknande näsa, ni vet; vi hatade vår hudfärg, hatade det afrikanska blodet i våra ådror. Och genom att hata våra ansiktsdrag och vår hud och vårt blod så, ja så måste det sluta med att vi började hata oss själva. Och vi hatade mycket riktigt oss själva. Vår hudfärg blev en boja för oss – vi tyckte att den höll oss tillbaka; vår hudfärg blev till ett fängelse för oss som höll oss inspärrade, som inte tillät oss att röra oss fritt. Vi upplevde det som om alla dessa restriktioner orsakades enbart av vår hudfärg och dom psykologiska effekterna av det måste bli att så länge som vi kände oss fängslade eller fjättrade eller inspärrade av vår svarta hud, våra svarta anletsdrag och vårt svarta blod, så måste den huden och dom anletsdragen och det blodet som automatiskt höll oss nere bli förhatliga för oss. Och dom blev mycket riktigt förhatliga för oss.

Det fick oss att känna oss underlägsna; det fick oss att känna oss otillräckliga; fick oss att känna oss hjälplösa. Och när vi föll offer för denna känsla av otillräcklighet eller underlägsenhet eller hjälplöshet, så vände vi oss till någon annan för att få vägledning. Vi hade inte så mycket förtroende för någon annan svart man att vi trodde att han kunde tala om för oss hur vi skulle bete oss, eller att det svarta folket kunde göra det. På den tiden hade vi inte det. Vi trodde inte att en svart man kunde göra nånting annat än spela lite trumpet – stöta ut lite ljud och göra er glad och lycklig med lite sång och så där, ni vet. Men när det gällde allvarigare saker, vad vår föda, våra kläder, bostäder, utbildning beträffade, så vände vi oss till den vite mannen. Vi tänkte aldrig ens på att vi kunde ordna såna saker själva, vi tänkte aldrig på att göra någonting på egen hand. Därför att vi kände oss så hjälplösa. Och det som fick oss att känna oss hjälplösa var vårt hat till oss själva. Och vårt hat till oss själva orsakades av vårt hat mot det afrikanska

Efter 1959 slog den afrikanska nationalismens eld ut med full styrka och sedan kunde vi börja bevittna kolonialismens fullständiga kollaps. Frankrike började dra sig tillbaka från Franska Västafrika, Belgien började göra förberedelser för att dra sig tillbaka från Kongo, Storbritannien började förbereda sig på att dra sig tillbaka från Kenya, Tanganyika, Uganda, Nigeria och några av dom andra länderna. Och fast det såg ut som om dom gav sig i väg så rörde det sig bara om en bluff i jätteskala.

När man spelar football och man blir hårt trängd så kastar man inte bara ifrån sig bollen – man kastar den till någon av ens lagkamrater som står fri. Och det var just vad dom europeiska kolonialmakterna gjorde. Dom var hårt trängda på den afrikanska kontinenten, dom kunde inte stanna kvar där – dom betraktades som kolonialister och imperialister. Dom var tvungna att passa bollen till någon med en annan 'image' och därför passade dom bollen till Onkel Sam. Och han tog bollen och har sprungit med den för att få in den i mål ända sen dess. Han stod fri, han betraktades inte som någon som hade koloniserat den afrikanska kontinenten. Vid den tidpunkten insåg inte afrikanerna att även om Förenta staterna inte hade koloniserat den afrikanska kontinenten så hade det koloniserat 22 miljoner svarta på den här kontinenten. För vi är lika grundligt koloniserade som några andra.

När bollen passades till Förenta staterna hade John Kennedy just kommit till makten. Han tog hand om den och sprang vidare med den. Han var en av dom klipskaste offensiva backar som nånsin funnits i historien. Han omgav sig med intellektuella – högt utbildade, lärda och välinformerade personer. Och deras analyser gav honom besked om att Amerikas regering stod inför ett nytt problem. Och det nya problemet var att afrikanerna nu hade vaknat, att dom

var upplysta, att dom var orädda, att dom var beredda att slåss. Det betydde att västmakterna inte kunde hålla sig kvar där med våld. Eftersom deras ekonomi, den europeiska ekonomin och den amerikanska ekonomin, grundades på ett fortsatt inflytande över den afrikanska kontinenten måste dom komma på något annat sätt för att hålla sig kvar där. Så dom bestämde sig för att ta till den vänskapliga metoden.

Dom gick över från den gamla öppet kolonialistiska imperialistiska taktiken till välvillighetens taktik. Dom gick in för välvillighetens kolonialism, filantropins kolonialism, humanitetens eller dollarismens, Hux flux var allting Fredskårer, Operation Korsväg, 'vi måste hjälpa våra afrikanska bröder'. Tänk er det, va: dom kan inte hjälpa oss i Mississippi. Kan inte hjälpa oss i Alabama eller Detroit eller här i Dearborn där det bor en del tvättakta Ku Klux Klanare. Neej då, dom åker hela långa vägen till Afrika för att hjälpa till. Jag känner till Dearborn; ni förstår, jag är från Detroit, jag bodde en gång i tiden här ute i Inkster. Och man var tvungen att åka genom Dearborn för att komma till Inkster. När man kom till Dearborn var det precis som att åka genom Mississippi. Är det fortfarande på det viset? Ni borde göra nånting åt det där.

Så sen dom insett att det var nödvändigt att försöka med nya metoder så beslöt sig Kennedy för det. Han byggde upp en 'image' av sig själv som var så skickligt utformad att den skulle få folket på den afrikanska kontinenten att tro att han var Jesus, den store vite fadern, som kom för att ställa allt till rätta. Jag kan försäkra er att en del av dom där negrerna grät värre när han dog än dom gjorde när Jesus korsfästes. Från 1954 till 1964 fick vi vara med om den epok då dom afrikanska folken reste sig ur förtrycket. Den verkan som det har haft på medborgarrättskampen i Amerika har ännu inte blivit fullt klarlagd.

Ett av dom viktigaste inslagen i medborgarrättskampen var dom Svarta muselmanerna. Dom Svarta muselmanerna tog inte del i några politiska eller medborgerliga angelägenheter – dom tog inte mycket del i nånting annat än att få folk att sluta upp med att dricka och röka och andra sådana saker. Rörelsen gick in för moraliska reformer, men annars gjorde den ingenting. Men den använde sig av ett så fränt språk att den satte dom andra negerorganisationerna offside. Innan Svarta muselmanrörelsen dök upp på arenan betraktade man NAACP som radikalt; dom hade just tänkt börja undersöka det. Men så dök Svarta muselmanerna upp och gav den vite mannen en sån skrämselficka att han började säga: 'Tacka vet jag gamle Onkel Roy och Onkel Whitney och Onkel A. Philip och Onkel' – det finns en hel massa Onklar med i den; jag kan inte minnas namnen på dom alla, dom är alla äldre än jag så jag kallar dom för 'onkel'. För resten så har jag hört att om man kallar någon för 'Onkel Tom' nu för tiden så kan han stämna en för ärekränkning. Så jag kallar dom inte för Onkel Tom längre. Jag kallar dom Onkel Roy.

En av orsakerna till att Svarta muselmanernas rörelse växte så snabbt var att dom så starkt framhävde de afrikanska särdragen. Det var hemligheten bakom Svarta muselmanrörelsens snabba tillväxt. Afrikanskt blod, afrikanskt ursprung, afrikansk kultur, afrikanska band. Och nu blir ni nog förvånad – men vi kom underfund med att djupast inne i sitt undermedvetna är den svarte mannen i det här landet fortfarande mer afrikan än amerikan. Han tror att han är mer amerikan än afrikan, därför att den vite mannen ljuger honom full, den vite mannen hjärntvättar honom varje dag. Han säger så här åt honom: 'Du är amerikan, du är amerikan.' Hur kan du inbilla dig att du är amerikan, människa, när du aldrig nånsin har blivit behandlad som en amerikan i det här landet? Aldrig, aldrig! Det kan sitta tio män vid ett bord och äta middag och så kommer jag och slår mig ner vid bordet där dom äter. Dom äter middag; jag har en tallrik framför mig men ingenting på den. Är vi allesammans middagsätare bara för att vi sitter vid samma bord? Jag är inte nån middagsätare förrän dom ger mig nånting att äta. Bara för att jag sitter vid ett bord där andra håller på och äter middag blir jag inte någon middagsätare och det är det som ni måste få in i era skallar här i landet.

Bara för att ni lever i det här landet är ni inte amerikaner. Nej, det måste till betydligt mer än så innan ni blir en amerikan. Ni måste först få njuta av amerikanismens frukter. Ni har inte fått njuta av dom frukterna. Ni har bara fått smaka på törnena. Vi har bara fått smaka på tistlarna. Men ni har inte fått njuta av frukterna, ånej sir. Ni har trälät hårdare för frukterna än den vite mannen har gjort, ni har arbetat hårdare för frukterna än den vite mannen har gjort, men ni har fått njuta mindre av dom. När den vite mannen satte på er en uniform och skickade er utomlands så slogs ni mer hårdnackat än han. Jo, jag känner er – när ni slåss åt dom då kan ni verkligen slåss.

Den insatsen gjorde alltså Svarta muselmanrörelsen. Dom fick hela medborgarrättsrörelsen att bli mer militant och mer acceptabel för den vita maktstrukturen. Han ville hellre ha att göra med dom än med oss. Jag tror man kan säga att vi tvingade flera av medborgarrättsrörelsens ledare att bli ännu mer militanta än vad dom hade tänkt sig. Jag känner till en del av dom som gav sig ut där och gastade 'bom, bom, bom' utan att mena det. För så snart det gäller att handla så står dom och trycker i sina hörn igen.

John F Kennedy insåg också att det var nödvändigt med en ny attityd mot den amerikanske negern. Och under hela sin ämbets tid specialiserade han sig på hur man ska psyka den amerikanske negern. Många av er tycker säkert inte om att jag säger det här – men jag skulle aldrig uttala mig om det om jag inte visste vad jag talade om. Genom att leva i det här samhället och genom att jag haft en hel del att göra med dom, och ni vet vilka jag menar när jag säger 'dom', så har jag lärt mig att studera dom. Ibland kan man tro att dom vill en gott, men ser man lite närmare på det kommer man underfund med att dom inte vill en gott. Med det menar jag inte att det inte skulle finnas en del bland dom som vill oss gott. Jag menar bara att dom flesta av dom inte vill oss något gott.

Kennedys nya taktik gick skenbart ut på att stödja oss i vår kamp för medborgerliga rättigheter. Han var ännu en supporter i vår kamp för våra rättigheter. Men jag minns vad Look Magazine skrev i sitt stora reportage om Meredithfallet i Mississippi. Look Magazine skrev att Robert Kennedy och guvernör Barnett hade träffat en överenskommelse som gick ut på att justitieministern skulle åka ner dit och försöka få Meredith att tränga sig in i skolan medan Barnett skulle stå utanför dörren och säga: 'Nej, ni får inte komma in.' Han skulle ändå få komma in, men allt var uppgjort i förväg och sen skulle Barnett få dom vita rasisternas stöd, eftersom han hävdade deras intressen, och Kennedy skulle vinna negrernas stöd eftersom han hävdade deras intressen. Det var en uppgjord historia. Och det är inte någon hemlighet att den var skriftlig, dom gjorde upp om det skriftligt. Men om det var uppgjort hur många andra saker tror ni då inte är uppgjorda? Det ni tror går fullt juste till är rena svindeln, bröder och systrar.

Så till sist skulle jag vilja påpeka att den taktik som använts av administrationen ända till nu är så listigt uttänkt att den får det att se ut som om dom försöker lösa vårt problem medan dom i själva verket inte alls gör det. Dom är villiga att ta itu med förhållandena, men aldrig med själva orsakerna. Dom har bara gett oss nådegåvor. Nådegåvor hjälper bara ett fåtal. Massan blir inte hjälpt av dem och det är massan som har det värst. Den som drar nytta av nådegåvorna vill ändå inte ha något med oss att göra – det är därför som han tar emot nådegåvan...

Dom breda lagren inom vårt folk har fortfarande usla bostäder, usla skolor och dom sämsta jobben, jobb som inte ens ger så mycket i lön att dom kan existera på den. Så massans problem är fullständigt olösta. Dom enda som fått sina problem lösta är såna som Whitney Young, som ska tas med i regeringen, enligt vad det sägs. Det blir den första svarta regeringsmedlemmen. Och sen vet vi var vi har honom. Och en del andra har också fått

toppjobb, som Carl Rowan som blivit chef för USIA och på ett mycket skickligt sätt försöker få afrikanerna att tro att alla dom svarta människornas problem här i landet har blivit lösta.

Det värsta den vite mannen kan göra sig själv är att vända sig till en neger av den typen och fråga honom: 'Hur mår ditt folk, boy?' Och då säger han till den vite mannen att vi är nöjda. Det är så dom gör, bröder och systrar. Dom stänger in sig med den vite mannen och talar om för honom att vi är nöjda. 'Bara du håller mig kvar här uppe framför dom, 'boss, så ska jag se till att dom håller sig bakom dig.' Det är så dom säger när dom är tillsammans bakom stängda dörrar. För, ni förstår, den vite mannen har ingenting till övers för någon som inte stöder honom. Han struntar i om ni är för rätt eller orätt, han vill veta om ni stöder honom. Och om ni stöder honom så struntar han i vad ni annars håller på. Bara ni stöder honom så gör han er till ledare för negersamhället. Ni blir en talesman.

Medan ni för er kamp så står ni liksom på ett snurrande hjul; ni springer men kommer ingen vart. Ni springer fortare och fortare och hjulet snurrar fortare och fortare. Ni kommer aldrig ur fläcken. Så det är mycket viktigt för er och mig att se till att vårt problem får en lösning som gagnar massan, inte överklassen – den så kallade överklassen, I realiteten finns det ingenting sådant som en överklassneger, för han är utsatt för samma helvete som negrer ur andra klasser. Alla är utsatta för samma helvete, vilket är en av dom saker som är bra med det här rasistsystemet – det gör oss alla lika ...

Om man skulle tala om för dom vad 1965 kommer att bjuda på skulle dom säkert tro att man var galen. Men 1965 kommer att bli det längsta och hetaste och blodigaste året som varit. Det måste bli det, inte därför att ni vill att det ska bli det eller för att jag vill det eller för att vi vill det, utan därför att dom förhållanden som utlöste explosionerna 1963 fortfarande finns kvar; därför att dom förhållanden som utlöste explosionerna 1964 fortfarande finns kvar. Ingen kan säga att det inte kommer att bli en explosion eftersom man ingenting gör åt förhållandena, åt ingredienserna. Så länge dom explosiva ingredienserna finns kvar finns också möjligheten för en explosion kvar.

Och jag ska tala om för er, bröder och systrar, att jag brukar gå ut bland människorna på gatan, människor av alla möjliga slag, och lyssna till vad dom säger och tycker. Och dom är missbelåtna, dom är desillusionerade, dom är utleda, deras besvikelse har trängt så djupt att dom säger sig: 'Vad har vi att förlora?' När man når fram till den inställningen hör man till dom som kan skapa en mycket farlig explosiv atmosfär. Så är stämningen i våra trakter, inom vårt folk.

Jag läste i den här veckans nummer av Newsweek om en opinionsundersökning dom gjort som går ut på att negrerna är nöjda. Jovisst ja, Newsweek, som anses vara en topp-tidskrift med en toppopinion, talar alltså om hur nöjda negrerna är. Jag har kanske inte träffat dom negrer som dom träffat. Och så mycket vet jag som att dom inte har träffat dom jag har träffat. Och en sån där sak är farlig. Det är på det viset som den vite mannen skadar sig själv mest. Han hittar på statistik för att skapa en bild av oss med vars hjälp han tror sig kunna hålla oss i schack. Vet ni varför dom alltid säger att negrer är lata? Därför att dom vill att negrer ska vara lata. Dom säger alltid att negrerna inte kan hålla samman därför att dom inte vill att negrerna ska hålla samman. Och har dom bara fått negern att tro det så räknar dom med att han försöker leva upp till deras bild av honom. Om dom har sagt att man inte kan få dom svarta människorna att organisera sig och man sen kommer till dom för att organisera dom så vill dom inte organisera sig eftersom den vite mannen har sagt att dom inte kan det. Det är rena psykningen som dom kör med och det är på samma sätt med den där statistiken.

När dom känner på sig att det drar ihop sig till en explosion så tar dom till sin press igen som vapen och börjar bombardera negerläsarna med propaganda om att alla negrer är nöjda. För om man vet att man själv är missnöjd medan tio andra är nöjda, så ligger man lågt; men om

man vet att alla dom andra tio också är missnöjda så vågar man visa det. Och det vet den vite mannen. Han vet att om alla dom där negrerna blir på det klara med hur missnöjda dom faktiskt är – till och med Onkel Tom är missnöjd, han bara spelar sin roll för tillfället – ja, det är det som skrämmer den vite mannen. Det skrämmer dom i Frankrike och skrämmer dom i England och skrämmer dom i Förenta staterna.

Och det är av den orsaken som det är så viktigt för er och mig att börja organisera oss på ett förnuftigt sätt och försöka komma underfund med: 'Vad ska vi ta oss till om det här händer, det där händer eller något annat händer?' Inbilla er inte att ni kan springa till den vite mannen och säga: 'Jo, bossen, det är jag.' När det drar ihop sig på allvar kommer han att se på er på samma sätt som han ser på mig. Ja, när det drar ihop sig på allvar kommer han inte att se på er i något fördelaktigare ljus än han ser på mig ...

Jag påpekar de här sakerna, bröder och systrar, så att ni och jag ska ha klart för oss betydelsen av att vi under 1965 uppnår fullständig enighet med varann, fullständig harmoni med varann och inte låter den vite mannen lura oss till att slåss mot varann. Den situation jag har blivit manövrerad in i just nu, konflikten mellan mig och Svarta muselmanerna, är något som jag tycker är verkligt beklagligt, för jag kan inte tänka mig något mer destruktivt än att två grupper av svarta människor slåss mot varann. Men det är något som inte kan undvikas eftersom motsättningarna sträcker sig långt under ytan, och det gäller här saker som kommer att dras fram i ljuset inom den närmaste framtiden.

Innan jag sätter mig vill jag bara säga detta. Som ni kanske minns så sa jag, när jag lämnade Svarta muselmanerna, klart ifrån om att jag i framtiden inte ens tänkte låtsas om att dom existerade; jag tänkte ägna min tid åt att arbeta i det ickemuselmanska samhället. Men dom var rädda för att om dom inte gjorde någonting åt saken skulle kanske många av dom som tillhörde moskén (Svarta muselmanernas) lämna den och gå åt ett annat håll. Därför började dom förtala mig och försökte dessutom att tysta mig därför att dom vet att jag vet så mycket om dom. Jag tycker att dom borde känna mig tillräckligt väl för att begripa att dom absolut inte kan skrämja mig. Men när allt det där dras fram i ljuset – ursäkta att jag hostar så här, men jag fick i mig en massa rök i natt – det är en del förhållanden inom Svarta muselmanernas rörelse som, när de dras fram i ljuset, kommer att chockera er.

En sak som ni måste förstå om oss som tillhörde Svarta muselmanerna var att vi allesammans trodde hundra procentigt på Elijah Muhammads gudomliga ursprung. Vi trodde på honom. Vi trodde faktiskt att Gud, i Detroit för resten, att Gud hade undervisat honom och allt det där. Jag trodde hela tiden att han trodde det själv. Och jag fick en chock när jag kom underfund med att han inte trodde så. Och efter det jag fått den chocken började jag se mig omkring åt olika håll och försöka få en bättre förståelse av dom problem som vi alla konfronteras med, så att vi kan gå samman på något sätt och göra slut på dem.

Jag ber att få tacka er för att ni har kommit hit i kväll. Jag tycker att det är beundransvärt att så många av er har kommit hit ut med tanke på den mörkläggning av mötet som har ägt rum. Milton Henry och de andra bröderna här i Detroit är mycket progressiva unga män och jag skulle vilja råda er alla att gå samman med dom på något sätt som är er möjligt och försöka bilda en enhetlig front i arbetet mot dom gemensamma målen. Låt inte maktstrukturen manövrera in er i tidsödande strider med varann när ni kan bli engagerade i nånting verkligt konstruktivt och genomföra en stor uppgift ...

Jag ber att få upprepa att jag inte är någon rasist, jag tror inte på någon form av segregation eller någonting sådant. Jag tror på broderskap mellan alla människor, men jag tror inte att man kan tvinga broderskap på människor som inte vill veta av det. Låt oss leva i broderskap bland oss själva och om sen andra vill leva i broderskap med oss så är vi gärna med på att leva i

broderskap med dom också. Men jag tror inte på det där med att vi ska försöka älska någon som inte älskar oss. Tack för ordet.

Konfrontation med en expert

Sista gången Malcolm X framträdde i radio var i ett program i Radio WINS i New York på kvällen den 18 februari 1965. Det var fyra dagar efter attentatet mot hans hem, nio dagar efter det att polisen i Selma hade använt sig av pikstavar och klubbor för att driva ut 170 studenter på en brutal och grym 'språngmarsch' på landsbygden, och samma dag som hundratals Brooklynstudenter hade ställt till med 'kravaller' när de demonstrerade mot segregationen i skolorna.

Det var ett frågeprogram med en telefonpanel som hette 'Kontakt' och som leddes av Stan Bernard. Gästerna var Aubrey Barnette, en f.d. muselman som var medförfattare till en artikel, 'Svarta muselmanerna är en bluff', som nyligen stått införd i Saturday Evening Post; Gordon Hall, 'expert på extremistorganisationer', och Malcolm. Under den första timmen av programmet, som huvudsakligen ägnades åt Svarta muselmanerna och attentatet mot Malcolms hem, var Halls ton mot Malcolm fientlig och full av förakt. Malcolm försökte till en början ignorera det, men ändrade inställning i programmets tredje avsnitt, ur vilket följande är hämtat.

Stan Bernard: Gordon, ni är ju specialist på extremistorganisationer och ni klassificerar de svarta nationalisterna och naturligtvis muselmanerna som extremistorganisationer. Vad anser ni om den politiska kamp som pågår inom de svarta nationalisternas organisationer?

Gordon Hall: Tja, för att vara fullt uppriktig, och jag tror på det där med uppriktighet, så anser jag att Svarta muselmanerna för närvarande är en organisation som befinner sig i upplösning, dom är på väg att försvinna, dom har inte haft någon effekt på det svarta samhället här i landet i något enda avseende, och allra minst nu. Malcolm har ingenstans att ta vägen, och det är därför han flaxar hit och dit så mycket som han gör. Han har till exempel kamperat ihop med kommunisterna nere i stan ...

Malcolm: Vilka kommunist, vilka kommunist har jag ...

Hall: Socialistiska arbetarpartiet

Malcolm: Ni är fullständigt galen, jag har aldrig kamperat ihop med ...

Hall: Ni har hållit flera tal som dom har tryckt ...

Malcolm: Men det är inte detsamma som att kampera ihop. Jag talar överallt, jag har talat i London, England, och ...

Hall: Ni var mycket glad för att ni fick komma tillbaka dit flera gånger och dom ska publicera ett av era stora tal i The Militant ...

Malcolm: Jag talade i en kyrka, jag talade i en kyrka i Rochester för ett par kvällar sen. Gör det mig till metodist?

Hall: Vi talar inte om kyrkor, vi talar inte om kyrkor, vi talar om Socialistiska arbetarpartiet

Malcolm: Bara för att man talar i en viss organisations lokal blir man inte en anhängare av det dom står för. Man talar för publiken och man talar i vilket forum som ...

Hall: Å, jag gör det inte, Malcolm.

Malcolm: ... och jag talar för publiken och jag talar i vilket som helst.

Hall: Tyvärr så ligger det inte till på det viset, Malcolm.

Malcolm: Om jag blir socialist därför att jag talar i ett socialistiskt forum, så när jag då talar i en metodistkyrka ...

Hall: Det var ett kommunistiskt forum ...

Malcolm: Jag var i Selma, Alabama, i förra veckan och talade i Martin Luther Kings kyrka. Blir jag för den skull en anhängare till Martin Luther King? Nej, jag begriper mig inte på ert sätt att resonera, mr Hall.

Hall: Som jag höll på att säga så fick jag en fråga av Stan och jag anser att den svarta nationaliströrelsen för närvarande inte har någonstans att ta vägen, dom flaxar hit och dit och kastar ut trevare åt alla håll. Och det finns en allians i Harlem-distriktet mellan en del av dom Pekingtrogna kommunisterna, Den progressiva arbetarrörelsen och några av dom andra, Bill Eptons gäng. Bill Epton har själv öppet tillstått att han är övertygad kommunist – det måste ni väl ändå hålla med om, Malcolm?

Malcolm: Jag vet inte det minsta om hurdan Bill Eptons politiska filosofi är. Bill Epton är enligt min uppfattning en av ledarna för den militanta rörelsen i Harlem. Vilken politisk uppfattning han än har så anser jag att han har rätt att ha den.

Hall: Jag har aldrig sagt att han inte har rätt att ha den. Jag talade bara om vad han är.

Malcolm: Men ...

Hall: Han har själv förklarat för mig ...

Malcolm: Men vilken uppfattning han än har ...

Hall: Jag har intervjuat honom och han sa till mig att han var övertygad kommunist ...

Malcolm: Men vad dom än är så har han rätt att vara det.

Hall: ... och att han dessutom skulle vilja se att det samhällssystem vi har slås i bitar. Jag säger bara att det är en hel del stridigheter ...

Malcolm: Jag tror att ni kommer att finna att en massa av dom ungdomar ute i Brooklyn ...

Hall: Låt mig tala färdigt, Malcolm, låt mig tala färdigt ...

Malcolm: ... som går till storms mot det segregerade skolsystemet här i New York ...

Hall: Kan jag få tala färdigt?

Malcolm: ... och King och en del av hans anhängare i Alabama slåss just nu mot samma system.

Hall: Ni är skicklig på att förhala tiden, men ni tillåter inte att andra säger något.

Malcolm: Säg det ni har att säga bara.

Hall: Det är ju det jag försöker – om ni bara ville vara vänlig och låta mig tala färdigt ...

Bernard: Varsågod och fortsätt.

Malcolm: Varsågod och fortsätt, mr Hall. Doktor Hall.

Hall: Ja, hur som helst så flaxar dom hit och dit nu och det är en massa förödande inre strider i gång i Harlemdistriktet och dom flesta organisationerna är små och splittrade och är fraktioner av fraktioner. Och såvitt jag förstår kan bara framtiden avgöra vilken av grupperna som kommer att utgå som segrare ur striden och försäkra sig om dom flesta medlemmarna. Jag skulle vilja komma med den spådomen, Stan, att om vi förflyttar oss ett år framåt i tiden så tror jag att Malcolm kommer att förkunna en helt ny lära och vara ledare för en helt annan rörelse.

Malcolm: Ja, ja, doktor Hall här kan inte ge mig en bättre komplimang än genom att säga just det han säger. När han börjar instämma med mig skulle jag ha anledning att känna mig orolig ...

Hall: Jag har inte instämt med er. Som jag sa till er i Boston...

Malcolm: ...jag sa, när ni börjar instämma med mig ...

Hall: ... bara ni får lite tid på er så kommer ni att propagera för en ny linje, ingen tvekan om det.

Malcolm: Jag sa när ni börjar instämma med mig skulle jag bli verkligt orolig. När ni börjar med det, människor med ert yrke, såna som gjort till ett yrke att studera nationalistgrupper här i landet. När ni börjar instämma med mig skulle jag bli verkligt orolig. Jag skulle vilja ge er ett tips om, eftersom ni anser att nationalisterna inte har något som helst inflytande, att nationalisterna, Organisationen för afro-amerikansk enhet, har ett offentligt möte på Audubons danssalong på Broadway...

Hall: Jag har för mig att ni sa det tidigare, det här är andra gången ni puffar för det.

Malcolm: Jag kommer att säga det igen. Jag skulle inte kunna tänka mig att vara med i det här programmet utan att nämna det. För en av dom största svårigheterna för nationalisterna är att nå ut till allmänheten och låta den veta vad vi håller på med. Så vi ska alltså ha det här mötet på Audubon

Hall: Av det ni säger tycks allmänheten vara inblandad i en väldig sammansvärjning mot er ...

Malcolm: Ni tvingar mig bara att upprepa det ännu fler gånger. Vi ska ha det här mötet på Audubons danssalong nu på söndag klockan två och folk som ni, som anser sig vara experter på nationalister, är välkomna att sitta på hedersplats och jag skulle vilja råda er, eftersom ni har till yrke att veta vad nationalister och andra så kallade extremister sysslar med, att komma och vara vår gäst. Nu skulle jag vilja påpeka en sak för er, doktor Hall, nämligen att överallt där ni råkar på svarta ...

Hall: Ni vet mycket väl att jag inte är någon doktor, Malcolm.

Malcolm: Det låter på er som om ni vore expert av något slag, så jag trodde att ni var doktor minst. Dom villkor som den svarta människan här i landet konfronteras med, och som regeringen tillåtit existera så länge, dom villkoren är extrema – och när en svart man reagerar inför dessa extrema förhållanden som vårt folk tvingas leva under så blir också hans känslor extrema. Man kan inte bota nån som har lunginflammation med hostmedicin. Och dom svarta människorna blir allt mer extrema för var dag som går. För ett par veckor sen, innan jag for till England, var jag i Alabama tillsammans med doktor King och några av dom andra som bara försöker registrera sig för att kunna rösta. Nu ska jag vara fullt uppriktig mot er, eftersom King anses vara den mest moderate, mest konservative, mest fromsinte, mest välsedde, mest omhuldade ...

Hall: Rätta ordet är ansvarsmedveten, men fortsatt.

Malcolm: Okay, ansvarsmedveten mot den vita maktstrukturen. När jag hör vita människor tala om ansvars ...

Hall: Han är en ansvarsmedveten amerikan, det är just precis vad han är.

Malcolm: När såna som ni talar om negrer som är ansvarsmedvetna så syftar ni oftast på negrer som är ansvarsmedvetna på ett sätt som passar ert sätt att tänka. För att återgå till doktor King så är det så att varje gång man har att göra med en person som instämmer med regeringen i så hög grad som doktor King, och doktor Kings anhängare, barn och ungdomar,

ändå jagas längs landsvägarna av brutala polismän som inte är något annat än Klananhängare och den federala regeringen skulle kunna ingripa men inte gör nånting åt det, så kan jag garantera er att ni producerar extremister i tusental. När jag var där nere ville dom att jag skulle tala till pressen men dom ville inte att jag skulle tala i kyrkan eller till barnen eller studenterna. Det var studenterna själva som absolut ville att jag skulle tala till dem, som gav mig tillfälle att tala.

Bernard: Malcolm, hur tror ni att det ska kunna bli en förändring?

Malcolm: Jag tror att ...

Bernard: Hur? Jag menar, jag vet att ni talar här om att barnen görs till extremister, men hur, hur ska situationen kunna förändras? Genom krig, tror ni?

Malcolm: Den kommer inte att förändras genom att man låtsas att den inte existerar i en så intensiv grad som den gör. Och den kommer inte att förändras genom att man gör opinionsundersökningar, som Newsweek gjorde i förra veckan, som vill låta påskina att negrerna är nöjda med framstegstakten. På det sättet lurar ni bara er själva. Och enligt mitt förmenande så gör dom vita människorna sig själva en otjänst genom att prångla ut sånt där material för att få det att verka som om negrerna är nöjda när vi för närvarande har den mest explosiva ras-situation som vi nånsin haft här i landet. Och när era så kallade ledare talar om situationen så säger dom att läget är under kontroll. Och ändå kan man konstatera att stämningen bland negerungdomen för varje dag blir mer explosiv än nånsin...

Bernard: Ni svarar inte på min fråga, ni undviker den. Jag frågade er hur den ska kunna förändras? Ska den förändras genom ett extremt beteende, låt oss kalla det för en extrem reaktion – med andra ord, kommer ni att reagera extremt på en situation som ni inte tycker om? Och hur pass extremt har ni tänkt er att reagera?

Malcolm: Man kan säga så här – det enda som kunde förmå Ryssland att ta bort dom robotvapen dom placerat på Kuba var att amerikanerna siktade med sina robotvapen direkt på Ryssland.

Bernard: Föreslår ni en revolution?

Malcolm: Nej, jag vill uttrycka det så här: när ni accepterar att den svarta människan i det här samhället är lika intelligent som dom vita så kommer ni att finna att den svarte mannens reaktion mot förtryck kommer att vara densamma som den vite mannens reaktion mot förtryck. Den vite mannen vänder inte andra kinden till när han blir förtryckt. Han kommer inte att praktisera något slags människokärlekens metod mot medlemmar av Klanen eller Medborgarråden eller några av den typen. Men samtidigt begär den vite mannen att den svarte mannen ska göra just det. Så jag vill bara säga att jag är fullkomligt övertygad om att situationen kan ändras. Men jag tror inte den kan ändras genom att vita människor intar en förljugen attityd och låtsas att det inte står så illa till som det gör eller genom att svarta ledare, så kallat ansvarsmedvetna ledare, intar en förljugen attityd och försöker få dom vita att tro att dom svarta är tålmodiga och fördragsamma och är villiga att sitta här och vänta länge till eller i varje fall en lång tid framöver på att deras villkor ska förbättras.

Bernard: Nu tror jag vi tar och släpper fram någon på telefon igen. Numret till WINS Kontakt är: Judson 2-6405. Detta är Kontakt, ni är välkomna att ringa.

En flicka (i telefon): Hallå, är det Malcolm?

Malcolm: Ja?

Flickan: Jag hoppas Ku Klux Klan knäpper er.

Malcolm: Ha-ha-ha-ha.

Bernard: Tack så mycket.

Malcolm: Jag vill bara upplysa den här unga damen om en sak. Jag är inbjuden till Mississippi i nästa vecka. Jag ska åka till Mississippi då. Ku Klux Klan kommer att få alldeles utomordentliga tillfällen att knäppa mig då. Jag var i Alabama i förra veckan, då hade dom ett fint tillfälle till det. Men man behöver inte nödvändigtvis åka till Södern för att råka på Ku Klux Klanare. Er far är tydligen en av dom, annars skulle ni inte tala som ni gör.

Bernard: Det här är Kontakt, ni är välkomna att ringa.

En kvinna (i telefon): Jag skulle vilja ställa en fråga till mr Barnett. I Louis Lomax's bok 'When the Word is Given' påstår han att inga av ryktena om att Svarta muselmanerna har tagit emot bidrag utifrån, från kommunistiskt eller segregationistiskt håll, har visat sig vara riktiga. Råkar mr Barnett ha några upplysningar som kan bestyrka eller vederlägga det påståendet?

Bernard: Jag uppfattade inte riktigt frågan, men mr Barnett har gått härifrån. Han lämnade studion under den sista delen av debatten och är inte här så att han kan svara på den. *Kvinnan:* Kan mr Hall svara på det?

Bernard: Kan mr Hall svara på den?

Hall: Jag förstod inte riktigt frågan. Ni skulle inte vilja upprepa den för oss?

Kvinnan: Jovisst. Louix Lomax påstår att inga av ryktena om att Muselmanerna tagit emot bidrag utifrån, från kommunistiskt eller segregationistiskt håll, har visat sig vara riktiga. Och jag skulle vilja veta vad ni anser om det.

Hall: Jag skulle nog vilja hålla med mr Lomax om det. Jag tror det är en korrekt uppgift. Jag är inte så säker på att man kan säga detsamma om andra militanta grupper inom negersamhället, men jag tror att det stämmer ifråga om Muselmanerna.

Bernard: Jag är inte så säker på ...

Malcolm: Att dom inte får någon hjälp från utomstående kretsar?

Hall: Hon talar om utomstående kommunistiska eller segregationistiska kretsar.

Malcolm: Får dom några bidrag från interna segregationistiska kretsar? Ni är ju expert på sånt.

Hall: Det tvivlar jag i högsta grad på. Jag har inga bevis för det, det har inte ni heller; och om ni har det så ...

Malcolm: Jag har aldrig sagt att jag har det.

Hall: ... lägg av nu, Malcolm. Ni insinuerar; ni är en mästare på att insinuera.

Malcolm: Det är bara det att ni, helt plötsligt, ger mig ett intryck av att ni hör till Svarta muselmanernas supportrar ...

Hall: Absolut inte, absolut inte.

Malcolm: ... när det gäller att spela ut dom mot dom svarta nationalisterna. För ni vet mycket väl att Svarta muselmanerna hänger på gärgårn och inte vet vad dom ska göra av sig.

Hall: Och det skulle vara jag det, det skulle vara jag det ... Låt mig få säga några ord bara för att visa hur uppåt väggarna ni resonerar. Bara för att visa er hur alldeles uppåt väggarna ni resonerar kan jag tala om att det var jag som fixade den artikel i Saturday Evening Post som ni har suttit här i kväll och berömt som det bästa som någonsin har skrivits om Svarta muselmanerna.

Malcolm: Inte därför att ni fixade den ...

Hall: Jag fixade den.

Malcolm: Den är inte det bästa därför att ni fixat den. Det gör den inte till det bästa. Den är det bästa tack vare Aubrey.

Bernard: Mr Hall menar att han ordnade så att den blev skriven därför att han ansåg att materialet var välgrundat och värdefullt.

Malcolm: Det han har fixat, det han har gjort, angår inte mig. Jag har aldrig kommenterat ...

Hall: Ni tycks vara paniskt rädd för att stödja era argument med fakta, Malcolm.

Malcolm: Jag kommenterar inte det ni har gjort; det är något som inte angår mig.

Hall: Men ni sa förut att det var en strålande artikel.

Malcolm: Jag talade om det Aubrey gjort. Det är Aubrey som skrivit artikeln. Ni kan väl fixa så att Rockwell (Amerikanska nazistpartiets ledare) totar ihop en artikel.

Hall: Aubrey sökte upp mig ...

Malcolm: Ni kan väl fixa så att Rockwell skriver en artikel.

Hall: ... eftersom han visste att jag kunde sätta stil på den här storyn så att det lät något om det.

Malcolm: Ni kan väl fixa så att Rockwell, ni kan väl fixa så att Ku Klux Klan skriver en artikel.

Hall: Nej, det kan jag inte, det kan jag inte.

Malcolm: Så ni ska inte tro ni kan imponera på mig med det ni fixar.

Hall: Ni vet mycket väl, Malcolm, att jag inte kan det. Det är rena förolämpningen.

Malcolm: Visst kan ni det. Ni är ju en hejduk.

Hall (till Bernard): Det går inte att få någon rim och reson i det.

Malcolm: Nej, för ni är ju specialist, ni har själv sagt det; det är därför ni kallar er doktor

Bernard: Nästa samtal, kan vi ta vårt nästa samtal nu?

Hall: Jag tycker om när han talar på det där viset, för då avslöjar han sig.

Malcolm: Nej, det är er jag avslöjar, som en hantlangare, som en opportunist.

Bernard: Nu så, nu så, nu är det dags för nästa samtal. Detta är Kontakt, ni är välkomna att ringa.

En man (i telefon): Jag skulle vilja ställa en fråga till Malcolm X.

Bernard: Varsågod.

Mannen: Jag hörde honom säga i en TV-intervju att Charlies fiender är hans vänner och med Charlie menade han den vite mannen.

Malcolm: Charlie är Ku Klux Klan och dom vita medborgarråden och vita människor som praktiserar diskrimination och segregation mot svarta människor.

Mannen: På det viset. Sen skulle jag vilja fråga er om något ni sa om bistånd från Kommunist-Kina.

Malcolm: Jag har aldrig talat om något bistånd från Kommunist-Kina. Fråga doktor Hall här, han är expert; jag tror att till och med han måste erkänna det.

Mannen: Intervjuaren frågade er om ni skulle ta emot hjälp från Kommunist-Kina i kampen mot Charlie? Ni svarade att ni skulle ta emot hjälp från vilket håll som helst.

Malcolm: Ja, men det gällde inte speciellt Kommunist-Kina. Jag sa så här, att om man befinner sig i ett vargnäste och en räv kommer förbi och erbjuder en hjälp så är man villig att ta emot hjälp från alla möjliga håll mot vargen.

Bernard: Jo, men man frågade er ...

Malcolm: Det är inte detsamma som att man gillar rävar.

Bernard: När dom frågade det, specificerade de då ...

Malcolm: Såvitt jag minns nämnde dom inte Kommunist-Kina; jag kanske misstar mig, men jag tror inte att dom speciellt nämnde Kommunist-Kina. Och apropå Kommunist-Kina vill jag passa på att säga att Kina är en nation på 700 miljoner människor. Dom existerar fysiskt; dom existerar fysiskt. Jag begriper mig inte på den amerikanska attityden att låtsas som om 700 miljoner kineser inte existerar. När jag var i Afrika i somras så råkade jag på kineser vart jag än kom. Men sen jag kommit tillbaka till Amerika har jag inte sett till några kineser. Jag tycker helt enkelt inte att det är förnuftigt att låtsas som om 700 miljoner människor inte existerar.

Hall: Nu är det inte så att Förenta staternas politik går ut på att låtsas som om dom inte existerar, Malcolm. Ni kommer bara med lösa påståenden.

Malcolm: Nej, men jag ...

Hall: Förenta staterna är mycket väl medvetet om Kommunist-Kinas existens.

Malcolm: Det är det säkert. Dom har ju alldeles nyligen sprängt några atombomber där borta. Och så håller deras trupper Förenta staternas soldater instängda i Saigon. Så USA kan helt enkelt inte undgå att vara medvetet om det. Det håller hälften av era trupper i schack. Ni skulle vara bra galna om ni inte var medvetna om kinesernas existens. Men samtidigt försöker ni ge allmänheten, folket i det här landet, det intrycket att dom inte existerar.

Hall: Det är bara som ni säger, för det ligger inte alls till på det viset.

Malcolm: Dom är människor precis som ni och jag.

Bernard: Ja, naturligtvis, så vi ska alltså gå med på att erkänna Kommunist-Kina och släppa in det i Förenta nationerna?

Malcolm: Många av era senatorer i Washington ansluter sig till den uppfattningen. Jag tror att dom flesta intelligenta, progressiva, modernt tänkande människorna äntligen har nått en sådan intellektuell och politisk mognad att dom anser att om det finns ett land med så många människor här på jorden så är det vettigaste man kan göra att erkänna dom och betrakta dom som mänskliga varelser, och sen kommer dom att betrakta er som mänskliga varelser. Om ni då säger att man inte bör ha att göra med dom därför att dom är kommunister så varför har vi då förbindelser med Ryssland? Och om ni då invänder att man inte bör ha att göra med dom därför att dom slogs mot FN:s styrkor i Korea, så varför då ha förbindelser med Tshombe? Tshombe slogs också emot FN:s trupper i Katanga. Om man hela tiden använder sig av samma måttstock mot alla dessa olika människor tror jag man kommer fram till bättre resultat.

Bernard: All right, nu tror jag vi tar nästa samtal. Numret till WINS Kontakt-program är Judson 2-6405. Detta är Stan Bernards Kontakt, ni är välkomna att ringa.

En man (i telefon): Hallå? Jag skulle vilja fråga er Malcolm om ni anser att gaullistregeringens åtgärd nyligen att vägra er inresetillstånd till Frankrike är oförenlig med Frankrikes allmänna politik mot det afro-asiatiska samhället och mot Afrika i synnerhet.

Malcolm: Jo, tidigare i dag så skickade jag ett telegram till Dean Rusk, utrikesministern, och krävde en undersökning av hur det kom sig att franska regeringen kunde neka en amerikansk medborgare inresetillstånd utan att amerikanska ambassaden reagerade på något sätt. Men jag ska kanske tala om att jag var i Paris nu i november och lyckades bilda en stark organisation – ännu en som doktor Hall mitt emot mig här kan undersöka i sin egenskap av expert – i den amerikanska negerkolonin i Paris, och dom har inlett samarbete med den afrikanska kolonin. Och det var den afrikanska kolonin och den afro-amerikanska kolonin i Paris som inbjöd mig att komma dit och tala på ett massmöte och franska regeringen lät mig komma in i landet. Och jag borde kanske tala om att det var dom kommunistiska fackföreningarna som vägrade att släppa in dom i den lokal som man först hade tänkt hålla mötet i och sen blockerade deras försök att komma in i en annan lokal och till sist lyckades förmå franska regeringen att förbjuda mötet. Det kommunistiska fackförbundet är en av dom största fackliga sammanslutningarna i det landet. Orsaken till att jag åkte till London – jag hade blivit inbjuden att komma dit för att bevista den första kongress som hållits av De afrikanska organisationernas samarbetsråd, som hade en fyradagars kongress, och inbjudit mig att hålla avslutningstalet, eftersom dom var intresserade av den svarta människans kamp här i landet för mänsklig värdighet och mänskliga rättigheter.

Bernard: Okay, nu ska vi ta vår nästa telefonfråga. Detta är Kontakt, ni är välkomna att ringa.

En kvinna (i telefon): Hallå. Kan jag få tala med Malcolm X?

Bernard: Ja, varsågod bara.

Kvinnan: Jag skulle vilja– jag har ingen fråga till Malcolm X. Jag skulle bara vilja säga till honom att jag stöder honom hundra procentigt i allt han gör för att hjälpa negern. Jag tycker det är helt enkelt skamligt att någon kan ge sig till att kasta en bomb in i ett hus där det finns människor, och framför allt barn. Och jag för min del har ingenting till övers för dom där Muselmanerna, dom så kallade Muselmanerna, för jag tycker inte dom gör nåt annat än predikar hat.

Malcolm: Ja, jag måste erkänna att jag var en av dom ledare som projekterade Muselmanrörelsen och fick så många människor att tro på den förvrängda version av islam som man lär ut där. Men samtidigt vill jag göra klart att det finns en del progressiva, en del förnuftiga element inom Muselmanrörelsen. Alla som är med i den har inte fel. Det finns många inom den rörelsen som menar väl men blir vilseledda av hierarkin, och många som inte gör det. Men det finns ett stort inslag progressiva element inom rörelsen, för det mesta såna som nyss har anslutit sig till den, dom blir kvar där något år och blir sen desillusionerade och lämnar den. Men det var jag som var ansvarig för att folk fick det intrycket att Svarta muselmanernas rörelse var nånting annat än vad den är, och jag tar på mig det ansvaret. Jag är beredd att ta hela skulden på mig. Men samtidigt som jag tar på mig ansvaret för det vill jag göra klart att ingen vit man eller vit grupp eller institution kan använda mig som tillhygge mot Elijah Muhammad eller mot Svarta muselmanerna. När jag går till angrepp mot någon annan svart man så kan ingen vit man lägga orden i munnen på mig, inte heller kan någon vit man hetsa upp mig mot någon annan svart grupp eller organisation. När jag har analyserat mannen och gruppen med hjälp av mitt eget omdöme och finner att den är till skada för det svarta samhällets intressen går jag till angrepp mot den med samma intensitet som i andra fall.

Bernard: Hade ni tänkt säga någonting, Gordon?

Hall: Ja, som ni själv hör så är det bara ännu fler floskler. Han började med att säga att han måste erkänna att han var ansvarig för att så många blev vilseledda om vad Muselmanerna var för något. Men det fanns aldrig särskilt många Muselmaner. Låt oss hela tiden hålla i minnet att det inte fanns särskilt många människor att vilseleda. Den vita pressen lurades däremot till att tro att det fanns massor med Svarta muselmaner.

Malcolm: Doktor Hall ...

Hall: Det fanns aldrig mer än 15 000 muselmaner i Amerika, och nu är dom nere i bara 6 000. Och vi har 22 miljoner negrer i Förenta staterna. Låt oss hålla dom siffrorna i minnet hela tiden.

Malcolm: Doktor Hall ...

Bernard: Ni medgav det redan i början av programmet, Malcolm. Ni sa att siffran 15 000 är korrekt.

Hall: Detta är fakta, Malcolm.

Malcolm: Här har ni ett annat faktum som ni bör hålla i minnet. Det fanns aldrig många Mau-Mauare. Dom var aldrig många. Det fanns hela tiden fler kikuyuer, fler kenyanare än Mau-Mauare.

Hall: Vad vill ni bevisa med det?

Malcolm: Att det var Mau-Mau som gjorde Kenya till ett självständigt land. Och den man som för bara fem år sen betraktades som en extremist och ett monster, Jomo Kenyatta, är i dag republiken Kenyas president; och det är samme man som för fem år sen ...

Hall: Situationen i kolonialafrika i dag är inte på något vis lik situationen i Förenta staterna.

Malcolm: Jo, här har vi ju koloniala förhållanden. Om man har ett system som det här som ännu år 1965 tillåter att barn jagas ut på landsvägen av inte direkt kriminella element men ...

Bernard: Men när det gäller antalet så går det helt enkelt inte att göra en sån jämförelse. I Förenta staterna är negrerna fortfarande en minoritet. I Förenta staterna. Och när ni talar om minoriteter inom minoriteter inom minoriteter, och man drar kontentan av det, ja då kan man helt enkelt inte dra till med en jämförelse med en koloni.

Malcolm: Jag menar så här: Mau-Mau var också en minoritet, en mikroskopisk minoritet, men det var Mau-Mau som inte bara gjorde Kenya självständigt utan ...

Bernard: Med en stor negermajoritet.

Malcolm: Men det var den som gjorde det – den stubinråden. Krutkaggen är alltid större än stubinen. Det minsta som finns i krutdurken är stubinen. Man kan mixtra med krutet hur länge som helst utan att det händer något. Men mixtrar man med stubinen så brakar det loss.

Bernard: Det skulle jag inte vilja göra, då flög man ju i luften.

Malcolm: Det är när man mixtrar med stubinen som det brakar loss. Ni kan ju gå ut här i Harlem och ta alla dom där moderata negerledarna som doktor Hall här ger sitt gillande och betraktar som ansvarsmedvetna – dom exploderar inte. Det är stubinen, det är den lilla faktor som ni kallar för nationalister och liknande ...

Hall: Ni gör allt ni kan för att underblåsa det, Malcolm, med era demagogiska metoder ...

Malcolm: Nej, jag underblåser det inte ...

Hall: Visst gör ni det.

Malcolm: Jag underblåser det inte, men jag tänker inte sitta här och låtsas som om det inte existerar.

Bernard: Hetsar ni inte upp dom, Malcolm? Hetsar ni inte upp dom?

Malcolm: Det kan jag inte säga. Hur ska man kunna hetsa upp människor som bor i slum och ghetton? Det är själva stadsstrukturen som hetsar upp dom. En stad som fortsätter att låta människor bo i råttbon i Harlem och betala högre hyror än man betalar nere i centrum. Det är det som hetsar upp dom. Som låter affärsmännen ta ut överpriser på deras livsmedel och kläder och andra varor i Harlem, medan man betalar mindre för det i centrum. Det är det som hetsar upp dom. En stad som inte vill skaffa fram arbetstillfällen åt folk som inte kan få några jobb därför att deras hud är svart. Det är det som hetsar upp dom. Kom inte här och beskyll en svart man som uttrycker sin förbittring och sitt missnöje med dom kriminella förhållanden som hans folk tvingas leva under för att vara den ansvarige för det överhettade i situationen. Det är det samhälle som låter dessa förhållanden existera som ni ska anklaga. Och det är där min och doktor Halls uppfattning går isär.

Bernard: Ja, på sätt och vis så ...

Hall: Våra uppfattningar skiljer sig på många punkter, Malcolm.

Malcolm: Och det här är en av dom många punkter där vi har olika uppfattningar, doktor Hall.

Bernard: Ja, på sätt och vis så talade väl också Hitler om olika synpunkter, sa han inte att vissa förhållanden existerade och hetsade inte han också?

Malcolm: Jag känner inte till nånting om Hitler, jag var inte i Tyskland. Jag är i Amerika.

Bernard: Vänta nu ... vänta ett tag, Malcolm ...

Malcolm: Jag sa att jag inte var med i Tyskland.

Bernard: Ni känner till Hitler lika bra som ...

Malcolm: Ni kan väl inte gärna beskylla Hitler och Tyskland som ansvariga för det som händer här i Amerika? Sätt på TV:n i kväll och se vad dom ...

Bernard: I Harlem ...

Malcolm: Nej nej nej – sätt på TV:n i kväll och se vad dom gör med doktor King.

Hall: Doktor Kings metoder är inte era metoder. Ni skulle inte kunna göra det han gör i Alabama.

Malcolm: Doktor ...

Hall: Ni skulle inte kunna ...

Malcolm: Doktor Hall, tacka ni Gud för att jag inte åker ner och försöker göra det han gör där. Varje gång doktor King...

Hall: Å, där sa ni något bra, Malcolm, där sa ni något bra ...

Malcolm: Varje gång som doktor King går på samma linje som folk som ni – som ni – så borde ni lägga ner mer ansträngning på att hålla honom utanför fängelserna. Ni borde lägga ner mer ansträngning på att skydda honom. Och ni borde lägga ner mer ansträngning på att skydda dom människor som är hans anhängare och som manifesterar denna människokärlek och denna tålmodighet. Om ni gjorde mer för dom människorna och la ner lite mer tid på att försöka hjälpa dom människorna i stället för att angripa mig, skulle det här landet antagligen bli betydligt drägligare att leva i. Ni lägger ner alldeles för mycket av er tid, doktor Hall, på att undersöka ...

Hall: Jag nämner er knappast ens, Malcolm, ni är knappast värd att nämna ...

Malcolm: Ni ägnar alldeles för mycket av er tid åt att ränna omkring och anteckna alla missnöjda svarta människor som ni sen etiketterar som extremister ...

Hall: Struntprat, struntprat ...

Malcolm: ... men om ni i stället tillbringade lite av er tid på dom platser där doktor King kämpar så kunde ni göra det här landet drägligare att leva i.

Hall: Jag ska tala om för er, Malcolm, att jag höll föredrag över hela staten Alabama redan på den tiden då ni ännu inte hade någonting med Svarta muselmanerna eller några andra att göra.

Malcolm: Hade ni ett vitt lakan på er, hade ni ett vitt lakan på er?

Hall: Där hör ni, där hör ni så han går på!

Bernard: Mina herrar, tiden är ute. Gonggongen går – så där ja. Okay, det var femte rondan. Nu kan det få räcka. Matchen är slut.

Malcolm: Doktor Hall, kom upp till Audubon på söndag klockan två så ska vi fortsätta där vi slutade.

Hall: Jag har viktigare saker för mig.

Bernard: Mina herrar, nu måste vi sluta. Tiden är ute. Jag vill tacka er för att ni velat vara med här i kväll. Tack så mycket – Gordon – Malcolm – och, naturligtvis, Aubrey Barnette

Frågesvar och intervjuer

Följande är ett urval av olika uttalanden som Malcolm gjorde under de tre sista månaderna av sitt liv. De är hämtade ur olika intervjuer och svar på frågor som ställdes till honom vid mötena.

En streber?

Malcolm: Det är många som har varnat mig för Village Voice. Tidningen lär ska vara liberal, men det sägs att den är mycket trångbröstad.

Marlene Nadle: Det finns dom på redaktionen som anser att ni bara är en streber.

Malcolm: Om jag bara vore en streber skulle jag inte vara så dum så jag la min verksamhet till dom här gatorna där så många vill åt mitt liv, där jag inte kan gå ut sen det blivit mörkt. Om jag ville ha makt kunde jag ha slagit mig ner var som helst i världen. Dom erbjöd mig jobb i alla dom afrikanska länderna.

Muhammad däremot är en streber med sitt hus i Phoenix, sina 200-dollarskostymer och sitt harem. Han trodde inte på den svarta staten eller på att göra någonting för folket. Det var därför jag lämnade rörelsen.

Ur Marlene Nadles artikel:

Malcolm X: The Complexity of a Man in the Jungle, Village Voice, 25 februari 1965

Inte rädd för undersökning

Malcolm blev tillfrågad om han var beredd att säga samma saker till Representanhusets utskott för oamerikansk verksamhet som han just hade sagt på ett offentligt möte i New York.

Malcolm: Jag skulle bara vara glad om jag fick tillfälle att försvara allt som ni överhuvudtaget har hört mig säga – inför vem som helst, var som helst, när som helst. Jag ska gärna infinna mig där utan att ens vara kallad. Jag har bara ett förbehåll: man får inte förhöra mig bakom slutna dörrar. Det ska vara offentligt – och sen kan ni gå lös på mig bäst ni vill. Men det ska vara offentligt.

Uppriktigt sagt så tror jag inte det finns något utskott i Washington D.C. som kan försvara sig när det gäller rasproblemet här i landet. Man blir kallad till Washington när dom försöker få det till att man är lierad med en främmande makt. Dom behandlar oss svarta människor här i landet som om vi var utlänningar. Om vi samarbetar med varann så betraktas vi som subversiva element.

Nej, broder, jag känner mig aldrig orolig för någon form av undersökning. Jag anser att vår sak är rättfärdig. Och jag anser att vi har varit tillräckligt tålmodiga i det förflutna för att vi nu ska ha rätt att visa lite otålighet. Vi försvarar en rättvis sak. Som jag sa förut borde både Johnson och Humphrey tacka gud varje morgon dom vaknar, vilken gud dom än tror på, för att dom svarta människorna i det här samhället har varit så tålmodiga som dom har varit eller visat den okunnighet som vi har visat. Dom borde tacka gud för det och dom borde försöka göra någonting åt det innan vår otålighet blir ännu större.

Svar på fråga, Militant Labor Forum, New York, 7 januari 1965

Om rasism

Malcolm fick en fråga om skillnaden mellan vit och svart rasism:

Malcolm: Den svarta rasismen är i dom flesta fall ett resultat av den vita rasismen. I dom flesta fall där den kommer till uttryck är den en reaktion mot den vita rasismen och om man analyserar den närmare kan man konstatera att det egentligen inte rör sig om någon svart rasism. Jag anser för min del att dom svarta människorna har visat mindre rasistiska tendenser än något annat folk sedan historiens begynnelse ...

Bara för att vi reagerar häftigt på den vita rasismen så kan jag för min del inte kalla det för svart rasism. Om ni kommer och lägger ett rep om min hals och jag hänger er för den skull så kan jag inte kalla mitt beteende för rasistiskt. Ert beteende är rasistiskt men min reaktion har ingenting med rasism att göra. Min reaktion är en normal mänsklig reaktion, jag är bara Y en människa som försvarar och skyddar sitt liv. Det är just det vårt folk inte har gjort i det förflutna, och en del bland oss, åtminstone dom som lever på en hög akademisk nivå vill inte göra det. Men dom flesta av oss lever inte på den nivån.

Svar på fråga i Harvard Law School Forum, den 16 december 1964:

Fråga: Vad tror ni är orsaken till rasfördomarna i Förenta staterna?

Malcolm: Okunnighet och snikenhet. Och ett mycket skickligt utformat program för vilseledande undervisning som hör samman med hela det amerikanska exploaterings- och förtryckarsystemet. Om hela den amerikanska befolkningen fick en ordentlig undervisning – och med en ordentlig undervisning menar jag att dom ska ges en sann bild av historien och av den svarta människans bidrag till den – tror jag att många vita skulle vara mindre rasistiska i sin känslinställning. Dom skulle få större respekt för den svarte mannen som människa. Om den vite mannen kände till den svarte mannens bidrag till vetenskapen och civilisationen i det förflutna skulle hans känslor av överlägsenhet åtminstone delvis tonas ner. Den känsla av underlägsenhet som den svarte mannen har skulle också ersättas av en mer balanserad uppfattning hos honom om sig själv. Han skulle känna sig mer accepterad som människa. Han skulle fungera bättre som en människa bland människor i det här samhället.

Så det krävs undervisning för att eliminera det. Och bara för att ni har colleges och universitet så betyder inte det att vi har en riktig undervisning. Det amerikanska undervisningssystemets colleges och universitet utnyttjas på ett skickligt sätt för att sprida vilseledande kunskaper.

Ur en intervju den 18 januari 1965, tryckt i Young Socialist, mars–aprilnumret, 1965

Blandäktenskap och en svart stat

Pierre Berton: Innan ni lämnade Elijah Muhammad och åkte till Mecka och upplevde den islamska världen i originaltappning trodde ni på fullständig segregation mellan de vita och negrerna. Ni var motståndare både till integration och blandäktenskap. Har ni ändrat uppfattning på den punkten?

Malcolm: Jag tror på varje människas rätt att bli accepterad som en människa – vare sig hon är vit, svart, brun eller röd; och när man betraktar mänskligheten som en familj så blir det meningslöst att tala om integration eller blandäktenskap. Då är det bara en människa som gifter sig med en annan människa eller en människa som lever i närheten av eller tillsammans med en annan människa.

Men jag vill passa på att säga att jag inte tycker att man ska begära av en svart människa, att man inte ska ställa en svart människa inför tvånget att försvara ett ställningstagande av det slaget eftersom det är den vita människan som kollektivt som har visat att hon är fientligt inställd till integration och mot blandäktenskap och mot alla andra åtgärder som kan leda till en gemenskap.

I egenskap av svart människa och framför allt av svart amerikan anser jag inte att jag har anledning att försvara något av mina tidigare ställningstaganden, eftersom det rör sig om en reaktion mot samhället och det är samhället som har åstadkommit den reaktionen; och jag anser att det är det samhälle som åstadkommit den reaktionen som bör angripas och inte dom människor som reagerar i egenskap av offer för detta negativa samhälle.

Berton: Men ni tror inte längre på en svart stat?

Malcolm: Nej.

Berton: I Nordamerika?

Malcolm: Nej, jag tror på ett samhälle där folk kan leva tillsammans som människor på en grund av jämlikhet.

Ur en bandinspelning från Pierre Berton Show, Station CFTO-TV i Toronto, 19 januari 1965

Den människa ni tror att ni är

Malcolm: Jag är den människa ni tror att ni är. Och om det inte krävs lagstiftning för att göra en till en människa och få sina rättigheter erkända så ska ni inte komma till mig med det där lagstiftningspratet. Nej, om vi båda är människor så har vi rätt att göra samma saker. Och om ni vill veta vad jag tänker göra så räkna ut vad jag tänker göra. Jag tänker göra just det – fast bara ännu mer.

Svar på fråga, Militant Labor Forum, 7 januari 1965

Hur man organiserar folket

Malcolm: Den enda som kan organisera mannen på gatan politiskt är en som är misshaglig för det vita samhället. Folket litat inte på den andra typen. Dom vet aldrig vem som kontrollerar hans verksamhet ...

(Marlene Nadle frågade om han tänkte använda sig av hatet som vapen för att organisera folket.)

Malcolm: Jag kan inte gå med på att ni kallar det för hat. Låt oss säga att jag tänker göra dom medvetna om vad man har gjort dem. Den medvetenheten kommer att driva fram ett överflöd av energi, både positiv och negativ, som sen kan kanaliseras på ett konstruktivt sätt ...

Det största misstag som rörelsen gjort är att försöka organisera ett sovande folk kring vissa bestämda mål. Man måste först väcka folket, sen kan man börja handla.

Miss Nadle: Väcka dom till medvetande om hur de exploateras?

Malcolm: Nej, väcka dom till medvetande om deras mänskliga status, om deras värde, om deras arv. Den största skillnaden mellan det parallella förtrycket av juden och negern är att juden aldrig mist sin stolthet över att vara en jude. Han har aldrig upphört att vara en människa. Han har vetat att han har gett mänskligheten värdefulla bidrag och hans känsla av sitt eget värde har gett honom mod att försvara sig. Det har gjort det möjligt för honom att tänka och handla självständigt, i motsats till vårt folk och våra ledare.

Ur Marlene Nadles artikel i Village Voice, den 25 februari 1965

Dollarism och kapitalism

Malcolm: Det är riktigt att dom flesta av dom sydamerikanska länderna är satelliter till Förenta staterna. Men dom behöver inte känna sig alltför ledsna. Det här samhället gjorde en satellit av Chrusjtjov, gjorde så att han miste sitt jobb. I våra dar blir alla satelliter.

Dom gjorde det – studera relationerna mellan Förenta staterna och Ryssland under dom sista fyra fem åren och ni kommer att finna att dom var nära att manövrera in Ryssland i en satellitposition. Dom måste göra sig av med Chrusjtjov för att få tillbaka lite av sin självständighet igen.

Och jag är så objektiv som möjligt när jag säger det här. Jag försöker inte ta parti för någon, jag har inga personliga intressen att bevaka. Det är bara min personliga uppfattning som jag nått fram till genom iakttagelser jag gjort under mina resor runt om på jorden och genom att hålla öronen öppna.

Det är lätt att bli en satellit i våra dar utan att ens vara medveten om det. Det här landet kan förföra Gud. Ja, det har den förförelsemakten – dollarismens makt. Man kan sätta stopp för kolonialism, imperialism och alla andra slags ismer, men dollarismen stoppar man inte så lätt. När dom börjar låta dollarn regna över en så förlorar man sin själ.

Svar på fråga, Militant Labor Forum, 7 januari 1965

Fråga: Vad anser ni om den världsomfattande striden mellan kapitalism och kommunism som pågår just nu.

Malcolm: Det är omöjligt för kapitalismen att överleva, framför allt därför att det kapitalistiska systemet behöver blod att suga i sig. Kapitalismen var en gång som en örn, men nu liknar den mera en gam. Den var en gång så stark att den kunde suga i sig blodet från vem som helst, likgiltigt om dom var starka eller inte. Men nu har den blivit fegare, som gamen, och den kan bara suga i sig dom hjälplösa blod. Allteftersom dom olika nationerna på jorden gör sig fria får kapitalismen färre offer, färre att suga blod av, och den blir svagare och svagare. Enligt min uppfattning är det bara en tidsfråga när den kollapsar fullständigt.

Ur intervju i Young Socialist, mars–aprilnumret 1965

Polischefen

Harry Ring: För ungefär en vecka sen hävdade polischefen Murphy att dom nyligen utfärdade varningarna för nya upplopp i Harlem kunde bli den gnista som utlöste nya upplopp. Jag vet att ni är en av dom som har utfärdat en sådan varning. Vad anser ni om det?

Malcolm: Tja, det är inte minst genom polischefen Murphys attityd som förhållandet mellan raserna är så spänt, särskilt i svarta distrikt som Harlem, Bedford-Stuyvesant och andra

ställen. När han säger – när han varnar – mot varje påpekande av att det finns stora utsikter till fortsatta våldsamheter nu i sommar försöker han bara sticka huvudet i sanden.

Hans attityd är densamma som den amerikanska attityden till Kina. Den amerikanska attityden går ut på att amerikanerna ska låtas som om dom 700 miljonerna kineser inte existerar och att en liten ö utanför kinesiska fastlandet är Kina. Och polischef Murphy har samma attityd till förhållandena i dom svartas samhälle. Dom förhållandena är så explosiva att om dom fortsätter att existera är det omöjligt att undvika våldsamma explosioner.

I stället för att engagera sig i någon form av arbete för att eliminera explosionsorsakerna fördömer polischefen Murphy dom människor som påvisar att dom förhållandena fortfarande existerar och som samtidigt varnar för att om explosionsorsakerna fortsätter att existera så kan det inte undgå att bli nya explosioner.

Så jag anser att man nog inte kan få ett bättre exempel på en imbecill än polischef Murphy. Jag skulle helst vilja slippa använda mig av ett sådant ord i ert program, men hans inställning till dom problem som existerar i det svarta samhället är sannerligen i högsta grad imbecill, och genom att fortsätta uttala sig på det där sättet gör han inte förhållandena bättre; tvärtom, han gör bara förhållandena ännu värre.

Ur intervju i Station WBAI-FM, New York, den 28 januari 1965

Telegram till Rockwell

Vid ett offentligt möte som Organisationen för afro-amerikansk enhet höll i Harlem den 24 januari 1965 sa Malcolm att han i en nyhetssändning i TV hade sett pastor Martin Luther King slås till marken av en rasist, att 'det gjorde mig ont' och att han om han hade varit på platsen skulle ha skyndat till Kings hjälp. Han läste också upp texten i ett telegram som han hade skickat till George Lincoln Rockwell, ledaren för Amerikas nazistiska parti:

Härmed vill jag varna er för att jag inte längre är förhindrad av Elijah Muhammads separatistiska Svarta muselmanrörelse att gripa till våld mot vita förtryckare, och att om er nuvarande rasistiska kampanj mot vårt folk i Alabama leder till att pastor King eller någon annan svart amerikan som bara försöker ta del av sina rättigheter som fria människor blir fysiskt skadade, kommer ni och era Ku Klux Klan-vänner att utsättas för maximal fysisk vedergällning av dem bland oss som inte är fjättrade av den förlamande ickevåldsfilosofin och som håller på vår rätt att försvara oss – med alla nödvändiga medel.

Om politik

Malcolm blev tillfrågad om utgången av det nyligen hållna presidentvalet i Förenta staterna:

Malcolm: Det är inte en president som kan hjälpa eller skada oss; det är systemet. Och det systemet härskar inte bara över oss i Amerika, det behärskar hela världen. Nu för tiden är det så att när någon ställer upp som kandidat för presidentposten i Förenta staterna så gäller nomineringen inte enbart posten som president i Förenta staterna; han måste också vara acceptabel i andra områden på jorden som står under amerikanskt inflytande.

Om Johnson hade ställt upp ensam skulle han inte ha varit acceptabel för någon enda. Det enda som gjorde honom acceptabel i världens ögon var att dom slipade kapitalisterna, dom slipade imperialisterna insåg att enda sättet att få folk att satsa på räven var att hota dom med vargen. Därför ställde dom upp ett ohyggligt alternativ. Och det fick hela världen – också människor som kallar sig för marxister – att hoppas på att Johnson skulle slå Goldwater.

Jag vill bara påpeka en sak till: dom som uppger sig vara fiender till systemet låg på sina händer och knän och hoppades på att Johnson skulle bli vald – eftersom han anses vara en fredens man. Och samtidigt invaderade hans trupper Kongo och Sydvietnam. Han har till och

med trupper i områden som andra imperialister har dragit sig tillbaka från. Fredskårer i Nigeria, legoknektar i Kongo.

Svar på fråga på Présence Africaines möte i Paris, den 23 november 1964

Malcolm: Vårt folk måste först och främst registrera sig som väljare. Men det 'bör inte engagera sig aktivt i politiken förrän vi har nått fram till en betydligt bättre insikt än vi har nu om vilka fördelar politiken kan ge oss här i landet. Vi ger oss in i politiken på ett slags godtroget sätt, ett emotionellt sätt, medan politikerna, särskilt här i landet, är kallhamrade och hjärtlösa. Vi måste skaffa oss betydligt bättre politiska kunskaper samtidigt som vi registrerar oss.

Och sen ska vi inte binda oss för något av partierna. Enligt min mening ska vi anpassa vårt politiska handlande efter den aktuella situationen, på intet sätt identifiera oss med något av partierna eller sälja oss till något av partierna utan satsa på politiska aktioner som är till människornas bästa och som kan eliminera dom nuvarande orättvisorna. Jag för min del tror inte att den man som nu sitter i Vita huset är moraliskt kapabel att genomföra dom åtgärder som är nödvändiga för att eliminera dessa förhållanden.

Svar på fråga, Harvard Law School Forum, 16 december 1964

Malcolm: Negrernas ovillighet att rösta beror inte alltid på att dom inte har rätt att rösta. Dom politiska maskinerna i dom flesta stater och städer väljer som regel (som kandidater till politiska ämbeten) inte svarta människor som är intellektuellt kapabla att delta aktivt i politiken utan marionetter som tjänstgör som deras språkrör men som inte har något inflytande på den politik som förs. Dom svarta människorna har kunnat konstatera det år ut och år in, har sett hur politikerna i Harlem och i andra negerområden varit i högsta grad kontrollerade utifrån.

Det beror inte på att dom är politiskt apatiska eller liknöjda – dom har avsiktligt avstått från att rösta. När man ger dom något att sträva mot, att rösta för, så finner man att dom blir lika aktiva som dom tidigare var passiva. Ett av OAAU:s syften är att bedriva agitation bland dessa politiskt passiva element inom det svarta folket. Vi tänker bearbeta dem och göra dom aktiva så att vi kan få lite handling.

Det är dom som inte har blivit politiskt aktiverade som tar till fysiska aktioner. Dom kunde inte upptäcka att politiken åstadkommit några förändringar i det förflutna och därför vände dom ryggen åt politiken. Dom tog i stället sin tillflykt till fysiska aktioner, till fysiska metoder, om ni förstår vad jag menar. Och nu tänker vi försöka dra nytta av deras energi genom att göra dom politiskt kunniga och medvetna.

Svar på en fråga från en medlem av en delegation från McComb, Mississippi, den 31 december 1964

Malcolm: Den här mannen frågar mig för det första om jag tror på politiska aktioner. Och vidare om jag skulle ställa upp om vänstergrupperna gick samman om mig som kandidat till borgmästarposten, Ja, jag tror på politiska aktioner. Alla former av politisk aktion. Jag tror på handlingen, punkt och slut. Alla slags handlingar som är nödvändiga. När jag brukar säga 'med alla nödvändiga medel' så menar jag just det. Jag tror på alla åtgärder som är nödvändiga för att rätta till orättvisa förhållanden – politiska, ekonomiska, sociala, fysiska, allt som är nödvändigt. Jag tror på det – så länge som dom leds på ett förnuftigt sätt och genomförs så att dom ger resultat.

Men jag tror inte på att man ska engagera sig i någon form av politisk aktion eller någon annan form av aktion utan att man först har slagit sig ner och analyserat vilka möjligheter man har att lyckas eller att misslyckas. Och jag anser inte heller att dom olika grupperna ska

referera till sig själva som 'vänstergrupper', 'högergrupper' eller 'mittengrupper'. Jag tycker att dom bör vara precis vad dom är och inte låta folk klistra etiketter på dom – och låt bli och sätt etiketter på er själva. Ibland kan en etikett vara rena döden.

Marlene Nadle tog fasta på ett yttrande av Malcolm om att han ville få fram militanta svarta kandidater till de politiska ämbetena och frågade om han själv tänkte kandidera.

Malcolm: Jag vet ännu inte. Jag tror att jag gör större nytta som kritiker av maktapparaten. Man kan inte göra det lika bra sen man har kommit in i den.

Miss Nadle frågade om han trodde att ett helsvart parti som Freedom Now Party i Michigan behövdes.

Malcolm: Ja, i en del fall måste man skapa nya verktyg. I andra fall är det lämpligare att överta dom verktyg som redan finns. Med användande av båda dom metoderna kommer vi att bli engagerade på alla politiska plan från -65 och framåt.

Ur Marlene Nadles artikel i Village Voice, 25 februari 1965

Slumbaroner och antisemitism

I sitt tal 'Utsikterna till frihet under 1965' refererade Malcolm till slumbaronerna som äger husen i Harlem 'men inte bor där själva; för det mesta bor dom uppe vid Grand Concourse (Bronx) eller nån annanstans'. Under diskussionen efter talet kom först en kvinna, sedan en man, med invändningar mot det yttrandet.

Malcolm: Damen här sa att hon hade haft det trevligt i kväll, men att det trevliga tog slut – jag citerar frågan – när jag sa att hyresvärdarna bor uppe vid Grand Concourse. Tja, dom bor ju också på andra ställen än Grand Concourse. Men många av dom bor vid Grand Concourse. Det är inte någon kritik mot någon som bor vid Grand Concourse – bara av dom skyldiga, bara av dom skyldiga. Om jag i stället hade sagt Central Park West eller Central Park East skulle säkert någon som bor där ha känt sig illa berörd. Men jag kan inte gärna stå här och räkna upp alla dom platserna.

Ja, frun. (Kvinnan säger något igen.) Vad menar ni med det? Där ser ni – ni är lättstött. Ni säger att det jag sa luktar antisemitism. Varför luktar det antisemitism? Är det bara judar som bor uppe på Grand Concourse? Hur kan ni veta att det inte finns italienare där också, eller irländare eller några andra? Men om det bara bor judar där så tycker jag ni bör undersöka saken och ta reda på varför. Nu kommer ni väl att säga att jag låter verkligt antisemitisk. Men skyll er själv, det var ni som började.

När ni säger att en del av den svarta bourgeoisien också bor vid Grand Concourse så måste ni väl med det mena att en del av våra egna också är slumbaroner. Som ni kanske la märke till nämnde jag inte något om någon hudfärg när jag sa det där om Grand Concourse. Jag talade bara om slumbaroner och dom av dom som bor där uppe. Jag inkluderade allesammans. En del av er är på defensiven. Det är ju alldeles tydligt. Det är farligt att göra som ni och gå så långt att man tror att varje gång någon säger något så talar han om er. Det är inte alls bra.

Vad den svarta bourgeoisien beträffar, och den bourgeoisie som upprätthåller dom svarta människornas speciella 'establishment' så – här har vi en bok som heter The Negro Mood (av Lerone Bennett, Jr) – en av dom finaste i sitt slag. Om ni inte kan få tag på den någon annanstans så kan ni få den i Nationalist Memorial Bookstore uppe på Sjunde avenyn, mellan 125:e och 126:e gatan – doktor Michaux – The Negro Mood. Det finns ett kapitel här som heter 'The Black Establishment', och det borde ni läsa. Där får ni veta hur den vita maktstrukturen nere i city kontrollerar det svarta samhället genom dom svartas 'establishment'.

Och ni får också veta att det inte är den svarta bourgeoisien som stöder dom svarta ledarna – det är den vita maktstrukturen nere i city. Det är det dom menar när dom talar om en ‘ansvarsmedveten’ negerledare – en som dom har hjälpt till makten och använder sig av för att bibehålla status quo. När dom talar om en som är ‘ansvarsmedveten’ så är det just det dom menar. En ‘oansvarig’ negerledare är en som dom inte kan lida om sitt finger – en som går sina egna vägar.

Så försök inte skjuta över skulden för det på oss. Nej, vi är beredda att ta på oss all den skuld vi har, det vill säga det svarta samhället är berett att ta på sig ansvaret för vår svarta bourgeoisie, deras misstag och allting annat, vi är beredda att ta ansvaret för alltsammans. Jag förnekar ingenting av det. Men när jag sa det där så riktade jag mig inte mot någon särskild. Jag kunde lika gärna ha talat om italienare, irländare, polacker, alla möjliga. Men ni tänkte på en gång. Det tycks vara en fråga som bränns.

Svar på fråga, Militant Labor Forum, 7 januari 1965

Militanta vita och svarta

Malcolm: Brodern här ville veta vilka praktiska åtgärder som kan vidtas för att möta den outhärdliga situation som existerar här i New York och nå fram till en del meningsfulla resultat. Det enda misstag som har gjorts i dom förtrycktas kamp mot förtryckarna är att den har varit alltför splittrad – det har funnits för många fraktioner. Vi har centrumfraktioner, utkantsfraktioner, tvärfractioner och till och med en del källarfraktioner. I stället för att åstadkomma någon form av samverkan mot ett gemensamt mål har dom för det mesta varit splittrade och ägnat en massa tid åt att vara misstänksamma mot varann eller smutskasta varann eller till och med direkt bekämpa varann.

Dom militanta elementen bland den svarta befolkningen i Harlem är inte särskilt svaga för dom militanta vita i centrum, oavsett hur pass militanta dom är. Och dom svarta som beger sig ner till centrum och fraterniserar med dom vita som är militanta vet sen för det mesta inte hur dom ska tala med dom svarta som är kvar i Harlem eller andra negerdistrikt. Jag kunde inte låta bli att påpeka det här. Jag har tvingats konstatera det alltför många gånger.

Bland dom som har tröttnat på dom nuvarande förhållandena hittar man människor av alla de slag. Det finns vita som har tröttnat på det, det finns svarta som har tröttnat på det. Dom vita som har tröttnat på det har svårt att komma till Harlem eftersom folket i Harlem är mer utleda på förhållandena än några andra, så utleda att det inte är någon lätt sak att få kontakt med dem.

Dom svarta i Harlem som söker sig ner till centrum hör för det mesta till den typ som nästan helt förlorar sin identitet – dom mister sin själ, så att säga – och därför kan dom inte fungera som en förbindelselänk mellan dom militanta vita och dom militanta svarta; den typen kan inte göra det. Jag skulle helst vilja slippa säga det här om honom, men det är sant. Han har mist sin identitet, han har mist sina känslor och i dom flesta fall – försök ta det lugnt nu – i dom flesta fall har han till och med mist kontakten med själva Harlem. Så han fyller ingen funktion, han är nästan rotlös, han hör varken hemma i det ena eller det andra lägret.

Men när den dagen kommer då dom vita som är uppriktigt utleda på det – jag tänker då inte på dom vita pratmakare som påstår sig vara liberaler men inte är det – då dom lär sig hur man upprättar den rätta sortens förbindelser med dom i negerdistrikten som fått nog av det och dom sätter i gång med samordnade aktioner, då får ni förändringar. Då får ni förändringar. Och det kommer att krävas medverkan från båda hållen, det kommer att krävas allt ni har av resurser, ingenting mindre än det kommer att krävas.

Men hur många av er som är här i kväll känner det på det viset att ni helt identifierar er med en kamp som är avsedd att avskaffa orsakerna till dom nuvarande förhållandena? Inte särskilt många, tror jag. Prata kan ni, men när det gäller att identifiera er med en kamp som inte är välsignad av maktstrukturen, som inte är acceptabel, där grundreglerna inte har utformats av det samhälle som ni lever i och som ni kämpar mot – då vill ni inte identifiera er med den, då backar ni ur.

Åh, när situationen blir tillräckligt outhärdlig kommer alla att dras in i kampen. Och det är vad som kommer att hända – 1965.

Svar på fråga, Militant Labor Forum, 7 januari 1965

Marlene Nadle konstaterade att Malcolm 'betraktar alla militanta vita som potentiella allierade'. Han anger förutsättningarna för de möjligheterna. Och invävda bland de förutsättningarna finns alla de känslotrådar som löper genom Harlem.

Malcolm: Om vi ska samarbeta måste dom svarta ta ledningen i den strid som gäller dom själva. I stridens första fas gick dom vita i spetsen. Vi är nu på väg in i den andra fasen.

Den fasen kommer att vara laddad med uppror och fiendskap. Svarta kommer att slåss mot vita för rätten att få fatta egna beslut som rör striden, för att den vägen kunna återupprätta sin manlighet och sin självaktning.

Den fiendskapen är bara bra. Den har varit undertryckt alltför länge. När vi slutar upp med att alltid säga ja till mr Charlie och vänder hatet mot oss själva, då kommer vi att börja bli fria.

Miss Nadle frågade hur han trodde att han skulle kunna få dom vita militanta elementen att samarbeta med honom trots att han öste galla över dem.

Malcolm: Vi får väl försöka rätta till den saken.

(Det blir svårt att få militanta vita och svarta att samarbeta.) Dom vita har inte så lätt att söka sig ut till dom svarta distrikten eftersom folket där inte är särskilt vänligt inställda till dom. Dom svarta som söker sig ner till centrum mister sin identitet, mister sin själ. Han kan inte tjäna som förbindelseänk eftersom han har mist kontakten med Harlem. Våra negerledare har aldrig haft någon kontakt med Harlem, så dom är inte att räkna med.

Den enda som kan göra det är någon som folket i det svarta samhället litar helt på. Om jag skulle försöka mig på den uppgiften skulle jag bli tvungen att gå mycket diplomatiskt till väga eftersom det finns delar av Harlem där man inte ens vågar nämna den tanken.

Ur Marlene Nadles artikel i Village Voice, 25 februari 1965

Råd till en ickevåldshäcklare

En anhängare av ickevåldsrörelsen frågade indignerat Malcolm om han ansåg att de tre representanter för medborgarrättsrörelsen som mördades i Mississippi var ynkryggar. När Malcolm svarade avbröt han honom flera gånger. Han sa att han hade varit i Mississippi. En kvinna skrek utmanande åt Malcolm att han borde åka ner dit. Medan frågeställaren blev alltmer upphetsad och hätsk bevarade Malcolm hela tiden sitt lugn.

Malcolm: Min bästa herre, jag har den största respekt för en människa som är modig nog att bakbinda sina händer för att sen gå ut och låta ett råskinn gå löst på honom. Jag kan inte undgå att respektera honom eftersom han gör någonting som jag inte kan förstå. Det han då gör går fullständigt utanför min fattningsförmåga. Det skulle vara som att sätta handklovar på mig och knuffa in mig i en boxningsring och be mig ta upp kampen mot Cassius Clay eller Sonny Liston, men utan att använda våld. Jag tror inte att jag skulle gå i land med det, och om ni kan det så – ja, ber att få ta av mig hatten för er.

Det enda jag har att säga om den saken är, och jag avser det inte som ett fördömande av COFO eller SNCC – jag känner alldeles för många av dem, det är modiga studenter, män och allt vad ni vill. Jag säger bara att – eftersom ni menar att ni använder er av en 'taktisk' metod – att en taktisk metod är avsedd att leda till vissa resultat. Den är avsedd att skydda ens liv. Den är avsedd att leda till seger. Men vi kan omöjligt säga att den har lett fram till någon seger. Vi kan omöjligt säga att den har skyddat några liv.

Jag varken kritiserar eller fördömer er men jag ifrågasätter er taktik. Jag ifrågasätter er taktik. (Frågeställaren säger något igen.) Nej nej, Schwerner kan inte komma hit och tala med er, eller vad hette den där svarte mannen? Jag ska säga er en sak. När jag var över i Afrika läste jag om vad dom gjorde med Chaney. Dom sa att dom slog ihjäl den svartingen; dom sköt dom andra två, men på honom krossade dom vartenda ben han hade i kroppen. Vet ni vad jag tycker? Jag tycker att såna som uppmanar vårt folk att avstå från våld är att betrakta som agenter för Ku Klux Klan. Jag tror inte att 1965 kommer att gå i ickevåldets tecken. Ert år var -64.

Jag ska själv åka ner till Mississippi, jag har blivit inbjuden att komma ner dit, och till Alabama och några av dom andra ställena, och vet ni vad – jag kan inte tro på det där med ickevåld. (Frågeställaren säger något igen.) Ni kan följa med mig. (Frågeställaren avbryter honom igen. Ordföranden: 'Var så vänlig och håll er till ordningen.')

Jag klandrar honom inte för det – han är upphetsad. Jag skulle också vara upphetsad i hans ställe. (Frågeställaren fortsätter.)

Hör på mig här, broder, om ni tänker avstå från våld i Mississippi så tycker jag att ni bör avstå från våld här också. Jag ska tala om för er varför. Det skulle vara mer 'taktiskt' för er att avstå från våld mot mig än det skulle vara för er att avstå från våld mot Klanen. Av en massa olika skäl.

Jag vill inte att ni ska tro att jag angriper COFO. Jag känner James Forman, jag träffade John Lewis i Nairobi förra sommaren, i Kenya, Mau-Maus land – han var över där i Zambia och på andra ställen. Och dom hör alla till mina vänner.

Som jag sa i mitt tal förut anser jag att Mau-Mau var en av dom första och främsta bland frihetsrörelserna på den afrikanska kontinenten. Och överallt på den afrikanska kontinenten där man satte in sina stötar använde man sig av grupper som var fast beslutna att ta till alla nödvändiga medel för att skaffa erkännande och respekt åt sitt folk. Vare sig striden förs på den afrikanska kontinenten eller i Mississippi, Alabama, New York City så kräver den medverkan av grupper av människor, vita eller svarta, som är fast beslutna att använda sig av alla nödvändiga medel för att skydda de svarta människornas liv och egendom eftersom myndigheterna själva visat att dom inte duger till att sköta sitt jobb.

I Brooklyn har dom hassidiska judarna bildat övervakningsgrupper för att upprätthålla lag och ordning. Såna finns också i andra delar av landet. Ingen tycker att det är något särskilt anmärkningsvärt med det. Och vi behöver bara några få sådana grupper. Men den form av förtryck och tyranni och opposition som vi konfronteras med gör att våra grupper måste vara osynliga. Ni vet vad jag menar med osynliga. Man ser dem aldrig. Man bara anar deras närvaro. Tack för ordet.

Svar på fråga, Militant Labor Forum, 7 januari 1965

Om att återvända till Afrika

Malcolm blev tillfrågad om hur han trodde att afro-amerikanerna skulle bli mottagna av afrikanerna om de återvände till Afrika.

Malcolm: Efter långa och grundliga diskussioner med många afrikaner på alla nivåer skulle jag vilja säga att en del skulle vara välkomna och en del skulle inte vara välkomna. Dom som är beredda att göra en insats där skulle vara välkomna, men dom som inte var beredda att göra en insats skulle inte vara välkomna; jag tror inte att någon av oss, om vi ser objektivt på saken, kan ha något att anmärka på den inställningen.

Och jag tror att om vi återvände till Afrika kulturellt, filosofiskt och psykologiskt, medan vi stannade kvar här rent fysiskt, skulle de andliga band som skulle utvecklas mellan oss och Afrika genom denna kulturella, filosofiska och psykologiska migration, så kallade migration, skulle dom banden stärka vår position här eftersom våra kontakter med dem skulle tjäna som rötter eller en stabil grundval bakom oss. Ni kommer aldrig att få en stabil grund här i Amerika. Ni är galna om ni tror att den *här* regeringen någonsin kommer att stödja er och mig på samma sätt som den har stött andra. Det kommer dom aldrig att göra. Det skulle aldrig falla dom in.

Ta till exempel kineserna. Ni frågade mig om Kommunist-Kina. Kineserna var alltid sedda över axeln. På den tiden fanns det ett stående uttryck här i landet som lydde: 'Du har inte ens en kinamans chans'. Kommer ni ihåg det? Man hör det inte numera. Därför att en kinaman har större chanser än dom själva har nu. Och varför? Därför att Kina är starkt. Sedan Kina har blivit starkt och självständigt är det respekterat och aktat. Och vart en kines än kommer blir han respekterad och aktad. Han blir inte respekterad och aktad för det han har gjort som individ; han blir respekterad och aktad därför att han har ett stort land bakom sig, en kontinent bakom sig. Han har mycket makt bakom sig. Dom respekterar inte honom, dom respekterar den makt som finns bakom honom.

Och på samma sätt blir det när den afrikanska kontinenten i sin självständighet förmår skapa den enhet som är nödvändig för att öka dess styrka och förbättra dess position på den här jorden, så att Afrika blir respekterat på samma sätt som andra stora kontinenter blir respekterade, då kommer människor av afrikanskt ursprung, med afrikansk härkomst och afrikanskt blod att också bli respekterade vart dom än kommer – men först då och därför att dom har någonting mycket större, andra som ser ut som dom, som stöd bakom sig. Om ni har det stödet bakom er kommer ni att bli respekterade. Utan det stödet bakom er kan ni göra nästan vad som helst under solen i det här samhället – stifta hur många lagar som helst som Washington kan fundera ut – och ni och jag kommer fortfarande att stå där och stampa och försöka få dom att tillämpa lagarna. Vi skulle vara som kinesen om vilken dom brukade säga: 'Han har inte en kinamans chans.' Som det är nu har ni inte en negers chans. Men i och med att Afrika får sin självständighet kommer era och mina chanser att öka. Det är jag fullt och fast övertygad om.

Och det är det jag menar med en migration eller ett återvändande till Afrika – att återvända i den bemärkelsen att vi når kontakt med dem och de når kontakt med oss. Vår ömsesidiga förståelse och våra gemensamma ansträngningar mot ett gemensamt mål kommer att vara till fördel både för afrikanen och afro-amerikanen. Men ni kommer aldrig att nå det målet genom att enbart förlita er på Onkel Sam. Då satsar ni på fel häst. För det sitter fel människor vid makten i Washington D C, och då menar jag från Vita huset och hela vägen ner. Jag hoppas att jag inte trampar någon på tårna när jag säger det. Jag röstade inte på honom, så jag kan säga det.

Svar på fråga, HARYOU-ACT:s forum för medlemmar av Nationella fredskåren, Harlem, 12 december 1964

Om svart nationalism

Fråga: Hur definierar ni den svarta nationalism som ni har blivit identifierad med?

Malcolm: Jag brukar definiera svart nationalism som om att den svarta människan bör kontrollera sitt samhälles ekonomi, sitt samhälles politik och så vidare.

Men när jag var i Afrika i maj, i Ghana, så talade jag med Algeriets ambassadör som är synnerligen militant och en revolutionär i ordets sanna bemärkelse (och har meriterat sig som en sådan efter att ha varit med om att genomföra en framgångsrik revolution mot förtryckarna i sitt land). När jag talade om för honom att min politiska, sociala och ekonomiska filosofi var svart nationalism frågade han mig rent ut var jag i så fall ansåg att han hörde hemma? Han var nämligen vit. Han var afrikan, men han var algerier och till det yttre en vit man? Var hörde i så fall revolutionärerna i Marocko, Egypten, Irak och Mauritien hemma? Han gjorde på det sättet klart för mig att jag alienerade människor som var övertygade revolutionärer beslutna att med alla nödvändiga medel störta det utsugningssystem som finns på den här jorden.

Så jag blev tvungen att tänka över och omvärdera min definition av svart nationalism. Kan vi i egenskap av svarta nationalisterna nå fram till en lösning på det problem som vårt folk konfronteras med? Och som ni kanske har lagt märke till har jag inte använt mig av den beteckningen på flera månader. Men jag måste erkänna att jag fortfarande har svårt att ge en mer exakt definition på den allmänna filosofi som jag tror är nödvändig för befrielsen av det svarta folket i det här landet.

Ur intervju i *Young Socialist*, mars–aprilnumret 1965

Marlene Nadle beskrev ett OAAU-möte i Harlem och skrev att 'en man stod och gungade på hälar och sa mycket långsamt: "Vi hör att du har ändrat dig, Malcolm. Hur skulle det va om du talte om för oss hur du har'et med dom vita?" Utan att sväva på målet höll han (Malcolm) ett tal i de svarta nationalisternas anda om broderskap.'

Malcolm: Jag har inte ändrat mig. Jag ser bara på saker och ting i ett vidare perspektiv. Vi nationalisterna hade för oss att vi var militanta. Vi var bara dogmatiska. Det ledde inte till någonting.

Nu vet jag att det är klyftigare att säga att ni ska skjuta en man för det han gör er och inte för att han är vit. Om ni ger er på honom därför att han är vit så ger ni honom inget val.

Han kan inte gärna sluta upp med att vara vit. Vi är tvungna att ge den vite mannen en chans. Han kommer antagligen inte att ta den, den lismaren. Men vi är tvungna att ge honom en chans.

Vi måste bli mera flexibla. Jag ska tala om för er att när några av våra vänner i Afrika inte visste hur dom skulle klara av vissa saker så tog dom och hämtade dit några tyska tekniker. Och dom hade blå ögon.

Jag tänker inte låta någon sätta tvångströja på mig. Jag bryr mig inte om hur en människa ser ut eller var hon kommer från. Jag är beredd att samarbeta med vem som helst som är villig att hjälpa oss att bli kvitt apan som sitter på ryggen på oss.

Ur Marlene Nadles artikel i *Village Voice*, 25 februari 1965

Amerikanske ambassadören

Malcolm: Jag talade med den amerikanske ambassadören i ett visst land på afrikanska kontinenten. Det första han sa när jag kom och hälsade på honom var så här: 'Jag tror för min del att ni är rasist', och så vidare och så vidare och så vidare. Ja, jag respekterade honom för att han hade sagt sin mening utan omsvep och sen jag hade talat om för honom vad jag stod för, vad jag trodde på och så vidare, så sa han så här: han sa: 'Vet ni, så länge jag befinner mig på den afrikanska kontinenten' – han hade varit ambassadör i ett par andra afrikanska

stater och en afrikansk statschef hade sagt mig att den mannen var den bästa ambassadör som Amerika hade på den afrikanska kontinenten; det var därför jag sökte upp honom.

Han sa: 'Så länge jag är i Afrika så tänker jag aldrig på dom jag har att göra med som annat än människor.' Han sa: 'Av någon egendomlig orsak kommer hudfärgen inte alls med i bilden.' Han sa vidare: 'Jag är mer medveten om språkskillnaderna än om skillnaderna i hudfärg: det är rätt och slätt en *mänsklig* atmosfär.' Sen sa han: 'Men varje gång jag kommer tillbaka till Förenta staterna och talar med en icke-vit så är jag medveten om det; jag är besvärad, jag är hela tiden medveten om skillnaden i hudfärg.'

Och då sa jag så här till honom: 'Det ni säger visar, vare sig ni är medveten om det eller inte, att er rasism inte är en fundamental egenskap hos er utan att det är ert samhälle där borta i Amerika, som ni allesammans har varit med om att forma, som gör er till en rasist.' Och det är sant, det är det värsta rasistiska samhälle som finns på den här jorden. Det finns inget annat land på den här jorden som odlar rasismen inom er – vare sig ni är vita eller svarta – mer än det här landet som utger sig för att vara en demokrati. I det här samhället skapar den sociala, ekonomiska, politiska atmosfären ett slags psykologisk atmosfär som gör det nästan omöjligt för en, om man är vid sunda vätskor, att gå längs en gata med en vit person utan att känna sig generad, eller utan att han eller hon är generad. Det är nästan omöjligt att göra det och det får en att känna hur dom där rasistiska tendenserna väller upp inom en. Men det är själva samhället som åstadkommer det.

Jag skulle vilja föreslå att dom unga, ungdomar som ni, av vilka många ännu går i skolan och är mer flexibla i olika frågor där ni ännu inte har kommit fram till en bestämd uppfattning, att ni ska slå er ner och tänka igenom och analysera den här saken för er själva. Om ni kan komma på vad det är i själva atmosfären här som driver fram den där inställningen så kanske ni kan rädda det här landet. Då kanske ni kan bygga ett bättre samhälle. Men jag tvivlar i högsta grad på att ni kan det, jag tror inte att ni kan ändra på den äldre generationen.

Svar på fråga, HARYOU-ACT:s forum, 12 december 1964

Kinesiska folkrepublikens ambassadör

Malcolm: Vad jag anser om Kommunist-Kina i relation till afro-amerikanen? Jo, jag anser att det är bra att det finns maktcentra på den här jorden som inte är kontrollerade från antingen Paris, London eller Washington D.C. Jag anser att om det finns en makt på den afrikanska eller asiatiska kontinenten som kan handla självständigt så är det bara bra för era och mina syften. För dom enda gångerna som den här vite mannen ger er och mig en chans till nånting bättre är när han är oroad av någonting utanför sitt hus. Då låter han dom som finns inne i huset få det lite bättre än annars.

Och när jag var i Ghana, jag hade tillfälle till det i maj, och så nu när jag var i Afrika igen för ett par veckor sen, så åt jag middag med kinesiske ambassadören. När jag säger kinesiske ambassadören så menar jag inte Chiang Kai-sheks ambassadör – nej, jag åt middag med den kinesiske ambassadör som representerar omkring 700 miljoner människor – och det var en mycket intelligent och välinformerad man.

Han uppträdde på ett mer mänskligt sätt än många av dom amerikaner som jag har träffat. Och han var mycket väl insatt i problemen här. Han gav inte intryck av att vara rasist, han gav inte intryck av att vara fanatiker, han gav inte intryck av att vara verklighetsfrämmande, han tycktes ha en mycket objektiv bild att gå efter, han gav inte intryck av att vara antiamerikansk och han gav inte intryck av att vara anti-vit. Han sa i stället till mig att man handlade dumt om man manövrerade sig in i, eller lät sig manövreras in i, en rasistisk position.

Det sa alltså en kinesisk ambassadör, som av den amerikanska pressen utpekades som representant för ett land som driver en rigorös rasistisk politik. Om han hade velat imponera på mig, eftersom han hade hört att jag var rasist, för det är vad dom alltid säger om mig, så skulle han väl ha lagt fram sina rasistiska synpunkter för mig. I stället sa han till mig att det inte var klokt och förnuftigt att inta en rasistisk hållning eftersom den inte går att försvara. Och det är alldeles riktigt. Man kan inte försvara en rasistisk attityd. Nej, för det finns ingenting att stödja den på.

Svar på fråga, HARYOU-ACT:s forum 12 december 1964

Om en kommande världskonflikt

Pierre Berton: Det har sagts, jag tror av er, av Elijah Muhammad, att det kommer att bli ett Harmagedon i Förenta staterna 1984. Jag undrar om ni fortfarande tror det, och varför just det året i så fall?

Malcolm: Jag tvivlar på att Elijah Muhammad tror på så värst mycket av det han har undervisat om; och om han satt mitt emot mig nu skulle jag säga samma sak och inte ha några svårigheter att försvara mitt påstående. Men vad en slutuppgörelse mellan Öst och Väst beträffar så tror jag att en objektiv analys av det som sker här på jorden pekar på att det blir något slags avgörande konfrontation.

Man kan ju kalla det för en politisk slutuppgörelse eller till och med en slutuppgörelse mellan dom ekonomiska system som finns här på jorden och vilka i stort sett är uppdragna efter raslinjer. Jag är övertygad om att det kommer att bli en sammandrabbning mellan Öst och Väst.

Jag tror att det kommer att bli en avgörande konflikt mellan dom förtryckta och dom som står för förtrycket. Jag tror att det kommer att bli en sammandrabbning mellan dom som vill ha frihet, rättvisa och jämlikhet åt alla och dom som vill ha kvar exploateringsystemet. Jag tror att det kommer att bli en sådan strid, men jag tror inte att den kommer att grundas på hudfärgen, som Elijah Muhammad lärde ut.

Under alla omständigheter tror jag att om inte dom ledande nationerna i Europa, som är identiska med dom före detta kolonialmakterna, kan göra sig kvitt sin uppfattning om att dom är överlägsna dom mörkhyade folken, som dom har lärt att känna sig underlägsna, då kan frontlinjerna lätt dras upp efter olika rasgrupper och det kommer att bli ett raskrig.

Ur intervju i Pierre Berton Show, 19 januari 1965

Malcolm höll sitt sista officiella tal. 'Den svarta revolutionen och dess effekt på negrerna på västra halvklotet', den 18 februari 1965 inför fullsatt hus i Barnard Gymnasium vid Columbiauniversitetet.

Malcolm: Vi lever i en revolutionens era och den amerikanske negerns revolt ingår som en del i upproret mot det förtryck och den kolonialism som har karakteriserat den eran ...

Det är felaktigt att klassificera negerns revolt som enbart en raskonflikt mellan svarta och vita eller som enbart ett amerikanskt problem. Det vi bevittnar i dag är i själva verket ett globalt uppror från dom förtrycktas sida mot förtryckarna, dom exploaterade mot exploatörerna.

Negerrevolutionen är inte en rasrevolt. Vi är intresserade av att praktisera broderskap mot alla som är verkligt intresserade av att leva i den andan. Men den vite mannen har länge predikat en innehållslös lära om broderskap som inte inneburit mycket mer än ett passivt accepterande av negerns villkor och öde...

(Dom västerländska industrinationerna har) avsiktligt underkuvat negern av ekonomiska skäl. Dessa internationella brottslingar plundrade den afrikanska kontinenten för att kunna hålla sina fabriker i gång och är ansvariga för den låga levnadsstandarden i hela Afrika.

Ur Columbia Daily Spectator, 19 februari 1965

Att sammankoppla problemet

Harry Ring: I den debatt som nyligen hölls i FN om Kongo fördömde flera talesmän för afrikanska nationer USA:s intervention i Kongo och liknade Förenta staternas roll i Kongo vid dess behandling av de svarta människorna i Mississippi. Åtminstone en reporter – jag tror han var från New York Times – sa att ni i varje fall var delvis ansvarig för att de afrikanska delegaterna intog den hållningen.

Malcolm: Jag har aldrig på något sätt varit ansvarig för eller haft förtjänsten av dom afrikanska nationernas ställningstaganden. Dom moderna afrikanska nationerna representeras av intelligenta statsmän. Och det var bara en tidsfråga när dom måste inse att dom skulle bli tvungna att intervensera för dom 22 miljonerna svarta amerikanernas räkning, eftersom det är deras bröder och systrar.

Och det är ett utmärkt exempel på varför vårt problem måste internationaliseras. Vad dom afrikanska staterna nu gör är att dom sjunger ut med sin mening och kopplar samman rasistproblemet i Mississippi med rasistproblemet i Kongo och dessutom rasistproblemet i Sydvietnam. Det är samma rasism. Det ingår i det vedervärdiga rasistiska system som dom västerländska kolonialmakterna har begagnat sig av för att kunna fortsätta att degradera och exploatera och förtrycka folken i Afrika och Asien och Latinamerika under dom senaste seklen.

Och när alla dessa människor i dessa olika områden börjar inse att deras problem är ett gemensamt problem och när dom 22 miljonerna svarta amerikaner inser att deras problem är gemensamt med problemen för dom förtryckta människorna i Sydvietnam och Kongo och Latinamerika, då bildar dom 'förtryckta folken på den här jorden en majoritet och då kan vi tackla vårt problem som en majoritet som kan ställa krav, inte som en minoritet som måste tigga om sin rätt.

Ur intervju i Radiostation WBAI-FM, 28 januari 1965

Moise Tshombe och Jesse James

Malcolm: Tänk er att Förenta staterna säger att Tshombe, mördaren, är den ende som kan återställa freden i Kongo. Det är som att säga att Jesse James (känd amerikansk förbrytare på 1800-talet) är den ende som kan sköta en bank – därför bör man låta Jesse James ta hand om banken; fast enda orsaken till att banken befinner sig i svårigheter är att Jesse James håller på och plundrar den.

Svar på fråga av medlem av ungdomsdelegationen från McComb, 31 december 1964

Två minuter om Vietnam

Malcolm: Avhandla Vietnam på två minuter? Det är en skam – där gick en sekund. Det är en evinnerlig skam. Man behöver bara nämna Vietnam för att sätta regeringen på det hala. Dom blir generade – har ni märkt det? Dom skulle helst vilja slippa läsa i tidningarna om Sydvietnam, och undra på det. Det är en fälla som dom har gått raka vägen in i. Och så försöker dom skjuta över skulden på John Foster Dulles, eftersom han är död.

Men dom sitter i fällan, dom kan inte ta sig ur den. Hörde ni att jag sa 'dom'. Dom sitter i fällan, dom kan inte ta sig ur den. Om dom kastar in mer trupper sitter dom bara ännu mer fast. Om dom drar tillbaka trupperna lider dom nederlag. Och det borde dom ha begripit redan från början.

Frankrike hade omkring 200 000 franska soldater där borta och den mest högmekaniserade moderna armé som funnits på den här jorden. Och dom där små risfarmarna krossade dom

och deras stridsvagnar och allt det andra. Ja, just det gjorde dom fast Frankrike var kraftigt förskansat och hade varit där i hundra år eller mer. Och om dom inte kunde hålla sig kvar där fast dom var så förskansade, då är ni helt enkelt galna om ni tror att Sam kan hålla sig kvar där borta.

Men så får vi inte säga. Om vi säger det så är vi anti-amerikanska eller vi är rebelliska eller subversiva eller förespråkare för en oförnuftig uppfattning. Så där, nu har det gått två minuter, herr ordförande. Och nu så går dom och ställer till det ännu värre för sig i Kongo. Dom kastar sig över Kongo på samma sätt som dom kastade sig över Sydvietnam. Dom satte Diem vid makten där borta. Diem la beslag på alla deras pengar, all deras krigsmateriel och allting annat och fick dom att gå i fällan. Sen tog dom livet av honom.

Joo, dom dödade honom, mördade honom helt kallblodigt, han och hans bror, madame Nus man, därför att dom tyckte det blev för pinsamt. Dom hade gjort honom stark och mäktig och sen så vände han sig mot dom. Därför mördade dom honom och ersatte honom med tjocke Minh, den där fetknoppen, ni vet. Och han gjorde inte som dom ville så dom gjorde sig kvitt honom och ersatte honom med Khan. Och han tog sig för med att uppmana Taylor att försvinna därifrån. Ni förstår att när marionetten börjar sticka upp mot sin herre då står det illa till med marionethärskaressen.

Svar på fråga, Militant Labor Forum, 7 januari 1965

Kongo, Kuba och lagen

Malcolm: Dom (amerikanska regeringen) förde Tshombe till makten. Låt dom inte inbilla er att det berodde på en slump att Tshombe kom till makten. En mycket högt uppsatt afrikansk ämbetsman talade om för mig att en av dom mäktigaste männen i vårt utrikesdepartement hoppade upp i ett plan och följde med en afrikansk ledare hela vägen hem för över ett år sen och vädjade till honom att använda sig av sitt inflytande för att få andra afrikanska statsöverhuvuden att acceptera Tshombe som Kongos premiärminister. Det var just vad man hade för sig i Washington D.C., dit ni och jag betalar in skatter...

Dom placerade Tshombe vid makten eftersom han var den ende afrikan som var kriminell nog att medverka i den plan dom gjort upp om att skicka dit trupper från väst så snart den så kallade laglige statschefen bett dom att göra det. Märker ni så listigt dom gick till väga? Dom visste att dom måste skicka dit västmaktstrupper för att rädda västmakternas intressen i Kongo. Men först måste dom skaffa fram någon som gjorde deras militära ingripande lagligt ...

På tal om det, om Förenta staterna rättfärdigar sin intervention i Kongo med militära styrkor enbart med att statschefen bett dem om det, då hade också Castro, som är Kubas laglige statschef, utan vidare rätt att be ryssarna montera upp robotar på Kuba. Det är precis samma argument – har den ene suveräna rättigheter så har också den andre suveräna rättigheter.

Men dom bryr sig inte om lagen – dom använder sig bara av lagen när den gagnar deras intressen. Dom följer inte lagen, varken den internationella, den federala eller den lokala. Dom rättar sig bara efter det som är mest ändamålsenligt för att skydda dom intressen som står på spel.

Svar på fråga, Militant Labor Forum, 7 januari 1965

De ungas roll

Fråga: 1 ett tal nyligen sa ni att ni hade träffat John Lewis i SNCC i Afrika. Anser ni att dom yngre och mer militanta ledarna i Södern har fått vidgade perspektiv på det striden gäller i stort?

Malcolm: Javisst. När jag var med i Svarta muselmanrörelsen talade jag i många vita campus och svarta campus. Jag insåg redan 1961 och -62 att den unga generationen var helt olik den äldre och att många studenter var betydligt mer ärliga i sin analys av problemet och i sin strävan att få problemet löst. I flera länder utomlands har studenterna hjälpt till med att starta revolutioner – det var studenterna som åstadkom revolutionen i Sudan, som störtade Syngman Rhee i Korea, som störtade Menderes i Turkiet. Studenterna struntade i att dom hade alla odds emot sig och dom lät sig inte mutas.

I Amerika har studenterna gjort sig kända för att dom knyckt studentskornas trosor, för att dom svalt guldfiskar och tävlat om hur många som kan få rum i en telefonhytt – inte för sina revolutionära politiska idéer eller sin strävan att ändra på dom orättvisa förhållandena i samhället. Men en del av studenterna börjar ta efter sina bröder runt om i världen. Hur som helst så har studenterna blivit en smula förda bakom ljuset i det som kallas för medborgarrättskampen (som aldrig har varit avsedd att lösa själva huvudproblemet). Studenterna har ingetts den föreställningen att problemet redan var analyserat och därför har dom inte gjort något försök att själva analysera det.

Jag tror för min del att om studenterna i det här landet struntade i dom analyser som har lagts fram för dom och gick samman om att studera rasproblemet på egen hand, oberoende av politikerna och av alla institutionerna och stiftelserna (som bara är en del av maktstrukturen), så skulle dom komma fram till en del chockerande resultat. Men dom skulle också bli på det klara med att dom aldrig kan nå fram till en lösning på rasproblemet i det här landet så länge dom litar på att regeringen ska åstadkomma den ...

Fråga: Vilka insatser kan dom ungdomar, i synnerhet studenterna, som är motståndare till rasismen i det här samhället, göra för dom svartas frihetskamp?

Malcolm: Dom vita som är uppriktiga i sin strävan åstadkommer ingenting genom att ansluta sig till negerorganisationer och göra dem integrerade. Dessa vita bör i stället starta egna organisationer och söka sig fram till en metod som kan få bukt med dom fördomar som existerar i det vita samhället. På det viset kan dom fungera på ett mer rationellt och effektivt sätt, i själva det vita samhället, och det är en metod som aldrig förut har prövats.

Fråga: Vilken roll spelar ungdomen i världsrevolutionen och vad kan den amerikanska ungdomen lära sig av det?

Malcolm: Om man ser närmare på dom fångar som dom amerikanska soldaterna har tagit i Sydvietnam så finner man att dessa gerillasoldater är unga människor. En del av dom är bara barn och en del av dom har ännu inte kommit upp i tonåren. Dom flesta är tonåringar. Det är tonåringar utomlands, över hela världen, som främst är engagerade i kampen för att göra slut på förtryck och exploatering. Många flyktingar från Kongo har påpekat att många av dom kongolesiska revolutionärerna är barn. Bland dom tillfångatagna frihetskämpar som dom har arkebuserat har det funnits barn på ända ner till sju år – det har rapporterats i pressen. För många av revolutionärerna är barn, unga människor. I dom länderna är det ungdomarna som snabbast har identifierat sig med frihetskampen och nödvändigheten av att avskaffa dom rådande missförhållandena. Och från det här landet har jag många erfarenheter av att när man talar om rasism och diskriminering och segregation så är det ungdomarna som blir mest indignerade över förhållandena – det är dom som är mest angelägna att avskaffa dom.

Jag tror att ungdomen här i landet kan hitta efterföljansvärda exempel i dom unga simbas i Kongo och dom unga frihetskämparna i Sydvietnam ...

Ur intervju i *Young Socialist*, mars-aprilnumret 1965

Samarbete med andra grupper

Harry Ring: Ni har tidigare sagt att er inställning i många frågor har ändrats under det sista året. Vilken är er inställning till de etablerade medborgarrättsorganisationerna?

Malcolm: Jag är för allt som ger resultat. Jag har ingenting till övers för organisationer – medborgarrättsorganisationer eller andra – som måste kompromissa med maktstrukturen och är beroende av vissa kretsar inom maktstrukturen för sin finansiering, vilket försätter dem i ett läge där de blir påverkade av och helt kontrollerade av själva maktstrukturen.

Jag stöder allt som de engagerar sig i som leder till meningsfulla resultat för den stora massan inom vårt folk – men inte någonting sånt som leder till fördelar enbart för några få handplockade negrer som får ökad prestige och ökat anseende medan massans problem förblir olösta.

Ring: Men skulle ni stödja konkreta aktioner från de organisationernas sida om ni ansåg att de ledde åt rätt håll?

Malcolm: Javisst. Organisationen för afro-amerikansk enhet stödjer helt och fullt och utan kompromisser alla aktioner från andra grupper som är avsedda att leda till meningsfulla och snabba resultat.

Ur intervju i Radiostation WBAI-FM, 28 januari 1965

Marlene Nadle summerade: 'Det är ifråga om taktiken, våld kontra icke-våld, eller som Malcolm formulerat det: självförsvar kontra masochism – som han och andra ledare för medborgarrättsrörelsen har skiljaktiga uppfattningar. Det är de skiljaktiga uppfattningarna som har stått i vägen för den enighet som han anser vara en av kampens viktigaste förutsättningar.'

Malcolm: Felet ligger inte i att de inte önskar enighet eller att de anser att den inte är möjlig att åstadkomma eller att jag och de inte kan komma överens när vi talar med varann i enrum. Felet ligger i att de flesta organisationerna är helt beroende av ekonomiskt stöd från de vita och att de är rädda för att förlora det.

Under nästan ett helt år undvek jag att angripa de och sa till de: låt oss samarbeta, låt oss försöka göra nånting. Men de är för rädda för det. Tydligt blir jag tvungen att först vända mig till folket och sen får ledarna, vare sig de vill eller inte, ansluta sig till dess önsknings och vilja.

(Det utesluter inte möjligheten av samarbete. Jag ska försöka lyfta fram de områden och aktiviteter där de olika grupperna kan samarbeta.) Om vi måste in i ringen och slåss så tycker jag det är bra tokigt att den högra knytnäven inte vet vad den vänstra gör – vi måste använda oss av vårt gemensamma förnuft om vi ska ha en chans att vinna.

Ur Marlene Nadles artikel i Village Voice, 25 februari 1965

Aktioner värda att stödjas

Harry Ring: Jag har läst i tidningarna att några harlembor som varit utan värme och varmvatten i över en vecka gav sig i väg ner till stadshuset och ockuperade borgmästarens tjänsterum. Några dagar efteråt stod det i tidningarna att hyresborgarrådet beslutat att stan skulle utföra de reparationer som krävdes i de olika husen och låta hyresvärdarna stå för kostnaderna. Han förklarade att det sedan flera år funnits en lag som gjort det möjligt för stan att göra på det viset, att de hade gjort det några gånger under depressionen, men att den lagen inte hade använts sedan dess. Såvitt jag förstår var det dessa harlembors aktion som åstadkom det ingripandet. Anser ni att den sortens aktioner kan leda till effektiva resultat?

Malcolm: Absolut. Varje gång vårt folk är berett att satsa på handlingar som leder till ett effektivt resultat så blir det också ett resultat av det. De kommer aldrig att nå några resultat

så länge dom håller sig till dom normer som fastställts av maktstrukturen nere i city. Det krävs handling för att utlösa handling och det är något som vårt folk måste lära sig att begripa. Dom måste organisera sig och engagera sig i välorganiserade aktioner med utnyttjande av alla nödvändiga medel för att helt göra slut på dom nuvarande förhållandena – förhållanden som i själva verket är kriminella. Inte bara orättfärdiga, utan direkt kriminella.

Ur intervju i Radiostation WBAI-FM, 28 januari 1965

Fråga: Vad anser ni om dom vita och svarta studenternas aktion i somras när dom gav sig i väg ner till Södern och försökte få dom svarta människorna att registrera sig som väljare?

Malcolm: Jag tycker att det var en bra sak – jag skulle vilja säga att själva strävandena att få dom svarta människorna i Södern att skriva in sig i röstregistret var bra, för den enda verkliga makt som en fattig människa i det här samhället har är den som röstdedeln ger honom. Men jag tycker inte att det där med att uppmana dom att avstå från alla former av våld var särskilt förnuftigt. Jag stöder helt tanken på att få dom att registrera sig, men jag anser att det bör stå dom fritt att använda sig av alla medel som dom har till sitt förfogande för att försvara sig mot angrepp från Klanens, dom vita medborgarrådets och andra gruppers sida.

Ur intervju i Young Socialist, mars–aprilnumret 1965

John Browns skola

Det finns många vita människor i det här landet, framför allt inom den yngre generationen, som inser att den orätt som gjorts och som man fortsätter att göra det svarta folket inte kan fortsätta utan att det tar hus i helvete en dag. Och också om dessa vita människor saknar en tillräcklig moralisk motivering för sin inställning så inser dom ändå med sitt förnuft att någonting måste göras. Och många av dom skulle vara villiga att engagera sig i den sortens handlingar som ni talade om nyss.

Jag ska tala om för er att varenda gång en vit man kommer till mig och försäkrar mig om att han är en liberal så vill jag först och främst veta om han är en ickevåldsliberal eller hörtill den andra sorten. Jag har ingenting till övers för liberaler som ansluter sig till ickevåldsprincipen. Om ni sympatiserar med mig och mina problem – och när jag säger mig så menar jag oss, vårt folk – så måste ni vara beredda att göra som gamle John Brown gjorde. Och om ni inte hör till John Browns liberala skola så ska vi ta itu med er senare – lite senare.

Svar på fråga, Militant Labor Forum,

7 januari 1965

Hans egna ord, hans egna tankar

Under den sista månaden av sitt liv höll Malcolm två tal i Södern och han hade gjort upp om att hålla ett tredje tal vid ett möte som Mississippis demokratiska frihetsparti skulle hålla i Jackson. Det andra talet höll han den 4 februari – på begäran av två medlemmar av Student Nonviolent Coordinating Committee – för de unga demonstranterna i Selma, Alabama, där pastor Martin Luther King just då satt i fängelse. En reporter från New York Herald Tribune skrev att Malcolms tal 'alldeles tydligt oroade och irriterade alla som var engagerade i registreringsdriven ... Det unga auditoriet avbröt (Malcolm) gång på gång med kraftiga ovationer och ännu flera timmar efter hans tal hade de andra talarna fullt sjå med att dämpa den begeistring som han hade väckt till liv.' Före mötet hade Kings assistenter, pastorerna Andrew Young och James Bevel, varnat Malcolm för att hetsa upp publiken, orsaka våldsamheter osv.

Malcolm: Kom ihåg detta: ingen ska komma och tala om för mig vad jag ska säga.

Ur en artikel av Alvin Adams, Jet, 5 mars 1965

Tre dagar innan han mördades gav Malcolm en två timmar lång intervju som publicerades dagen efter hans död. *Malcolm*: Jag känner mig som en som har slumrat till ett tag och stått under någon annans inflytande. De tankar som jag numera uttrycker är mina egna. Förut var det Elijah Muhammad som bestämde vad jag skulle säga och tänka. Nu är jag en självständigt tänkande människa, redaktörn.

Ur en artikel av Theodore Jones, New York Times, 22 februari 1965